

ספר הזוהר

שחבר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי
עם לשון הקדש מנגד

לש"ס דף היומי

מסכת מעי לך קנים תמיד מדות

והוא: זוהר המחולק לשבע שנים
לכמוד דף זוהר היומי עם דף גמרא היומי

ספר זהר חדש ברוך ה'
לפי ספר זוהר 10 פרקים (70 פרקים) עממים חושיד
[מזהר חדש מרדש רות דף צט. עד זהר חדש תקונים דף קיג:]

סדרנו בעזרת ה' כל ספר הזוהר על פי סדר מסכתות הש"ס ללמוד דף היומי, ללמוד 2-3 דקות ביום, ובזאת ידע וינאמין כי כל דברי חז"ל הקדושים הם סודות נוראים (הקדמות המהרה"י לעץ חיים), ובזה יזכה להכנס לגן עדן העליון (זהר חדש שיר השירים - כי בלי למוד הזהר חוזר בגלגול [זהר, תרמ"ק, והאר"י]). וכך יוכל לשמוע תורה מפי הקב"ה בישיבת כל מסכתות הש"ס בעו"ם הבא (פמבאר בהקדמה), יכולים ללמוד גם את זוהר לשון הקדש (שיר הקד, ולשון הקדש היא לשון הקב"ה, זהר תרמ"ה), וכך ישראל ילמדו ש"ס עם זהר ובזה יכנסו בתבת נח להנצל מדור המבול ומפפצות אטום. וזוהי חובה על כל מגידי השיעורים בדה היומי, לצרף את הלמוד הקדוש הזה דף היומי זהה ביחד עם למוד הש"ס, ובזה יקראו מצדיקי הרבים פמוכבים לעו"ם ועד (תקוני זהר הקדמה, זוהר נשא כ"ד).

יו"ר ע"י מפעל הזוהר העולמי - ט"ו מנחם אב תשע"ב
רח' נחל לכיש 24/8 - בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

אלו שלא לומדים זוהר וש"ס בנחד הם מחריבים את העולם, כדברי המהר"ח וז"ל: "... כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם היא לובשת בגדי אלמנותה ושק הושת פסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד", מה תורתכם מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהכלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה, ולכן אוי להם לבגרות מעלבונה של תורה ואינם עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, כי הם מארבים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, עכ"ל.

מפעל הזוהר העולמי

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש - ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הקדמה

י'שמחו ה'לומדים ו'העוסקים ה'זוהרים, בהופעת דבר נשגב זה אשר תחזינה עיניכם, שיוצא עכשיו לאור, בעזרת ה' יתברך ויתעלה.

החיבור הזה, הינו חיבור גדול וקדוש, אשר בודאי יקרבת את הגאולה במהרה, בעת שהתחילו בעזרת ה' יתברך, אלפים ורבבות של כל קהל עדת ישראל, את לימוד הדף היומי, יחד שבטי ישראל, כולם כאחד יחד, ועת רצון הוא זה, להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, בעוד דבר קדוש ונשגב, והוא שכל אחד, ביחד עם דף היומי, ילמד גם קטע זוהר בכל יום, בנוסף לדף היומי, וכך יהיה מאותם שמחזיקים את העולם, ומאלו המגינים על ארצנו, מהרשעים ימ"ש שרוצים וחפצים מאוד עפ"ל, ברוחניות ובגשמיות.

התכנית היא, שכל אחד ילמד בנוסף לדף היומי ש"ס דף היומי זוהר בשתים שלוש דקות, ובסיימו את כל הש"ס, יסיים את כל הזוהר גם כן, ויעשה סיום על שניהם יחד, ודאי שיעשה נחת רוח לה' במאוד מאוד, ובזכות הלימוד הקדוש יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון אמון כן יהי רצון.

המוציאים לאור

פתח דבר

ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ואמר כל העם אמן הללו-יה, כל הנשמה תהלל י-ה הללו-יה..

כל עם ישראל ששים ושמחים בשמחת התורה, בלימוד הש"ס בצירוף הזוהר, לאחר שנים שמפעל הזוהר העולמי, מנסה להחדיר בכלל ישראל את לימוד הזוהר, שכל אחד ילמד בקביעות את ספר הזוהר הקדוש, נפלה ההחלטה והיא לצרף ולאחד את לימוד הזוהר עם לימוד תלמוד בבלי, על ידי דפוסים חדשים גם ישנים שיאחדו את לימוד הגמרא והזוהר, שיהיה בבחינת וילכו שניהם יחדו, ועל ידי לימוד שניהם יזכו לערוך סיום הש"ס וסיום הזוהר יחדו, אז ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלקים, שכל עם ישראל יזכו להגיע אל המקום אשר אמר האלוקים לאברהם בגאולה העתידה במהרה.

ועל כן, אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל, החסידים הליטאים הספרדים התימנים, וכל המגזרים, יחד שבטי ישראל, כולנו כאחד יחד, להתחיל בלימוד קדוש זה דף היומי ביחד עם הזוהר הקדוש, בקביעות יום יום ידרשון, בהתמדה בשמחה באהבה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, וכמו שבסיום הש"ס הנוכחי היו כמאה אברכים שיודעים את כל הש"ס בעל פה יהיה בעזרת ה' בסיום הבא עוד כמאה שיודעים גם ש"ס בעל פה וגם זוהר בעל פה,

ואז נעשה כולנו סיום ענק על הגמרא ועל הזוהר יחד, כולנו כאחד יחד נשמח בפה מלא, משה רעיא מהימנא ישמח עמנו, ור' שמעון בר יוחאי ישמח עמנו, וכל התנאים הקדושים שמוזכרים בזוהר ובגמרא ישמחו עמנו.

ידוע לכל מעלת הקביעות בלימוד התורה, שכל דבר הנלמד בקביעות יש לו סיעתא דשמיא, כמו קביעות מקום לתפלה, כמו כן קביעות מקום ללימוד גמרא וזוהר, שכל אחד יקבע לו מקום לגרוס הדף היומי והזוהר היומי, בזמן

קבוע ובמקום קבוע, שכן אז בטוח שלא ישכח ללמדו אף יום, ובטוח שיזכה לגמור בסיומם של כל ישראל.

וטוב ביותר שיהיה זה בבית המדרש, או בבית הכנסת וכדומה, שממנו יראו וכן יעשו, ועל ידי קנאת סופרים תרבה חכמה, ואחרים יתחילו לעשות כמותו, וירבו הלומדים בישראל.

איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, צריכים הרבה חיזוק, כמו דאיתא דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וכל שכן לימוד שמגרה את השטן, והוא מנסה בכל כוחו למעט את לימוד הזוהר, כמו שהכל יודעים, והוא מלביש זאת באיצטלא דרבנן, ומביא ראיות שונות ומשונות, וכמו שכל אחד יודע את כל הטענות שהוא ממציא, אבל אף על פי כן אנו נתחזק איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, האחד יעזור לשני, וכן הלאה, וכך נהיה כולנו מיוסדים וחזקים ונקרב את ביאת משיח צדקנו.

עתה בעת אשר אנחנו יוצאים עם התוכנית היחודית וכל הכלול בזה, הננו רוצים לקרוא גם כן לכל אלו שיש להם כבר סדר מיוחד לחזור על לימודם, הדף היומי שלומדים היום ומחר חוזרים, וכן לאחר שבוע וכדומה, כל סדרי החזרות, אנו קוראים לכל אלו שיחזרו גם כן על הזוהר שלמדו, שלא ישכחו את קטעי הזוהר שלמדו, ועל ידי שיחזרו יוכלו לזכור לתמיד, ויהיה לנגד עיניהם דברי הזוהר, וישאר בליבם כיתד שלא תימוט, ואם מתעוררים מקטע מסוים בזוהר ואחר מכן שוכחים, חבל על דאבדין, ולמה שלא יזכרו על ידי חזרה.

וכל אחד יערוך לעצמו חשבונותיו בזמנו הפנוי, וכן על זה הדרך ישתדל כל אחד לעשות את המקסימום שביכלתו לגמור ולסיים את הזוהר הקדוש גם כן, ויקויים בנו כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתכם ממצרים אראנו נפלאות ויקויים

בנו עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כמי עולם וכשנים קדמוניות, ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה בימינו, ונזכה לגאולה שלמה, בנין בית המקדש, קיבוץ נדחי ישראל, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ואלו הם התכניות שעושים למען דבר זה:

תכנית מספר 1: להדפיס את הזוהר הקדוש 64 דף במסכת ברכות שיהיה לכל הלומדים דף היומי במה ללמוד את הזוהר ביחד עם לומדי דף היומי, לחלקם חינם.

תכנית מספר 2: להדפיס מסכת ברכות עם הזוהר ביחד דף זוהר ודף גמרא ממסכת ברכות, וכך יחלקו רק ללומדי זוהר יחד עם ש"ס חינם.

תכנית מספר 3: לסדר לאלו שלומדים 7 דפים גמרא ביום לסדר להם גם לימוד 7 דפים זוהר ביום.

תכנית מספר 4: לוח ללומדי דף היומי ש"ס: לעשות לוח ללומדי דף היומי ש"ס שידעו בדיוק היכן ללמוד, בכמה הוצאות הזוהר שהוצאנו לאור עד עתה, וכך יוכלו ללמוד בלי שיהיה להם הספרים החדשים, רק כל אחד לוקח איתו את הזוהר של 10 כרכים או 70 כרכים ויכול ללמוד ביחד עם לומדי הש"ס או אצלו בבית.

ופשוט, שלכל התכניות האלו צריכים להשקיע הרבה ממון. לכן כל אחד יחשב לעצמו כמה הוא יכול לתת למפעל הקדוש הזה, כדי שיוכלו להוציא את כל התכניות לאור עולם.

בכבוד רב - המוציאים לאור

בְּעוֹלָם, וַיִּתְקַן אֶת תְּקוּן הַמְּאֹר.
אֵלָּא לֹא נִזְכָּר מִמֶּנּוּ, רַק שְׁבַעִים
שָׁנָה, וְלֹא יוֹתֵר.

שְׁדָשִׁים שָׁנָה הָיָה, שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ
מֵהֶם בַּמִּדְבָּר, וּמֵהֶם בְּצֹאן.
וּבְאֹתוֹ הַזְּמַן - וַחֲכַמַת הַמֶּסְפֵּן
בְּזוּיָהּ, וַדְּבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִים
מִלְפָּנָי שְׂאוֹל הַמֶּלֶךְ. זֶה שְׁלֹא
נִשְׁאַרוּ בוֹ אֵלָּא אַרְבָּעִים חֹסֵר
אַחַת, שֶׁהָיָה שָׁנָה אַחַת הָיָה בּוֹרַח
מִלְפָּנָי בְּנוֹ אֲבִשְׁלוֹם. וּמִשׁוֹם כֶּף
יָרַד תְּקוּן הַנֵּר, עַד שֶׁהָיָה כְּפֹשַׁע
בֵּינוֹ וּבֵין הַמּוֹת.

וְכִי זֶה, מִפְּנֵי שְׂאָדָם לֹא נִזְכָּר
מִמֶּנּוּ בְּרֵאשׁוֹנָה לְהוֹסִיף לוֹ אוֹתָם
שְׁלֹשִׁים שָׁנִים לְמִטָּה, לְהַשְׁלִים לוֹ
לְמֵאָה. וּנְפָגְמוּ שְׁלֹשִׁים שָׁנִים
לְמִטָּה, מֵאוֹתָם שְׁבַעִים הַשָּׁנִים
שֶׁהִיָּתָה חֲכַמְתוֹ בְּזוּיָהּ וַדְּבָרָיו
אֵינָם נִשְׁמָעִים.

וְזוֹהוּ, שֶׁשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ כָּל כֶּף
מִשְׁבַּח אֶת עֲצָמוֹ, וְהוּא קוֹרֵא עַל
עֲצָמוֹ חֲכָם. אֵלָּא מִשׁוֹם כֶּף הוּא
אָמַר בְּרֵאשׁוֹנָה, (קהלת ט) וַגְּדוּלָּה
הִיא אֵלַי. דְּבָר זֶה גְּדוֹל שְׂאָנִי בֹא
לְשַׁבַּח אֶת עֲצָמִי, אֵלָּא הוֹאִיל
וְאֵין אַחַר שִׂיאֵמֶר לוֹ. בְּאוֹ
הַחֲבָרִים וַנִּשְׁקוּהוּ, וְקָרְאוּ עָלָיו
(ישעיה נד) וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה' וְרַב
שְׁלוֹם בְּנֵיךְ.

אָמַר רַבִּי רַחוּמָאִי, דְּוֹד הַמֶּלֶךְ,
שְׁלֹשׁ שָׁנִים הָיָה רָעַב בְּיָמָיו. מַה
הִטְעַם? כִּדִּי לְהוֹדִיעַ לוֹ שֶׁעַל
הַדִּין תְּלוּי הַדְּבָר. זֶהוּ שְׁכַתּוּב
(שמואל א-ב כא) וַיְהִי רָעַב בְּיָמֵי דָוִד
שְׁלֹשׁ שָׁנִים וַיִּבְקֹשׁ וְגו'. עַד
שֶׁנִּשְׁלַם הַדִּין. כִּיּוֹן שֶׁנִּשְׁלַם, מִיָּד
(שם) וַיַּעֲתֵר אֱלֹהִים לְאַרְצָךְ וְכו'.

שְׁשָׁנָה רַבִּי חֲזִיָּא, כָּל הָעוֹלָם אֵין
שׁוֹתִים אֵלָּא מִתְּמַצִּיתָה שֶׁל אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁנִּפְקַד הָעוֹלָם, הִיא
נִפְקֶדֶת בַּתְּחִלָּה, מִשׁוֹם שְׁלֹא
נִמְצָא מִי שִׁיִּצִּיל אוֹתָהּ וַיִּגַּן עָלֶיהָ.

מִשְׁנוּנִי, כְּמָה דְּאַתְחַזּוּ לִיָּה, בְּגִין לְאַתְתְּקַפָּא
בְּעַלְמָא, וַיִּתְקַן תְּקוּנָא דְּבוּצִינָא. אֵלָּא לֹא
אִידְכָּר מִיָּנִיָּה, בַּר שְׁבַעִין שָׁנִין, וְלֹא יִתִּיר.

תְּלַתִּין שָׁנִין הָווּ, דִּהְוָה אֲזַל מִנְהוּן בְּמִדְבָּרָא,
וּמִנְהוּן בְּעָנָא. וּבַהֲהִיא זְמַנָּא, (קהלת ט טז)

וַחֲכַמַת הַמֶּסְפֵּן בְּזוּיָהּ. וַדְּבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִים
מִקַּמֵּי שְׂאוֹל מִלְכָּא. הָא דְלֹא אֲשַׁתְּאָרוּ בֵּיהּ
אֵלָּא אַרְבָּעִין חֹסֵר אַחַת, דִּהָא שְׁתָּא חֲדָא הָוָה
עָרִיק מִקַּמֵּי בְּרִיָּה אֲבִשְׁלוֹם. וּבְגִין כֶּף נַחֲתַת
תְּקוּנָא דְשֶׁרְגָא, עַד דִּהְוָה (ש"א כ כג) כְּפֹשַׁע בֵּינוֹ
וּבֵין הַמּוֹת.

וְכִי דָא, מִקַּמֵּי דְאָדָם לֹא אִידְכָּר מִיָּנִיָּה
בְּקַדְמִיתָא, לְאוֹסְפָא לִיָּה אֵינוּן תְּלַתִּין
שָׁנִין לְתַתָּא, לְאַשְׁלָמָא לִיָּה לְמֵאָה. וְאַתְפְּגִימוּ
תְּלַתִּין שָׁנִין לְתַתָּא, מֵאֵינוּן שְׁבַעִין שָׁנִין, דִּהְוָה
חֲכַמְתוֹ בְּזוּיָהּ וַדְּבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִין.

וְדָא הוּא, דְשְׁלֹמֹה מִלְכָּא כָּל כֶּף מִשְׁבַּח גְּרַמִּיָּה,
וְקָרָא אִיהוּ עַל נְפִשִׁיָּה חֲכָם. אֵלָּא בְּגִין
כֶּף אָמַר אִיהוּ בְּקַדְמִיתָא, (קהלת ט יג) וַגְּדוּלָּה הִיא
אֵלַי. מְלָה דָא רַבְּרַבָּא דְאָנָא אֲתִי לְשַׁבַּחָא
גְּרַמִּיָּא. אֵלָּא הוֹאִיל וְלֹא אִיתָא אַחֲרָא דִּיִּימָא
לִיָּה. אָתוּ חֲבָרִיָּא וַנִּשְׁקוּהוּ, קָרוּ עָלֶיהָ, (ישעיה
נד יג) וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךְ.

אָמַר רַבִּי רַחוּמָאִי, דְּוֹד מִלְכָּא, תְּלַת שָׁנִין הָוָה
כְּפָנָא בְּיוֹמוּהִי. מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין
לְאוֹדְעָא לִיָּה דְעַל דִּינָא תְּלִיא מִלְתָּא. הָדָא
הוּא דְכַתִּיב, (ש"ב כא א) וַיְהִי רָעַב בְּיָמֵי דָוִד שְׁלֹשׁ
שָׁנִים וַיִּבְקֹשׁ וְגו'. עַד דְּאַשְׁתְּלִים דִּינָא, כִּיּוֹן
דְּאַשְׁתְּלִים, מִיָּד (שם יד) וַיַּעֲתֵר אֱלֹהִים לְאַרְצָךְ וְכו'.

דִּתְנִי רַבִּי חֲזִיָּא, כָּל עַלְמָא לֹא שְׁתִּיין, אֵלָּא
מִתְּמַצִּית אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כִּד אַתְּפַקִּיד
עַלְמָא, אִיָּהּ אַתְּפַקִּידת בְּקַדְמִיתָא. בְּגִין דְלֹא
אַשְׁתַּפַּח מֵאֵן דִּישְׁזִיב לָהּ וַיִּגַּן עָלֶיהָ.

בְּקַדְמוֹתָא אֱלִימְלֹךְ זַכָּאָה הוּהוּ, וְיָכוֹל לְאַגְנָא
עַל דְרֵי עֲלָמָא, וְעָרִיק לִיה בֵּין שְׁאָר
אוּמִין. וּבְגִין כֶּךָ אֲתַעֲנַשׁ, מִת אִיהוּ, וּמִיתוּ
בְנוֹי, עַל דְנָסִיבוּ נָשִׁין נוֹכְרִיין, וְאֲתַעֲנַשוּ.

רַבִּי נְחֻמֵּיה פְּתַח, (בראשית ו ב) וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים
אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הָנָה וַיִּקְחוּ לָהֶם
נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בָּחֲרוּ. וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים,
עַז"א וְעַז"ל, תְּרִין מְלָאכִין הוּוּ, דְקַטְרְגוּ
לְמַאֲרִיהוֹן, וְאַפִּיל לֹוֹן קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
מֵאַתֵּר קֻדִישָׁא (נ"א מְקוּדְשָׁה) דְלַעִילָא. וְכַד נִחְתוּ,
אֲתַגְלִימוּ בְּאוּרָא, וְאֲתַעֲבִידוּ כַּבְנֵי אֵינְשָׁא.

וְלִית לָךְ בְּכָל אֵינּוֹן מְלָאכִין, דְאַשְׁלִימוּ
לְאַתְעֲרָבָא גוּ בְנֵי נָשָׂא, כְּאֵינּוֹן דְאַקְרוּן
אִישִׁים. וְכְאֵינּוֹן דְאַיקְרוּן בְּנֵי אֱלֹהִים. כִּיּוֹן
דְאַפִּיל לֹוֹן קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲתַגְלִימוּ מִכָּל
אֵינּוֹן יְסוּדֵי דְבְנֵי נָשָׂא, וְאַתְלַבִּישׁוּ בְהוּן.

שְׁאָר מְלָאכִין, כַּד נִחְתִּי, וְאֵינּוֹן זְמִינִין לְאַתְבָּא
לְדוּכְתִיָּהוּ, אֲתַגְלִימוּ בְּאוּרָא (דְעֲלָמָא, וְנַטְלִי
קַטְרָא דְאַנְשֵׁי כְּתֻרְיָהוּ, וְלֹא יִתִיר. וּבְגִין כֶּךָ אֲתַחֲמוּאוּ לְפִיּוֹם שַׁעְתָּא, וְלֹא
יִתִיר, וְזִמְנָא בּוּזְמָא, אוּ תְרִין וְזִמְנוּ, אוּ בְכָל יוּמָא וְזִמְנָא חֲדָא אוּ תְרִין, וְלִכְתֵּר
פְּרַחֵי בְּאוּרָא) וּמִתְפַּשְׁטִין מִינֵיהּ, וְאַהֲדֵרוּ
לְדוּכְתִיָּהוּ.

רַבִּי קִיסְמָא בַר רַבִּי יִנְאִי פְּתַח, (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה
מְלָאכִיו רֹחוֹת מְשָׁרְתֵיו אֵשׁ לוֹהֵט. אֵית
מְלָאכִין דְאַינּוֹן מְרוּחַ, וְאֵית מְלָאכִין דְאַינּוֹן
מֵאַשָׁא, דָּא יְהִיב מְדִילֵיה לְחַבְרִיָּה, בְּגִין דְאֵית
שְׁלָמָא בִּינֵיהוּ. וְעַל דָּא, אֵינּוֹן דְנִחְתִּין, מִתְרִי
יְסוּדֵי אֵילִין נִחְתִּין. כַּד נִחְתִּי מִתְלַבְּשִׁין יִתִיר
בְּאוּרָא דְהֵאֵי עֲלָמָא, וְאַתְגְּלִימוּ.

אֵינּוֹן דְאַתְעֲרָבוּ בְּהֵאֵי עֲלָמָא, מִתְלַבְּשִׁין בִּיְסוּדֵי
דְהֵאֵי עֲלָמָא, וְלֹא יָכִילוּ לְפָרְחָא וְלְאַתְבָּא
לְאַתְרֵיהוּ, וּמִתְעַכְבוּ הֲכָא. כִּיּוֹן דְשִׁבַּע יוּמִין
אֲתַעֲכְבוּ הֲכָא, דָּא בְּתַר דָּא, לֹא אֲתַהֲדֵרוּ תַמָּן.

בְּתַחֲוִיָּהּ אֱלִימְלֹךְ הִיָּה צְדִיק,
וְיָכֹל לְהַגֵּן עַל הַדְּפִירִים שֶׁל
הָעוֹלָם, וּבְרַח לוֹ בֵּין שְׁאָר
הָאֲמוֹת, וּמִשׁוּם כֶּךָ נֶעֱנַשׁ. הוּא
מֵת, וּמִתּוֹ כָּבְיוּ עַל וְנִשְׂאוּ נָשִׁים
נְכָרִיּוֹת מֵאֲמוֹת אַחֲרוֹת, וְנֶעֱנַשׁוּ.
רַבִּי נְחֻמֵּיה פְּתַח, (בראשית ו) וַיִּרְאוּ
בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי
טֹבֹת הָנָה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל
אֲשֶׁר בָּחֲרוּ. וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים -
עַז"א וְעַז"ל, שְׁנֵי מְלָאכִים הִיוּ,
שְׁקַטְרְגוּ לְרַבּוֹנָם, וְהַפִּילָם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמְּקוֹם קְדוֹשׁ
שֶׁל מַעְלָה. וּכְשִׁירְדוּ, נִתְגַּלְמוּ
בְּאוּרִי, וְנֶעֱשׂוּ כַּבְנֵי אָנוּשׁ.

וְאֵין לָךְ בְּכָל אוֹתָם הַמְּלָאכִים
שִׁיגְרָמוּ לְהִתְעַרֵב בְּתוֹךְ בְּנֵי אָנוּשׁ
כְּאוֹתָם שֶׁנִּקְרְאוּ אִישִׁים, וְכְאוֹתָם
שֶׁנִּקְרְאוּ בְנֵי אֱלֹהִים. כִּיּוֹן
שֶׁהַפִּילָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
הִתְגַּלְמוּ מִכָּל אוֹתָם יְסוּדוֹת שֶׁל
בְּנֵי אָדָם, וּמִתְלַבְּשִׁים בָּהֶם.

שְׁאָר הַמְּלָאכִים, כְּשִׁירְדוּ, וְהֵם
עֲתִידִים לָשׁוּב לְמִקְוֹמוֹתֵיהֶם,
הִתְגַּלְמוּ בְּאוּרִי (הָעוֹלָם, וְנוֹטְלִים צוּרַת
אֲנָשִׁים עִמָּהֶם, וְלֹא יִתֵּר. וּמִשׁוּם כֶּךָ נִרְאִים לְפִי
שַׁעְתָּא, וְלֹא יִתֵּר. פַּעַם בְּיוֹם, אוּ פַעְמִים, אוּ בְכָל
יוֹם פַּעַם אַחַת אוּ שְׁתַּיִם, וְאַחַר כֶּךָ פּוֹרְחִים בְּאוּרִי)
וּמִתְפַּשְׁטִים מִמְּנוּ, וְחוֹזְרִים
לְמִקְוָמָם.

רַבִּי קִיסְמָא בַר רַבִּי יִנְאִי פְּתַח,
(תהלים קד) עֹשֶׂה מְלָאכִיו רֹחוֹת
מְשָׁרְתֵיו אֵשׁ לוֹהֵט. יֵשׁ מְלָאכִים
שֶׁהֵם מְרוּחַ, וְיֵשׁ מְלָאכִים שֶׁהֵם
מֵאַשׁ, זֶה נוֹתֵן מְשָׁלוֹ לְחַבְרוֹ,
מִשׁוּם שִׁישׁ שְׁלוֹם בִּינֵיהֶם. וְעַל
זֶה, אוֹתָם שִׁיּוּרְדִים, מְשַׁנֵּי
הַיְסוּדוֹת הָאֵלֶּה יוֹרְדִים.

כְּשִׁיּוּרְדִים, מִתְלַבְּשִׁים יוֹתֵר
בְּאוּרִי הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמִתְגַּלְמִים.
אוֹתָם שֶׁהִתְעַרְבוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה,
מִתְלַבְּשִׁים בִּיְסוּדוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה,
וְלֹא יָכוּלִים לְפָרַח וְלָשׁוּב

למקומם, ומתעפכים כאן. בין שמתעפכים כאן שבעה ימים זה אחר זה, לא חוזרים לשם.

ועל זה ויראו בני האלהים את בנות האדם וגו'. מה זה פי טבת הנה? שהיה מאיר היפי שלהן כמו אור עליון.

בין שהולידו בנים, לקח אותם הקדוש ברוך הוא והכניס אותם בהרי החשף, שנקראים הרי קדם, וקשר אותם בשלשלאות של ברזל. ואותן השלשלאות משקעות עד לתוף התהום הגדולה, ושם מלמדים כשפים לבני האדם.

בלעם נטל משם את כשפיו, ולמד מהם, באותם ההרים. זהו שכתוב (במדבר כג) מן ארם ינחנו בלק מלך מואב מהרי קדם. ומשם התעטרו כל יודעי הכשפים שבעולם.

ומהוה שהיו מקטרגים על רבונם בראשונה ועד היום הנה, הם מקטרגים לרבונם במה? באותם הכשפים, שמכחישים פמליא של מעלה. ואלמלא אותן השלשלאות המשקות בתוף התהום הגדולה ואחוזים בהם בתפיסה רבה, היו מחריבים את העולם, והעולם אינו יכול לסבל. ושם, באותם הרי החשף, יונקים מצד הצפון, שהרי מאתו הצד כל אותם המינים מתעוררים בעולם.

אמר רבי נחמיה אמר רבי יהודה, נעמה היתה באותו זמן, וכל העולם טועים אחריה. רבי שמעון אומר, אמא של שדים היתה. בין שראו אותה בני האלהים, טעו אחריה.

לאחר כן ראו בנות האדם הולכות ערמות, ובאו להן, וילדו מהם. זהו שכתוב (בראשית ו) וגם אחרי כן באו בני האלהים וגו'. אנשי שם, מה זה אנשי שם וגו'? אלו הנפילים שלמדו

ועל דא ויראו בני האלהים את בנות האדם וגו'. מאי פי טבת הנה. דהוה נהיר שפירו דלהון, בנהירו עילאה.

בין דאולידו בנין, נטל להון קודשא בריה הוא, ואעל לון בטורא דחשוכא, דאיקרונ הררי קדם. (נ"א וקפיר) וכפת לון בשלשלאות של ברזל, ואינון שלשלאין משוקעין עד גו תהומא רבא. ותמן אולפין חרשין לבני נשא.

בלעם, מתמן נטיל חרשוי, ואוליף מינייהו, באינון טורין. הדא הוא דכתיב, (במדבר

כג ז) מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהרי קדם. ומתמן אתעטרו כל ידעי חרשין דבעלמא.

ובגו דהוה מקטרגי דמריהון בקדמיתא, ועד האי יומא, אינון מקטרגין למריהון במה, באינון חרשין, דמכחישין פמליא דלעילא. ואלמלא אינון שלשלאין דמשוקעין גו תהומא רבא, ואחידן בהו בתפיסו סגי מטשטשי עלמא הו, ועלמא לא יכיל למיסבל.

ותמן באינון טורין דחשוכא, ינקין מסיטרא דצפון, דהא מההוא סיטרא, כל אינון זייני מתערין בעלמא.

אמר רבי נחמיה אמר רבי יהודה, נעמה היתה באותו זמן, וכל העולם טועים אחריה.

רבי שמעון אומר, אימא של שדים היתה. בין שראו אותה בני אלהים, טעו אחריה.

לאחר כן ראו בנות האדם הולכות ערמות, ובאו להן, וילדו מהם. הדא הוא

דכתיב, (בראשית ו ח) וגם אחרי כן אשר יבאו בני האלהים וגו'. אנשי שם, מאי אנשי שם וגו'.

אלין נפילין דאוליפו בעלמא, שם בכל מלה אחרי כן באו בני האלהים וגו'. אנשי שם, מה זה אנשי שם וגו'? אלו הנפילים שלמדו

ומלה, לאשלאמא חרשייהו. רבי יהודה ורבי יוסי אמרו, אנשי שם ממש. כמא דאת אמר, ששים גבורים סביב לה. אמר ליה רבי יצחק, מגבורי ישראל כתיב. (דף צט ע"ב).

רבי עזריה שאל לרבי יוסי איש כפר אונן, מאי טעמא חרשין אינון יתיר בנשייא, ולא בגברייא. דכתיב (שמות כב טז) מכשפה לא תחיה, ולא כתיב מכשף.

אמר ליה, כתיב (תהלים צא י) לא תאנה אליך רעה. רע לא כתיב, אלא רעה. דא סטרא דנוקבא ודאי הוא. ונגע לא יקרב באהלך, דא הוא דכורא. ומן נוקבא כל זינין דחרשין, וכל עיסקין בישין אתיין לעלמא. הדא הוא דכתיב, (קהלת יכו) ומוצא אני מר ממות את האשה וגו'.

ומאי אסורים ידיה. ר' ינאי ורבי יהושעיא. חד אמר, כל הנוגע באשה, או מקבל ממנה מידה לידו, לא ינקה מדינה של גיהנם. שנאמר (משלי יא כא) יד ליד לא ינקה רע. הדא הוא דכתיב, אסורים ידיה. ודאי.

וחד אמר, מן הנקיבות באות כל מיני נחש וכישוף, וכל הרהורים רעים, ואלמלא שאסורים ידיה, היו הורגים וממיתין כל העולם בכל עת וזמן. ורא אתתקפת נוקבא, אלא בחילא דדכורא. דהיא שארת בעומקין דיליה, שהיא יודעת לאומאה לבר נש, לאשלאמא רעותה.

(נ"א שהיא יודעת בכל מיני כישוף ולבר נש איצטרוף למשלם רעותה) ובמה. בשם, ובמילין עמיקין, בשמא דמסאבא. ועל דא עובדי בה תליין, ומלין בדכורא. ותרוייהו מנוקבא מתערי. ובגין כך, זיני חרשין משתכחין בנוקבא, ולא בדכורא.

בעולם שם בכל דבר ודבר, להשלים את פשיהם. רבי יהודה ורבי יוסי אמרו, אנשי שם ממש, כמו שנאמר (שיר א) ששים גבורים סביב לה. אמר לו רבי יצחק, כתוב מגבורי ישראל.

רבי עזריה שאל את רבי יוסי איש כפר אונן, מה הטעם הכשפים הם יותר בנשים, ולא בגברים, שכתוב (שמות כב) מכשפה לא תחיה, ולא כתוב מכשף?

אמר לו, כתוב (תהלים צא) לא תאנה אליך רעה. לא כתוב רע, אלא רעה. זהו צד הנקבה ודאי. ונגע לא יקרב לאהלך - זהו הנזכר. ומן הנקבה כל סוגי הכשפים, וכל העסקים הרעים באים לעולם. זהו שכתוב (קהלת ז) ומוצא אני מר ממות את האשה וגו'.

וכמה זה אסורים ידיה? רבי ינאי ורבי יהושעיא. אחד אמר, כל הנוגע באשה, או מקבל ממנה מידה לידו, לא ינקה מדינה של גיהנם, שנאמר יד ליד לא ינקה רע. זהו שכתוב אסורים ידיה, ודאי.

ואחד אמר, מן הנקבה באות כל מיני נחש וכישוף וכל הרהורים רעים. ואלמלא שאסורים ידיה, שלא נותנים לה מן השמים, היו הורגים וממיתים כל העולם בכל עת וזמן.

ואין מתגברת הנקבה אלא בכח של הזכר, שהיא שורה בעמקים שלו, שהיא יודעת להשביע את האדם להשלים את רצונה. (שהיא יודעת בכל מיני כישוף והאדם צריך להשלים רצונה) ובמה? בשם, ובדברים עמקים, בשם של טמאה. ועל פן המעשים תלויים בה, והדברים בזכר. ושניהם מתעוררים מהנקבה. ומשום כך מיני הכשפים נמצאים בנקבה, ולא בזכר.

שנינו, העובר בין שתי נשים, אם נדות הן - נכפה. ולא תזוז מגופו, אם לא יעשו לו דבר, סכנת דם או הריגה מזמנת לו. ואם אינן נדות - עין הרע שולט בו בגופו או במקומו. כמו זה של רבי נחום ברבי שמלאי, פעם אחת היה בכרך של קסרין. עבר בין שתי נשים. הסתכלו בו, והסתפן מיד בגופו ובקמונו. מה הטעם? משום שאותה רוח רעה שרתה עליהן, ויכולה להזיק.

מה תקנתו? יאמר כף: לכי לכי, דמי דמי, הסירי את קשירת הקשר, לא ולא לי. ואחר כף יתחיל באל ויסיים באל. יתחיל באל, שפתוב (במדבר כ) אל מוציא ממצרים. ויסיים באל, (שם) כי לא נחש ביעקב וגו', עד מה פעל אל. וילך לו, ולא ישגיח אחריו. רב הונא היה עולה מבבל לארץ ישראל, והיה עולה לשם. נקלע לכפר אחד, ראה אותה אשה שהיתה הולכת אחריו. זרקה מים על כתפיו, ונטלה עפר מרגליו. החזיר ראשו ואמר לה: עשי וקחי אחרי, שהרי אין כלום אצלי, אבל אני גוזר עליך בלבול בדעתך.

אחר כף אמר: לא בשבילי, אלא בשביל שלא תהרגי בני אדם אחרים. וכן היה. התבלבלה דעתה, ולא ידעה דבר, ומתה. ועל זה כתוב (תהלים צא) לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלה. שנה רבי חניא, (קהלת י) טוב לפני האלהים ימלט ממנה. ממי? מאותה האשה שכתוב בה, אשר היא מצודים וחרמים וכו'. וחוטא ילכד בה - אותה שהולך אחר יצר הרע.

בא וראה, בזמן שהרעב בעיר, לא יראה אדם את עצמו, ולא ילך יחידי בעיר, מפני שמלאך המות

התן, העובר בין שתי נשים, אם נדות הן, נכפה. ולא תזוז מגופו, אם לא יעשו לו מיד. סכנת דם או הריגה מזמנת לו. ואם אינן נדות, עין הרע שולט בו בגופו, או במקומו.

כי הא דר' נחום ברבי שמלאי, זמנא קדא הוה בכרך קסרין, אעבר בין שתי נשים. אסתכלו ביה, ואיסתפן מיד בגופיה ובקמוניה. מאי טעמא. בגין דההוא רוחא בישא שראת עלון, ויכיל לנזקא.

מאי תקנתיה. לימא הכי, זיל זיל, דומי דומי, אעדי קטור דקטרא, לא לך ולא לי. ולבתר יתחיל באל, ויסיים באל. יתחיל באל, (במדבר כג כב) אל מוציא ממצרים. ויסיים באל, (שם כג כג) כי לא נחש ביעקב וגו', עד מה פעל אל. ויזיל ליה, ולא ישגח אבתריה.

רב הונא הוה סליק מבבל לארץ ישראל, והוה סליק להתם, איערע בחד פפר, חמא ההיא אתתא דהוה אתיא אבתריה, ארמאת מיין אכתפוי, ונטלת עפרא מרגלוי. אהדר רישיה ואמר לה, עבידי וטול בתראי, דהא לא כלום גבאי, אבל גוזרני עליך בלבולא בדעתך.

לבתר אמר, לא בגיני אלא בגין דלא תיקטלי בני אינשא אחרנין. וכן הוה, איתבלבל דעתה, ולא ידעה מיד, ומתה. ועל דא כתיב, (תהלים צא) לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלה.

תני ר' חניא, (קהלת י כו) טוב לפני האלהים ימלט ממנה. ממאן. מההיא אשה דכתיב בה, אשר היא מצודים וחרמים וכו'. וחוטא ילכד בה, ההוא דאזל בתר יצר הרע.

בא וראה, בזמן שהרעב בעיר, לא יראה אדם את עצמו, ולא ילך יחידי בעיר, מפני

נמצא שם, ויש לו רשות לחבל. ועל פן פתוב (בראשית מב) ויאמר יעקב לבניו למה תתראו. פיוצא בו, בזמן שדבר בעיר, יסגור אדם עצמו ולא יתראה בשוק. שפיוץ שנתן רשות למחבל - מי שפוגע בו נזוק, והוא מתחייב בנפשו.

בא וראה, עשר שנים היתה נעמי בשדה מואב, לסוף - פי שמעה בשדה מואב כו'. מפני מה נענשו מחלון וכליון? מפני שנשאו נשים מואביות.

אין לה בעולם נשים מתעסקות בנחש ובכשוף כמו מואביות. ממה? שפתוב (במדבר כה) ויאכל העם וישתחוו לאלהיהן. פיוץ שהיו אוכלים דבר בכשפיהם, מיד היו משתחווים לגלוליהם. (שם) ויצמד ישראל לבעל פעור. רבי חייא אמר, כמו הצמידים התכשיטים, כך היו מתחברים לבעל פעור.

בכשפיהן של הנשים, מנין לנו? שפתוב (שם לא) הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם. בעצת בלעם לא נאמר, אלא בדבר בלעם. למד אותם דברים בפה, שהרי לעשות כשפים וקסמים לא היו כמוהם בעולם, אבל הדברים של הפה להשלים כשפיהם לא היו יודעים. ועל זה בדבר בלעם עשו, והשלים כשפיהם, וכל להם. רבי יוחנן אמר, פשרה היתה רות.

והאמר נעמי לשתי כלתיה לכנה שבנה אשה לבית אמה יעש ה' (רות א), יעשה פתוב. אמרה להם: אם תזכו לכנס תחת פנפי השכינה - יעשה, ואם לא - יעש, חסר ה'.

כי מר לי מאד מכם, עליכם צריך לו להיות, כמו שנאמר (שמואל ב-א) צר לי עליך. מה זה מכם? אמר

שמלאך המות נמצא שם, ויש לו רשות לחבל. ועל דא פתיב, (בראשית מב א) ויאמר יעקב לבניו למה תתראו. פיוצא בו, בזמן שהדבר בעיר, יסגור אדם עצמו, ולא יתראה בשוק. דכיון שנתן רשות למחבל, מי שפוגע בו, נזוק. ואיהו מתחייב בנפשו.

בא וראה, עשר שנים היתה נעמי בשדה מואב, לסוף, פי שמעה מפני מה נענשו מחלון וכליון. מפני שנשאו נשים מואביות.

אין לה בעולם, נשים מתעסקות בנחש ובכישוף, כמו מואביות. ממאי, דכתיב, (במדבר כה ב) ויאכל העם וישתחוו לאלהיהן. פיוץ דהווי אכלי מידי בחרשייהו, מיד הווי סגדין לטעוותהוון, (שם כה ג) ויצמד ישראל לבעל פעור. רבי חייא אמר, פהני צמידין תכשיטין, הכי הווי מתחברים בבעל פעור.

בחרשיהוון דנשיא. מנלן, דכתיב, (שם לא טז) הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם. בעצת בלעם לא נאמר, אלא בדבר בלעם. אוליף לון מילין בפומא. דהא למעבד חרשין וקוסמין, לא הווי בעלמא פותייהו, אבל מילין בפומא לאשלמא חרשייהו לא הווי ידעי. ועל דא, בדבר בלעם עבדו, ואשלים חרשייהו, ויכלו להו. רבי יוחנן אמר, כשירה היתה רות. והאמר נעמי לשתי כלתיה לכנה שבנה אשה לבית אמה יעש ה', יעשה כתיב. אמרה להון, אם תזכו ליכנס תחת פנפי השכינה, יעשה. ואם לאו, יעש, חסר ה'.

כי מר לי מאד מכם. עליכם מבעי ליה, כמה דאת אמר, (ש"ב א כו) צר לי עליך, מאי מכם. אמר רבי קרונאי אמר רב פהנא, עאקו בלבאי

רבי קרוניא אמר רב כהנא, צרה בלבי מכס, שאתן גרמתן לבני שימותו, וכמי שמתרעם על אחר. והשק ערפה לחמותה. ערפה - הרפה שמה. למה נקרא שמה ערפה? על שהחזירה ערף לחמותה, וחזרה למקומה לשדה מואב. ונתה, ולא קבלוה, והלכה לארץ פלשתים. והכל דשים בה פהריפות, שהפקירה עצמה לזנות.

וידרה מזנות ששה בנים, וכלם נפלו ביד דוד ואנשיו, שהיה בן בנה של רות, שנאמר (שם כא) וישבי בנב אשר בילידי הרפה. וכי מי נתן אותם בנב? והלא נב סמוכה לירושלים היא, בארץ ישראל, והוא בארץ פלשתים? אלא כף אמר רבי פנחס, מלמד שבא על עסקי נב, מפני שגרם ענין נב עיר הפהגים, והקדוש ברנף הוא מדקדק עם הצדיקים אפלו פחוט השערה. אמר לו הקדוש ברנף הוא: דוד, גרמת כל כף בנב עיר הפהגים, חייך, או הדין יחול על עצמך, או על זרעך, ולא ישאר אלא אחד.

שנה רבי חייא, כתוב (שמואל א-ב) וימלט בן אחד לאחיהם וגו'. שלא נשאר לאחיהם מכל בית אביו וזולתו אביתר לבדו, ועל עון זה מת שאול ובניו, וכמה אלפים ורובבות מישראל, ונגזר על דוד למות.

ביון שהלך לארץ פלשתים, ראתה אותו הרפה. אמרה לבנה: זה שהרג אחיך. באותה השעה הגיע זמן מדת הדין להנקם מדוד על עסקי נב, וזמן את ישבי להרגו. מיד - וישבי בנב, שבא על עסקי נב. אמר רבי יוחנן, כף אמר דוד: רבוננו של עולם, זרעי יהיה נכון לפניה, והריני מקבל עלי את הדין.

מכס, דאתון גרמתון לבניי דימותו, כמאן דמתרעם מאחרא.

והשק ערפה לחמותה. ערפה, הרפה שמה. למה נקרא שמה ערפה. על שהחזירה ערף לחמותה, וחזרה לשדה מואב. ונתה, ולא קבלוה, והלכה לארץ פלשתים. והכל דשים בה פהריפות, שהפקירה עצמה לזנות. ודרה מזנות ששה בנים. וכולם נפלו ביד דוד ואנשיו, שהיה בן בנה של רות. שנאמר (שם כא טו) וישבי בנב אשר בילידי הרפה. וכי מי נתן אותם בנב. והלא נוב סמוך לירושלים הוא, בארץ ישראל, והוא בארץ פלשתים.

אלא הכי אמר רבי פנחס, מלמד שבא על עסקי נוב, מפני שגרם ענין נוב עיר הפהגים, והקדוש ברנף הוא מדקדק עם הצדיקים אפילו פחוט השערה. אמר לו הקדוש ברנף הוא, דוד, אתה גרמת כל כף בנב עיר הפהגים, חייך, או הדין יחול על עצמך, או על זרעך, ולא ישאר אלא אחד.

תני ר' חייא, כתיב, (ש"א כב כ) וימלט בן אחד לאחיהם וגו'. שלא נשאר לאחיהם מכל בית אביו, וזולתו אביתר לבדו, ועל עון זה מת שאול ובניו, וכמה אלפים ורובבות מישראל, ונגזר על דוד למות.

ביון שהלך לארץ פלשתים, ראתה אותו הרפה, אמרה לבנה, האי מאן דקטיל לאחורף. באותה שעה, הגיע זמן מדת הדין להנקם מדוד, על (דף ק ע"א) עסקי נוב. וזימן לישבי להורגו. מיד, (ש"ב כא טז) וישבי בנב, שבא על עסקי נוב. אמר רבי יוחנן, כף אמר דוד, רבוננו של עולם, זרעי יהיה נכון לפניה, והריני מקבל עלי את הדין.

מה עשה. נטלו ישבי, והגרים את עצמו עליו, ועל המטה, אמר ליה, לאו יקרא דילי. נטלו וארמי ליה לאורא, ושוי סיפא דיתקטל בה דוד. הדא הוא דכתיב, והוא חגור חרב חדשה ויאמר להפות את דוד. מיד הזכיר אבישי שם המפורש, ועמד באויר, וסוסו מיד נשמט, והלך לירושלים.

הלך אבישי ובא לסנהדרין ואמר, מהו לרפוב על סוסו של מלך בשעת הדחק, והתירוהו. מצאו לדוד עומד באויר, אמר ליה חזר מתפלתך.

אמר ליה, (תהלים קטז יב) מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי. שפך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי, שאפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים. מיד חזר מתפלתו, וקבל הדין על זרעו, שכתוב (שמואל-ב כא) ויעזר לו אבישי בן צרויה ויף את הפלשתי וגו'.

מה כתיב. (מ"ב יא א) ועתליה אם אחזיהו ראתה כי מת בנה ותקם ותאבד את כל זרע הממלכה. כתיב ותאבד, וכתיב (דה"ב כב י) ותדבר את כל זרע וכו'. מהו ותדבר. אמרה שעתידין זרעו של דוד ליאבד מן העולם.

ותקח יהושבע בת המלך יורם וכו', את יואש וכו'. (מ"ב יא ב) מלמד שהקדוש ברוך הוא דן מדה כנגד מדה. ועם כל זה, אף על פי שנגזרה גזירה זו, וניתן רשות למדת הדין, על זה כתיב, (ישעיה י לב) עוד היום בנב לעמד. שעדיין מדת הדין בנוב עומדת ותובעת דין מלפני הקדוש ברוך הוא. ומה בצדיקים מדקדק הקדוש ברוך הוא בך, ברשעים על אחת כפה וכמה.

ותאמר הנה שבה יבמתך אל עמה ואל

מה עשה? נטלו ישבי, והגרים את עצמו עליו ועל המטה. אמר לו: אין כבודי. נטלו וזרקו באויר, ושם הסיף שיהרג בו דוד. זהו שכתוב (שמואל-ב כא) והוא חגור חרב חדשה ויאמר להפות את דוד. מיד הזכיר אבישי שם המפורש, ועמד באויר, וסוסו מיד נשמט, והלך לירושלים.

הלך אבישי ובא לסנהדרין ואמר, מהו לרכב על סוסו של מלך בשעת הדחק? והתירוהו. מצאו לדוד עומד באויר. אמר לו, חזר מתפלתך.

אמר לו, (תהלים קטז) מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי. שפך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי, שאפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים. מיד חזר מתפלתו, וקבל הדין על זרעו, שכתוב (שמואל-ב כא) ויעזר לו אבישי בן צרויה ויף את הפלשתי וגו'.

מה כתיב? (שמואל-א יא) ועתליה אם אחזיהו ראתה כי מת בנה ותקם, (דברי הימים-ב כב) ותאבד את כל זרע הממלכה. כתיב ותאבד, וכתיב ותדבר את כל זרע וכו'. מהו ותדבר? אמרה, שעתידין זרעו של דוד לאבד מן העולם. ותקח יהושבע בת המלך יורם וכו', את יואש וכו'. מלמד שהקדוש ברוך הוא דן מדה כנגד מדה. ועל כל זה, אף על פי שנגזרה גזירה זו וניתן רשות למדת הדין, על זה כתיב (ישעיה י לב) עוד היום בנב לעמד. עדין מדת הדין בנוב עומדת ותובעת דין מלפני הקדוש ברוך הוא. ומה בצדיקים מדקדק הקדוש ברוך הוא בך - ברשעים על אחת כפה וכמה.

ותאמר הנה שבה יבמתך אל עמה ואל אלהיה (רות א). אמר רבי נחום אמר רבי יהודה, מזה

שָׁאֵמַר שְׁבָה, מְלַמֵּד שְׁגִיּוֹרֵת הֵיטָה בַּתְּחִלָּה. וְכַתּוּב וְאֶל אֱלֹהֵיהָ, שְׁהִי אֵלֹוֹה אֶחָד הִיָּה לָהּ עִם נְעָמִי, וְעַכְשָׁיו חֲזָרָה לְסִרְחוֹנָהּ הֵרֵאשׁוּן, וְטַעַתָּה אַחַר עֲבוּדָה זָרָה שְׁלָה.

וְרוֹת דְּבָקָה בָּהּ (שם), כְּמוֹ שֶׁקִּבְּלָה עָלֶיהָ בְּחַיֵּי בַעֲלָהּ, דְּבָקָה בְּאַמוּנָתָהּ. בֵּא וּרְאָה שְׁבָחָה שֶׁל רוֹת, שְׂאָף עַל פִּי שְׂאִימַת בַּעֲלָהּ לֹא הֵיטָה עָלֶיהָ, דְּבָקָה בְּאַמוּנָתָהּ. וְעַל כֵּן זֶה, נְעָמִי חִדְּשָׁה לָהּ כְּמִתְחִלָּה, וְהִתְרַתָּה בָּהּ הִתְרַאוֹת, וְכֵלֵן קִבְּלָתָן עָלֶיהָ.

רַבִּי בְרוּקָא אָמַר, כְּתוּב (בראשית כא) וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר וַיִּקַּח לֶחֶם וַחֲמַת מִיַּם וַיִּתֵּן אֶל הָגֵר שֵׁם עַל שְׁכָמָה וְאֵת הַיֶּלֶד. כִּיֹּון שְׁכָתוּב אֶל הָגֵר, מֵהוּ שֵׁם עַל שְׁכָמָה? אֵלֹא מְלַמֵּד, שֶׁהִזְהִירָה עַל עַל הָאָמוּנָה, וְלַעֲמֹד בְּמָה שֶׁהֵיטָה רְגִילָה בַּתְּחִלָּה עִמּוֹ. כְּתוּב כַּאֲן שֵׁם עַל שְׁכָמָה, וְכַתּוּב שֵׁם (שמות טו) שֵׁם שֵׁם לֹו חֵק וּמִשְׁפָּט. מֵה לְמִטָּה עַל שְׁכִינָה - אָף כַּאֲן עַל שְׁכִינָה.

מָה עֲשֵׂתָה? כִּיֹּון שְׂרָאָתָה עֲצָמָה יוֹצֵאת מִתְּחַת רְשׁוֹתָהּ שֶׁל אַבְרָהָם, חֲזָרָה לְקַלְקוּלָהּ. מֵה כְּתוּב? וַתִּלְוֶה וַתַּתְּ"ע, אַחֲרֵי עֲבוּדַת גְּלוּלִים וְגִלּוּלֵי בֵּית אַבְיָה. וְכַתּוּב הִקְבַּל הַמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִיִּים.

רַבִּי חִידְקָא וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרִי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי חִידְקָא, הֲרִי שְׁנִינוּ, נְכָרִי וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה הוּא כְּמוֹ כֹּהֵן גָּדוֹל. מֵה הַטַּעַם שֶׁקָּל אוֹתוֹ לְכַהֵן גָּדוֹל, וְהֲרִי כְּתוּב (תהלים עח) וַיִּקַּם עֲדוֹת בִּיעֲקֹב וַתּוֹרָה שֵׁם בִּישְׂרָאֵל. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן אוֹתָהּ לְיִשְׂרָאֵל, לְקַבֵּל עָלֶיהָ שְׁכָר לְעוֹלָם הַבָּא. וּמִי שֶׁלֹּא קִבְּלוּהָ, לֹא מְקַבְּלִים עָלֶיהֶם שְׁכָר בְּעוֹלָם הַבָּא.

אֱלֹהֵיהָ. אָמַר ר' נָחוּם אָמַר ר' יְהוּדָה, מִדְּקָאֵמַר שְׁבָה, מְלַמֵּד שְׁגִיּוֹרֵת הֵיטָה בַּתְּחִלָּה. וְכַתּוּב וְאֶל אֱלֹהֵיהָ, דִּהָא אֵלֹוֹה אֶחָד הִיָּה לָהּ עִם נְעָמִי, וְעַכְשָׁיו חֲזָרָה לְסִרְחוֹנָהּ הֵרֵאשׁוּן, וְטַעַתָּה אַחַר עֲבוּדָה זָרָה שְׁלָה.

וְרוֹת דְּבָקָה בָּהּ, כְּמָה שֶׁקִּבְּלָה עָלֶיהָ בְּחַיֵּי בַעֲלָהּ, דְּבָקָה בְּאַמוּנָתָהּ. בֵּא וּרְאָה שְׁבָחָה שֶׁל רוֹת, שְׂאָף עַל פִּי שְׂאִימַת בַּעֲלָהּ לֹא הֵיטָה עָלֶיהָ, דְּבָקָה בְּאַמוּנָתָהּ. וְעַל כֵּן דָּא, נְעָמִי חִדְּשָׁה לָהּ כְּמִתְחִלָּה, וְהִתְרַתָּה בָּהּ הִתְרַאוֹת, וְכֵלֵן קִבְּלָתָן עָלֶיהָ.

רַבִּי בְרוּקָא אָמַר, כְּתוּב (בראשית כא יד) וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר וַיִּקַּח לֶחֶם וַחֲמַת מִיַּם וַיִּתֵּן אֶל הָגֵר שֵׁם עַל שְׁכָמָה וְאֵת הַיֶּלֶד. כִּיֹּון דְּכַתּוּב אֶל הָגֵר, מֵהוּ שֵׁם עַל שְׁכָמָה. אֵלֹא מְלַמֵּד, שֶׁהִזְהִירָה עַל עוֹל הָאָמוּנָה, וְלַעֲמֹד בְּמָה שֶׁהֵיטָה רְגִילָה בַּתְּחִלָּה עִמּוֹ. כְּתוּב הֵכָא שֵׁם עַל שְׁכָמָה, וְכַתּוּב הַתָּם (שמות טו כד) שֵׁם שֵׁם לֹו חֵק וּמִשְׁפָּט. מֵה לְהִלָּן עוֹל שְׁכִינָה, אָף כַּאֲן עוֹל שְׁכִינָה.

מָה עֲשֵׂתָה, כִּיֹּון שְׂרָאָתָה עֲצָמָה יוֹצֵאת מִתְּחַת רְשׁוֹתָהּ שֶׁל אַבְרָהָם, חֲזָרָה לְקַלְקוּלָהּ. מֵה כְּתוּב, (בראשית כא יד) וַתִּלְוֶה וַתַּתְּ"ע. אַחֲרֵי עֲבוּדָה זָרָה וְגִלּוּלֵי בֵּית אַבְיָה. וְכַתּוּב (ירמיה י טו) הִקְבַּל הַמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים.

רַבִּי חִידְקָא וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרִי יוֹסִי, הָיוּ קְאָזְלֵי בְּאוּרְחָא, אָמַר ר' שְׁמַעוֹן לְרַבִּי חִידְקָא, הָא תְּגִינֵן, נְכָרִי וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, כְּכֹהֵן גָּדוֹל הָיוּ. מֵאִי טַעַמָּא שְׁקָלוֹ לְכַהֵן גָּדוֹל. וְהַכְּתוּב, (תהלים עח ה) וַיִּקַּם עֲדוֹת בִּיעֲקֹב וַתּוֹרָה שֵׁם בִּישְׂרָאֵל. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִבָּה לְיִשְׂרָאֵל, לְקַבֵּל עָלֶיהָ אַגְרָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי, וּמִי שֶׁלֹּא קִבְּלוּהָ, לֹא מְקַבְּלֵי עַלְיֵיהּ אַגְרָא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי.

העליונות, וליחד הפל ביחוד שלם, ולשמח עליונים ותחתונים ברצון ובפונה שלו.

וכך אמר רבי חייא אמר רבי יצחק, מהו שכתוב (שם א) אשה ריח ניחוח לה? אלא, לעמת שלש דרגות אלו - אשה. פנגד זה הלויים הממנים על השיר ולהרמת הקול, והוא מצד של אשה, ומכונים פנעם הנגון והחדוה והשיר.

ומתוך כך, כל פעם שהיה עולה על הדוכן בעוד שהוא גבר, ושלֵהבת האש חזקה בו להרים קול בנעימות הנגון, הוא פשר לעבודה. פיון שנחלשה שלֵהבת בחרותו, וגחלי האש דועכים בתוכו, הנה נחלש פחו, והקול מתחיל להשבר. אז כתוב (במדבר ח) ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבדה ולא יעבד עוד. ופסול לעבודה. מכאן והלאה, (שם) ושרת את אחיו וגו', ועבדה לא יעבד.

משמרות הרקיע, אף כך גם, שפכיון שבאים לנגן לפני רבונם, נקראים אישים. וכך שמעתי משמו של רבי שמעון בן יוחאי, שאמר רבי אליעזר, הדרגות הללו, יש מהן שממנות על השערים בחוץ, ומהן על השערים הפנימיים שלפנים.

אותם הפנימיים אומרים שירה, ועולים ונכנסים בשירה הזו חמש דרגות, עד חמשים, פנגד חמשים השערים של היובל. פיון שעולים לשם, נוטלת אותם ריח של אש לזהטת ושוכרת פחם. פיון שגשבר פחם, דוחים אותם, ויורדים מאותן הדרגות.

ועומדים בחוץ הממנים על השערים בחוץ, ואלו נוטלים חלקם מעשן האש של הקרבן, חוץ מאותם שנוטלים בפנים.

ביחודא שלים, ולמחדי עילאין ותתאין, ברעותא וכונה דיליה.

והכי אמר רבי חייא אמר רבי יצחק, מאי דכתיב, (שם א ט) אשה ריח ניחוח לה? אלא, לקבל תלתא דרגין אליו, אשה, לקבל דא לויים, דממנין על השיר, ולארמא קלא, והוא מסיטרא דאשה, ומכוני בנעימותא בנגונא וחדוה ושיר.

ומגו כף, כל זמנא דהוה סליק על הדוכן, בעוד דאיהו גיבר, ושלֵהובא דאשא תקיף ביה, לארמא קלא בנעימותא דניגונא, איהו פשר לעבודה. פיון דאיתחלש שלֵהובא דבחרותא דיליה, וגומריין דנורא מתדעכין בגויה, הא אתחלש תוקפיה, וקלא שארי לאתתברא. פדין כתיב, (במדבר ח כה) ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבדה ולא יעבד עוד. ופסול לעבודה. מכאן והלאה, (שם כו) ושרת את אחיו ועבדה לא יעבד עוד.

משמרות דרקיעא, אוף הכי נמי דמפיון דמטון לנגנא קמי דמריהון, איקרון אישים. והכי שמענא משמיה דרבי (דף ק ע"ב) שמעון בן יוחאי, דאמר רבי אליעזר, דרגין אליו, אית מנהון דממנין על תרעין לבר, ומינייהו על תרעין פנימאין לגו.

אינון פנימאין אמרין שירתא, וסלקין ועאלין בהאי שירתא, חמשה דרגין, עד חמשין. לקבל חמשין תרעין דיובלא. פיון דסלקין תמן, נטיל לון רוחא דאשא מלהטא, ותבר תוקפיהו. פיון דאתבר תוקפיהו, דחיין להון, ונחתין מאינון דרגין.

וקיימין לבר, ממונין על תרעין דלבר, ואליון נטלין חולקיהון מתננא דאשא דקורבנא, בר מאינון דנטלי לגו. ובכל יום

ובכל יום ויום מתחדשים
הממנים על השירה, וזהו אשה.
הריח כנגד ישראל, שמתפללים
תפלה, שחשוכה לפני הקדוש
ברוך הוא כמו ריח בשמים של
גן עדן. נוחות, שהוא נחת רוח
לגבוה. כנגד זה הפהן, שהוא
מכון פנה, כמו שהרצון של
השם הקדוש, ומיוחד יחוד
באותיות רשומות, וכל הדרגות
מאירות ולוהטות, ונוצצות
בניצוץ עליון מתוך העמק
העליון הטמיר.

ועל פן צריך הפהן להיות חכם
(ולתקשט) בחכמה, ונאה בהשכל,
ויפה באור התורה, וזריז, ופקח
יותר מכל בני העולם. ואם הוא
עם הארץ, אין עבודתו עבודה,
ועליו פתוב (תהלים ה) לא יתיצבו
הוללים לנגד עיניך.

בא וראה, הזקמה של הפותי, אף
על גב שהתגיר, קשה לפרש
מפני הזקמה עד שלשה דורות,
כל שפן בעוד שהוא פותי.
הפשרה שבהם רות, ולא מצאנו
בה שום דפי כלל. וזוהי הנפש
השכלית. ערפה, שהיא הנפש
הבהמית, מיד חזרה לסרחונה
ולקלקולה. בא רבי חייקא
ונשקו. אמר, ודאי מעטים הם
שעוברת זהמתם מהם.

רבי נחמיה אומר, פתוב (מלכים א-
ב) וישם פסא לאם המלך. זו רות
המואביה, שזכתה וראתה למלך
שלמה על פסאו.

בשם שלבה היה שלם, כך
השלים מיה ושנותיה. זהו
שפתוב (רות ב) ותהי משפרתך
שלמה. פתוב שלמה, וקוראים
שלימה. מלמד שראתה את
המלך שלמה על פסאו, וראתה
שכרה בעולם הזה ובעולם הבא.
והצא מן המקום אשר היתה
שמה ושתי כלתיה עמה כו'.

יום מתחדשים על שירתא. וזהו אשה.
ריח, לקבל ישראל, דקא מצלו צלותא,
דחשיבא קמי קודשא בריך הוא, בריח
בוסמין דבגנתא דעדן. נוחות, דאיהו נחת רוח
לגבוה. לקבל דא פהן, דאיהו מכיון פוונה,
כגוונא דרעותא דשמא קדישא, ומייחד
יחודא באתוון רשימין, וכל דרגין נהרין,
ומתלהטין, ונצצי בניצוצא עילאה, מגו
דעומקא עילאה טמירתא.

ועל דא אצטריך פהנא למהוי חפימא (ג"א
ולתקשטא) בחכמה, ויאה בסוכלתנו, ושפיר
בנהירו דאורייתא, וזריז, ופקח יותר מכל
עלמא. ואם עם הארץ הוא, עבודתו לאו
עבודה, ועליה פתיב (תהלים ה) לא יתיצבו
הוללים לנגד עיניך.

תא חזי, זוהמא דכותי, אף על גב דאגיר,
קשה לפרוש מיניה זוהמא עד תלתא
דרין, כל שפן בעוד שהוא פותי. פשרה דבהון,
רות, ולא אשפחן בה שום דופי כלל. ודא
היא נפש השכלית. ערפה, שהיא נפש
הבהמית, מיד חזרה לסרחונה וקלקולה.
אתא רבי חייקא ונשקיה. אמר, ודאי דזעירין
אינון דמתעברן זוהמותיהו מינייהו.

רבי נחמיה אומר, פתיב (מ"א ב יט) וישם פסא
לאם המלך, זו רות המואביה, דזכתה
וראתה למלך שלמה על פסאו.

בשם שלבה היה שלם, כך השלים מיה
ושנותיה. הדא הוא דכתיב, ותהי
משפרתך שלמה. שלמה פתיב, וקרינן
שלימה. מלמד, שראתה למלך שלמה על
פסאו, וראתה שכרה בעולם הזה ובעולם
הבא.

והצא מן המקום אשר היתה שמה ושתי

ותאמר נעמי לשתי כלתיה לכנה
שכנה כו'. ותאמרנה לה כי אתך נשוב
לעמך. ותאמר נעמי שכנה
בנתי כו'. ותאמר הנה שבה
יבמתך אל עמה כו'. ערפה תבת
אל עמה ואל אלהיה. ותאמר רות
אל תפגעי בי לעזבך לשוב
מאתריך. כף בודקים לגר בשביל
שיתקיים תחת פני השכינה
פרות, בלכב שלם.

רבי אלכסנדר פתח, (מלכים-ב ו)
ואשה אחת מנשי בני הנביאים
צעקה אל אלישע וגו'. שם שנינו,
זו אשת עובדיהו, וממנה היה על
בית אחאב מלך ישראל. ובשעה
שהלך עובדיהו אצל אלהיו,
הפיר בו אלישע.

ואם תאמר, אלישע לא שמש
לפניו עדין - כבר היה משמש,
ואין מקדם ומאחר. ועל כן כתוב,
ואתה ידעת פי עבדך היה ירא
את ה', שודאי הפיר בו אלישע
מאותה שעה.

צעקה אל אלישע. באותה שעה
שמת עובדיהו, מת אחאב. ומלך
יהורם בא לקחת את שני ילדיו.
מה עשתה? הלכה גועה וצועקת
ובוכה לבית הקברות. עמדה על
קברו וצעקה: ירא אלהים, כף
וכף עושים ליתומיך!

אמרו לעובדיהו: הרי אשתך
עומדת וצועקת על קברך. מה
עשה? הלך לו אצל חזקיהו, אמר
לו: דיי בעולם הזה. הלך לו אצל
האבות, אמר: כף וכף יש לי.
אמרו לו: כבר שמענו צעקותיה,
לך אצל אלישע הנביא.

בינתיים חזרה גועה וצועקת על
קברו. אמר לה: אי ענייה, לכי
אצל אלישע, והוא יתן לך עצה.
מיד הלכה אצל אלישע.

אמר רבי, בא וראה היאך
מספרים המתים בקברותם זה עם
זה, והלא נפשותם במקום אחר

כלתיה עמה כו'. ותאמר נעמי לשתי כלתיה
לכנה שכנה כו'. ותאמרנה לה כי אתך נשוב
לעמך. ותאמר נעמי שכנה בנתי וכו' ותאמר
הנה שבה יבמתך אל עמה וכו'. ערפה תבת
אל עמה ואל אלהיה. ותאמר רות אל תפגעי
בי לעזבך לשוב מאתריך. כף בודקין לגר,
בשביל שיתקיים תחת פני השכינה פרות,
בלכב שלם.

רבי אלכסנדר פתח, (מ"ב ד א) ואשה אחת מנשי
בני הנביאים צעקה אל אלישע וגו'. תמן
תנינן, דא אשת עובדיהו. וממנה היה על
בית אחאב מלך ישראל. ובשעה שהלך
עובדיהו אצל אלהיו, הפיר בו אלישע.

ואי תימא, אלישע לא שמש לפניו עדיין. כבר
היה משמש. ואין מוקדם ומאחר. ועל
כן כתיב, (מ"ב ב א) ואתה ידעת פי עבדך היה ירא
את ה', דודאי הפיר בו אלישע מאותה שעה.

צעקה אל אלישע. באותה שעה שמת
עובדיהו, מת אחאב. ומלך יהורם בא
לקחת את שני ילדיו. מה עשתה. הלכה גועה
צועקת ובוכה לבית הקברות. עמדה על קברו
וצעקה, ירא אלהים, כף וכף עושים ליתומיך.

אמרו ליה לעובדיהו, הרי אתתך עומדת
וצועקת ובוכה על קברך. מה עשה.

הלך לו אצל חזקיהו, אמר ליה דיי בעולם
הזה. הלך לו אצל האבות, אמר כף וכף יש
לי. אמרו לו, כבר שמענו צעקותיה, לך אצל
אלישע הנביא.

אדהכו, חזרה גועה וצועקת על קברו, אמר
לה אי ענייה, לכי אצל אלישע, והוא

יתן לך עצה. מיד הלכה אצל אלישע.
אמר רבי, בא וראה היאך מספרים המתים
בקברותם זה עם זה, והלא נפשותם

במקום אחר עומדת. (תהלים כה יד) סוד ה' ליראיו וכו'. נזדמן ליה רבי בון, אומר, אי קשיא הכי קיימא, והשתא מלה בתרין, משתוקא לא כלום.

פתח ואמר, (ישעיה כו ט) נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשתרך. נפשי אויתך, תרין קטרין טבין יהיב קודשא בריך הוא בבר נש, לשמשא בהאי עלמא, ואינון נפשא ורוחא. נפש, לקיומא דגופא, במצות דיתער מניה. רוח, לאיתערא ליה באורייתא, ולאנהגא ליה בהאי עלמא. ואי זכו נפש במצות, ורוח לאתעסקא באורייתא. פדין נחתו עליה רבו יתיר מלעילא, כפום אורחוי.

ובתרין פתרין אליון, אזיל בר נש בהאי עלמא, לשמשא בהו. דההוא נפש לא אתקיים בגופא, אלא באתערו דרוח דשריא עליה. בר עייל בר נש לשמשא ולמפלח למאריה באליון תרין. איתער עליה מלעילא אתערו קדישא, ושריא עליה דבר נש, וסחרא ליה מפל סטרין. ואיתער ביה בחכמתא עילאה, למזבי ולמהוי בהיכלא דמלכא.

וההוא אתערו דשרייא עליה, מאתר עילאה הוא. ומאי שמה. נשמה. ומיניה יתער לבר נש תשובה, ועובדין טבין. ואיהו חילא עילאה, חילא דתשובה, אימא לרוח, ורוח בן לה.

וער נשמתא, אית לה מרחמא עילאה. ומאי שמה. נשמתא לנשמתא. ואיהו איקרי אב לרוח. מיניה יתער לבר נש, יראה, ואהבה, תורה, ומצוה. ואינון מאב ואם בן ובת. יו"ד אב. ה"א אם. וא"ו בן. ה"א בת. וזה יהו"ה מלא.

ברוגמא דאית רוחא ונפשא דימינא, דיצר

עומדת. (תהלים כה) סוד ה' ליראיו וכו'. נזדמן לו רבי בון. אומר: אם ישנה קשיא - כף עומדת, וכעת דבור בשנים ושתיקה בלי כלום. פתח ואמר, (ישעיה כו) נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשתרך. נפשי אויתך, שני קשרים טובים נתן הקדוש ברוך הוא באדם לשמש בעולם הזה, והם נפש ורוח. הנפש - לקיים הגוף, במצוות שיתעוררו ממנו, והרוח - לעורר אותו בתורה ולהנהיגו בעולם הזה. ואם זכו, הנפש במצוות, והרוח להתקיים בתורה, אז מורידים עליו גדלות יתרה מלמעלה, כפי דרכיו.

ובשנים הללו הולך האדם בעולם הזה לשמש בהם, שאותה הנפש לא מתקיימת בגוף, אלא בהתעוררות של הרוח ששורה עליו.

כשנכנס אדם לשמש ולעבד את רבונו בשני אלו, מתעוררת עליו מלמעלה התעוררות קדשה, ושורה על האדם, ומקיפה אותו מפל הצדדים. ומתעוררת בו בחכמה עליונה, לזכות ולהיות בהיכל המלך.

ואותה ההתעוררות ששורה עליו היא מקום עליון. ומה שמה? נשמה. וממנה תתעורר לאדם תשובה ומעשים טובים. והוא פח עליון, פח התשובה, האם לרוח, והרוח בן לה.

וער הנשמה יש לה אוהב עליון. ומה שמו? נשמה לנשמה. והוא נקרא אב לרוח. ממנו תתעורר לאדם יראה ואהבה, תורה ומצוה. והם מאב ואם בן ובת. יו"ד אב. ה"א אם. וא"ו בן. ה"א בת. וזה יהו"ה מלא.

ברגמא שיש רוח ונפש של הימין, של יצר הטוב, כף יש רוח ונפש של השמאל, של יצר הרע.

אָדוֹן עוֹלָם. מִיַּד פּוֹרְחִים מֵהֶם, וְעוֹלָיִם לְפָנָיו.
 זְכַר הַרְוַחֹת לְפָנָי, וְלֹא נָתַן לִי רִשּׁוֹת לְהַכְנִיס,
 אֲלֵא אוֹתָם הַכְּתוּבִים לְפָנָי. חוּץ מֵאוֹתָם
 שָׁעֲשׂוּ מַצּוֹת לְפָנָיו בַּיּוֹם, עֲדִיין אָנוּ מִבְּקָשִׁים
 וּמִחֲפָשִׁים אַחֲרֵיהֶם.

נִשְׁאַתִּי עֵינַי, רְאִיתִי שִׁס"ה הֵיכְלוֹת, כְּמִנְיָן
 יְמוֹת הַחֲמָה. וְכוּלֵן לְצַד מְזַרְח,
 וְאַרְבַּע שְׁעָרִים בְּכָל הֵיכַל וְהֵיכַל, וְכַמָּה
 מְמוּנָיִם וּמְשָׁרְתִים עֲלֵיהֶם, וְכוּלָם דְּמוֹת אַחַת
 לָהֶם, וְקוֹרְאִים לָהֶם מְשָׁרְתֵי מְזַרְח. וְכֵן לְצַד
 דְּרוֹם.

חוּץ מִמָּה שְׁרִיאִיתִי לְאוֹתוֹ צַד, שְׁעַר גְּבוּהַ עַד
 מְאוּד מִכָּל הַשְּׁעָרִים. שְׁאַלְתִּי עַל הַשְּׁעַר
 הַהוּא. אָמַר לִי אִי יָדִיד. בַּשְּׁעַר הַזֶּה עוֹבְרִים
 כָּל בְּעָלֵי צַעַר, וְכָל בְּעָלֵי דְמָעָה, מִצַּעַר אוֹמֹת
 הָעוֹלָם. וְכָל אוֹתָם בְּעָלֵי תְשׁוּבָה, כּוֹלָם נִכְנָסִים
 בַּשְּׁעַר זֶה.

לְמַעַנְהָ מְזַה הַשְּׁעַר, נִגְלָה לְפָנָי שְׁעַר גְּדוֹל,
 וְעֲשָׂרָה שְׁעָרִים סְבִיבָיו, שְׁאַלְתִּי עָלָיו.
 אָמַר לִי, הַשְּׁעַר הַזֶּה אֵין לִי רִשּׁוֹת עָלָיו, וְלֹא
 נִפְתַּח אֲלֵא בְּרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים וְשַׁבָּתוֹת וַיָּמִים
 טוֹבִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן כְּשֶׁנִּכְנַס שַׁבָּת, אוֹ רֵאשׁ
 חֲדָשׁ, אוֹ מוֹעֵד, קוֹל מִתְּפוּצֵן בְּכָל הַיַּיִ
 רְקִיעִים, וְאוֹמֵר, (ישעיה כו ב) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא
 גּוֹי צַדִּיק שֹׁמֵר אֲמִנִים.

מִפְּנֵי שְׁכַל הַרְוַחֹת שְׁבִגְן עֵדֵן שְׁבָאָרֶץ כָּל יָמֵי
 הַשְּׁבוּעַ עוֹמְדוֹת שָׁם, וּמְטִילוֹת בְּתוֹכוֹ.
 וּבְאוֹתוֹ זְמַן וּבְאוֹתוֹ רְקִיעַ שָׁעַל גְּבִי גֵן עֵדֵן
 שְׁבָאָרֶץ, שְׁבָאוֹתֵן שְׁעָרִים נִפְתְּחוֹת אַרְבַּע
 חֲלוֹנוֹת, רְשׁוּמוֹת בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁל שָׁם
 הַמְּפוֹרָשׁ, הוּא הַמְּיוּחָד בְּגַנְזֵי מְרוּמִים, וְכָל
 אוֹתָם הַרְוַחֹת מִתְּלַבְּשׁוֹת בְּלָבוֹשׁ יָקָר, בְּאוֹתוֹ

וְעוֹלָיִם לְפָנָיו.
 זְכַר הַרְוַחֹת לְפָנָי, וְלֹא נָתַן לִי
 רִשּׁוֹת לְהַכְנִיס אֲלֵא אוֹתָם
 הַכְּתוּבִים לְפָנָי. חוּץ מֵאוֹתָם
 שָׁעֲשׂוּ מַצּוֹת לְפָנָיו בַּיּוֹם, עֲדִין
 אָנוּ מִבְּקָשִׁים וּמִחֲפָשִׁים
 אַחֲרֵיהֶם.

נִשְׁאַתִּי עֵינַי, רְאִיתִי שִׁלֵּשׁ מֵאוֹת
 שָׁשִׁים וּחֲמֵשֶׁה הֵיכְלוֹת, כְּמִנְיָן
 יְמוֹת הַחֲמָה. וְכָלָם לְצַד מְזַרְח,
 וְאַרְבַּעַה שְׁעָרִים בְּכָל הֵיכַל
 וְהֵיכַל, וְכַמָּה מְמוּנָיִם וּמְשָׁרְתִים
 עֲלֵיהֶם, וְכָלָם דְּמוֹת אַחַת לָהֶם,
 וְקוֹרְאִים לָהֶם מְשָׁרְתֵי מְזַרְח. וְכֵן
 לְצַד דְּרוֹם.

חוּץ מִמָּה שְׁרִיאִיתִי לְאוֹתוֹ צַד
 שְׁעַר גְּבוּהַ עַד מְאוּד מִכָּל
 הַשְּׁעָרִים. שְׁאַלְתִּי עַל הַשְּׁעַר
 הַהוּא. אָמַר לִי: אִי יָדִיד, בַּשְּׁעַר
 הַזֶּה עוֹבְרִים כָּל בְּעָלֵי צַעַר, וְכָל
 בְּעָלֵי דְמָעָה, מִצַּעַר אוֹמֹת
 הָעוֹלָם. וְכָל אוֹתָם בְּעָלֵי תְשׁוּבָה,
 כּוֹלָם נִכְנָסִים בַּשְּׁעַר זֶה.

לְמַעַנְהָ מְזַה הַשְּׁעַר נִגְלָה לְפָנָי
 שְׁעַר גְּדוֹל, וְעֲשָׂרָה שְׁעָרִים
 סְבִיבָיו. שְׁאַלְתִּי עָלָיו. אָמַר לִי,
 הַשְּׁעַר הַזֶּה אֵין לִי רִשּׁוֹת עָלָיו,
 וְלֹא נִפְתַּח אֲלֵא בְּרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים
 וְשַׁבָּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים. בְּאוֹתוֹ
 זְמַן, כְּשֶׁנִּכְנַס שַׁבָּת, אוֹ רֵאשׁ
 חֲדָשׁ, אוֹ מוֹעֵד, קוֹל מִתְּפוּצֵן
 בְּכָל אוֹתָם רְקִיעִים, וְאוֹמֵר, (ישעיה
 כו ב) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גּוֹי צַדִּיק
 שֹׁמֵר אֲמִנִים.

מִפְּנֵי שְׁכַל הַרְוַחֹת שְׁבִגְן עֵדֵן
 שְׁבָאָרֶץ, כָּל יָמֵי הַשְּׁבוּעַ עוֹמְדוֹת
 שָׁם, וּמְטִילוֹת בְּתוֹכוֹ. וּבְאוֹתוֹ זְמַן
 וּבְאוֹתוֹ רְקִיעַ שָׁעַל גְּבִי גֵן עֵדֵן
 שְׁבָאָרֶץ, שְׁבָאוֹתֵם שְׁעָרִים
 נִפְתְּחוֹת ד' חֲלוֹנוֹת, רְשׁוּמוֹת בְּד'
 אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשָּׁם הַמְּפָרֵשׁ, הוּא
 הַמְּיּוּחָד בְּגַנְזֵי מְרוּמִים, וְכָל אוֹתָם
 הַרְוַחֹת מִתְּלַבְּשׁוֹת בְּלָבוֹשׁ יָקָר

בְּאוֹתוֹ גַּן עֵדֶן, כְּדָמוֹת אוֹתוֹ עוֹלָם
שֶׁהָיוּ עוֹמְדוֹת בְּמַלְבוּשׁ בְּשָׂר
מִטְּפָה סְרוּחָה.

וּבִשְׁעָה שֶׁהַחֲלוֹנוֹת נִפְתָּחִים, כָּלֵם
פּוֹשְׁטִים מַלְבוּשֵׁיהֶם, וּפּוֹרְחִים
לְמַעַלָּה בְּאוֹתָם חֲלוֹנוֹת, וְעוֹלוֹת
בְּמָקוֹם הַזֶּה. וְשָׂשָׂה בַעֲלֵי כִנְפִים,
וְכַמָּה מְמוֹנִים עִמָּהֶם, פּוֹתְחִים
הַשָּׁעַר הַזֶּה. וְכָל אֱלוֹ הַעֲשָׂרָה
שְׁעָרִים, הַרוּחוֹת נִכְנָסוֹת לְשֵׁם
בְּחֻדָּה וְעוֹלוֹת לְמַעַלָּה. וְכֵן כָּל
רְקִיעַ וְרְקִיעַ בְּדֶרֶךְ זֶה, בְּשָׁלוֹם
וּבְשִׂמְחָה רַבָּה.

בְּשָׂעָה שֶׁאֱלוֹ הַרוּחוֹת עוֹלוֹת,
רוּחוֹת אַחֲרוֹת יוֹרְדוֹת, שֶׁנִּתְּסַפּוּ
בֵּין הַחַיִּים בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם. אֱלוֹ
עוֹלוֹת, וְאֱלוֹ יוֹרְדוֹת. בְּאוֹתוֹ
מָקוֹם שֶׁיֵּרְדוּ אֱלוֹ מִשָּׁם, שֵׁם
חֲנוּנוֹת הָאֲחֵרוֹת, וְאִין הַמָּקוֹם
נִשְׁאָר פְּנוּי.

בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, בְּשָׂעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל
אוֹמְרִים וַיְהִי נֹעַם ה' אֲלֵהֵינוּ כו',
אוֹתָם הַרוּחוֹת שֶׁיֵּרְדוּ לָהֶם
בְּשַׁבָּת, עוֹלוֹת. אֱלוֹ עוֹלוֹת, וְאֱלוֹ
יוֹרְדוֹת. אֱלוֹ עוֹלוֹת בְּמָקוֹמָן,
וְאֱלוֹ יוֹרְדוֹת לְמָקוֹמָן. וְכֵן תָּמִיד
בַּעֲנִין זֶה.

אָמַר רַבִּי אֶלְפִּסְנָדְרִי, בְּשָׂעָה
שֶׁנִּפְטַר הָאָדָם מִן הָעוֹלָם,
הַנֶּשְׁמָה וְהַנֶּפֶשׁ הוֹלְכוֹת יַחַד,
שֶׁנֶּאֱמַר (רות א) וּתְלַכְּנָה שְׁתֵּיהֶם עַד
בוֹאֲנָה בֵּית לָחֵם.

וַיְהִי כְּבוֹאֲנָה בֵּית לָחֵם וְתַהֵם כָּל
הָעִיר עָלִיהֶן וְתַאמְרָנָה הַזֹּאת
נְעָמִי. שֶׁהִלְכָה מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה
מְלֵאָה מִכָּל טוֹב, מְלֵאָה מִן
הַתּוֹרָה, עֲמוּד הָעֵנָן בְּרֵאשִׁי
בַּיּוֹם, וְעֲמוּד הָאֵשׁ בְּלֵילָה, וְגַר
מֵאִיר לְפָנֶיהָ. וַיֵּרָאוּ לָהּ גַּן הָעֵדֶן,
מָקוֹם שֶׁכָּרֵם הַטּוֹב שֶׁל הַצַּדִּיקִים.
וַיֵּרָאוּ לָהּ גֵּיהֶנֶם, מָקוֹם פְּרַעֲנוֹתָם
שֶׁל הַרְשָׁעִים, שֶׁנִּדְּוָנִים בּוֹ עַל
חַטָּאתֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר בְּהִלּוֹ נָרוּ עַל
רֵאשִׁי.

גַּן עֵדֶן, כְּדָמוֹת אוֹתוֹ עוֹלָם שֶׁהָיוּ עוֹמְדוֹת
בְּמַלְבוּשׁ בְּשָׂר מִטְּפָה סְרוּחָה.

וּבִשְׁעָה שֶׁהַחֲלוֹנוֹת נִפְתָּחִים, כּוֹלֵם פּוֹשְׁטִין
מַלְבוּשֵׁיהֶם, וּפּוֹרְחִים לְמַעַלָּה בְּאוֹתָן
חֲלוֹנוֹת, וְעוֹלוֹת בְּמָקוֹם הַזֶּה. וְשָׂשָׂה בַעֲלֵי
כִנְפִים, וְכַמָּה מְמוֹנִים עִמָּהֶם, פּוֹתְחִים הַשָּׁעַר
הַזֶּה. וְכָל אֱלוֹ הַעֲשָׂרָה שְׁעָרִים, הַרוּחוֹת
נִכְנָסוֹת לְשֵׁם בְּחֻדָּה וְעוֹלוֹת לְמַעַלָּה. וְכֵן כָּל
רְקִיעַ וְרְקִיעַ בְּדֶרֶךְ זֶה, בְּשָׁלוֹם וּבְשִׂמְחָה רַבָּה.
בְּשָׂעָה שֶׁאֱלוֹ הַרוּחוֹת עוֹלוֹת, רוּחוֹת אַחֲרוֹת
יוֹרְדוֹת, שֶׁנִּתְּסַפּוּ בֵּין הַחַיִּים בְּאוֹתוֹ
הָעוֹלָם. אֱלוֹ עוֹלוֹת, וְאֱלוֹ יוֹרְדוֹת. בְּאוֹתוֹ
מָקוֹם שֶׁיֵּרְדוּ אֱלוֹ מִשָּׁם, שֵׁם חֲנוּנוֹת הָאֲחֵרוֹת,
וְאִין הַמָּקוֹם נִשְׁאָר פְּנוּי.

בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, בְּשָׂעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל אוֹמְרִים (תהלים
צ"ז) וַיְהִי נֹעַם ה' אֲלֵהֵינוּ וכו', אוֹתָם
הַרוּחוֹת שֶׁיֵּרְדוּ לָהֶם בְּשַׁבָּת, עוֹלוֹת. אֱלוֹ
עוֹלוֹת, וְאֱלוֹ יוֹרְדוֹת. אֱלוֹ עוֹלוֹת בְּמָקוֹמָן,
וְאֱלוֹ יוֹרְדוֹת לְמָקוֹמָן. וְכֵן תָּמִיד בַּעֲנִין זֶה.

אָמַר רַבִּי אֶלְפִּסְנָדְרִי, בְּשָׂעָה שֶׁנִּפְטַר הָאָדָם
מִן הָעוֹלָם, הַנֶּשְׁמָה וְהַנֶּפֶשׁ אֲזַלִּין
בְּחֻדָּא. שֶׁנֶּאֱמַר, וּתְלַכְּנָה שְׁתֵּיהֶם עַד בוֹאֲנָה
בֵּית לָחֵם.

וַיְהִי כְּבוֹאֲנָה בֵּית לָחֵם וְתַהֵם כָּל הָעִיר עָלִיהֶן
וְתַאמְרָנָה הַזֹּאת נְעָמִי. דְּאֲזַלַת מֵאֲתַר
הַדִּין, מְלֵיאָה מִכָּל טְבָא, מְלֵיאָה מִן אוֹרֵייתָא.
עֲמוּדָא דְעֵנָנָא בְּרֵישָׁא בֵּימָמָא, וְעֲמוּדָא
דְּאֲשְׁתָּא בְּלֵילָא. וְשֶׁרְגָא נְהִיר קְדָמָה. וַיַּחֲמוּן
לָהּ גֵּינְתָא דְעֵדֶן, אֲתַר אַגְרִיהוּן טַב דְּצַדִּיקָיא.
וַיַּחֲמוּן לָהּ גֵּיהֶנֶם, אֲתַר פּוֹרְעֵנְתָהוּן דְּרִשְׁעֵיא.
דְּנִידוּנִין בֵּיהּ עַל חוֹבֵיהוּן, שֶׁנֶּאֱמַר (איוב כט ג)
בְּהִלּוֹ נָרוּ עַלֵי רֵאשִׁי.

באותה השעה אומרת הנשמה, אל תקראנה לי נעמי, קראן לי מרא וגו', אני מלאה הלכתי, כמו שאמרתם, וכעת ריקם השיבני ה'. כשהייתי במקום הזה, הייתי מלאה מתורה, מלאה מכל טוב, וכעת ריקם השיבני ה', לעולם הזה.

למה תקראנה לי נעמי וה' ענה בי ושדי הרע לי (רות א). שונכנס בי יצר הרע, רוח הבהמית ונפש הבהמיות, שעליה נאמר (משלי יד) חכמות נשים בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו. חכמות נשים בנתה ביתה - זו הנשמה ונפש של הקדש. ואולת בידיה תהרסנו - זו נפש הבהמיות, שפיהרס בנין הגוף באולתה. וזוהי שנשארת בגוף, שנאמר (איוב יד) אף בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל, שהשתתפו ביחד.

משל למה הדבר דומה? למלך שמנה בגן שלו שני שומרים, האחד פסח, והאחד סומא. אמר להם: השמרו שלא תאכלו מפרי הגן הזה, שאני מכיר כל פרי שיש בו.

מה עשו? הפסח אמר לסומא: הרי רצוננו שנאכל מפרי האילנות הללו. אמר הסומא: אני לא רואה. והפסח אמר: והרי אני יכול ללכת. מה עשו? רכב הפסח על הסומא ואכלו.

ובא המלך, וראה שאכלו מפרי האילן. אמר להם: מי אכל מפרי האילן? הסומא אמר: אני לא רואה. אמר הפסח: הרי אני יכול ללכת. מה עשה המלך? אמר: כמו שעשתם ואכלתם מפרי האילן - כך יעשה לכם. מה עשה המלך? אמר לעבדיו: הרכיבו

בהיה שעתא, אמרה הנשמה, אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרא וגו', אני מלאה הלכתי כמה דאמרתון, וריקם השיבני ה'. כד הוינא באתרא הדין, הוינא מליא מן אורייתא, מליא מכל טבא. וכען ריקם השיבני ה', לזה העולם.

למה תקראנה לי נעמי וה' ענה בי ושדי הרע לי. דעאל בי יצר הרע, רוח הבהמיית ונפש הבהמיות, שעליה נאמר (משלי יד א) חכמות נשים בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו. חכמות נשים בנתה ביתה, דא נשמה ונפש דקודשא. ואולת בידיה תהרסנו, דא נפש הבהמיות, שפיהרוס בנין הגוף באולתה. ודא היא שנשארת בגוף, שנאמר, (איוב יד כב) אף בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל, דאשתתפו ביחד.

משל למה הדבר דומה, למלכא דמינה בגינתא דיליה תרין שומרין, האחד פיסח, והאחד סומא. אמר להון, אסתמרון דלא תיכלון מאיבא דגינתא הדא, דאנא ידענא כל איבא דאית ביה.

מה עבדו. הפיסח אמר לסומא, הא רעותן דניכלון מאיבא דאילנין אלין. אמר הסומא, אנא לא חזי. והפיסח אמר, והא לית אנא יכיל למיזל. מה עבדו. רכב הפסח על הסומא ואכלו.

ואתא מלכא, וחזא דאכלו מאיבא דאילנא. אמר להון, מאן אכל מאיבא דאילנא. הסומא אמר, אנא לא חזי. אמר הפיסח, הא אנא לא יכיל למיזל. מה עשה המלך, (ד' ק"א ע"ב) אמר, כמה דעבדתון ואכלתון מאיבא דאילנא, פן יתעביד לכון. מה עבד מלכא.

הפסח על הסומא, ותנו להם
ששים מכות במקום הזה.
כך הנפש הבהמית מן יצר הרע,
עם הגוף. הקדוש ברוך הוא
עושה להם חבור אחד, הנפש
הבהמית עם הגוף, ומענישן יחד.
וכן אם היה צדיק, מחברם
הקדוש ברוך הוא, ומקבלים שכר
טוב יחד.

רבי עזריה ורבי חזקיה היו עולים
לרגל. היה עמם אותו הסוחר,
שהיה מחמר אחריהם. אמר רבי
עזריה לרבי חזקיה, האם שמעת
דבר באותו הפסוק שכתוב אל
גנת אגוז ירדתי לראות באפי
הנחל? דברי התורה נמשלים
לאגוז, היאך?

אמר לו, מה האגוז יש לו קלפה
בחוץ ומח בפנים, אף דברי תורה
יש בה מעשה, מדרש, והגדה,
וסוד, הכל זה לפנינו מזה.

אמר לו, כך שמעתי את זה.
באותו הזמן שהמלך שלמה גלה
שיר השירים, והמת אותו הנחש
הקדמוני שהטיל באדם וחוה
נפסקה מן העולם, משום
שכשצאו תולדות לעולם מאדם
וחוה, מאותה הנהמה יצאו.

וכך שמעתי מרבתי, והם שמעו
עד פיו של אליהו, שאמר כך,
מה שכתוב (בראשית ד) והאדם ידע
את חוה אשתו ופתה וילד את
קין ותאמר קניתי איש את ה'.
והאדם - זה אדם הראשון, כשבא
נחש על חוה, הטיל בה זמה,
וקין מאותו הצד של אותו הנחש
יצא. מה נחש דרכו להרג
ולקמתו, כך גם קין, מיד נעשה
הורג.

כמו שנאמר, (ישעיה יד) משרש נחש
יצא צפע ופריו שרף מעופף. פי
משרש נחש - זה נחש הקדמוני.
יצא צפע - זה קין, שיצא משרשו
ומעקרו. ופריו שרף מעופף -

אמר לעבדיו, ארפיבו הפיסח על הסומא,
ויהבון להון שתין פולסין באתרא הדין.
כך נפש הבהמית מן יצר הרע, עם הגוף.
הקדוש ברוך הוא עושה להם חיבור
אחד, הנפש הבהמית עם הגוף, ומענישן יחד.
וכן אם היה צדיק, מחברם הקדוש ברוך הוא
ומקבלים שכר טוב יחד.

רבי עזריה ורבי חזקיה, היו סלקו לרגל, הוה
עמהון ההוא טייעא, דהוה טעין
אבתרייהו. אמר ר' עזריה לרבי חזקיה, מידי
שמעת בההוא קרא דכתיב, (שה"ש ו יא) אל גנת
אגוז ירדתי לראות באפי הנחל. דברי התורה
נמשלים לאגוז, היאך.

אמר ליה, מה אגוז אית ליה קליפה לבר,
ומוחא לגו. אף דברי תורה, אית בה
מעשה, מדרש, והגדה, וסוד, פלא דא לגו
מן דא.

אמר ליה, הכי שמענא להאי. בההוא זימנא
דהמלך שלמה גלי שיר השירים, זיהמא
דההוא נחש קדמאה דאטיל באדם וחוה,
אתפסק מעלמא, בגין דכד נפקו תולדין
לעלמא מאדם וחוה, מההוא זיהמא נפקי.

והכי שמעתי מרבתי, ואינון שמעו עד פומיה
דאליהו. דאמר הכי, מאי דכתיב, (בראשית

ד א) והאדם ידע את חוה אשתו ופתה וילד
את קין ותאמר קניתי איש את ה'. והאדם,
דא אדם קדמאה, פד אתא נחש על חוה, אטיל
בה זיהמא, וקין מההיא סטרא דההוא נחש
נפק, מה נחש דרפו להרוג ולקמתו, הכי נמי
קין, מיד נעשה הורג.

במה דאת אמר, (ישעיה יד כט) משרש נחש יצא
צפע ופריו שרף מעופף. פי משרש
נחש, דא נחש הקדמוני. יצא צפע, דא קין,

שִׁיָּצָא מִשְׂרָשׁוֹ וּמִעִיקָרוֹ. וּפְרִיּוֹ שָׂרָף מְעוֹפֵף, שֶׁנֶּעֱשֶׂה הוֹרֵג בְּשָׂרָף הַזֶּה, שְׂאִין לְמַפְתּוֹ לַחֵשׁ. מְעוֹפֵף כְּפוֹל, שֶׁכִּבֵּר נֶעֱשֶׂה הַנְּחֹשׁ בְּמִינוֹ כְּפוֹל. וְאִם תֹּאמַר מֵאוֹתָהּ הַזֶּה־מָה יֵצֵא, וְהַפְּסוּק אָמַר וְהָאָדָם יִדַע אֶת חַוָּה אֲשֶׁתוֹ וַתְּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן - וַדַּאי מֵאָדָם הִיָּה, וְלֹא מֵאוֹתָהּ זֶה־מָה? אֲלֵא אוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ הַטִּיל זֶה־מָה בְּחַוָּה, וְאוֹתָהּ הַזֶּה־מָה שֶׁנִּשְׂאָבָה בָּהּ, הִיָּתָה מְכַשְׁפֶּשֶׁת בְּמַעֲיָהּ, וְלֹא הִיָּה לוֹ גּוֹף לְהַכְּלִיל בּוֹ וּלְהוֹצִיא אוֹתָהּ הַרוּחַ לְעוֹלָם.

בֵּינוֹן שָׂבָא אָדָם הִרְאִישׁוֹן עָלֶיהָ, הַתְּעַרְבָה אוֹתָהּ הַזֶּה־מָה בְּאוֹתוֹ הַזֶּרַע, וְעָשָׂה גּוֹף לְאוֹתָהּ רוּחַ רָעָה, וְהַזֶּה־מָה שֶׁהִיָּתָה בְּמַעֲיָהּ נְכַלְלָה בּוֹ. וְיֵצֵא לְעוֹלָם בְּדַמּוֹת גְּדוּלָה מִכָּל שְׂאֵר בְּנֵי הָאָדָם שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁהָיוּ אַחֲרָיו.

וְעוֹד, שְׂאוֹתוֹ הַזֶּרַע שֶׁהַטִּיל בָּהּ אָדָם לְעִשׂוֹת גּוֹף, מֵאוֹתוֹ הַצֵּד הַרָע הִיָּה, וְהַתְּעַרְבָה אוֹתָהּ רוּחַ רָעָה, וְהַתְּגַלְמָה בּוֹ, וְיֵצֵא לְעוֹלָם. כִּיּוֹן שֶׁרָאָתָה אוֹתוֹ חַוָּה, אָמְרָה קְנִי־תִי אִישׁ אֶת ה', עִם ה'.

וּכְשֶׁהִבִּיא קַרְבָּנוֹ, מֵאוֹתוֹ הַצֵּד הַרָע הִבִּיא אוֹתוֹ, שֶׁפְּתוּב וַיְהִי מִקֶּץ יָמָיו, שֶׁהוּא הַצֵּד הַרָע, וְלֹא מִצֵּד הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהוּא מִקֶּץ יָמָיו.

שֵׁת בְּסֵם הָעוֹלָם בְּצַדִּיקִים וַחֲסִידִים שִׁיָּצְאוּ אַחַר כֶּף מִמֶּנּוּ. שֵׁת זֶה הִיָּה סִיּוֹם שֶׁל אֶלְפָּ"א בֵּיתָא, וּמִמֶּנּוּ חֲזָרוּ הָאוֹתִיּוֹת לִישֵׁר - ש"ת.

בֵּינוֹן שֶׁהַסְּתִימוֹ אוֹתָם צַדִּיקִים וַחֲסִידִים עַד נֹחַ, וְהָיוּ אוֹתָם בְּנֵי הַמַּבּוּל, שֶׁכָּלָם נִמְחוּ. כִּיּוֹן שֶׁכָּלָם נִמְחוּ, וְיֵצֵא נֹחַ וּבְנָיו מִהַתְּבָחָה, אֲזַי כְּתוּב (שם ט) וּמֵאֵלָה נִפְצָה כָּל הָאָרֶץ. אֲזַי הַתְּחִילוּ הָאוֹתִיּוֹת

שֵׁת, בְּסִיּוֹם עֵלְמָא בְּצַדִּיקִים וַחֲסִידִים דְּנִפְקוּ לְבַתֵּר מִגְּוִיָּה. שֵׁת דָּא הִיָּה סִיּוֹם דְּאֶלְפָּ"א בֵּיתָא, וּמִיַּנְיָה אֶהְדְּרוֹן אֲתוּוֹן לְמִישֵׁר, ש"ת. בֵּינוֹן דְּאֶסְתִּימוּ אֵינוֹן צַדִּיקִים וַחֲסִידִים עַד נֹחַ, וְהָיוּ אֵינוֹן בְּנֵי טוֹפְנָא, דְּאֲתַמְחוּ כּוּלְהוֹן. כִּיּוֹן דְּאֲתַמְחוּ כּוּלְהוֹ, וּנְפַק נֹחַ וּבְנָוְהִי מִתִּיבּוֹתָא, כְּדִין כְּתִיב, (שם ט) וּמֵאֵלָה נִפְצָה כָּל

הָאָרֶץ, כְּדִין שְׂרִיאוֹ אֲתוּוֹן

וְאִי תִיָּמָא מִהֵהוּא זִוְהֵמָא נָפַק, וּקְרָא אָמַר וְהָאָדָם יִדַע אֶת חַוָּה אֲשֶׁתוֹ וַתְּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן. וַדַּאי מֵאָדָם הִיָּה, וְלֹא מִהֵהוּא זִוְהֵמָא.

אֲלֵא הֵהוּא נְחֹשׁ הַטִּיל בָּהּ זִוְהֵמָא (דף קב ע"א) בְּחַוָּה, וְהֵהוּא זִוְהֵמָא דְּאֲשֶׁתָּאב בָּהּ, הִיָּה מְכַשְׁפֶּשֶׁת בְּמַעֲיָהּ, וְלֹא הִיָּה לִיָּה גּוֹפָא לְאֲתַכְּלִילָא בֵּיהּ, וּלְנִפְקָא הֵהוּא רוּחָא לְעֵלְמָא.

בֵּינוֹן שָׂבָא אָדָם הִרְאִישׁוֹן עָלֶיהָ, אֵיתַעְרַב הֵהוּא זִוְהֵמָא בְּהֵהוּא זֶרַע, וְעַבְד גּוֹפָא לְהֵהוּא רוּחָא בִישָׂא, וְזִוְהֵמָא דְּהִיָּה בְּמַעֲיָהּ אֲתַכְּלִילָא בֵּיהּ, וּנְפַק לְעֵלְמָא בְּדִיוֹקְנָא סְגִי מִכָּל שְׂאֵר בְּנֵי אֲנָשָׁא דְּעֵלְמָא דְּהָיוּ אַבְתְּרִיָּה.

וְעוֹד דְּהֵהוּא זֶרַע דְּאֲטִיל בָּהּ אָדָם לְמִיעַבְד גּוֹפָא, מִהֵהוּא סִיטְרָא בִישָׂא הִיָּה, וְאֲתַתְּקַף הֵהוּא רוּחָא בִישָׂא, וְאֲתַתְּגַלִּים בֵּיהּ, וּנְפַיק לְעֵלְמָא. כִּיּוֹן דְּחִמַּת לִיָּה חַוָּה, אָמְרָה (בראשית ד א) קְנִי־תִי אִישׁ אֶת ה', עִם ה'.

וְכַד אֵיִתִּי קַרְבָּנִיָּה, מִהֵהוּא סִטְרָא בִישָׂא אֵיִתִּי לִיָּה. דְּכְתִיב, (שם ד א) וַיְהִי מִקֶּץ יָמָיו, דְּהוּא סִטְרָא בִישָׂא, וְלֹא מִסִּטְרָא דְּקְדוּשָׁה, דְּהוּא מִקֶּץ יָמָיו.

שֵׁת, בְּסִיּוֹם עֵלְמָא בְּצַדִּיקִים וַחֲסִידִים דְּנִפְקוּ לְבַתֵּר מִגְּוִיָּה. שֵׁת דָּא הִיָּה סִיּוֹם דְּאֶלְפָּ"א בֵּיתָא, וּמִיַּנְיָה אֶהְדְּרוֹן אֲתוּוֹן לְמִישֵׁר, ש"ת. בֵּינוֹן דְּאֶסְתִּימוּ אֵינוֹן צַדִּיקִים וַחֲסִידִים עַד נֹחַ, וְהָיוּ אֵינוֹן בְּנֵי טוֹפְנָא, דְּאֲתַמְחוּ כּוּלְהוֹן. כִּיּוֹן דְּאֲתַמְחוּ כּוּלְהוֹ, וּנְפַק נֹחַ וּבְנָוְהִי מִתִּיבּוֹתָא, כְּדִין כְּתִיב, (שם ט) וּמֵאֵלָה נִפְצָה כָּל

הָאָרֶץ, כְּדִין שְׂרִיאוֹ אֲתוּוֹן

בְּאַלְפָּא בִּיתָא לְמַפְרַע - תש"ר.
וְאִזּוּ כְּתוּב, וּמֵאַלְהָ נִפְצָה כָּל
הָאָרֶץ, וְהִלֵּךְ כָּל הָעוֹלָם בְּזַהֲמַת
אוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ.

וְאִיךָ עַל גַּב דְּאַבְרָהָם תִּקְנָן מַה
שְׁעָשָׂה אָדָם, וְכֵן יַעֲקֹב וַיִּצְחָק
וְהִצְדִּיקִים, עִם כָּל זֶה וְזַהֲמַת
הַנְּחֹשׁ לֹא פָּסְקָה, עַד שְׁעָמְדוּ
יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינִי, וְחִזְרוּ
הָאוֹתִיּוֹת לְדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, וּמִהֶם
לְמַפְרַע, אַחַת מִכָּאן וְאַחַת מִכָּאן.
וְכִשְׁפָּרְחוּ, חִזְרוּ בְּגוּף אַחֵר. חִזְרוּ
הָאוֹתִיּוֹת בְּגוּן אַחֵר.

וְכִי הִלֵּךְ הָעוֹלָם בְּסוּדוֹת שֶׁל
אַלְפָּא בִּיתָא, עַד שֶׁבָּא שְׁלֹמֹה.
כִּיּוֹן שֶׁבָּא שְׁלֹמֹה, נִמְצְאוּ
הָאוֹתִיּוֹת עוֹמְדוֹת עַל קִיּוּמָן. וְאִזּוּ
כְּתוּב (מלכים א' ה') וַתֵּרֶב חֲכָמַת
שְׁלֹמֹה, וַעֲמְדָה הַלְּבָנָה בְּשִׁלְמוֹת,
וְאִזּוּ הַתְּגָלָה שִׁיר הַשִּׁירִים לְעוֹלָם.
וְאִזּוּ אָמַר, (שיר ו') אֶל גִּנַּת אֲגוֹז
יִרְדְּתִי. מַה אֲגוֹז, הַמֵּחַ לֹא נִמְצָא
אֶלָּא לְבִסּוּף, כִּי הָעוֹלָם הָיָה כִּפֶּה,
עַד שֶׁהִתְקַיְּמוּ הַקְּלָפוֹת, וַעֲמַד
הָעוֹלָם בְּמֵחַ וְהַלְּבָנָה בְּשִׁלְמוֹתָהּ.
אָמַר אוֹתוֹ הַסּוּחָר, בְּמַה אֲמַרְתֶּם
וַתְּבָאֲרוּ אֶת הַפְּסוּקִים הַזֶּה שֶׁכְּתוּב,
(רות א') וַתִּלְכְּנָה שְׁתֵּייהֶם עַד בּוֹאֲנָה
בֵּית לָחֵם וַיְהִי כְּבוֹאֲנָה בֵּית לָחֵם
וַתַּהֲרֹג כָּל הָעִיר עֲלֵיהֶן. עַד כָּאֵן
שְׁתֵּים. וַתֵּאמְרֶנָּה הַזֹּאת נַעֲמִי,
אַחַת וְלֹא יוֹתֵר. אָמַר רַבִּי עֲזַרְיָה,
אֲשֶׁרִייהֶם יִשְׂרָאֵל, שְׁאֵפְלוּ
הַרִיקָנִים שֶׁבְּכֶם מְלֵאִים תּוֹרָה
וּמַעֲשִׂים טוֹבִים.

יִרְדוּ שְׁנֵיהֶם, אָמְרוּ לוֹ, הַנְּשַׁמֵּעַ
לְךָ דָּבָר בְּפִסּוּקֵי הַזֶּה? אָמַר, כִּי
שְׁמַעְתִּי - בְּזִמְנֵי שְׂרָצָה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְתַת תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל,
הַלּוֹחֹת הָיוּ כְּתוּבִים פָּנִים וְאַחֲרָי,
שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לב) מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם
כְּתוּבִים.

וְהַלּוֹחֹת אַחַד פָּנִים וְאַחֲרָי, וְהַלּוֹחֹת
אַחֲרָי זִמְנֵי וּשְׁמַאֲל, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות

בְּאַלְפָּא בִּיתָא לְמַפְרַע, תש"ר. וְכִדְיָן כְּתוּב,
וּמֵאַלְהָ נִפְצָה כָּל הָאָרֶץ, וְאִזּוּ כָּל עַלְמָא,
בְּהֵוָּא זוּהֵמָא דְנְחֹשׁ.

וְאִיךָ עַל גַּב דְּאַבְרָהָם תִּקְנָן מַה דְּעַבַּד אָדָם. וְכֵן
יִצְחָק וַיַּעֲקֹב וַיִּצְדִּיקִיָּא. עִם כָּל דָּא, זוּהֵמָא
דְנְחֹשׁ לֹא פָּסְקָא, עַד דְקִיּוּמוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא
דְסִינִי. וְאַהֲדָרוּ אַתְּוֹן בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל, וּמִנְהוֹן
לְמַפְרַע, חַד מִכָּאן, וְחַד מִכָּאן. וְכַד סָרְחוּ,
אַהֲדָרוּ בְּגוּפָא אַחֲרָא. אַהֲדָרוּ אַתְּוֹן בְּגוּוֹנָא
אַחֲרָא.

וְכִי אִזּוּ עַלְמָא, בְּרִזִּין דְאַלְפָּא בִּיתָא, עַד
דְאַתָּא שְׁלֹמֹה. כִּיּוֹן דְאַתָּא שְׁלֹמֹה,
אַשְׁתַּכְּחִין אַתְּוֹן קִיּוּמִין עַל קִיּוּמֵיהוּ. וְכִדְיָן
כְּתוּב, (מ"א ה') וַתֵּרֶב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה, וְקִיּוּמָא
סִיְהֵרָא בְּשִׁלְמוֹתָא, כְּדִין אַתְּגַלִּי שִׁיר הַשִּׁירִים
בְּעַלְמָא.

וְכִדְיָן אָמַר, (ש"ש ו' י"א) אֶל גִּנַּת אֲגוֹז יִרְדְּתִי. מַה
אֲגוֹז, מוֹחָא לֹא אֲשַׁתְּכַח אֶלָּא לְבִסּוּף,
כִּי עַלְמָא הָכִי הוּא, עַד דְאַתְקִיּוּמוּ קְלִיפִין,
וְקִיּוּמָא עַלְמָא בְּמוֹחָא, וְסִיְהֵרָא בְּאַשְׁלְמוֹתָא.
אָמַר הַהוּא טִייעָא, בְּמַאי קְאָמְרִיתוּ וְתוֹקִימוּ
הָאִי קָרָא דְכְּתוּב, וַתִּלְכְּנָה שְׁתֵּייהֶם עַד
בּוֹאֲנָה בֵּית לָחֵם וַיְהִי כְּבוֹאֲנָה בֵּית לָחֵם וַתַּהֲרֹג
כָּל הָעִיר עֲלֵיהֶן. עַד הֵכָא תִּרִין, וַתֵּאמְרֶנָּה
הַזֹּאת נַעֲמִי חַד וְלֹא יוֹתֵר. אָמַר רַבִּי עֲזַרְיָה,
אַשְׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל, שְׁאֵפְלוּ הַרִיקָנִים שֶׁבְּכֶם,
מְלֵאִים תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים.

נְחִתוֹן תְּרוּוִייהוּ, אָמְרוּ לֵיהּ, מִיִּדֵי שְׁמִיעַ לְךָ
כְּהָאִי קָרָא. אָמַר, הָכִי שְׁמַעְנָא. בְּזִמְנָא
דְבְעֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִיְהִב תּוֹרָה
לְיִשְׂרָאֵל, הַלּוֹחֹת הָיוּ כְּתוּבִים פָּנִים וְאַחֲרָי.
שֶׁנֶּאֱמַר, (שמות לב טו) מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתוּבִים.

וְהַלּוֹחֹת אַחַד פָּנִים וְאַחֲרָי. וְהַלּוֹחֹת אַחֲרָי זִמְנֵי

ב) והלחת מעשה אלהים המה
והמכתב מכתב אלהים הוא חרות
על הלחת. שנים. על מה אמר
פעמים והמכתב מכתב?

שקדם שעשו ישראל העגל,
ורצה הקדוש ברוך הוא לתת שתי
תורות, שבכתב ושבעל פה
האלו, על ידי משה לישראל -
והלחת מעשה אלהים המה וגו'.
והלוחות היו בדגמא ו"ה לוחות.
ו"ה מכתב, מכתב שכתוב זהו
ו"ה.

לוחות י"ה. מעשה אלהים המה
- זו הבינה העליונה. ו"ה הם שתי
זרועות. ו"ה מכתב - הם יעקב
ורחל, שנקראו שמש וירח,
ונקראו שני שדים, ונקראו אחד.
ועל זה אמר, ו"ה מכתב מכתב
אלהים הוא. חרות על הלחת, אל
תקרי חרות אלא חרות, חרות
ממלאך המות, ומשעבוד
מלכיות, וכל החלאים הרעים של
העולם.

וכיון שעשו את העגל, פרחו
האותיות משני הצדדים פנים
וימין. ואני אפתח לך הדרך הישר
שתבין. אלימלך ונעמי, ומחלון
ורות - בדגמא היו שני הלוחות.
אלימלך ונעמי לוח אחד, ימין
ושמאל. ומחלון ורות, פנים
ואחור, לוח אחר. וכיון שעשו
את העגל, הסתלק אלימלך
ומחלון. נשארו רות ונעמי, שתי
נקבות.

והרכו שתיהן, עד פי שמעו פי
פקד ה' את עמו לתת להם לח"ם.
שנתן פעם אחרת תורה, לוחות
שניות.

והרכנה שתיהן עד בואנה בית
לחם וגו', ותהם כל העיר עליהן.
כל - זה צדיק. העיר - זה ציון,
עיר דוד. ותאמרנה הזאת נעמי,
שבשעה שנתנה תורה על הר
סיני, כתוב (שמות) וכל העם ראים

ושמאל. שנתמר, (שם לב טז) והלחת מעשה
אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות
על הלחת, תרין, על מה אמר תרין זימנין
והמכתב מכתב.

דקודם שעשו ישראל העגל, ובצא קודשא
ברוך הוא למייהב תרין תורות, שבכתב
ושבעל פה אליו, על ידא דמשה לישראל,
והלחת מעשה אלהים המה וגו'. והלוחות
היו בדוגמא ו"ה לוחות. ו"ה מכתב, דא הוא
דכתיב ו"ה.

לוחות י"ה. מעשה אלהים המה, דא בינה
עילאה. ו"ה, אינון תרין דרועין. ו"ה
מכתב, אינון יעקב ורחל, שנקראו שמש וירח,
ונקראו שני שדים, ונקראו חד. ועל דא אמר,
ו"ה מכתב מכתב אלהים הוא. חרות על
הלוחות, אל תקרי חרות, אלא חירות, חירות
ממלאך המות, ומשיעבוד מלכיות, וכל מרעין
בישין דעלמא.

וכיון דעבדו ית עגלא, פרחו אתוון מתרין
סטרין פנים וימין. ואני אפתח לך הדרך
הישר שתבין. אלימלך ונעמי, ומחלון ורות,
בדוגמא דא תרין לוחות. אלימלך ונעמי לוח
אחד, ימין ושמאל. ומחלון ורות, פנים
ואחור, לוח אחר. וכיון דעבדו ית עגלא,
אסתלק אלימלך ומחלון, נשארו רות ונעמי,
תרין נקיבות.

ואורו תרוייהו, עד פי שמעו פי פקד ה' את
עמו לתת להם לח"ם. דיהב זימנא
אחרא אורייתא, לוחות שניות.

והרכנה שתיהן עד בואנה בית לחם ותהם כל
העיר עליהן. כל, דא צדיק. העיר,
דא ציון, עיר דוד. ותאמרנה הזאת נעמי,
שבשעתא דאתיהבת אורייתא על טורא

את הקולת ואת הלפידים.
 אז צווחה התורה, ואמרה, אל
 תקראנה לי נעמי, אני מלאה
 הלכתי, מפל שמחה ומפל
 הטובות וכל החרות של העולם,
 אפלו משעבוד מלכיות. אז
 אמרה, למה תקראנה לי נעמי.
 וזהו הסוד שאמר הקדוש ברוך
 הוא על ידי משה, (שמות ל) וראית
 את אחרי ופני לא יראו. פשרציתי
 לתת תורה לישראל, ימין ושמאל
 פנים ואחור - הם לא רצו, ועשו
 את העגל. וכאן פשהם רוצים -
 אני לא ארצה.

אמר, כף שמעתי, בזמן שרצה
 הקדוש ברוך הוא לתת תורה
 לישראל, נטל תורה שבכתב
 ותורה שבעל פה, והלך הוא
 לשאר העמים, ולא רצו לקבלם.
 עד שהוריד אותם לישראל על
 הר סיני.

אמרו מלאכי השרת: למי רוצה
 הקדוש ברוך הוא לתת שתי
 תורות הללו? אמר: לישראל,
 שהם גורלי וחלקי, שכתוב (דברים
 לב) כי חלק ה' עמו יעקב חבל
 נחלתו, הרי שנים. ואני נותן להם
 שתי תורות. ועוד, שעולים
 בערבון עוללים ויונקים.
 ובשבילם יתעוררו שתי התורות
 הללו, שכתוב מפי עוללים
 וינקים יסדת עז.

ומכאן יוצא? משם יוצא, שכתוב
 (ישעיה כח) את מי יורה דעה ואת
 מי יבין שמועה גמולי מחלב
 עתיקי משדים. את מי יורה דעה
 - זו תורה שבכתב. ואת מי יבין
 שמועה - זו תורה שבעל פה.
 גמולי מחלב עתיקי משדים
 - שבגללם ירדה תורה לישראל
 על הר סיני.

ורו שכתוב (רות א) ותלכנה שתיים
 עד בואנה בית לחם. לאן הלכו?
 לשאר העמים, עד שעמדו

דסיני, כתיב, (שם כ יח) וכל העם רואים את הקלת
 ואת הלפידים.

בדין צווחה אורייתא, ואמרה, אל תקראנה
 לי נעמי, אני מלאה הלכתי, מפל חידו,
 ומפל טבאן, וכל חירו דעלמא, אפילו
 משעבוד מלכיות. בדין אמרה, למה תקראנה
 לי נעמי.

ורא הוא רזא, דאמר קודשא בריך הוא על
 ידא דמשה, (שם לג כג) וראית את אחורי ופני
 לא יראו. פשרציתי למיהב אורייתא לישראל
 ימין ושמאל פנים ואחור, הם לא רצו, ועבדו
 נת עגלא. וכאן פשהם רוצים, אני לא ארצה.
 אמר, הכי שמענא, בזמנא דבעא קודשא בריך
 הוא למיהב אורייתא לישראל, נטל

קבע"ב תורה שבכתב ותורה שבעל פה, ואזיל
 הוא לגבי שאר עמין, ולא בעו לקבלא לון.
 עד דנחית לון לישראל על גבי טורא דסיני.
 אמרו מלאכי השרת, למאן בעי קודשא בריך
 הוא למיהב תרין תורות אלין. אמר,
 לישראל, דאינון עדבי וחולקי. דכתיב, (דברים
 לב ט) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו, הרי
 תרין. ואנא יהיב לון שתי תורות. ועוד, דסלקי
 בערבונא עוללים ויונקים. ובגנייהון יתערוון
 תרין תורות אלין. דכתיב, (תהלים ח ג) מפי עוללים
 וינקים יסדת עז.

ומהכא נפקא, מהתם נפקא, דכתיב, (ישעיה כח
 ט) את מי יורה דעה ואת מי יבין
 שמועה גמולי מחלב עתיקי משדים. את מי
 יורה דעה, דא תורה שבכתב. ואת מי יבין
 שמועה, דא תורה שבעל פה. גמולי מחלב
 עתיקי משדים, דבגנייהון נחתא אורייתא
 לישראל על טורא דסיני.

הרא הוא דכתיב, ותלכנה שתיים עד בואנה

בית לחם. לְאֵן הַלְכוּ. לְשָׂאָר עַמּוּן, עַד דְּקִיּוּמוֹ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינֵי. כִּיּוֹן דְּנִחַתּוֹ תוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, מִיַּד וְתַהוּם כָּל הָעִיר עֲלִיהֶן וְתַאמְרָנָה הַזֹּאת נְעַמִּי. הַזְדַּעְזַע כָּל הָעוֹלָם, וְאָמְרוּ, זֶה הִיא הַתּוֹרָה חֻמְדָּה גְנוּזָה? מִיַּד - וְכָל הָעַם רֹאִים אֵת הַקּוֹלוֹת וְאֵת הַלְפִידִם. מִיַּד וְכָל הָעַם רֹאִים אֵת הַקּוֹלוֹת וְאֵת הַלְפִידִם. כִּדִּין אֲמַרְתָּ הַזֹּאת נְעַמִּי. דָּא הוּא נְעִימוֹ דְּאוּרִייתָא.

וְלֹא יָדְעֵי יִשְׂרָאֵל עַנְשָׂא דְּאוּרִייתָא, עַד דְּאָתוּ לְמַרְה, דְּכַתִּיב, (שמות טו כה) שָׁם שָׁם לֹא חָק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסְהוּ. כִּדִּין אֲמַרְה אוּרִייתָא, קְרַאנְךָ לִי מְרָא. וְאַרְכְּבִיָּה תִּלַּת פְּרָסִי, וְהוּא עָסִיק עִמָּהוֹן בְּאֵלִין רְזִינָא. קְרַאוּ עֲלֵיהּ, (שה"ש ו ז) כְּפַלַּח הַרְמוֹן רִקְתָּךְ. אֲפִילוּ הַרִיקְנִין שְׁבִישְׂרָאֵל מְלֵאִין תּוֹרָה וּמְצוֹת כְּרִימוֹן.

אָמַר לוֹ, כִּדִּין הוּוּ יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְרֵן בְּאוּרִייתָא, אֲתַעְטְרוּ בְּשִׁמְהֶן גְּלִיפִין עֵילְאִין. כִּיּוֹן דְּעַבְדוּ יַת עֵגְלָא וְסִרְחוּ, וְהוּוּ מִיִּיתֵי מִשָּׁה אוּרִייתָא, כְּתִיבָא עַל לִוְחִין דְּאַבְנִין עֲלֵאִין, מְלִיִּין מִכָּל טְבָאן, חִירוֹת מִמְּלֵאךְ הַמּוֹת, וּמִשְׁעַבּוּד מַלְכִּיּוֹת, וּמִכָּל מְרַעִין בִּישִׁין דְּעֵלְמָא.

כִּיּוֹן דְּחִמָּא מִשָּׁה יַת עֵגְלָא, פְּרַחוּ אֲתוּוֹן, וְכִלְהוּ סִלְקוּ לְעֵילָא, כִּדִּין צְוּוּחָא אוּרִייתָא וְאָמְרָה, אֲנִי מְלָאָה הַלְכְתִּי, מִכְּמָה טְבִין לְיִשְׂרָאֵל, וְהַשְׁתָּא אֲהַדְרִית רִיקָם לְמַגְנָא, דְּלֹא מַהֲנִית לְהוּ. כִּדִּין צְוּוּחוּ עֵילְאִין, וְאָמְרוּ, (הושע י א) אוּי לָהֶם כִּי נִדְדוּ מִמְּנִי. וּוִי לְהוֹן, דְּלֹא אֲתַקִּימוּ בְּמַהֲמִנְתָּא דְּמֵאֲרִיהוֹן.

רְבִי אֶלְכְּסַנְדְּרָאִי לְטַעְמִיָּה, דְּאָמַר ר' אֶלְכְּסַנְדְּרָאִי, הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוֹף הֵם שׁוֹתֵפִין יַחַד, וְהוֹלְכִים מְזָה הָעוֹלָם כְּיַחַד. עַד בְּאַנְה

יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינֵי. כִּיּוֹן שְׂיָרְדוּ תוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, מִיַּד וְתַהוּם כָּל הָעִיר עֲלִיהֶן וְתַאמְרָנָה הַזֹּאת נְעַמִּי. הַזְדַּעְזַע כָּל הָעוֹלָם, וְאָמְרוּ, זֶה הִיא הַתּוֹרָה חֻמְדָּה גְנוּזָה? מִיַּד - וְכָל הָעַם רֹאִים אֵת הַקּוֹלוֹת וְאֵת הַלְפִידִם. אֲזַ אֲמַרְה, הַזֹּאת נְעַמִּי, זֶה הִיא נְעִימוֹת הַתּוֹרָה.

וְלֹא יָדְעוּ יִשְׂרָאֵל הָעַנְשׁ שֶׁל הַתּוֹרָה, עַד שֶׁבָּאוּ לְמַרְה, שְׁכַתּוּב (שמות טו) וַיְבֹאוּ מִקְרָתָהּ. וְכַתּוּב, שָׁם שָׁם לֹא חָק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסְהוּ. אֲזַ אֲמַרְה הַתּוֹרָה, קְרַאנְךָ לִי מְרָא. וְהַרְבִּיבוּ שְׁלֹשׁ פְּרָסוֹת, וְהוּא עוֹסֵק עִמָּהֶם בְּסוֹדוֹת הַלְלוּ. קְרַאוּ עֲלֵי, כְּפַלַּח הַרְמוֹן רִקְתָּךְ. אֲפִילוּ הַרִיקְנִים שְׁבִישְׂרָאֵל מְלֵאִים תּוֹרָה וּמְצוֹת כְּרִימוֹן.

אָמַר לוֹ, אֲזַ הִיוּ יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְרִים בְּתוֹרָה, הַתְעַטְרוּ בְּשִׁמּוֹת חֻקּוֹקִים עֲלִיוֹנִים. כִּיּוֹן שְׁעָשׂוּ אֵת הָעֵגֶל וְסִרְחוּ, וְהָיָה מְבִיא מִשָּׁה אֵת הַתּוֹרָה, כְּתוּבָה עַל לִוְחוֹת שֶׁל אֲבָנִים עֲלִיוֹנִים, מְלֵאִים מִכָּל טוֹבוֹת, חֲרוֹת מִמְּלֵאךְ הַמּוֹת, וּמִשְׁעַבּוּד מַלְכִּיּוֹת, וּמִכָּל הַמַּחְלוֹת הַרְעוֹת שֶׁל הָעוֹלָם.

כִּיּוֹן שְׂרָאָה מִשָּׁה אֵת הָעֵגֶל, פְּרַחוּ הָאוֹתִיּוֹת, וְכִלְמָם עָלוּ לְמַעְלָה. אֲזַ צְוּוּחָה הַתּוֹרָה וְאָמְרָה, אֲנִי מְלָאָה הַלְכְתִּי, מִכְּמָה טוֹבוֹת לְיִשְׂרָאֵל, וְעַכְשָׁו חֲזוּרְתִּי רִיקָם לְחִנָּם, שְׁלֹא מוֹעִילָה לָהֶם. אֲזַ צְוּוּחוּ הָעֲלִיוֹנִים, וְאָמְרוּ, (הושע י א) אוּי לָהֶם כִּי נִדְדוּ מִמְּנִי. אוּי לָהֶם שְׁלֹא עָמְדוּ בְּאַמְוָנָה שֶׁל רְבוּנָם.

רְבִי אֶלְכְּסַנְדְּרָאִי לְטַעְמוֹ. שְׂאֲמַר רְבִי אֶלְכְּסַנְדְּרָאִי, הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוֹף הֵם שׁוֹתֵפִים יַחַד, וְהוֹלְכִים מְזָה הָעוֹלָם כְּיַחַד. עַד בְּאוּאָנָה בֵּית לְחָם. וְלִמָּה נִקְרָאת כֵּךְ? אֵלָּא בֵּית הַדִּין וְקִטְרוּג שֶׁל הַדִּין וְקָרַב יֵשׁ

שם. אז פתוב וְתַהֵם כָּל הָעִיר
עֲלֵיהֶן. כָּל שְׂאֵר הַמֵּתִים
מֵרְעִישִׁים עֲלֵיהֶם, לְקוֹל הַקָּרֵב
שֶׁל הַדִּיּוֹן.

שְׁשֻׁנֵנוּ, אוֹתוֹ מִלְאָךְ הַמְּמוֹנָה עַל
בֵּית הַקְּבֻרוֹת, וְכַנֵּס לְקָבֵר בְּשִׁעָה
שְׁנֵקֵבֵר, עוֹמֵד עָלָיו וּמְבִיט
וְאוֹמֵר: אוֹי לוֹ לְפָלוֹנִי זֶה! אוֹי
לְעֵינַיִם שְׁנֵהֵנוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה
בְּעִבְרָה! אוֹי לָהֶם לַיְדִים וְלַרְגְּלַיִם
שֶׁהִלְכוּ בְּהִבְלֵי הָעוֹלָם.

אָמַר הַגּוֹף: אָנִי אֵינִי רוֹאֶה,
הַנֶּפֶשׁ הִיא הַמְּנַהֵיג שְׁלִי. אוֹמֵרֶת
הַנֶּפֶשׁ: אָנִי אֵינִי יוֹדַעַת לִילֵךְ. וְהֵם
הַשְּׂנִיִּים דְּגַמַּת הָעוֹר וְהַפֶּסֶת. מָה
עֲשֶׂה? מְכַנֵּס הַנֶּפֶשׁ לְתוֹךְ הַגּוֹף,
וְדָן אוֹתָם שְׁלֹשָׁה יָמִים זֶה אַחַר
זֶה. לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים, גְּדוֹן מִפּוֹ
וּמִדִּיּוֹ וּמִרְגְּלָיו.

לְאַחַר מִכָּאן הַגּוֹף נִבְקַע, וְרַמְהָ
וְתוֹלְעָה עוֹלָה עָלָיו, וְהַנֶּפֶשׁ
מֵתְאַבְּלֶת עָלָיו. שְׁפָתוֹב (איוב ט) אָךְ
בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכָּאֵב וּנְפֹשׁוֹ עָלָיו
תִּאָּבֵל. וְאוֹמֵרֶת, אָנִי מִלְאָה
הַלְכָתִי לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְרִיקָם
הַשִּׁיבְנֵי ה' לְזֶה הָעוֹלָם, בְּלֹא
מַעֲשִׂים וּבְלֹא תוֹרָה.

וְאֲשֶׁרִי מִי שֶׁתְּלַמּוּדוֹ מֵתְקִיִּים בְּיָדוֹ
בְּזִמְן שֶׁהוֹלֵךְ אָדָם לְבֵית עוֹלָמוֹ.
שְׁאֵפִלוֹ בְּקָבֵר שְׁפָתוֹתֵי"ו
רוֹחַשׁוֹת, וְהֵם שׁוֹשְׁנֵי"ם. אֵל
תְּקָרִי שׁוֹשְׁנִים, אֵלָא שְׁשׁוֹנִים.
מִפְּנֵי שֶׁתּוֹרָתָם מְגַנֶּה עֲלֵיהֶם. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (משלי ו) בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר
עָלֶיךָ.

כְּמוֹ זֶה שֶׁל רַבִּי חֲסֵדָא, כְּשֶׁנִּפְטַר
לְעוֹלָמוֹ, הִלֵּךְ רַבִּי יוֹסִי בְּנוֹ וְלָן
שָׁם עַל קְבֻרוֹ בְּלִילָה. שָׁמַע מֵתוֹךְ
קְבֻרוֹ שֶׁמְחָה שֶׁל כְּתוּבַת פְּתוּת,
שֶׁמִּתְכַּנְּסִים וְאוֹמְרִים: גִּלְף
לְשִׁמְחַת הַהִלּוּלָה שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁל
רַבִּי חֲסֵדָא. וְאֵפִלוֹ מִלְאֲכֵי הַשָּׂרָת
מִתְכַּנְּסִים לְשִׁמְחָה עִמוֹ.

בֵּית לָחֶם. וְאֲמַאי אֶקְרִי הַכִּי. אֵלָא בֵּי דִינָא
וְקִטְרוּגָא דְדִינָא וְקָרְבָא תַּמָּן. כְּדִין כְּתִיב, וְתַהֵם
כָּל הָעִיר עֲלֵיהֶן. כָּל שְׂאֵר מֵתֵיִיא מֵרְעִישִׁין
עֲלֵיהֶן, לְקָל קָרְבָא דְדִינָא.

דְּתַנָּן, הֵהוּא מִלְאָךְ הַמְּמוֹנָה עַל בֵּית הַקְּבֻרוֹת,
וְכַנֵּס לְקָבֵר בְּשִׁעָה שְׁנֵקֵבֵר, עוֹמֵד עָלָיו
וּמְבִיט וְאוֹמֵר, אוֹי לוֹ לְפָלוֹנִי זֶה, אוֹי לְעֵינַיִם
שְׁנֵהֵנוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה בְּעִבְרָה, אוֹי לָהֶם לַיְדִים
וְלַרְגְּלַיִם שֶׁהִלְכוּ בְּהִבְלֵי הָעוֹלָם.

אָמַר הַגּוֹף, אָנִי אֵינִי רוֹאֶה, הַנֶּפֶשׁ הִיא הַמְּנַהֵיג
שְׁלִי. אוֹמֵרֶת הַנֶּפֶשׁ, אָנִי אֵינִי יוֹדַעַת
לִילֵךְ. וְהֵם הַשְּׂנִיִּים, דְּוִגַּמַּת הָעוֹר וְהַפֶּסֶת. מָה
עֲשֶׂה, מְכַנֵּס הַנֶּפֶשׁ לְתוֹךְ הַגּוֹף, וְדָן אוֹתָם ג'
יָמִים זֶה אַחַר זֶה. לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים, גְּדוֹן
מִפּוֹ וּמִדִּיּוֹ וּמִרְגְּלָיו.

לְאַחַר מִכָּאן, הַגּוֹף נִבְקַע, וְרִימָה וְתוֹלְעָה
עוֹלָה עָלָיו, וְהַנֶּפֶשׁ מֵתְאַבְּלֶת עָלָיו.
דְּכְתִיב, אָךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכָּאֵב וּנְפֹשׁוֹ עָלָיו
תִּאָּבֵל. וְאוֹמֵרֶת, אָנִי מִלְאָה הַלְכָתִי לְאוֹתוֹ
הָעוֹלָם, וְרִיקָם הַשִּׁיבְנֵי ה' לְזֶה הָעוֹלָם, בְּלֹא
מַעֲשִׂים וּבְלֹא תוֹרָה.

וְאֲשֶׁרִי מִי שֶׁתְּלַמּוּדוֹ מֵתְקִיִּים בְּיָדוֹ בְּזִמְן
שֶׁהוֹלֵךְ אָדָם לְבֵית עוֹלָמוֹ. שְׁאֵפִילוֹ
בְּקָבֵר שְׁפָתוֹתֵי"ו רוֹחַשׁוֹת, וְהֵם שׁוֹשְׁנֵי"ם, אֵל
תְּקָרִי שׁוֹשְׁנִים, אֵלָא שְׁשׁוֹנִים. מִפְּנֵי שֶׁתּוֹרָתָם
מְגַנֶּה עֲלֵיהֶם. הִדָּא הוּא דְכְתִיב, בְּשִׁכְבְּךָ
תִּשְׁמַר עָלֶיךָ.

כִּי הָא דְרַבִּי חֲסֵדָא, כְּשֶׁנִּפְטַר לְעוֹלָמוֹ, הִלֵּךְ
רַבִּי יוֹסִי בְרִיה וּבֵת תַּמָּן עַל קְבֻרִיהָ בְּלִילָא.
שָׁמַע מִגּוֹ קְבֻרִיהָ, חֲדוּהָ דְכְתוּבַת פְּתוּת,
דְּמִתְכַּנְּפִי וְקֹאמְרִי, גִּיזִיל לְחֲדוּתָא דְהִלּוּלָא
דְאוּרִייתָא דְרַבִּי חֲסֵדָא. וְאֵפִילוֹ מִלְאֲכֵי הַשָּׂרָת
מִתְכַּנְּפִי לְמִיחְדֵי בְּהִדְיָה.

שָׁמַע שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים, מַה לְּחַיִּים
בְּשִׁמְחַתְנֹו כָּאֵן? יַעֲסֹקוּ בַּתּוֹרָה
בְּעוֹלָם הַהוּא! אָמַר לוֹ, בְּנִי, לֶךְ
מִכָּאֵן וְקַם תְּלַמּוּדֶךָ, שְׂאֲשֵׁרִי הוּא
מִי שָׁבָא לְכָאֵן וְתַלְמוּדוֹ בִּידוֹ.
שְׁהָרִי אֶפְלוּ מִלְּאֲכִי הַשָּׂרֵת לֹא
יְכוּלִים לְקַרֵּב אֵלָיו. לֶךְ וְאָמַר
לְרַבִּי חֲגִי, שְׂיִגְמַר תְּלַמּוּדוֹ,
שְׁבִיּוּם פְּלוּנִי יבֹא לְכָאֵן.

בִּינְיָתִים שֶׁהָיָה מְדַבֵּר עִמּוֹ,
הַעֲלוּהוּ אֶת רַבִּי חֲסֵדָא לְיִשְׁבִּיבָה
הַעֲלִינָהּ. וְקָם רַבִּי יוֹסִי בְּנֹו,
וְהֵלֵךְ, וְהִרְאָה לַחֲבָרִים.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָאי, אֲלֵמְלֵא רַבִּי
יוֹסִי אֲתָה, רְאוּי הָיִיתָ לְהַעֲנֵשׂ שָׁם.
אָמַר לוֹ, בְּשִׁבְלִי צַעְרוּ שֵׁל אַבָּא
הַלְכְּתִי וְשִׁמְעֵתִי כָּל זֶה. קָרָא רַבִּי
יוֹנָתָן עַל רַבִּי חֲסֵדָא, (מְשִׁלִּי א)
וְשִׁכְבֹת וְעִרְבָה שְׁנַתְךָ. וְהַפְסִיק
הָאֲחִיר הַזֶּה, (קַהֲלַת ה) מִתּוֹקָה שְׁנַת
הַעֲבָד אִם מַעֲט וְאִם הִרְבָּה יֹאכֵל.
דְּבָר אַחֵר, הַנֶּפֶשׁ נִמְשָׁלָה
לְשִׁכְנֵיהָ, וְהַגּוֹף לְיִשְׂרָאֵל. אִם
יִשְׂרָאֵל חֲטָאוּ וְגָלוּ, לָמָּה הַגְּלָה
הַשִּׁכְנָה לְשָׁם עִמָּהֶם, שֶׁהִיא לֹא
חֲטָאָה? אֲלֵא עַל שֶׁהִיָּתָה מִבְּקִשְׁתָּ
עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, וּמִשְׁפַּעַת לָהֶם
עֶשֶׂר וְכַבּוּד מְאֹד, וְנִתְּנָה לָהֶם כָּל
מַה שִּׁירְצוּ, וְהֵם חֲטָאוּ. וְעַל זֶה
נֶאֱמַר (דְּבָרִים לב) וַיִּשְׁמַן יִשְׂרוּן
וַיִּבְעֹט שְׁמֵנָתָ עֲבִית כְּשִׁית וַיִּטַּשׁ
אֱלוֹהִי עֲשָׂהוּ וַיִּנְבֵּל צוּר יִשְׁעָתוֹ.
וְעַל זֶה גִּלְתָּה עִמָּהֶם.

מַה רַמָּה וְתוֹלְעָה עוֹלָה עַל הַגּוֹף
- כִּף בְּשַׁעַת שִׁיִּשְׂרָאֵל הֵם רְעִים,
אֲמוֹת הָעוֹלָם, בְּנֵי עֲשׂוֹ
וַיִּשְׁמַעְאֵל, שְׁנִקְרָאִים רַמָּה
וְתוֹלְעָה, שׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם, וְהַגּוֹף
נִבְקַע וַיִּהְרָגוּ אֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל זֶה,
(אִיּוֹב יד) אַף בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכָּאֵב
וְנִפְשׁוֹ עָלָיו תִּאָּכַל. מַהוּ בְּשָׂרוֹ
עָלָיו יִכָּאֵב וְנִפְשׁוֹ עָלָיו תִּאָּכַל?
בְּשָׂרוֹ יִכָּאֵב עֲלֵיהֶם, וְנִפְשׁוֹ שֶׁל

שָׁמַע דִּהּוּוּ אָמְרִין, מַה לְּחַיִּי בַּחֲדוּהָ דִּילָן הָכָא,
יִלְעוּן בְּאוֹרֵייתָא בַּהּ הוּא עֲלֵמָא. אָמַר
לִיָּה, בְּרִי, זִיל מְהָכָא, וְקַיִים תְּלַמּוּדֶךָ, דְּזַכָּאָה
אִיהוּ מֵאֵן דְּאֲתִי הָכָא וְתַלְמוּדוֹ בִּידוֹ. דְּהָא
אֶפְילוּ מִלְּאֲכִי הַשָּׂרֵת לֹא יְכוּלִין לְקַרְבָּא לִיָּה.
זִיל וְאָמור לִיָּה לְרַבִּי חֲגִי, דְּיִגְמור תְּלַמּוּדֵיהָ,
דְּבִיּוּם פְּלוּנִי יִיתִי הָכָא.

אֲדַהְבִּי, דִּהּוּהוּ מִשְׁתַּעֵי בַּהֲדִיָּה, סְלִקוּהוּ לְרַבִּי
חֲסֵדָא לְמַתִּיבְתָא עֵילְאָה. וְקָם רַבִּי
יוֹסִי בְּרִיָּה, וְאָזִיל, וְחִוִּי לַהוּן לְחֲבָרֵיָא.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יְהוּדָאי, אֲלֵמְלֵא רַבִּי יוֹסִי אֲתָה,
כְּדִי הוּת לְאַתְעֲנַשָּׂא תַּמָּן. אָמַר לִיָּה, בְּגִין
צַעְרָא דְאַבָּא, אֲזִלִּית וְשִׁמְעִית כָּל הָאִי. קָרָא
ר' יוֹנָתָן עֲלֵיהָ דְרַבִּי חֲסֵדָא, וְשִׁכְבֹת וְעִרְבָה
שְׁנַתְךָ. וְהָאִי קָרָא אַחֲרֵינָא, מִתּוֹקָה שְׁנַת הַעוֹבֵד
אִם מַעֲט וְאִם הִרְבָּה יֹאכֵל.

דְּבָר אַחֵר, הַנֶּפֶשׁ נִמְשָׁלָה לְשִׁכְנֵיהָ, וְהַגּוֹף
לְיִשְׂרָאֵל. אִם יִשְׂרָאֵל חֲטָאוּ וְגָלוּ, לָמָּה
הַגְּלָה הַשִּׁכְנָה לְשָׁם עִמָּהֶם, שֶׁהִיא לֹא חֲטָאָה.
אֲלֵא עַל שֶׁהִיָּתָה מִבְּקִשְׁתָּ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים.
וּמִשְׁפַּעַת לָהֶם עוֹשֶׂר וְכַבּוּד מְאֹד, וְהִבָּא לַהוּן
כָּל מַה שִּׁירְצוּ, וְהֵם חֲטָאוּ. וְעַל דָּא נֶאֱמַר,
וַיִּשְׁמַן יִשְׂרוּן וַיִּבְעֹט שְׁמֵנָתָ עֲבִית כְּשִׁית וַיִּטַּשׁ
אֱלוֹהִי עֲשָׂהוּ וַיִּנְבֵּל צוּר יִשְׁעָתוֹ. וְעַל דָּא גִּלְתָּה
עִמָּהֶם.

מַה רִימָה וְתוֹלְעָה עוֹלָה עַל הַגּוֹף, כִּף בְּשַׁעַת
שִׁיִּשְׂרָאֵל הֵם רְעִים, אֲמוֹת הָעוֹלָם בְּנֵי
עֲשׂוֹ וַיִּשְׁמַעְאֵל שְׁנִקְרָאִים רַמָּה וְתוֹלְעָה,
שׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם, וְהַגּוֹף נִבְקַע וַיִּהְרָגוּ לְיִשְׂרָאֵל.
וְעַל דָּא אַף בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכָּאֵב וְנִפְשׁוֹ עָלָיו
תִּאָּכַל, מַהוּ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכָּאֵב וְנִפְשׁוֹ עָלָיו
תִּאָּכַל. בְּשָׂרוֹ יִכָּאֵב עֲלֵיהֶם, וְנִפְשׁוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל

ישראל תאכל. ואז היא משתוקקת לנשמה העליונה שנקראת נעמי.

והנעמי מודע לאישה איש גבור חיל ממשפחת אלימלך ושמו בעז וגו' (רות ב). רבי רחומאי פתח, (תהלים קיב ג) גבור בארץ יהיה זרעו. אשרי הוא מי שמתברך בבנים בעולם הזה, כדי שלא ילך יחידי לאותו העולם.

בא וראה, בדגמא שיש באדם יהו"ה מלא, ומתפרש האור שלו למ"ה, כאן יש בגוף השם מלא יהו"ה, ומתפרש לעשרים ושנים אותיות, ועם מנצפ"ך הם עשרים ושבע.

ואני אפתח לך דרך ישר. כמו שהוא דגמת אדם, שהוא מארבע אותיות, והוא אור גדול, כף לש בגוף ארבעה יסודות - אש ועפר ריח ומים, והם ארבעה פחות. ואלו הם: ריח הבהמית, ונפש הבהמית, והנשמה, והנשמה לנשמה. והם מצד השמאל.

והם פועלים בעולם הזה כמו זה: השכל מהנשמה לנשמה. ותאות השכל נמשכת מן הנשמה. ומן ריח הבהמית יבא המשא ומתן עם הגוים. ונפש הבהמית להנהיג האיברים, שילכו לאכילה ושתייה ותאות המשגל, והוא הנפש הבהמית (מן הריח ארבע

רוחות, קר וחס קיץ וחרף).

וחמשה מקומות שעשרים ושנים אותיות נזכרות בהם, והם: אחה"ע מגרון, כומ"ף משפטים, גיכ"ק מחיף, דטלנ"ת מלשון, זסצר"ש משנים. ואלו חמשת המקומות נכללים בארבעה פחות, שהם מנהיגים האיברים, ובהם נכרא כל הגוף. ועליהם הארבע אותיות קדושות, שנקראו אדם, ועליהם אמר ויברא אלהים את האדם בצלמו.

תאכל. וכדין איהי תואיבת לנשמה עליונה דאיתקריא נעמי.

והנעמי מודע לאישה איש גבור חיל ממשפחת אלימלך ושמו בעז וגו'. רבי רחומאי פתח, (תהלים קיב ג) גבור בארץ יהיה זרעו. זכאה איהו מאן דמתברך בבנין בהאי עלמא, בגין דלא יהי יחידי ליהוא עלמא.

הא חזי, בדוגמא דאית באדם יהו"ה מלא, ומתפרש האור שלו למ"ה. הכא אית בגופא השם מלא יהו"ה, ומתפרש לכ"ב אותיות, ועם מנצפ"ך הם כ"ז.

ואני אפתח לך דרך ישר. כמו שהוא דוגמת אדם, שהוא מארבע אותיות, והוא אור גדול. כף אית בגוף ארבע יסודות, אש ועפר ריח ומים, והם ארבע פחות. ודא אינון: ריח הבהמית. ונפש הבהמית. ונשמתא. ונשמתא לנשמתא. ואינון מסטרא דשמאלא.

ואינון פועלין בהאי עלמא כגונא דא. השכל מנשמתא לנשמתא. ותאות השכל נמשך מן נשמתא. ומן ריח הבהמית יבא המשא ומתן עם הגוים. ונפש הבהמית להנהיג האיברים, שילכו לאכילה ושתייה ותאות המשגל ודא הוא נפש הבהמית (מן הריח

ארבע רוחות קור וחום קיץ וחרף).

וחמשה מקומות שכ"ב אותיות נזכרים בהם, והם אחה"ע מגרון, כומ"ף משפטים. גיכ"ק מחיף. דטלנ"ת מלשון. זסצר"ש משנים. ואלו חמשה מקומות, נכללים בארבע פחות, שהם מנהיגים האיברים, ובהם נכרא כל הגוף. ועליהם הארבע אותיות קדושות, שנקראו אדם. ועליהם אמר הכתוב, ויברא אלהים את האדם בצלמו.

הכתוב, (בראשית א)

ומן היו"ד מתעוררת יראה לאדוני האדנים, שיהיה האדם ירא ממנו. ומן הה' מתעוררת תשובה לאיש. ומן הו' מתעוררת לאדם תורה. ומן הה' מתעוררים מעשים טובים ומצוות, ולא יחטא. זה הוא השם הנסתר בצלמו. כמו שהקדוש ברוך הוא נסתר בעלמו, כך הוא זה השם נסתר באדם.

ודע שהם ארבעה שמות: יהו"ה. יהו"ה. יהו"ה. יהו"ה. ודע שהארבע אותיות דגמת ארבעה יסודות שנקראו גוף, ומתפשטים למאתים ארבעים ושמונה איברים. ועל אלו הארבעה יש ארבע אותיות הנזכרים למעלה, והם מתעלים על הארבעה גופים שהזכרנו, ונקראים נקודות. פי בהקברת י' אי, ובהקברת ה' אה. ובהקברת ו' או. ובהקברת ה' אה. ויש על הנקודות טעמים, שהם מנהיגים לארבע אותיות, שהם כנגד רגלי המרכבה, שהם מוציא היסודות השפלים, והם נקראים נקודות. ועליהם שלשה טעמים, והם זרקא תלשא שלשלת. וזהו שם הנסתר הטהור שהוא שם הוי"ה.

וכן באדם, מן הא' לבדה התפשטו ארבע אותיות של שם: אי, אה, או, אה. ומן האלף התפשט ה"א הנעלם, פי הוא מוציא מה שקבל. וגם שתי הברותיו אי או, הראשון מקבל והשני מוליד. והיו"ד הנעלם של אי מורה פי ממנו מתפשט הכל. ועל כן נקרא הראשון מקבל, והשני מוליד. והיו"ד הנעלם שמורה פי ממנו מתפשט הכל. ועל כן נקרא הראשון זרקא, כשמו כן הוא, פי הוא מורה שאין לו סוף. והשני תלשא, מלה מרפכת: ת"ל ש"א. פי היא

ומן היו"ד איתער יראה לאדוני האדנים, שיהיה האדם ירא ממנו. ומן הה', איתער תשובה לאיש. ומן הו', איתער לאדם תורה. ומן הה', איתער מעשים טובים ומצוות, ולא יחטא. זה הוא השם הנסתר בצלמו. כמו שהקדוש ברוך הוא נסתר בעולמו, כך הוא זה השם נסתר באדם.

ודע שהם ארבעה שמות, יהו"ה. יהו"ה. יהו"ה. יהו"ה. ודע שהארבע אותיות דוגמת ארבע יסודות שנקראו גוף. ומתפשטין למאתים ושמנה וארבעים אברים. ועל אלו הארבע, אית ארבע אותיות הנזכרים לעיל, והם מתעלין על אלו ארבע גופים שהזכרנו, ונקראים נקודות. פי בהקברת י' אי. ובהקברת ה' אה. ובהקברת ו' או. ובהקברת ה' אה.

ויש על הנקודות טעמים. שהם מנהיגים לארבע אותיות. שהם כנגד רגלי המרכבה, שהם מוציא היסודות השפלים, והם נקראים נקודות. ועליהם שלשה טעמים, והם זרקא תלשא שלשלת. וזהו שם הנסתר הטהור והקדוש, שהוא שם הוי"ה.

וכן באדם, מן הא' התפשטו ארבע אותיות של שם, אי, אה, או, אה. ומן האלף התפשט ה"א הנעלם, פי הוא מוציא מה שקבל. וגם שתי הברותיו אי או, הראשון מקבל והשני מוליד. והיו"ד הנעלם של אי מורה, פי ממנו מתפשט הכל. ועל כן נקרא הראשון מקבל והשני מוליד. והיו"ד הנעלם שמורה פי ממנו מתפשט הכל.

ועל כן נקרא הראשון זרקא, כשמו כן הוא, פי הוא מורה שאין לו סוף. והשני תלשא, מלה מרפכת: ת"ל ש"א. פי היא נושאת הת"ל. והשלישי שלשלת, כשמה כן

נושאת הת"ל. והשלישי שלשלת, כשמה בן היא, המשפעת לתל שהכל פונים שם (ועל זה פון המחבר באמרו).

נדע שהם ארבע שמות. בדוגמא דא, יוסי יוסי יוסי יוסי. אית ארבע אותיות שנקראו גוף, ומתפשטים למאתים ארבעים ושמונה איברים. ויש ארבע אותיות שנקראו נקודות, והם מתעלים על הגוף. ויש על הנקודות טעמים, שהם מנהיגים להם לאותיות. ועל שלשה שם נסתר וקדוש, והנקודות גוף לטעמים, והאותיות גוף לנקודות.

רבי רחומאי פתח, (תהלים קיב ב) גבור בארץ יהיה בארץ יהיה זרעו. אשרי הוא מי שיזכה להתברך בבנים בעולם הזה. ואם לא, הוא הולך מיד ליד. וכתוב (משלי יא) יד ליד לא ינקה רע. מה זה יד ליד? (תהלים כה) סוד ה' ליראיו.

רבי נחמן אומר, ולנעמי מודע לאישה איש גבור חיל ממשפחת אלימלך ושמו בעז. וכתוב (רות ב) קרוב לנו האיש מגאלנו הוא. ורבי רחומאי אומר, (א) הכי, מאי לא ינקה רע?

אמר לו, לשוטר שהיה מלכה את הרשעים, עד שנותנים לו ערב. ואם נותן, לא נותנים לשוטר להלקות. אמר לו, לא כן! אלא בשעה שיבא ויתגלה מי שהחיה את האדם, תדע את זה.

רבי זמירא יצא לשדה אונן, ראה את אותם הבקיעים שבקמטי הבליטות שמעלות שלהבות. הרפין אונן, ושמע קולות. אמר לו אותו הערבי: לך עמי, ואראה לך פליאות נספרות מבני אדם. הלך עמו אחורי הסלע, וראה בקיעים אחרים ושלהבות שעולות למעלה.

היא, המשפעת לתל שהכל פונים שם (ועל זה כיון המחבר באמרו).

נדע שהם ארבע שמות. בדוגמא דא, יוסי יוסי יוסי יוסי. אית ארבע אותיות שנקראו גוף, ומתפשטים לרמ"ח איברים. ואית ארבע אותיות, שנקראו נקודות, והם מתעלים על הגוף. ויש על הנקודות טעמים, שהם מנהיגים להם לאותיות. ועל שלשה שם נסתר וקדוש, והנקודות גוף לטעמים, והאותיות גוף לנקודות.

רבי רחומאי פתח, (תהלים קיב ב) גבור בארץ יהיה זרעו. זכאה הוא מאן דיזכה דיתברך בבנין בהאי עלמא. ואי לא, איהו אזיל מיד ליד. וכתוב, (משלי יא כא) יד ליד לא ינקה רע. מאי יד ליד. (תהלים כה יד) סוד ה' ליראיו.

רבי נחמן אומר, ולנעמי מודע לאישה איש גבור חיל ממשפחת אלימלך ושמו בעז. וכתוב, קרוב לנו האיש מגואלנו הוא. ורבי רחומאי אומר, (א) הכי, מאי לא ינקה רע.

אמר ליה, לסנטרא דהוה אלקי לחייבא, עד דיהבי ליה ערבא. ואי יהיב לא שבקין סנטירא לאלקאה. אמר ליה לאו הכי, אלא בשעתא דייתי ויתגלי מאן דאחיי לבר נש, תנדע האי.

רבי זמירא נפק לחקל אונן, חמא באינון בקיעין קרטוניא, קומטרי שלהובי דסלקין. ארפין אודנוי, ושמע קלין. אמר ליה ההוא ערבא, זיל בהדי, ואראה לך פליאן טמירין מבי נשא. אזל עמיה אחורי טינרא, וחמי בקיעין אחרנין, ושלהובין סליקו לעילא. שמעו קלין אחרנין. אמר ליה ארפין

שמעו קולות אחרים. אמר לו:
הרפן אונדף לכאן. הרפין את אונדו,
ושמע קולות שאומרים וי וי.

אמר: ודאי, זהו מקום מאותם
המקומות של הגיהנםם פאן. ועבר
אותו הערבי, והוא נשאר. בינתים
גחן לתוף מקום אחר, וראה איש
אחד שהיה מרים קולות, והיו
לוקחים אותו, ומכניסים אותו
לעמק של מדור אחר, ונתפסה,
ולא ראה יותר.

נרדם, וראה בחלום אותו האיש.
אמר לו: מי אתה? אמר לו: יהודי
רשע אני, שלא השארת רעות
וחטאים בעולם שלא עשיתי.
אמר לו בתוף החלום: מה שמך?
אמר לו: איני יודע, שהרשעים
של הגיהנםם לא זוכרים שמם.

אמר לו: שם מקומך מהו? אמר
לו: בגליל העליון הייתי קצב,
ומתוף הרעות הרבות שעשיתי
שם, דנים את אותו האיש שלש
פעמים ביום ושלש פעמים

בליילה. (אמר לו: וכן השארת? אמר לו: כן).
קם משם, והלך לו לגליל העליון.
שמע קול תינוק שהיה אומר,
(משלי ב) אם תבקשנה ככסף
וכמטמנים תחפשנה אז תבין
יראת ה'. הלך לבית מדרש אחר,
שמע קול תינוק אחר שהיה
אומר, (צפניה ב) בקשו צדק בקשו
ענוה אולי תסתרו וגו'.

הלך וחפש אחר אותו האיש
הרשע. ואל תינוק אחד שאל.
אמר לו: רבי, יבא פך וכף לאותו
האיש, שלא השאיר רעות
וחטאים בעולם שלא עשה! פך
וכף יהיה לאותו האיש הרשע,
ולאותה (המיניקה) שהיניקה אותו!
אמר לו: האם השאיר בן
בעולם? אמר לו: כן, בן אחד

אונדף הקא. ארפין אונדו, ושמע קלין
דאמרין ווי ווי.

אמר, ודאי הא אתר חד מאינון דוכתי דגיהנםם
הקא. ועבר ההוא ערבאה, ואשתאר
הוא. אדהכי, גחין גו דוכתא אחרא, וחמא
חד בר נש דהוה רמי קלין, והו נטלין ליה,
ואעלין ליה לעומקא דמדורא אחרנא,
ואתפסאי, ולא חמי יתיר.

אדמיך, וחמא בחלמא ההוא גברא. אמר ליה
מאן את. אמר ליה יודאי חייבא אנא,
דלא שבקנא בישין וחטאין בעלמא דלא
עבדנא. אמר ליה בגו חלמא, מה שמך. אמר
ליה, לא ידענא, דחייבי גיהנםם לא דכרין
שמיהו.

אמר ליה, שמא דדוכתך מהו. אמר ליה,
בגלילא עילאה קצבא הויןא. ומגו
בישין סגיאין דעבדנא התם, דינין ליה הוא בר
נש תלתא זמנין ביממא ותלתא זמנין בליילה.

(אמר ליה, וכרא שבקת. אמר ליה, אין).

קם מתמן, ואזל ליה לגלילא עילאה, שמע
קול ינוקא דהוה אמר, (משלי ב) אם תבקשנה
ככסף וכמטמנים תחפשנה אז תבין יראת ה'.
אזל לבי מדרשא אחרא, שמע קול ינוקא
אחרא דהוה אמר, (צפניה ב) בקשו צדק בקשו
ענוה אולי תסתרו וגו'.

אזל וחפש אבתריה דההוא גברא רשע. ולחד
ינוקא קא שאיל. אמר ליה, רבי, תיתי
פך וכף ליה הוא גברא, דלא שבק בישין
וחטאין בעלמא דלא עבד. פך וכף תהא
לההוא גברא רשע, ולההוא (ס"א מיניקה) דיניקה
ליה.

אמר ליה, ברא שבק בעלמא. אמר ליה הן. חד ברא שביק, והוא רשע

הוא השאיר, והוא רשע כמו אביו, והוא הילד שהולך בבית המטבחים. חפש אחרי, ולקח אותו ולמד אותו בתורה, עד שלמדו מקרא ותפלה וקריאת שמע. אחר כך למד אותו משנה ותלמוד והלכות והגדות, עד שהתחכם יותר, והינו רבי נחום הפקולי.

וְכִמָּה קָרְאוּ לוֹ הַפְּקוּלִי? כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כח) פָּקוּ פְּלִילִיָּה. שֶׁהוֹצִיא אֶת אָבִיו מִהַדִּין שֶׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם. וְכִמָּה חֲכָמֵי הַדּוֹר שִׁיָּצְאוּ מִמֶּנּוּ נִקְרְאוּ פְּקוּלִי.

אוֹתוֹ הָאִישׁ בָּא לוֹ בַּחלוּם, וְאָמַר לוֹ: רַבִּי, כִּמּוֹ שֶׁנִּחְמַתְנִי, כִּף יִנְחַם אוֹתְךָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שֶׁהָרִי מִן הַיּוֹם שִׁידַע בְּנֵי פְּסוּק אַחַד, הוֹצִיאוּ אוֹתִי מִן הַדִּין. כִּיִּן שֶׁקָּרָא קְרִיאַת שְׁמַע, הֶעֱלוּ הַדִּין שְׁלִי בֵּין בָּיּוֹם וּבֵין בְּלִילָה פַּעַם אַחַת. כִּיִּן שֶׁקָּרָא בּוֹ הַרְבֵּי, הֶעֱבִירוּ אֶת דִּינֵי מִכָּל וְכָל.

הַיּוֹם שֶׁנִּהְיָ חֲכָם וְקָרָא לוֹ רַבִּי, הִתְקִינוּ אֶת כְּסָאֵי בֵּין הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן. וּבְכָל יוֹם וַיּוֹם שֶׁמִּתְחַדְּשֵׁת תּוֹרָה בְּשִׁמּוֹ, מַעֲטָרִים אוֹתִי בַּעֲטָרָה עֲלִיּוֹנָה, שֶׁהַצְּדִיקִים מִתְעַטְּרִים.

בְּגִלְגָּלְךָ זְכִיתִי בְּכָל הַכְּבוֹד הַזֶּה. אֲשֶׁרִי הוּא חֲלָקוֹ שֶׁל מִי שֶׁמִּשְׁאִיר בֶּן שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה. אָמַר רַבִּי חִיָּא בַּר אָבָא, כִּמּוֹ זֶה אֵרַע לוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָא.

רַבִּי נִתָּן שָׂאל אֶת רַבִּי יוֹסִי בַּר חֲנִינָא יוֹם אַחַד, וְאָמַר לוֹ, הֲאֵם לְאֵלֵיהוּ הִנֵּה בֶן אוֹ לֹא? אָמַר לוֹ, דְּבַר אַחַר הִנֵּה בּוֹ, וְכַתּוּב (דברי הימים א-טו) אֵל תִּגְעוּ בַּמְּשִׁיחֵי וּבַנְּבִיאֵי אֵל תִּרְעוּ. מַה זֶה אֵל תִּרְעוּ? אֵל תִּרְעוּ עֲצָמְכֶם רַעִים וְחַבְרִים לְנַבִּיאֵי. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּחַר בָּהֶם, וְהַבְּדִילֵם מִיִּשְׂרָאֵל לְעַבּוֹדָתוֹ, וְהַכְּנִיסֵם

בְּאֲבוּהָ, וְאֵיהוּ יְנוּקָא דְאָזִיל בְּבֵי מִטְבְּחָא. חֲפֵשׂ אַבְתְּרִיָּה, וְנִטִּיל לֵיהּ וְלַעֲזֵי לֵיהּ בְּאוּרִייתָא, עַד דְּאוּלִּיף לֵיהּ מִקְרָא וְצִלּוֹתָא וְקְרִיאַת שְׁמַע. לְבַתֵּר אוּלִּיף לֵיהּ מִשְׁנָה וְתַלְמוּד וְהַלְכוֹת וְהַגְּדוֹת, עַד דְּאִתְחַכֵּם יַתִּיר, וְהִינּוּ רַבִּי נַחוּם הַפְּקוּלִי.

אֲמַאי קָרוּ לֵיהּ הַפְּקוּלִי. כִּמָּה דָּאֵת אָמַר, (ישעיה כח ז) פָּקוּ פְּלִילִיָּה. דְּאִפִּיק לְאֲבוּהָ מִן דִּינָא דֵּהוּא עֲלָמָא. וְכִמָּה חֲכָמֵי דְרָא דִּנְפָקוּ מִינֵיהּ, אֲקָרוּן פְּקוּלִי.

וְהוּא גְבַרָא אֲתִי לֵיהּ בְּחֵלְמָא, וְאָמַר לֵיהּ, רַבִּי, כִּמָּה דְאַנְתָּ נַחְמַתְ לִי בֶן יִנְחַם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתְךָ. דֵּהָא מִן יוֹמָא דִּידַע בְּנֵי פְּסוּק חַד, פָּקוּ לִי מִן דִּינָא. כִּיִּן דְקָרָא קְרִיאַת שְׁמַע, סְלָקִין דִּינָאֵי בֵּין בֵּימָמָא בֵּין בְּלִילָא זִימָנָא חַד. כִּיִּן דְקָרִי בֵּיהּ רַב, אֶעֱבִרוּ דִּינָאֵי מִכָּל וְכָל.

יּוֹמָא דְאִתְחַפִּים וְקָרוּ לֵיהּ רַבִּי, אֲתַקִּינוּ פּוּרְסֵי בֵּין צְדִיקָאֵי בְּגִינְתָא דְעֵדֶן. וּבְכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא דְאִתְחַדְּשָׁא אוּרִייתָא בְּשִׁמְיָהּ, מַעֲטָרִין לִי בַּעֲיִטְרָא עִילָאָה, דְּצְדִיקִים מִתְעַטְּרִין.

בְּגִינְךָ זְכִינָא בְּכָל הָאֵי יְקָר. זַפְּאָה אֵיהוּ חוּלְקִיָּהּ, מֵאֵן דְשָׁבַק בְּרָא דְלַעֲזֵי בַּתּוֹרָה בְּהָאֵי עֲלָמָא. אָמַר ר' חִיָּא בַּר אָבָא, פְּהָאֵי גּוֹנָא אֵירַע לֵיהּ לְרַבִּי עֲקִיבָא.

רַבִּי נִתָּן שָׂאל לֵיהּ לְרַבִּי יוֹסִי בַּר חֲנִינָא יוֹמָא חַד, וְאָמַר לֵיהּ, אֵלֵיהוּ הִנֵּה לֵיהּ בְּרָא, אוֹ לֹא. אָמַר לֵיהּ, מִילְתָּא אַחְרָא הִנֵּה בֵּיהּ, וְכַתּוּב, (דברי הימים א כח כב) אֵל תִּגְעוּ בַּמְּשִׁיחֵי וּבַנְּבִיאֵי אֵל תִּרְעוּ. מֵאֵי אֵל תִּרְעוּ אֵל תִּרְעוּ עֲצָמֵיכֶם רַעִים וְחַבְרִים לְנַבִּיאֵי. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּחַר בָּהֶם, וְהַבְּדִילֵם מִיִּשְׂרָאֵל לְעַבּוֹדָתוֹ, וְהַכְּנִיסֵם

בהיכלו, קל וחומר, קל וחומר מי שהוא מלאך בשמים, אתה שואל עליו?!

רבי יוחנן אומר, משבט גד היה. רבי נהוראי אמר, אליהו, דבר אחר היה בו, שפנתוב (משלי ל) מי עלה שמים וירד. מי עלה שמים - אמר רבי אלעזר משמו של רבי שמעון, זה אליהו. וירד - מקדם לכן.

וקשה מרבי אלעזר על רבי אלעזר, שאמר רבי אלעזר, אליהו זה פנתוס. אם בשביל שקנא לקדוש ברוך הוא - זה קנא וזה קנא! לא כן, שאמר רבי אליעזר, פנתוב (מלכים א-ט) קנא קנאתי. קנא בשמים, וקנאתי פאן. אמר לו הקדוש ברוך הוא: עד מתי אתה מקנא לשמי?

אמר רבי יהודה בר שלום, מי עלה שמים - זה אליהו, שפנתוב (מלכים ב) ויעל אליהו בסערה השמים. וירד - זה יונה, שפנתוי (יונה א) ויונה ירד אל ירפתי הספינה וגו'. לקצבי הרים ירדתי. מי אסף רוח בחפניו - זה משה. מי צרר מים - זה אלישע, שרפא המים ביריחו. בשמלה - בכח שמלתו של אליהו. מי הקים כל אפסי ארץ - זה אברהם, שפנתוב (בראשית א) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, באברהם.

מה שמו של אותו אדון שהביא הללו לעבודתו? ה' צבאות שמו. ומה שם בנו? ישראל, שפנתוב (שמות א) בני בכורי ישראל. רבי נחמן אומר, כל זה בקדוש ברוך הוא מדבר.

רבי נהוראי ורבי יהודאי נפגשו פתח אילן אחד בשדה, והיו יושבים. בינתיים ראו רוק אחד שפא וטעה בשדה. אמר רבי יהודאי: או שטועה אותו האיש בשדה, או שהוא לסטים, או

בהיכלו. קל וחומר, מי שהוא מלאך בשמים, אתה שואל עליו.

רבי יוחנן אומר, משבט גד היה. רבי נהוראי אמר, אליהו מלה אחרא הוה ביה, דכתיב, (משלי ל ד) מי עלה שמים וירד. מי עלה שמים, אמר רבי אלעזר משמיה דרבי שמעון, דא אליהו. וירד מקודם לכן.

וקשה דרבי אלעזר אדרבי אלעזר, דאמר רבי אלעזר אליהו דא פנתוס. אי בשביל שקינא להקדוש ברוך הוא, זה קינא וזה קינא. לאו הכי. דאמר רבי אליעזר, פתיב, (מ"א ט י) קנא קנאתי. קנא בשמים, וקנאתי הכא. אמר ליה הקדוש ברוך הוא, עד מתי אתה מקנא לשמי.

אמר רבי יהודה בר שלום, מי עלה שמים, דא אליהו. דכתיב, (מ"ב ב יא) ויעל אליהו בסערה השמים. וירד, זה יונה, דכתיב, (יונה א ה) ויונה ירד אל ירפתי הספינה וגו'. (שם ב ז) לקצבי הרים ירדתי. מי אסף רוח בחפניו, זה משה.

מי צרר מים, זה אלישע, שריפא המים ביריחו. בשמלה, בכח שמלתו של אליהו. מי הקים כל אפסי ארץ, דא אברהם. דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, באברהם.

מה שמו של אותו אדון שהביא הללו לעבודתו (לעולם). ה' צבאות שמו. ומה שם בנו. ישראל. דכתיב, (שמות ד כב) בני בכורי ישראל. ר' נחמן אומר כל האי בקודשא בריך הוא מדבר.

רבי נהוראי ורבי יהודאי, איערעו תחות אילנא חדא בחקלא, והוו יתבי. אדהכי, חמו חד רוק, דאתי וטעי בחקלא. אמר רבי

יודאי, או טעי ההוא בר נש בחקלא, או לסטים
הוא, או דחיל מינן.

(אמר רבי נהוראי, שכינתא גבן קום. קמו, רמו ליה קלא, בינן דחמי לון
קרוב לגבייהו).

אמר רבי נהוראי, מאן אנת. אמר ליה, מגו
דלא שאילנא לכוון בשלמא, לא ידעיתון
לי. יודאי אנא, וטעינא השתא בהאי חקלא,
ולא שאילנא עלייכו, דאמינא שמא רשעים
הם. וכתוב, (ישעיה מח כב) אין שלום אמר ה'
לרשעים. וכדין דלא אשתמודעי בכון. עד
דחמינא בכון פנפי מצוה, וחדינא. השתא
שלמא עלייכו רבנן. יתבי תחות אילנא, אמר
רבי יודאי, נתעסק בפולחנא דמרנא, ונפתח
באורייתא.

פתח רבי יודאי ואמר, (דברים ו ט) וכתבתם על
מזוזות ביתך ובשעריך. מזוזות פתיב, מאי
טעמא. אלא אשריהם ישראל, שהם מצויינים
תמיד במצות. בשבתם, ובלקחתם, בשכבם,
ובקומם. דכתיב, (שם פסוק ח) בשבתך בביתך
ובלקחתך בדרך ובשכבך ובקומך.

ושיהיו ישראל מעוטרים בתורה ובמצות, כדי
שידבקו תמיד (דף קג ע"ב) בקודשא בריך
הוא. דכתיב, (שם ד ד) ואתם הדבקים בה'
אלהיכם חיים כלכם היום. וכל הדבק בקונו,
אינו ניזוק לעולם.

ורא עוד, אלא ששני מלאכי השרת מלוין לו
לאדם, אחד בימינו, ואחד בשמאלו.
דכתיב, (תהלים צא יא) פי מלאכיו יצוה לך לשמרך
בכל דרכיך. ולא עוד, אלא שאם תמיד מצוי
במצוה, כפיכול, שהקדוש ברוך הוא נעשה
לו שומר. שנאמר, (שם קא ה) ה' שומרך.

מה עושה הקדוש ברוך הוא. נוטל מלאך
ההולך בימינו, ומעמידו לפניו. והוא עומד במקומו. שנאמר, ה'

שפוחד מעמנו.

(אמר רבי נהוראי: השכינה אצלנו, קום! קמו.
הרימו לו קול. בין שראה אותם, קרב אליהם).
אמר רבי נהוראי: מי אתה? אמר
לו: מתוך שלא שאלתי אתכם
בשלום, לא הכרתם אותי. אני
יהודי, וטעיתי פאן בשדה הזה,
ולא שאלתי עליכם, שאמרתי
שמא הם רשעים, וכתוב (ישעיה מח)
אין שלום אמר ה' לרשעים.
ומאחר שלא הכרתי אתכם, עד
שראיתי בכם פנפי מצוה,
ושמחתי. עכשו שלום עליכם
חכמים. ישבו תחת האילן. אמר
רבי יודאי, נתעסק בעבודת
רבוננו, ונפתח בתורה.

פתח רבי יודאי ואמר, (דברים ו)
וכתבתם על מזוזות ביתך
ובשעריך. מזוזות פתיב, מה
הטעם? אלא אשריהם ישראל,
שהם מצוינים תמיד במצוות,
בשבתם ובלקחתם, בשכבם
ובקומם, שכתוב בשבתך בביתך
ובלקחתך בדרך ובשכבך ובקומך.
ושיהיו ישראל מעוטרים בתורה
ובמצוות, כדי שידבקו תמיד
בקדוש ברוך הוא, שכתוב ואתם
הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם
היום. וכל הדבק בקונו, אינו ניזוק
לעולם.

ורא עוד, אלא ששני מלאכי
השרת מלוין לו לאדם, אחד
בימינו ואחד בשמאלו, שכתוב
(תהלים צא) פי מלאכיו יצוה לך
לשמרך בכל דרכיך. ולא עוד,
אלא שאם תמיד מצוי במצוה,
כפיכול שהקדוש ברוך הוא
נעשה לו שומר, שנאמר (שם קא)
ה' שמרך.

מה עושה הקדוש ברוך הוא?
נוטל מלאך ההולך בימינו,
ומעמידו לפניו, והוא עומד

במקומו. שנאמר, ה'

במקומו, שגאמר ה' צלף עד יד
ימינה. ואותו המלאך שהוא
משמאלו, מעמידו אחרי האדם,
והקדוש ברוך הוא מימין
ומשמאל. נמצא האדם נשמר
מכל צדדיו, מי יוכל להזיק אותו.
ועל כן צריך שלא יהא האדם מצוי בלא
תורה ובלא מצות, אפילו שעה אחת.
בביתו הקדוש ברוך הוא שומרו מבחוץ,
והאדם מבפנים.

והנינו, אמר רבי יוסי בר יהודה,
פתיח המצין במזוזה, אין מזיק
ואין שטן ואין פגע רע מתקרב
אליו. מפני שהקדוש ברוך הוא
שומר הפתיח, אפילו בשעה שנתן
רשות למלאך המשחית לחבל, וזקף
עיניו, ורואה ששם שדי עומד על
הפתיח, שכתוב (שמות יב) ולא יתן
המשחית לבא אל בתיכם לנגף.
לפיכך צריך האדם שיהא תמיד
מצוי במצות מזוזה.

פתיח רבי נהוראי בפרשת ציצית
ודרש, (במדבר טו) ועשו להם ציצת
על כנפי בגדיהם לדרתם. מה
שונה שפאן ובשבת לדרתם חסר,
שכתוב (שמות לא) לעשות את
השבת לדרתם, חסר

ששנינו, תקנו פרשת ציצית
בקריאת שמע. ובדירתו של אדם
נמצא פרשת קריאת שמע, חוץ
מפרשת ציצית, שחסר משם.
במה נשלם? אלא כשאדם
מתעטף בביתו בציצית, ויוצא בו
לפתחו, הרי נשלם.

והקדוש ברוך הוא שמח בו,
ומלאך המות זז משם, והינו
לדרתם, שיהיה שלם. ויצא
מפתח ביתו במצוה זו, ומלאך
המשחית זז משם, ונצול האדם
מכל נזק. מנין לנו? ממה שכתוב
מזוזות, מאותיותיו משמע: ז"ז
מ"ת. שלא נתן לו רשות לחבל,
וזו מפתחו.

צלף על יד ימינה. ואותו המלאך שהוא
משמאלו, מעמידו אחרי האדם. והקדוש
ברוך הוא מימין ומשמאל. נמצא האדם נשמר
מכל צדדיו, מי יוכל להזיק אותו.

ועל כן, צריך שלא יהא האדם מצוי בלא
תורה ובלא מצות, אפילו שעה אחת.
בביתו הקדוש ברוך הוא שומרו מבחוץ,
והאדם מבפנים.

והנינו, אמר רבי יוסי בר יהודה, פתיח המצויין
במזוזה, אין מזיק ואין שטן ואין פגע
רע מתקרב אליו. מפני שהקדוש ברוך הוא
שומר הפתיח, אפילו בשעה שנתן רשות
למלאך המשחית לחבל, וזקף עיניו, ורואה
ששם שדי עומד על הפתיח, כדכתיב, (שמות יב)
ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגף.
לפיכך צריך האדם שיהא תמיד מצוי במצות
מזוזה.

פתיח רבי נהוראי בפרשת ציצית ודרש, (במדבר
טו לח) ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם
לדרתם. מאי שנא דהכא ובשבת לדרתם חסר,
דכתיב, (שמות לא טז) לעשות את השבת לדרתם,
חסר.

והנינו. תקנו פרשת ציצית בקריאת שמע.
ובדירתו של אדם, נמצא פרשת קריאת
שמע, חוץ מפרשת ציצית, שחסר משם. במה
נשלם. אלא כשאדם מתעטף בביתו בציצית,
ויוצא בו לפתחו, הרי נשלם.

והקדוש ברוך הוא שמח בו, ומלאך המות זז
משם והינו לדרתם, שיהיה שלם.
ויצא מפתח ביתו במצוה זו, ומלאך המשחית
זז משם ונצול האדם מכל נזק. מנין לנו? ממה
שכתוב מזוזות, מאותיותיו משמע, ז"ז מ"ת.
שלא נתן לו רשות לחבל, וזו מפתחו.

בשבת דכתיב לדרתם, מפני שפני שפנין שקידש היום, דירתם של ישראל צריכה להיות בגר דלוק, ושלחן ערוף, ומטה ממצעת, ודירתן מתקנת פדירת חתן לקבל בו הפלה. שבת היא פלה. ולעולם אין מקניסין אותה אלא בדירה מתקנת לכבודה, כפי הראוי לה. ועל זה פתוב לעשות את השבת. וכתוב לדרתם, להכניס בה פלה קדושה לדירתה ולהיות בתוכה. בשעה שקדש היום, וכלה זו באה, ואינה מוצאה דירה מתקנת ושלחן ערוף וגר דלוק - פלה זו אומרת: אין דירה זו מישראל. ביני ובין בני ישראל פתוב, אין זה מישראל, אין דירתו לקדשה. על פן צריך הכר קדושה בפית. ועל זה פתוב לדרתם, בשבת ובציצית.

אמר רבי נהוראי, אני מעיד על מי שיוצא משער ביתו בעטוף של מצוה, ותפלין בראשו, בשעה שיוצא בין שני השערים, מזמנת עליו שכניה, ושני מלאכים שעומדים עליו, אחד מימין ואחד משמאל, וכלם מלויים אותו עד בית הכנסת ומברכים אותו. ומקטרג אחד שעומד לפני פתחי האדם הולך מאחריהם, ועל פרחו משיב ואומר אמן.

וזכור ושמור - הכלל של התורה. זכור היא פרשת מזוזה. ואם תאמר, מזוזה בנקבה מדבר - כן הוא ודאי. אבל הפרשה הזו, זכור כלול בנקבה. שמור הוא ציצית. ובשיוצא אדם משער ביתו, יוצא בתפלין, שהם הכלל של זכור, וציצית עמו, שהיא שמור, ופוגש במזוזה בשער ביתו, שהוא כלל זכור - הציצית משלימה לו לכלל של שמור.

בשבת דכתיב לדרתם, מאי טעמא. מפני שפנין שקידש היום, דירתם של ישראל צריכה להיות בגר דלוק, ושלחן ערוף, ומטה מוצעת ודירתן מתוקנת פדירת חתן לקבל בו הפלה. ומאי ניהו. שבת היא פלה. ולעולם אין מקניסין אותה אלא בדירה מתוקנת לכבודה, כפי הראוי לה. ועל דא פתיב, לעשות את השבת. וכתוב, לדרתם, להכניס בה פלה קדושה לדירתה ולהיות בתוכה.

בשעה שקידש היום, וכלה זו באה, ואינה מוצאה דירה מתוקנת, ושלחן ערוף, וגר דלוק. פלה זו אומרת, אין דירה זו מישראל. ביני ובין בני ישראל פתיב, אין זה מישראל, אין דירתו לקדושה. על פן צריך הכר קדושה בפית. ועל דא פתיב לדרתם, בשבת ובציצית.

אמר רבי נהוראי, אסהדנא, על מאן דנפק מתרע ביתיה בעיטופא דמצוה, ותפילין בראשו, בשעה דנפיק בין תרין תרעין, אדזמנא שכניה עליה. ותרין מלאכין דקיימין עליה, חד מימינא, וחד משמאלא, וכולהון מלויין ליה עד בי פנישתא, ומברכין ליה. וחד מקטרגא דאיהו קיימא קמי פתחא דבר נש אזיל מבתריהו, ועל פרחיה אתיב ואמר אמן. וזכור ושמור, כללא דכל אורייתא. זכור, איהו פרשת מזוזה. ואיתימא מזוזה בנקבה מדבר. הכי הוא ודאי, אבל פרשתא דא, זכור כלול בנקבה. שמור איהו ציצית.

ובר נפק בר נש מתרע ביתיה, נפיק בתפילין, דאינון כלל זכור, וציצית בהדיהו, דאיהו שמור, ואיערע במזוזה בתרע ביתיה, דאיהו כלל זכור, ציצית

אֲשֵׁלִים לִיה לְכָלֵל שְׁמֹר.

וְאִי תִימָא הָא צִיצִית לֹא קִיִּמָא בְּפִתְחָא, הָאִיף קִיִּמָא זְכוּר בְּלַחְדוּדֵי, וְהָא תַנּוּן זְכוּר וְשְׁמֹר בְּחֻדָּא אֵינוֹן. אֲלֵא, מְזוּזָה אִיהִי כְּלוּל זְכוּר וְשְׁמֹר. תַנּוּן, זְכוּר וְשְׁמֹר בְּדַבּוּר אֶחָד נֶאמְרוּ, וּכְחֻדָּא אֵינוֹן, וּמְזוּזָה כְּלָל דִּתְרוּיָיהוּ, כְּלָל דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחֻדָּא.

הַתְּפִלִּין לְעֵילָא, כְּלָל זְכוּר. תְּפִלִּין דִּיד, שְׁמֹר, כְּלוּל דָּא בְּדָא. עֲשִׂייה לֹא כְּתִיב אֲלֵא בְּצִיצִית, דָּאִיהִי שְׁמֹר. וְכוּלָּא אֲזֵלָא כְּחֻדָּא. אֲתָא הֵהוּא רְוּוּקָא וְאָמַר, בְּאַתְרָא דָּא רִישֵׁין אֲשַׁתְּפַחוּ, מֵאֵן יָכִיל לְמַלְלָא.

פִּתְחָא וְאָמַר, וּלְנַעֲמֵי מוֹדַע לְאִישָׁה אִישׁ גְּבוּר חֵיל מִמְשַׁפְּחָת אֱלִימְלָךְ וְשִׁמּוּ בַעֲזָא. מְגִלָּה זוֹ לֹא הִיָּה לָהּ לְהִתְחִיל אֲלֵא מִפְּסוּק זֶה. שְׁנִינּוּ, כְּשֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְבָרָא הָעוֹלָם, הִיָּה מִחְרִיט הָעוֹלָם לְפָנָיו, וְלֹא הִיָּה עוֹמֵד, עַד שֶׁבָּרָא הַתְּשׁוּבָה. כִּיּוֹן שֶׁבָּרָא הַתְּשׁוּבָה, בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, וְהִעֲמִידוּ עַל עֲמֻדוֹ, עַל עֲמֻד אֶחָד. מָה הוּא? הוּא צְדִיק יְסוּד עוֹלָם.

הַתְּנִינּוּ, כְּשֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְבָרָא הָעוֹלָם, הִיָּה מִחְרִיט הָעוֹלָם לְפָנָיו, וְלֹא הִיָּה עוֹמֵד. עַד שֶׁבָּרָא הַתְּשׁוּבָה, כִּיּוֹן שֶׁבָּרָא הַתְּשׁוּבָה, בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, וְהִעֲמִידוּ עַל עֲמֻדוֹ. עַל עֲמֻד אֶחָד. מָה הוּא? הוּא צְדִיק יְסוּד עוֹלָם.

כִּיּוֹן שֶׁבָּרָא אֶת הַתְּשׁוּבָה, הַתְּנוּצֵץ אֹר מִמֶּנָּה, וְהָאֹר הֵהוּא הִבְהִיק וְהָאִיר מְסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, וְכוּ נִבְרָא הָעוֹלָם. רָאֵהוּ הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְנִסְתַּפַּל בְּרִשְׁעִים הָעֲתִידִים לְבֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּגְנֻזוּ לְעוֹלָם הַבָּא לְצַדִּיקִים.

וְאִם תֹּאמַר הוֹאִיל וְהוּא עֲתִיד לְגֻנְזוּ, לְמָה בָּרָאוּ. אֲלֵא כְּשֶׁבָּרָא הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֹר זֶה, לֹא בָּרָאוּ אֲלֵא לְבָרָא בּוֹ אֶת הָעֵפֶר (הָעוֹלָם). וְנִסְתַּפַּל וְרָאָה שְׁעֲתִידִים רִשְׁעִים לְבֹא, וּגְנֻזוּ לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא. וְעוֹד הַיּוֹם, אֵף עַל פִּי שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גְנֻזוּ, בּוֹ הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם.

וּגְנֻזוּ לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא, וְעַד הַיּוֹם, אֵף עַל פִּי שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גְנֻזוּ, בּוֹ הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם.

וְאִם תֹּאמַר, הִרִי צִיצִית לֹא עוֹמֵד בְּפִתְחָא? אִיף עוֹמֵד זְכוּר לְכַדּוֹ, וְהִרִי שְׁנִינּוּ שְׁזָכוּר וְשְׁמֹר הֵם יַחַד? אֲלֵא, מְזוּזָה כְּלוּלָת זְכוּר וְשְׁמֹר. שְׁנִינּוּ זְכוּר וְשְׁמֹר בְּדַבּוּר אֶחָד נֶאמְרוּ, וְהֵם יַחַד. וְהַמְזוּזָה כְּלָל שֶׁל שְׁנֵיהֶם, הַכְּלָל שֶׁל זְכָר וְנוֹקְבָה יַחַד.

הַתְּפִלִּין לְמַעְלָה - כְּלָל זְכוּר. תְּפִלִּין שֶׁל יָד - שְׁמֹר, כְּלוּלִים זֶה עִם זֶה. הַעֲשִׂייה אֵין כְּתוּבָה אֲלֵא בְּצִיצִית, שֶׁהִיא שְׁמֹר, וְהַכֵּל הוּלֵךְ יַחַד. כֵּאֲאוֹתוֹ הַרְוִק וְאָמַר, בְּמִקּוֹם הַזֶּה נִמְצְאִים רְאשִׁים, מִי יָכוֹל לְדַבֵּר?

פִּתְחָא וְאָמַר, (רות ב) וּלְנַעֲמֵי מוֹדַע לְאִישָׁה אִישׁ גְּבוּר חֵיל מִמְשַׁפְּחָת אֱלִימְלָךְ וְשִׁמּוּ בַעֲזָא. מְגִלָּה זוֹ לֹא הִיָּה לָהּ לְהִתְחִיל אֲלֵא מִפְּסוּק זֶה. שְׁנִינּוּ, כְּשֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְבָרָא הָעוֹלָם, הִיָּה מִחְרִיט הָעוֹלָם לְפָנָיו, וְלֹא הִיָּה עוֹמֵד, עַד שֶׁבָּרָא הַתְּשׁוּבָה. כִּיּוֹן שֶׁבָּרָא הַתְּשׁוּבָה, בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, וְהִעֲמִידוּ עַל עֲמֻדוֹ, עַל עֲמֻד אֶחָד. מָה הוּא? הוּא צְדִיק יְסוּד עוֹלָם.

כִּיּוֹן שֶׁבָּרָא הַתְּשׁוּבָה, הַתְּנוּצֵץ אֹר מִמֶּנָּה, וְהָאֹר הֵהוּא הִבְהִיר וְהָאִיר מְסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, וְכוּ נִבְרָא הָעוֹלָם. רָאֵהוּ הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְנִסְתַּפַּל בְּרִשְׁעִים הָעֲתִידִים לְבֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּגְנֻזוּ לְעוֹלָם הַבָּא לְצַדִּיקִים.

וְאִם תֹּאמַר, הוֹאִיל וְהוּא עֲתִיד לְגֻנְזוּ, לְמָה בָּרָאוּ? אֲלֵא כְּשֶׁבָּרָא הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֹר זֶה, לֹא בָּרָאוּ אֲלֵא לְבָרָא בּוֹ אֶת הָעֵפֶר (הָעוֹלָם). וְנִסְתַּפַּל וְרָאָה שְׁעֲתִידִים רִשְׁעִים לְבֹא, וּגְנֻזוּ לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא. וְעוֹד הַיּוֹם, אֵף עַל פִּי שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גְנֻזוּ, בּוֹ הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם.

וּגְנֻזוּ לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא, וְעַד הַיּוֹם, אֵף עַל פִּי שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גְנֻזוּ, בּוֹ הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם.

בו יעלה על דעתך? אלא אמר, באור אחר היוצא ממנו. והוא כמו חוט היוצא מאור גדול, והעולם בו מתקיים. והוא עמודו של עולם, שנאמר (משלי י) וצדיק יסוד עולם.

וממנו השתיל ויצא זרע דוד עליו השלום, שנאמר (תהלים כב) זרע יעבדנו יספר לה' לדור, הוא שנאמר (שם פט) וכסאו כשמש נגדי. וכל זרעו של דוד, מצדיק זה יצא. כענין זה (משלי טז ד) כל פתח בתיב ולנעמי מודע לאישה, מפאן היה ראוי להתחיל מגילה זו. אמר לו רבי נהוראי, פתח פיה, שהרי הדברים הללו חדשים עתיקים הם מהיום שנברא העולם.

אמר לו, מה שמך? אמר לו, אמר הדברים הללו, ואחר כך אמר מה שמי. אמר רבי יודאי, השכינה עמנו, ומשראיתי אותך שדברך שותקים, והערתי לך אמר - ברוך תהיה!

אמר להם, רות ונעמי ובעז, שלשתם בדיוקן החשיבות של הדרגות העליונות עומדים, וזרע דוד מתוך דיוקן האילן נשפל בעולם.

נעמי, כמו שנאמר ויהי נעם אדני אליהנו עלינו. ועל השם הזה נשפל אותו השם בעולם. מי זה נעם ה'? זו התשובה, כמו שנאמר (תהלים כז) לחזות בנעם ה', זו תשובה, והעולם הבא. ולבקר בהיכלו - זה עולם אחר למטה. רות בדמות של העולם התחתון, שמרוה לקדוש ברוך הוא תמיד בשירות ותשבחות. רות, על שם תור, שמשנה בקולו מכל שאר הקולות - אף פנסת ישראל משנה בקול בתשבחת מכל שאר הקולות. (ששבחה יותר) התור הזה

בו סלקא דעתך. אלא אימא, באור אחר היוצא ממנו. והוא כמו חוט היוצא מאור גדול, והעולם בו מתקיים. והוא עמודו של עולם, שנאמר (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם.

וממנו השתיל ויצא זרע דוד המלך עליו השלום, שנאמר (תהלים כב לא) זרע יעבדנו יספר לה' לדור, הוא שנאמר (שם פט לו) וכסאו כשמש נגדי. וכל זרעו של דוד, מצדיק זה יצא. כענין זה (משלי טז ד) כל פתח בתיב ולנעמי מודע לאישה, מפאן היה ראוי להתחיל מגילה זו. אמר רבי נהוראי, פתח פיה, דהא מלין אלין, חדתין עתיקין אינון מן יומא דאברי עלמא.

אמר ליה מה שמך. אמר ליה, אימא מלין אלין, ולבתר אימא מה שמי. אמר רבי יודאי, שכינה גבן, ומדחמינא בך (דף קד ע"א) דמילך שתקין, ואתערנא לך, אימא, בריך תהא.

אמר לון, רות ונעמי ובעז, תלתיהון, בדיוקנא דקומרין דרגין עלאין קיימין, וזרע רות (דוד) מגו דיוקנא דאילן אישתיל בעלמא.

נעמי, כמה דאת אמר (תהלים ד יז) ויהי נעם אדני אליהנו עלינו. ועל שמא דא, אשתיל ההוא שמא בעלמא. מאן נועם ה'. דא תשובה. כמה דאת אמר, (שם כז ד) לחזות בנעם ה', זו תשובה, ועלמא דאתי. ולבקר בהיכלו, דא עלמא אחרא לתתא.

רות בדיוקנא דעלמא תתאה, דקא מרווה לקודשא בריך הוא תדיר בשירין ובתושבחה. רות, על שם תור, דמשנייא בקלא מכל שאר קלין, אף פנסת ישראל, משנייא בקלא בתושבחתא מכל שאר קלין. (דשבחה יותר)

נותן שני קולות יחד, אחד עליון ואחד תחתון, והכל יחד - אף כנסת ישראל מתעוררת למעלה ומתעוררת למטה, והכל בפעם אחת ובקול אחד.

והיננו שפֿתוב, (שם פג) אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקט אל. אל תחרש, מלהתעורר למעלה. ואל תשקט, מלהתעורר למטה, הכל יחד.

בע"ז בדיוקן עליון, צדיק, גבור, שומר ברית. והתגבר על יצרו, ונקרא גבור חיל, ודאי שצדיק הנה.

ואם תאמר, וכי מי קרוב לכנסת ישראל? זה צדיק! והרי כתוב, יש גואל קרוב ממני, ומי הוא? אלא ודאי גואל קרוב ממני זה האור הראשון שנקרא טוב, שפֿתוב (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב.

א"ת האו"ר - בגימטריא תור"ה, שנקראת לקח טוב. ואף צדיק נקרא טוב כמותו, שפֿתוב (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב. וזהו קרוב, והקדים לאותו הטוב של צדיק. ועל זה כתוב קרוב ממני, שאני והוא טוב. ועל זה, אם יגאלך טוב יגאל, שהוא קרוב ממני, הוא שהתחיל והקדים והתעורר להתחבק בראשונה, והרי הוא קרוב, שפֿתוב (בראשית כט) וישק יעקב לרחל.

והנעמי מודע לאישה, מודע לה היה צריך להיות, שהרי המלך שהשלוש שלו שנינו. מי המלך שהשלוש שלו? צדיק.

אלא כמו העולם הבא, לא בא ולא מתגלה אלא מאותה המחשבה העליונה שעומדת עליו, אף פאן צדיק באותו הגון ממש של אותה מחשבה עליונה. ומה שמו? אלימלך. כמו שהמלך העליון שמח אל העולם הבא

תור דא יתבא תרין קלין פחדא, חד עילאה וחד תתאה, וכולא פחדא. אוף כנסת ישראל, אתערת לעילא ואתערת לתתא, וכלא בזמנא פחדא, ובקול פחדא.

והיננו דכתיב, (שם פג ב) אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקט אל. אל תחרש, מלאתערא לעילא. ואל תשקט, מלאתערא לתתא, פלא פחדא.

בוע"ז בדיוקנא עילאה, צדיק, גבור, נטר ברית. ואתתקף על יצריה. ואתקרי גבור חיל, ודאי צדיק הנה.

ואי תימא, וכי מאן קרוב לגבי כנסת ישראל, דא צדיק, והא כתיב, יש גואל קרוב ממני, ומאן איהו. אלא ודאי גואל קרוב ממני, דא אור קדמאה, דאקרי טוב. דכתיב, (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב.

א"ת האו"ר, בגימטריא תור"ה. דאתקרי (משלי ד) לקח טוב. ואף צדיק, איקרי טוב פותיה. דכתיב, (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב. ודא הוא קרוב ואקדים לההוא טוב דצדיק. ועל דא פתיב קרוב ממני, דאנא ואיהו טוב. ועל דא, אם יגאלך טוב יגאל, דהוא קרוב ממני, הוא דשארי ואקדים ואתער לאתחבקא בקדמיתא והא איהו קרוב, דכתיב (בראשית כט יא) וישק יעקב לרחל.

והנעמי מודע לאישה, מודע לה מפעי ליה, דהא מלך שהשלוש שלו תנינן, מאן מלך שהשלוש שלו? צדיק.

אלא כגוונא דעלמא דאתי, לא אתא ולא אתגלי אלא מההיא מחשבה עילאה, דקיימא עליה. אוף הכא צדיק, בההוא גוונא ממש דההיא מחשבה עילאה. ומה שמייה אלימלך. כגוונא דמלך עילאה, חדי לגבי

ושולט עליו, אף פאן הצדיק נודע ומכר אליו, לשמח ולהיות לאותו המלך הפתחון, באותו הגון ממש.

ועל פן נקרא בע"ז, בו הוא תקיף לטל את כל ענוגי הגוף וכל יפי הגוף, ונכנס לשם. ומהו מכניס לשם? כל זרעו של דוד, וכל תקוני המלכים ומצוות התורה, ועל פן בו הוא תקיף ולא חלש. חי לעולמים, להיות בע"ז לטל כל התשוקות וכל הענוגים וכל יפי הגוף, ונותן לה.

וכעת התחילה רות להתקרב (להבנות) בעולם מעט מעט, עד שהתחברה עם בעז. וכן הקיום של המגלה הזו - נעמי ובעז ורות הם.

בתוב (בראשית ה) ויתהלך חנוף את האלהים ואיננו כי לקח אתו אלהים, מתוף העולם הזה של בני אדם. ונמשך חנוף מעט מעט, עד שנעשה מה שנעשה, ושהה במקומו פראוי. מטטרו"ן הגדול וחזק, הממנה של הפנים, (מ"ט הרים גדולים, ממנו נבנים) שממנו מזדעזעים עליונים ותחתונים, ושליטים ושמשים עליונים שקרובים לו, לשלט ולהוציא ממנו פח ועטרות קדושות.

אף פאן גם כמו זה משך הקדוש ברנף הוא את רות אחריו, ונטלה משאר העמים, וקרב אותה אליו, להוציא ממנה צבאות ומחנות קדושים.

את חנוף עשה הקדוש ברנף הוא בזמן שנטלו ממקומו, תפקידו בדבקות פראוי, בעטור של הרוח העליונה. וקרא לו נער. ובשבילו כל נערה כתוב נער. ועומד (לרוח) אצלו עליון ותחתון. אל העליון, באותה (מאותה) הרוח העליונה. הפתחון כלול באותה (מאותה)

עלמא דאתי, ושליט עליה. אף הקא צדיק, מודע ואשתמודע לגביה, למיחדי, ולמהוי ליהווא מלך תתאה, בהווא גוונא ממש.

ועל דא אתקרי בוע"ז, ביה תקיף לנטלא כל עינוגי גופא, וכל שפר גופא, ועייל תמן. ומהו אעיל תמן. כל זרעא דדוד, וכל תיקוני מלכין, ופקודי אורייתא, ועל דא ביה תקיף, ולא חליש. חי לעלמין, למיהוי בוע"ז לנטלא כל תיאובתין, וכל עינוגין, וכל שפר גופא, ויהיב לה.

והשתא שריאת רות לאתקרבא (לאתבנאה) בעלמא זעיר זעיר, עד דאתחברת ביה בבועז. וכן קיומא דמגילה זו, נעמי ובועז ורות אינון בתוב, (שם הכב) ויתהלך חנוף את האלהים ואיננו כי לקח אתו אלהים, מגו עלמא דא דבני נשא. ואתמשך חנוף זעיר זעיר, עד דאתעבד מה דאתעבד, ושאר בדיכתייה פדקא יאות. מטטרו"ן רברבא ותקיפא, ממנא דאנפין, (מ"ט טורין רברבין מינה אתכפיון) דמיניה אדדעזען עילאין ותתאין, ושליטין ושמשין עילאין דקריבין ליה, לשלטאה, ולאפקא מיניה חילא ועטרין קדישין.

אוף הקא נמי פגוונא דא, משיך קודשא ברין הוא רות אבתריה, ונטל לה משאר עמין, וקרב לה לגביה, לאפקא מינה חילין ומשרין קדישין.

חנוף עביד ליה קודשא ברין הוא, בזימנא דנטיל ליה מאתריה, תפקידו בדביקו פדקא חזי, בעטורא דרוח עילאה. וקרא ליה נער. ובגיניה, כל נערה פתיב נער. וקיימא (נ"א לרוח) לגביה עילאה ותתאה. לגביה עילאה בהיא (נ"א פתהיא) רוח עילאה. תתאה בהווא

התפללות, שנכלל מצד הכלה
הכלולה שנטל מלמטה.

וע"ר פן שלטונו בשני צדדים,
אחוז למטה ואחוז למעלה. כתוב
(משלי כב) חנוף לנער על פי דרכו
גם פי יזקין לא יסור ממנה. חנוף
לנער, זה הוא מטטרו"ן, שמשפך
אותו הקדוש ברוך הוא מלמטה,
והנהיג אותו על פי (אל התחוננים)
דרכו, לפי דרכו שלמטה. או גם
על פי דרכו, בדרך שאדם רוצה
לילך - מוליכים אותו. גם פי
יזקין, שכתוב (תהלים לו) נער הייתי
גם זקנתי. ושינוי, הפסוק הזה
שר העולם אמרו. ועל זה גם פי
יזקין לא יסור, ולא יסור מאתו
הדרך, כדי להמשיך למטה.

ואני שמעתי מרבי אלעזר ברבי
שמעון, שמפרש אותה בצורה
הזו, ומכאן הכל נשמע. בכו רבי
נהוראי ורבי יודאי ואמרו, מי
שרואה את זנבו של האריה
ופתח, כל שפן מי שרואה את
האריה ממש.

קמו ונשקוהו. אמר להם, שמי
ייסא הקטן. אמרו, ודאי שזה רבי
ייסא הקטן, שמתחבק (מתאבק)
תמיד מעפר הבשמים של רבי
שמעון בר יוחאי.

פתח רבי נהוראי ודרש, (שיר ז)
וחבק בנין הטוב הולך לדודי
למישרים. וחבק - אלו תלמידי
חכמים, שהם בנין הטוב. מה יין
הטוב עומד בכאן וריחו הולך
למרחוק - אף תלמידי חכמים
הם במקום אחד, ותורתם הולכת
למרחוק בכל מקום.

ואף פשהם בקבר, שפתותיהם
רוחשות תורתן. זהו שכתוב (שם)
דובב שפתי ישנים. כל שפן
במקום שעומדים עומדי עולם
על אחת כמה וכמה, שהרי אפלו
מלאכי השרת אין להם כח לעמוד
לפניהם.

(נ"א מההיא) כלילו, דאתכלל מסטרא בלה כלולה
דאתנטל מתתא.

וע"ר דא, שולטנו דיליה בתרין סטרין, אחידא
לתתא ואחידא לעילא. כתיב, (משלי כב ו)
חנוף לנער על פי דרכו גם פי יזקין לא יסור
ממנה. חנוף לנער, דא הוא מטטרו"ן, דמשיף
ליה קודשא בריה הוא מתתא, ואנהיג ביה על
פי (לנבי תתאי) דרכו, לפום אורחיה דלתתא. אי
נמי על פי דרכו, בדרך שאדם רוצה לילך
מוליכין אותו. גם פי יזקין, דכתיב (תהלים לו כה)
נער הייתי גם זקנתי. ותנינן, האי קרא שר
העולם אמרו. ועל דא, גם פי יזקין לא יסור,
לא יעדי מההוא אורח, בגין לאתמשכא
לתתא.

ואנא שמענא מרבי אלעזר ברבי שמעון, דקא
מפרש לה בגוונא דא. ומהכא אשתמע
פולא. בכו רבי נהוראי ורבי יודאי, ואמרו,
מאן דחמי זנביה דאריה ודחיל, כל שפן מאן
דחמי אריה ממש.

קמו ונשקוהו, אמר להם, שמי ייסא זעירא.
אמרו, ודאי דא רבי ייסא זעירא,
דמתחבקא (דמתאבקא) תדיר מעפרא דבוסמין
דרבי שמעון פן יוחאי.

פתח רבי נהוראי ודרש, (שה"ש ט ז) וחבק בנין
הטוב הולך לדודי למישרים. וחבק,
אלו תלמידי חכמים, שהם בנין הטוב. מה יין
הטוב, עומד בכאן וריחו הולך למרחוק. אף
תלמידי חכמים, הם במקום אחד, ותורתם
הולכת למרחוק בכל מקום.

ואף פשהם בקבר, שפתותיהם רוחשות
תורתן. הדא הוא דכתיב, (שם) דובב
שפתי ישנים. כל שפן במקום שעומדים
עומדי עולם, על אחת כמה וכמה. דהא אפילו
מלאכי השרת, אין להם כח לעמוד לפניהם.

שְׁהָרִי פֶּעַם אַחַת הָיָה דֹבֵר בְּלוֹד.
בֶּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי לְעִיר.
אָמְרוּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, מַה
נַעֲשֶׂה? קָם וְעָבַר בְּעִיר, וְרָאָה בְּנֵי
אָדָם מְתִים. אָמַר, כֹּל זֶה בְּעִיר,
וְאֲנִי כָּאֵן? ! גִּזְרֵנָּא דְלִיבְטָל.

שְׁמַעוֹן בֶּת קוֹל שְׁהִיתָה אוֹמֶרֶת:
צָאוּ מִכָּאֵן, שְׁהָרִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יוֹחָאֵי כָּאֵן, שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
גִּזְזֵר - וְהוּא מְבַטֵּל. הָיָה שֵׁם רַבִּי
חֲנִינָא. בֶּא וְאָמַר לְרַבִּי מְאִיר.
אָמַר לוֹ רַבִּי מְאִיר, מִי יָכוֹל לַעֲמֹד
בְּשִׁבְחוֹ אִם לֹא (גדול) כְּמוֹ מֹשֶׁה?

פָּתַח וְאָמַר, (במדבר יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֶל אֱהֲרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן
עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׁים
(עליה) קִטְרֶת. וְכָתוּב (שם) וַיִּקַּח
אֱהֲרֹן וְגו'. וְכָתוּב (שם) וַהֲנִה הַחֹל
הַנֶּגֶף בָּעָם. וְכָתוּב וַיַּעֲמֵד בֵּין
הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתַּעֲצֹר
הַמֶּגֶפֶה. כֹּל זֶה צָרִיף לוֹ לְמֹשֶׁה
לְטָרַח. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי
בְּמֵאמְרוֹ - הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
גִּזְזֵר, וְהוּא מְבַטֵּל אֶת הַמֶּגֶפֶה.

אָמַר לָהֶם רַבִּי יִיסָא, הוּאִיל
וְהַתְעוּרְתִי בַדְּבָרִים הַלְלוּ שֶׁל
רוּת, נִתְעַסַּק בַדְּבָרִים הַלְלוּ
הַעֲלִינִים שֶׁל חֲכָמָה, אֲמַרְתִּי,
שְׁהָרִי רוּת הִיְתָה כְּשֶׁרָה. אָמַר לוֹ
רַבִּי יוֹדָאֵי, אָף עַל גַּב דְּכִשְׁרֵיהּ הִיְתָה,
כְּשֶׁרָה, לֹא נִפְרָה כְּשֶׁרוּתָהּ, עַד
שֶׁדְּבָקָה בְּאוֹתוֹ הַצְּדִיק.

בֶּא וְרָאָה, כְּשֶׁרָה מִכָּל הָאֲמוֹת
רוּת. מַה אָמַר לָהּ בְּעֵז? (רוּת) אֵל
תִּלְכִי לְלֶקֶט בְּשָׂדֵה אַחֵר גּוֹ', וְכֵה
תִּדְבְּקִין עִם נַעֲרָתִי. מַה הִיא
אֲמָרָה? גַּם אָמַר לִי עִם הַנְּעָרִים
אֲשֶׁר לִי תִדְבְּקִין. כִּיּוֹן שְׂרָאָתָה
חֲמוּתָה כְּךָ, אֲמָרָה לָהּ, לֹא כְךָ,
טוֹב בְּתִי כִי תִצְאִי עִם נַעֲרוֹתַי
וְלֹא עִם הַנְּעָרִים.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, חֶסֶם וְחִלְלָה
לְצַדִּיקָתָהּ הָיוּ מִדְּבָרֵי גִנְאֵי, כְּשֶׁרָה
הִיְתָה. שְׂכָף אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,

דְּהָא זִימְנָא חָדָא הָוָה דְּבַר בְּלוֹד, אֲתָא רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי לְמַתָּא. אָמְרוּ לִיה לְרַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, מַאי נַעֲבִיד. קָם וְעָבַר בְּמַתָּא,
וְחָמָא בְּנֵי נִשְׂא שְׂכִיבָן. אָמַר, כֹּל הָאֵי בְּמַתָּא,
וְאֲנָא הָכָא, גִּזְרֵנָּא דְלִיבְטָל.

שְׁמַעוֹן בְּרַת קְלָא דֵיהוּת אֲמָרָה, פּוֹקוּ מֵהָכָא,
דְּהָא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי הָכָא,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא גִזְזֵר וְהוּא מְבַטֵּל. הָוָה
תִּמְן ר' חֲנִינָא, אֲתָא וְאָמַר לִיה לְרַבִּי מְאִיר,
אָמַר לִיה רַבִּי מְאִיר, שְׂבַחָא דִילִיָּה מִן יָכוֹל
לְמִיקָם בֵּיה, מִי לֹא (גדול) כְּמֹשֶׁה.

פָּתַח וְאָמַר, (במדבר יז יא) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן
קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל
הַמִּזְבֵּחַ וְשִׁים קִטְרֶת. וְכָתוּב, וַיִּקַּח אֱהֲרֹן וְגו'.

וְכָתוּב, וַהֲנִה הַחֹל הַנֶּגֶף בָּעָם. וְכָתוּב, וַיַּעֲמֵד
בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתַּעֲצֹר (דף קד ע"ב)

הַמֶּגֶפֶה. פּוֹלִי הָאֵי אֲצִטְרִיף לִיה לְמֹשֶׁה
לְמַטְרַח. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי בְּמִימְרֵיהּ,
קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא גִזְזֵר, וְהוּא מְבַטֵּל מוֹתָנָא.

אָמַר לוֹן ר' יִיסָא, הוּאִיל וְאִיתְעָרִית בְּהַנִּי
מִלִּין דְּרוּת נִתְעַסַּק בְּהַנִּי מִלִּין עֵילְאִין

דְּחֲכָמָתָא. אֲמִינָא, דְּהָא רוּת כְּשֶׁרָה הִיְתָה.
אָמַר לִיה רַבִּי יוֹדָאֵי, אָף עַל גַּב דְּכִשְׁרֵיהּ הִיְתָה,
לֹא נִפְרָה כְּשֶׁרוּתָהּ, עַד דְּדְבָקָה בְּאוֹתוֹ צְדִיק.

בּוֹא וְרָאָה, כְּשֶׁרָה מִכָּל אוֹמוֹת רוּת. מַה אָמַר
לָהּ בּוֹעֵז. אֵל תִּלְכִי לְלֶקֶט בְּשָׂדֵה אַחֵר

וְגו', וְכֵה תִדְבְּקִין עִם נַעֲרָתִי. מַה אֲמָרָה הִיא.
גַּם אָמַר לִי עִם הַנְּעָרִים אֲשֶׁר לִי תִדְבְּקִין. כִּיּוֹן

שְׂרָאָתָה חֲמוּתָה כְּךָ, אֲמָרָה לָהּ, לֹא הִכִּי. טוֹב
בְּתִי כִי תִצְאִי עִם נַעֲרוֹתַי וְלֹא עִם הַנְּעָרִים.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, חֶסֶם וְשָׁלוֹם לְצַדִּיקָתָהּ זוֹ מִדְּבָרֵי
גִנְאֵי, כְּשֶׁרָה הִיְתָה. דְּהִכִּי אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, כְּתִיב, וַיֹּאמֶר לָהּ בּוֹעֵז הֲלֹא שְׁמַעְתָּ

כתוב ויאמר לה בעז הלוא שמעת
בתי אל תלכי ללקט בשדה אחר.
מה כתוב למעלה? (שם) אלכה נא
השדה ואלקטה בשבלים. מלמד
שנצנצה בה רוח הקדש. אלכה
נא השדה, מי השדה? דקדקה
באמונה רבה. ומה הוא? הוא
השדה אשר ברכו ה'. והוא שדה
של התפוחים הקדושים.

מה כתוב? ויקר מקרה. ובבלעם
כתוב, (במדבר כג) ויקר אלהים אל
בלעם. ויקר, בלשון קרי וטמאה.
וכאן שנה ואמר ויקר מקרה, כאן
בלשון כבוד, כמו שנאמר (תהלים
לו) מה יקר חסדך אלהים.

ומה יקר נפגע בה? חלקת השדה
וגו', החלק של השדה הזה של
הצדיקים, ושם הלכה, ונכנסה
לחלק אחד, ולמדה דרכיו,
והפירה בו מאותם הקוצרים. ומי
הם? תלמידי חכמים, שנקראים
קוצרי השדה.

ביתנים, והנה בעז בא. הצדיק
בא, בא טעון ברכות, וכמה
קדשות. ויאמר לקוצרים, מי
הקוצרים? למעלה הם בית הדין,
הסנהדרין הגדולה של שם. ה'
עמכם, פעת נתן להם ברכות
וקדושים, והם אומרים יברכה ה',
נותנים לו תקף לשאב ממקור
החיים, מתוך העולם הבא.

למי הנערה הזאת. תיאובתיה לשאלה עליה,
דרחימו דיליה בה. והכי אמר בוצינא
קדישא רבי שמעון, מגילה דא, רמז לתורה
שבכתב ותורה שבעל פה ולעלמא דאתי. דהא
אתערת לצדיקייא, רזא דתורה שבכתב,
לאתחברא בתורה שבעל פה. ובגין כף תקיני
רבנן למגילה זו בשבועות, בזמן מתן תורה.
הרא שמעת בתי אל תלכי ללקט
בשדה אחר (רות א). אלו הם
המרכבות הקדושות שפחר לו

בתי אל תלכי ללקט בשדה אחר. מאי כתיב
לעיל. אלכה נא השדה ואלקטה בשבלים.
מלמד שנצנצה בה רוח הקודש. אלכה נא
השדה, מאן שדה. דקדקה במהימנותא סגינא.
ומאן ניהו. הוא (בראשית כז) שדה אשר ברכו
ה'. והוא שדה של תפוחים קדישין.

מאי כתיב, ויקר מקרה. ובבלעם כתיב, (במדבר
כג ד) ויקר אלהים אל בלעם. ויקר, בלשון
קרי וטומאה. והכא שינה ואמר ויקר מקרה,
הכא בלשון כבוד. כמה דאת אמר, (תהלים לו ח)
מה יקר חסדך אלהים.

ומה יקר נפגע בה. חלקת השדה וגו', חולקא
דהאי שדה דצדיקייא, ותמן אזלת,
ואעלת בחולקא חדא, ואוליפת אורחיה,
וידעת ביה מאינון קוצרים. ומאן ניהו.
תלמידי חכמים, מחצדי חקלא איקרון.

אדהכי והנה בעז בא. הצדיק בא, אתא טעין
ברכאן, וכמה קדושיין. ויאמר
לקוצרים. מאי קוצרים. לעילא אינון בי דינא,
סנהדרי גדולה דתמן. ה' עמכם, השתא יהיב
להו ברכאן וקדושים. ואינון אמריין יברכה
ה', יתבין ליה תוקפא לשאבא ממקורא דחיי,
מגו עלמא דאתי.

למי הנערה הזאת. תיאובתיה לשאלה עליה,
דרחימו דיליה בה. והכי אמר בוצינא
קדישא רבי שמעון, מגילה דא, רמז לתורה
שבכתב ותורה שבעל פה ולעלמא דאתי. דהא
אתערת לצדיקייא, רזא דתורה שבכתב,
לאתחברא בתורה שבעל פה. ובגין כף תקיני
רבנן למגילה זו בשבועות, בזמן מתן תורה.
הרא שמעת בתי אל תלכי ללקט בשדה אחר.
אלין אינון רתיכין קדישין, דבריר ליה
יעקב קדישא, עדרין קדישין, דלא מתערבין

יַעֲקֹב הַקְדוֹשׁ, הַעֲדָרִים הַקְדוֹשִׁים, שְׁאִין מִתְעַרְבִים עִם אַחֲרִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ל) וַיֵּשֶׁת לוֹ עֲדָרִים לְבָדוֹ וְלֹא שָׂתָם עַל צֹאן לְבָן. וְעַל זֶה, לֹא תִלְכִי לְלֶקֶט בְּשָׂדֵה אַחֵר, לֹא תִתְרַעֲוִי בְּמַלְכוֹת אַחֲרֵת וּבְמַרְכָּבוֹת אַחֲרוֹת. וְגַם לֹא תַעֲבֹרִי מִזֶּה, מֵהַפְתָּרִים הַלְלוּ שְׁלֶף, אֵל תְּזוּזִי לְעוֹלָמִים. וּמִמֶּנּוּ לֹא תְזוּזִי מִבְּעַלְיָךְ. וּמִמֶּנּוּ לֹא תְזוּזִי מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים.

זְכוּהַ תְּדַבְּקִין עִם נְעֻרְתִי (רות ב). רַבִּים הֵם שְׁמוֹתֶיהָ, וְאֶחָד מֵהֶם "כֹּה", כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קמח) וַחֲסִידֶיךָ יִכְרְכוּ כֹּה. זְכוּהַ תְּדַבְּקִין, עִם אֵלוֹ הַמְּרַכְּבוֹת, הַעֲלֹמוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ (שִׁבְחֵהֶן לְךָ) לְהַדְּבִק בָּהֶן. מִיָּד, וַיִּמַּד שֵׁשׁ שְׁעָרִים וַיֵּשֶׁת עֲלֶיהָ. נִטַּל קוֹ מִדֵּה הָאֶחָד, וְעָשָׂה מִדִּידָהּ, וּמִדֵּה שֵׁשׁ צְדָדִים שֶׁרְאוּיִים לָהּ לְהֶאֱחֹז בַּיְחֹוד שְׁלֶהֶם, וְנָתַן לָהּ אוֹצְרוֹת וּמִתְנַנֹּת, שֶׁהָיָה בְּלִי אֵלּוֹ לֹא יִכּוֹלֵה לְהַפְּנִס לְעוֹלָם הַבָּא.

זֶהוּ שְׁכַתוֹב (רות א) שֵׁשׁ הַשְּׁעָרִים נִתְּן לִי כִּי אָמַר אֵל תְּבוֹאִי רִיקָם אֶל חֲמוֹתַי. שֵׁשׁ שְׁעוּרִים - אֵלּוֹ שֵׁשׁ צְדָדִים עֲלִיוֹנִים שֶׁהָעוֹלָם הַבָּא עוֹמֵד עֲלֵיהֶם. עוֹלָם הַבָּא שְׁעוּרִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כד) שָׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם. וַיֵּשֶׁת עֲלֶיהָ, שֵׁם עֲלֶיהָ לְהַנְהִיגָהּ וּלְבָרְךָ אוֹתָהּ. וְעַל זֶה הִיא כְּלוּלָה מִכָּל שְׁשֵׁת הַצְּדָדִים (וּמִשּׁוֹם כִּי כֹּאשֶׁר רָאָה אוֹתָהּ הָעוֹלָם הַבָּא, בְּכָל אֵלּוֹ שְׁשֵׁת הַצְּדָדִים אֶמְרָה הִיא).

זֶהוּ מִפִּירֶךְ בְּרוּךְ (רות ב). (מִי בְּרוּךְ? זֶה שְׁלֹמֹה, הַמֶּלֶךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ. וְעַל זֶה, (מלכים א-ב) וַהֲמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּרוּךְ). בְּשֵׁם הַזֶּה תִּהְיֶה מְבֻרָכַת מִכָּל שְׁשֵׁת הַצְּדָדִים הַלְלוּ. וְאֵז הִיא, הָעוֹלָם הַבָּא, וְנִתְּנָה לָהּ תּוֹסֶפֶת בְּרָכוֹת עַל אוֹתָן שֵׁשׁ לָהּ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (רות ב) וַתּוֹצֵא וַתִּתֵּן לָהּ אֶת אֲשֶׁר הוֹתֵרָה מִשְׁבְּעָה. זֶה תּוֹסֶפֶת קְדוּשִׁים וּבְרָכוֹת.

בְּאַחֲרָנִין. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (בראשית ל מ) וַיֵּשֶׁת לוֹ עֲדָרִים לְבָדוֹ וְלֹא שָׂתָם עַל צֹאן לְבָן. וְעַל דָּא, לֹא תִלְכִי לְלֶקֶט בְּשָׂדֵה אַחֵר, לֹא תִתְרַעֲוִי בְּמַלְכוֹת אוֹחֲרֵי וּבְרִיתִיכִין אוֹחֲרָנִין. וְגַם לֹא תַעֲבֹרִי מִזֶּה, מִן אֵילִין כְּתָרִין דִּילָךְ, לֹא תְזוּזִי לְעוֹלָמִין. וּמִזֶּה לֹא תְזוּזִי מִבְּעַלְיָךְ. וּמִמֶּנּוּ לֹא תְזוּזִי מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִין.

זְכוּהַ תְּדַבְּקִין עִם נְעֻרְתִי, סְגִיאִין שְׁמָהֶן אֵינוֹן לָהּ, וְיָחַד מְנַהֵן כ"ה. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (תהלים קמח ו) וַחֲסִידֶיךָ יִכְרְכוּ כֹּה. זְכוּהַ תְּדַבְּקִין, עִם אֵילִין רִיתִיכִין עוֹלִימְתָאן דְּאֵתְבְּרִיאָו (דְּאֵתְבְּרִירָו לְךָ) לְאֵתְדַבְּקָא בְּהוּ.

מִיָּד, וַיִּמַּד שֵׁשׁ שְׁעוּרִים וַיֵּשֶׁת עֲלֶיהָ. נִטַּל חֵד קוֹ הַמִּדָּה, וְעָבִיד מִשְׁחָתָא, וּמִדֵּד שִׁית סְטָרִין, דְּאִיתְחַזוֹן לָהּ לְאֵתְאֶחָדָא בַּיְחֹודָא דִּילָהּ, וַיִּהְיֶה לָהּ נְבֻזְבָּזָן וּמִתְנָן. דְּהָא בְּלֹא אֵילִין, לֹא יִכִּילַת לְאֶעְלָא לְגַבֵּי עֲלֹמָא דְּאֵתִי.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב, שֵׁשׁ הַשְּׁעוּרִים הָאֵלֶּה נִתְּן לִי כִּי אָמַר אֵל תְּבוֹאִי רִיקָם אֶל חֲמוֹתַי. שֵׁשׁ שְׁעוּרִים, אֵילִין שִׁית סְטָרִין עֲלֵאִין דְּקִיּוּמָא עֲלִייהוּ עֲלֹמָא דְּאֵתִי, שְׁעוּרִים, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שם כד ז) שָׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם. וַיֵּשֶׁת עֲלֶיהָ, שְׁוִי עֲלֶיהָ לְאֵנְהָגָא לָהּ, וּלְבָרְכָא לָהּ. וְעַל דָּא, הִיא כְּלוּלָה כְּלוּלָה מִכָּל שִׁית סְטָרִין (וּבִנְיָן כִּד כֵּד חֲמַת לֹא עֲלֹמָא דְּאֵתִי, כְּכַל אֵינוֹן שִׁית סִימְרִין אִמְרַת אִיהוּ).

זֶהוּ מִפִּירֶךְ בְּרוּךְ, (מִאֵן בְּרוּךְ. דָּא שְׁלֹמֹה. מֶלֶךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ. וְעַל דָּא, (מ"א ב מה) וַהֲמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּרוּךְ). בְּשֵׁמָא דָּא, תְּהֵא מִתְבְּרָכָא מִכָּל אֵילִין שִׁית סִימְרִין. כְּדִין אִיהִי עֲלֹמָא דְּאֵתִי, יְהִבַּת לָהּ תּוֹסֶפֶת בְּרָכָאן, עַל אֵינוֹן דְּאֵית לָהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַתּוֹצֵא וַתִּתֵּן לָהּ אֶת אֲשֶׁר הוֹתֵרָה מִשְׁבְּעָה. דָּא תּוֹסֶפֶת קְדוּשָׁן וּבְרָכָאן.

נִתְּנָה לָהּ תּוֹסֶפֶת בְּרָכוֹת עַל אוֹתָן שֵׁשׁ לָהּ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (רות ב) וַתּוֹצֵא וַתִּתֵּן לָהּ אֶת אֲשֶׁר הוֹתֵרָה מִשְׁבְּעָה. זֶה תּוֹסֶפֶת קְדוּשִׁים וּבְרָכוֹת.

גם כי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין (ס). שהרי תשוקתה להדבק תמיד עם הנערים, אלו הפרובים הקדושים, שכל תשוקתה בהם. הדבר הזה הוא בסוד קדוש.

ואם תאמר, דבר כוזב אמרת, והרי הוא אמר וכה תדבקין עם נערת, ולא אמר עם הנערים? אלא השם שנקרא פה, אינו אלא כשמתקרבת (כשמתקנת) על שני הפרובים, לקבל ברכות בסוד של עשרים וחמש אותיות היחוד, שהן (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. הרי עשרים וחמש אותיות היחוד בתקון של הפרובים, שפיון שנתקנה בהן, אז נקראת פ"ה, ואז אמר וכ"ה תדבקין. ועם כל זה - עם נערת, שהכל הצטרף, שלא להשאירן זכרים ונקבות.

וגם לא תעבורי מזה. רב ייבא סבא אמר הכי. מלמד שהראה לה פרובים. ואית בספרא דאדם, דאף על גב דאתתרב בי מקדשא, דלא תזוז מחד פרוב לעלמין. פגוונא דא, הדא הוא דכתיב, וגם לא תעבורי מזה, לא תזוזי מחד מנהון לעלמין.

ועל דא איהי אמרת עם הנערים, אינון תרין פרובים, תדבקין ודאי. וכן באינון רתיכין נוקבי. כמה דאת אמר, עיניך בשדה אשר יקצרון והלכת אחריהן. האי קרא לדרשא הוא דאתא. אבל עיניך, הם (זכריה ד') עיני ה' משוטטות בכל הארץ. בשדה אשר יקצרון, דהואיל דמשטטי בכל עלמא, והלכת אחריהן למנדע.

הלא צויתי את הנערים לבלתי נגעך, דהא פרובים לא משתכחי לעלמין, בגין לינקא מינה. כמה דאת אמר, (ישעיה סו יא) למען תמצו והתענגתם מזיו כבודך. ובההוא זימנא

ובאותו הזמן שהיא הולכת אחר העינים לראות את כל מעשי העולם, אותם הכרובים אין קרבים אליה, ולא מתעוררים לניק ממנה.

וצמית והלכת אל הפלים. וצמית, פשתשוקתף לניק מסוד העולם העליון בהתעוררות אותם הכרובים, ובשבילם היא משקית מההשקאה העליונה, זהו שכתוב ושתית מאש"ר ישאבון הנערים, אותם הכרובים. אל הפלים - אותם המקורות העליונים שנקראים פנים גדולות.

עד כאן הדברים הנסתרים של עתיק וקדושה עליונה בדברים של המגלה הזו, והפל בדיוקן עליון וסודות נסתרים. קמו ונשקוהו, ואמרו, אשרי הדור שזוכה לכל זה, לדעת מתוך המנוחה הקדושה דברים קדושים, דברי חכמה. על זה כתוב (משלי א) אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה.

אמרו לו, הפסוק האחר הזה, שמעת בו עקר של חכמה, שהרי אנו יודעים לדרש בו דרש? אמר להם, מה הוא? אמרו, כתוב (רות ב) ויאמר לה בעז לעת האכל גשי הלם ואכלת מן הלחם וטבלת פתך בחמץ. אמר להם, שמעתי.

פתח ואמר, (ישעיה טו) שמעו דבר ה' החרדים אל דברו אמרו אחיכם שנאיכם מנדיכם למען שמי יכבד ה' ונראה בשמחתכם והם יבשו. הפסוק הזה באר אותו רבי אלעזר, פיון שכתוב שמעו דבר ה', מהו החרדים אל דברו? א"ר דבר ה' בכל מקום הוא דרנה של אמונה, פרט לכל מקום שכתוב שמעו דבר ה', הוא דבר שיוצא מתוך הדרנה ההיא, שנקרא לו דבר ה'. והיא הדרנה ששורה עליו. שמעו דבר ה' -

דאיהי אזלת בתר עיינין, למחמי כל עובדין דעלמא, אינון פרויבין לא קרבין בהדה, ולא מתערין לינקא מינה.

וצמית והלכת אל הפלים. וצמית, פד תיאובתף לינקא מרזא דעלמא עילאה, באתערו דאינון פרויבין, ובגינהון (ד) קח ע"א) איהי משתקיא משקיו עילאה, הדא הוא דכתיב, ושתית מאש"ר ישאבון הנערים, אינון פרויבין. אל הפלים, אינון מקורין עילאין דאיקרון אנפי רברי.

עד כאן הוא מילין סתימין דעתיק, וקדושה עילאה, במלין דהאי מגילה, וכולא בדיוקנא עלאה, ורזין סתימין. קמו ונשקוהו. אמרו, זכאה דרא דזכי לכל האי למנדע מגו פוצינא קדישא, מלין קדישין, מלין דחכמתא. על דא כתיב, (משלי ג יג) אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה.

אמרו ליה, האי קרא אחרא, שמעת ביה עיקרא דחכמתא, דהא אנן ידעינן למדרש ביה דרשא. אמר לון, מאי היא. אמרו, כתיב, ויאמר לה בעז לעת האכל גשי הלם ואכלת מן הלחם וטבלת פתך בחמץ. אמר לון, שמענא.

פתח ואמר, (ישעיה טו ה) שמעו דבר ה' החרדים אל דברו אמרו אחיכם שנאיכם מנדיכם למען שמי יכבד ה' ונראה בשמחתכם והם יבשו. האי קרא אוקים ליה רבי אלעזר, פיון דכתיב שמעו דבר ה', מהו החרדים אל דברו. א"ר דבר ה' בכל אתר, דרגא דמהימנותא איהו. בר בכל אתר דכתיב שמעו דבר ה', איהו מלה דנפיק מגו דרגא ההוא, דאקרי ליה דבר ה', והוא דרגא דשרייה עליה. שמעו דבר ה', מלה דנפיק מניה, פגון (ירמיה לא טו)

הַדָּבָר שִׁיּוּצָא מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ (ירמיה לא)
שָׁמְעוּ דָבָר ה' גוֹיִם, הַדָּבָר שִׁיּוּצָא
מֵאוֹתָהּ הַדְּרָגָה.

הַחֲרָדִים אֵל דָּבָרוֹ - אוֹתָהּ הַדְּרָגָה
מִמֶּשׁ. מִי הַחֲרָדִים? אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל,
שֶׁהֵם תְּמִיד חֲרָדִים עַל אוֹתוֹ
הַדָּבָר. חֲרָדִים בְּכִמְהַ חֲרָדוֹת בֵּין
הָעַמִּים, חֲרָדִים בְּכִמְהַ חֲרָדוֹת,
לְהֵהוּא דָבָר.

לְתַקֵּן אֶת אוֹתוֹ הַדָּבָר.
אָמְרוּ אַחֲיֵיכֶם שְׁנֵאֵיכֶם - אֵלּוּ בְּנֵי
עֲשׂוּ וּבְנֵי יִשְׁמַעְאֵל וְשָׂאֵר הָעַמִּים.
מְנַדִּיכֶם - מִי מְנַדֵּה אֶת מִי? אֵלּא
הֵם בְּנֵדוּי מִכֶּם, שְׁלֵא תֹאכְלוּ
עִמָּהֶם, וְלֹא תִשְׁתּוּ עִמָּהֶם, וְלֹא
תִקְרְבוּ אֲלֵיהֶם. וְעַל זֶה הֵם מִכֶּם
בְּנֵדוּי.

דָּבָר אַחֵר, מְנַדִּיכֶם - בְּגִלוֹתְכֶם,
כְּמוֹ שְׁנֵאֵמַר (איכה ד) סוּרוּ טִמָּא
קְרָאוּ לָמוֹ. וַיֵּמָּה הֵם אוֹמְרִים?
לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד ה', בְּשִׁבְלֵנוּ
וּבְשִׁבְלֵי נַפְשֵׁנוּ יִכְבַּד ה', וְכָל
כְּבוֹדוֹ בְּשִׁבְלֵנוּ הוּא. וְכִשְׂיִשְׂרָאֵל
מִתְעוֹרְרִים, וּמְחַפְּסִים בְּכָל יוֹם
לְשִׁמְחַת הַגְּאֻלָּה שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, הֵם לֹא מֵאֲמִינִים כָּלֵל,
וְאוֹמַר נִרְאָה בְּשִׁמְחַתְכֶם, בְּזִמְזִן
שִׁיּוּרְדַת אוֹתָהּ הַשְּׁמִחָה שְׁלָכֶם.
וְהֵם יְבוֹשׁוּ, כְּמִי שֶׁתּוֹלָה סִרְחוֹנוֹת
בְּאַחֲרִים.

בְּמִדּוֹר שֶׁל בֵּית הַגֶּרֶן יֵשׁ עֲשִׂיר
אֶחָד וְהוּא אֶחָד, וְהֵם שְׁנַיִם, וַיִּחַד
הָיָה. וְכָל הָעֲשׂוּרִים וְהַשְּׁמוֹת שֶׁל
הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, אֶף כֶּף לָהֶם,
בְּלֵי הַתְּהַפְּכוֹת שְׁלָרַע, שְׁעוֹמְדִים
תְּמִיד לִפְנֵי פֶתַח בֵּית הַמֶּלֶךְ,
מְחוּץ לְסוּד הָאֲמוּנָה. אוֹתוֹ דָּבָר
ה' נִקְרָא שֵׁם טוֹב, כְּמוֹ שְׁנֵאֵמַר
(קהלת ז) טוֹב שֵׁם. ה' הוּא טוֹב.

אוֹתוֹ הַצַּד הַרַע הֵם שְׁנַיִם, זָכָר
וּנְקֵבָה, וְהֵם מְחַבְּרִים, וְהַשְּׁמוֹת
שֶׁלָּהֶם בְּהַפְּךָ שֶׁל רַע, אֱלֹהִים
אַחֲרִים, אֵל אַחֵר, שֵׁם רַע. אוֹתָהּ
הַנְּקֵבָה כֶּף נִקְרָאת, בְּחִבּוּר שֶׁל
זָכָר שֶׁהִתְחַבֵּר עִמָּהּ, שְׂאִין
נִפְרָדִים.

שָׁמְעוּ דָבָר ה' גוֹיִם, מְלָה דְנִפְיָק מֵהֵיָא דְרָגָא.
הַחֲרָדִים אֵל דָּבָרוֹ, הֵהוּא דְרָגָא מִמֶּשׁ. מֵאֵן
חֲרָדִים. אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן חֲרָדִים
תְּדִיר עַל אוֹתוֹ דָּבָר. חֲרָדִים בְּכִמְהַ חֲרָדוֹת בֵּין
הָעַמִּים, חֲרָדִים בְּכִמְהַ חֲרָדוֹת, לְתַקְנָא לֵיה
לְהֵהוּא דָבָר.

אָמְרוּ אַחֲיֵיכֶם שְׁנֵאֵיכֶם, אֵלּוּ בְּנֵי עֲשׂוּ וּבְנֵי
יִשְׁמַעְאֵל וְשָׂאֵר עַמִּים. מְנַדִּיכֶם, מֵאֵן
מְנַדִּי לְמֵאֵן. אֵלּא אִינוּן בְּנֵדוּי מְנַיִכוּ, דְּלֹא
תִיכְלוּן בְּהַדְּיָהוּ, וְלֹא תִישְׁתּוּן בְּהַדְּיָהוּ, וְלֹא
תִקְרְבוּן בְּהַדְּיָהוּ. וְעַל דָּא אִינוּן מְנַיִכוּ בְּנֵדוּי.

דָּבָר אַחֵר מְנַדִּיכֶם, בְּגִלוֹתְכוּן. כְּמָה דָּאֵת אָמַר,
(מיכה ד טו) סוּרוּ טִמָּא קְרָאוּ לָמוֹ. וּמְדַקָּא (ויצא)

אָמְרִי. לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד ה', בְּגִינָן וּבְגִין
נַפְשָׁאן, יִכְבַּד ה', וְכָל יִקְרָא דִּילֵיהּ בְּגִינָן הוּא.
וְכַד יִשְׂרָאֵל מִתְעָרִי, וּמְחַפְּן בְּכָל יוֹמָא חֲדָוָה
דְּפוּרְקָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִינוּן לָא
מְהִימְנֵי כָלֵל, וְאוֹמַר נִרְאָה בְּשִׁמְחַתְכֶם, בְּזִמְנָא
דְנַחֲיַת הֵהוּא חֲדָוָה דִּילְכוּן. וְהֵם יְבוֹשׁוּ, כְּמֵאֵן
דְתַלִּי סוּרְחַנְיָה בְּאוּחְרִין.

בְּדִיּוּרָא דְבֵי אַדְרָא, הוּי חַד עֲתִירָא וְאִיהוּ חַד,
וְאִינוּן תְּרִין, וְכַחְדָּא הוּו. וְכָל עֲטוּרִין
וְשִׁמְהֵן דְמְהִימְנוּתָא קְדִישָׁא, אוּף הֵכִי לוּן כְּלָא
הִיפּוּכָא דְבִישׁ, דְקִימִין תְּדִיר קַמִּי פֶתַחָא דְבֵי
מְלָכָא, לְבַר מְרֻזָּא דְמְהִימְנוּתָא. הֵהוּא דָבָר
ה', אִיקְרִי שֵׁם טוֹב. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (קהלת ז א)
טוֹב שֵׁם. ה' אִיהוּ טוֹב.

הֵהוּא סְטָרָא בִישָׁא, אִינוּן תְּרִין, דְכּוּרָא
וּנּוּקְבָא, וְאִינוּן מְחוּבְרִין, וְשִׁמְהֵן
דִּילְהוּן בְּהַפּוּכָא דְבִישׁ, אֱלֹהִים אַחֲרִים, אֵל
אַחֵר, שֵׁם רַע. הֵהוּא נּוּקְבָא, הֵכִי אֵתְקִרְיָא,
בְּחִבּוּרָא דְכּוּרָא, דָּאֵתְחַבֵּר בְּהַדָּה דְלֹא
מִתְפָּרְשָׁן.

וּמְכַנֵּן עַל שְׂאֵר עַמִּיז, וְלֹא בְּגִין שֵׁם דִּילְהוּן, אַף עַל גַּב דְּאִיהִי מְנַדְדָּא וּמְרַחֲקָא מִינֵיהּ, אִיהִי עִמְהוּן בְּגִלּוּתְהוּן. וְלֹא יָדְעִי דְהָא בְּשֵׁם קְדִישָׁא דִּילָן אֵינּוּן מִתְתַּקְפִּין, דְּאִיהִי אֲתַזְנַת וְאֲתַקִּיפַת לְהֵהוּא שֵׁם רַע בְּחֻבֵיהוּן דִּישְׂרָאֵל. כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (שה"ש א ו) שְׂמוֹנֵי נוֹטְרָה אֶת הַכְּרָמִים. וְאֶפְּלוּ בְּזַמְנָא דְשְׁלִיטִין, הֵהוּא דְקִדּוּשָׁא דְמַהִימְנוּתָא נְטִיל וְהֵיב חוּלְק גְרָמָא לְכַלְבָּא, וּמִינֵיהּ אֲתַזְנוּ רְשָׁעִים.

כֹּה פְתִיב, וַיֹּאמֶר לָהּ בַעַז לַעַת הָאֲכֹל. בְּזַמְנָא דְאִיהִי אֲתַתְקַנָּא מִגּוּ תַתְּאִי וְעִילְאִי. מִתַּתְּאִי, בְּקוּרְבָנִין, וְעִלְוֹן, וְצִלּוּתִין, וְרַעוּ דְרַעוּוּא, דְסִלְקָא מִתַּתְּאִי. מְעִילְאִי, בְּתִיקוּנִין רְתִיכִין וְכְרוּבִין, בְּמֵאֲכֹלָה, בְּחֻדָּה (כְּמֵאן דְּפִלַּח פּוֹלְחָנָא בְּרַעוּ וּבְחֻדָּה) וְרַעוּ. דְדִין אִיהוּ לַעַת הָאֲכֹל. וְרַעוּ דְצַדִּיק חֵי לְגַבְהַ, וְאֲתַתְקַנַּת עַל רְתִיכָהָא. וּמָה אָמַר לָהּ. גְּשִׁי הַל"ם בְּקִישׁוּטֵי דְמִלְפָּא עִילְאָה. וְאֲכַלְתָּ מִן הַלֶּחֶם, תְּקַבְּלִי מְזוֹנָא, וְרַעוּ, וּמִיכְלָא קְדִישָׁא, לְפִלְגָּא לְאוּכְלוּסִיף קְדִישִׁין לְעִילָא וּלְתַתְּאִי.

וְעַם כָּל דָּא, וְטַבְלַת פִּתִּים בְּחַמֵּץ, אִית לָךְ לְנִטְלָא אֹרַח טְבוּל מֵהֵהוּא חוּמֵץ דְסִטְר שְׂמֵאלָא, לְיִנְקָא לְהֵהוּא סִטְרָא (מֵהֵאכְל, אֵלָא מֵהֵהוּא חַמֵּץ לְמִיָּהב לְשָׂאָר עַמִּין מֵהֵהוּא סִטְרָא) בִּישָׂא, לְמִיתְזֵן שְׂאֵר עַמִּין, וְלֹא אֲתַזְנָא מִינֵיהּ.

וַיִּצְבֹּט לָהּ קְלִי, מִיכְלָא דְנִפְקָא מֵאֲשָׁא דְסִטְר שְׂמֵאלָא, בְּגִין לְמִיָּהב מְזוֹנָא וְטַרְפָּא לְכוּלָּא, וְאֶפְּלוּ לְכַלְבִּים, וְכֹל אֵינּוּן דְנִפְקִי וּמִתְפַּשְׁטִי מֵהֵהוּא סִטְרָא אֲחֵרָא דְמִסְאָבוּ. וּבְרִין, וְתֹאכֵל וְתִשְׁבַּע וְתִתֵּר. וְתֹאכֵל וְתִשְׁבַּע, מֵהֵהוּא מִיכְלָא קְדִישָׁא. וְתִתֵּר, מֵהֵהוּא מִיכְלָא אֲחֵרָא, דְּאִיהוּ אֲתַנָּא שִׁיּוּרִין שִׁיּוּרִין, מִיכְלָא דְאֲתִי עַל שׁוֹבַע. וְתִתֵּר,

וְהַמְכַנֵּים עַל שְׂאֵר הָעַמִּים, וְלֹא מִשׁוּם הַשֵּׁם שְׁלָהֶם, אַף עַל גַּב שֶׁהִיא נוֹדְדַת וּמְרַחֲקַת מִמֶּנּוּ, הִיא עִמָּהֶם בְּגִלּוּתָם. וְלֹא יוֹדְעִים שֶׁהֵנָּה בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ שְׁלָנוּ הֵם מִתְגַּבְּרִים, שֶׁהִיא מְזִינָה וּמְחַזְקַת אוֹתוֹ הַשֵּׁם הַרַע בְּחֻטְאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר, (שִׁירָא) שְׂמִנֵי נִטְרָה אֶת הַכְּרָמִים. וְאֶפְּלוּ בְּזַמֵּן שְׁשׁוּלְטִים, אוֹתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ שֶׁל הָאֱמוּנָה נוֹטֵל וְנוֹתֵן חֵלֶק עֲצָם לְכַלָּב, וּמִמֶּנּוּ נִזְנָוִים הַרְשָׁעִים.

כֹּה פְתוּב? (רוּת ב) וַיֹּאמֶר לָהּ בַעַז לַעַת הָאֲכֹל. בְּזַמֵּן שֶׁהִיא הִתְתַּקְּנָה מִתּוֹךְ תַּחְתּוֹנִים וְעִלְיוֹנִים. מֵהִתְתַּחְתּוֹנִים - בְּקַרְבָּנוֹת וְעוֹלוֹת, וּמִתְפִּלוֹת, וּרְצוֹן הַרְצוֹן, שְׁעוּלָה מִן הַתַּחְתּוֹנִים. מֵהִעֲלִינִים - בְּתַקּוּנִים שֶׁל הַמְּרַכְּבוֹת וְהַכְּרוּבִים, בְּמֵאֲכֹלָה, בְּשִׂמְחָה (כְּמִי שְׂעוּבַד עֲבוּדָה בְּרַצוֹן וּבְשִׂמְחָה) וּרְצוֹן, שֶׁזֶהוּ לַעַת הָאֲכֹל.

וּרְצוֹן הַצַּדִּיק חֵי אֵלֶיהָ, וּמִתְתַּקְּנַת עַל מְרַכְּבוֹתֶיהָ. וּמָה אוֹמֵר לָהּ? גְּשִׁי הַל"ם, בְּקִישׁוּטֵי הַפִּלְגֵי הַעֲלִיּוֹן. וְאֲכַלְתָּ מִן הַלֶּחֶם, תְּקַבְּלִי מְזוֹן וּרְצוֹן וּמֵאֲכֹל קְדוֹשׁ לְחֵלֶק לְאוּכְלוּסִיף הַקְּדוֹשִׁים לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה.

וְעַם כָּל זֶה, וְטַבְלַת פִּתִּים בְּחַמֵּץ, יֵשׁ לָךְ לְטַל דְרָךְ טְבוּל מֵאוֹתוֹ הַחַמֵּץ שֶׁל צַד הַשְּׂמֵאל, לְהִינִיק לְאוֹתוֹ הַצַּד (מֵהֵאכְל, אֵלָא מֵאוֹתוֹ חַמֵּץ לְתַת לְשָׂאָר הָעַמִּים מֵאוֹתוֹ צַד) הַרַע, לְזוֹן אֶת שְׂאֵר הָעַמִּים, וְלִהְיוֹן מִמֶּנּוּ. וַיִּצְבֹּט לָהּ קְלִי - מֵאֲכֹל שִׁיּוּצָא מֵאֵשׁ שֶׁל צַד שְׂמֵאל, כְּדִי לְתַת מְזוֹן וְטַרְף לְכָל, וְאֶפְּלוּ לְכַלְבִּים, וְכֹל אוֹתָם שִׁיּוּצָאִים וּמִתְפַּשְׁטִים מֵאוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר שֶׁל הַשְּׂמֵאלָה. וְאִז, וְתֹאכֵל וְתִשְׁבַּע וְתִתֵּר. וְתֹאכֵל וְתִשְׁבַּע - מֵאוֹתוֹ הַמֵּאֲכֹל הַקְּדוֹשׁ. וְתִתֵּר - מֵאוֹתוֹ הַמֵּאֲכֹל הָאֲחֵר, שֶׁהוּא בֹא שִׁיּוּרִים

שׁוֹרִים, הַמֵּאֲכָל שְׂבֵא עַל הַשְּׂבֵעַ.
וְהַתֵּר, עוֹשֶׂה שׁוֹרִים לְאוֹתוֹ
מֵאֲכָל לְצַד הָאֲחֵר.

שְׂמַחוּ רַבֵּי הַנּוֹרָאֵי וְרַבֵּי יוֹדָאֵי,
וְאָמְרוּ, אֵלְמָלָא לֹא כְּאִנּוּ לְעוֹלָם
אֵלָא לְשִׁמְעַ הַדְּבָרִים הַלְלוּ -
דִּינּוּ!

(רוח ג) וַיֵּאֱכַל בְּעֵז וַיִּשְׁתֵּי וַיֵּיטֵב
לְבוֹ. אָמַר רַבֵּי חֲזַקְיָה, מִלְּמַד
שְׁבִירָךְ עַל מְזוֹנוֹ. מַהוּ וַיֵּיטֵב לְבוֹ?
שְׁבִירָךְ אֶת הַמְּקוֹם הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא
לְב.

רַבֵּי נַחֲמִיָּה פֶּתַח, (דְּבָרִים ח) וְאֵכֶלֶת
וְשִׁבְעַת וּבִרְכַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל
הָאָרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ.
וְאֵכֶלֶת וְשִׁבְעַת - כָּל הָאוֹכֵל וְאִינוּ
מְבָרֵךְ בְּרַפְת הַמְּזוֹן, נִקְרָא
מִשְׁחִית וְגוֹזֵל, (מְשָׁלִי כח)
גּוֹזֵל אֲבִיו וְאָמוֹ וְאָמַר אֵין פֶּשַׁע
חֶבֶר הוּא לְאִישׁ מִשְׁחִית.

וְאָמַר רַבֵּי יוֹדָאֵי, גְּדוֹל כַּח בְּרַפְת
הַמְּזוֹן, שְׁמוֹסִיף כַּח בְּרַכָּה
בְּפִמְלִיא שֶׁל מַעְלָה. אָמַר רַבֵּי
חֲנִינָא, גְּדוֹל כַּח בְּרַפְת הַמְּזוֹן,
שְׁמוֹסִיף בְּרַכָּה עַל מַעְשֵׂה יָדָיו
שֶׁל אָדָם.

רַבֵּי בּוֹן וְרַבֵּי יוֹסִי בְּרַבֵּי חֲנִינָא
הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ לְפָדְיוֹן
שְׁבוּיִים. נִקְלְעוּ בְּכֶפֶר הַזֶּה. יִשְׁנוּ
שָׁם עִם אוֹתוֹ הַמְּלוֹן. בְּחֻצוֹת
הַלְּיָלָה קָמוּ לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה. קָמָה
אוֹתָהּ אִשְׁת הַבַּיִת וְהִדְלִיקָה לָהֶם
נֵר. בְּעוֹדֵם יוֹשְׁבִים, יִשְׁכָּה הִיא
אֲחֵרֵיהֶם לְשִׁמְעַ דְּבָרֵי תּוֹרָה.
הַשְּׂגִיחוּ עָלֶיהָ.

פֶּתַח אֶחָד וְאָמַר, (מְשָׁלִי ט) נֵר ה'
נִשְׁמַת אָדָם חוֹפֵשׁ כָּל חֲדָרֵי כְּטוֹן.
נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם, וְדָאֵי. מַה הַנֵּר
מֵאִיר בְּאֶפְלָה, אֵף נִשְׁמַתוֹ שֶׁל
אָדָם מֵאִירָה לְגוֹף.

חֲזַר וְאָמַר, בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים
הָאִשָּׁה זוֹכָה - בְּחֻלָּה, וּבְגִנְיָה,
וּבְהִדְלָקַת הַנֵּר. וְכֻלָּם שְׁנִינּוּ. בֵּין
שְׂבוּכָה. קָם אֲבִיהָ וַיֵּשֶׁב בִּינֵיהֶם.

עֶבֶד שׁוֹרֵרִין לְהֵוּא מִיכְלָא לְסִטְרָא אוֹחְרָא.
חֲדוּ ר' נְהוֹרָאֵי וְר' יוֹדָאֵי, וְאָמְרֵי, אֵלְמָלִי לֹא
אֲתִינָא לְעֵלְמָא אֵלָא לְמִשְׁמַע מִיַּלִּין אֵלִין,
דִּינּוּ.

וַיֵּאבֵר בְּעֵז וַיִּשְׁתֵי וַיֵּיטֵב לְבוֹ. אָמַר רַבֵּי חֲזַקְיָה,
מִלְּמַד שְׁבִירָךְ עַל מְזוֹנוֹ. מַהוּ וַיֵּיטֵב
לְבוֹ. דְּבָרֶיךָ לְהֵאֵי אֶתֵר דְּאֶקְרִי לְב.

רַבֵּי נַחֲמִיָּה פֶּתַח, (דְּבָרִים ח) וְאֵכֶלֶת וְשִׁבְעַת
וּבִרְכַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטְּבָה
אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. וְאֵכֶלֶת וְשִׁבְעַת, כָּל הָאוֹכֵל וְאִינוּ
מְבָרֵךְ בְּרַפְת הַמְּזוֹן, נִקְרָא מִשְׁחִית וְגוֹזֵל.
שְׁנֵאמַר (מְשָׁלִי כח כד) גּוֹזֵל אֲבִיו וְאָמוֹ וְאָמַר אֵין
פֶּשַׁע חֶבֶר הוּא לְאִישׁ מִשְׁחִית.

וְאָמַר ר' יוֹדָאֵי, גְּדוֹל כַּח בְּרַפְת הַמְּזוֹן,
שְׁמוֹסִיף כַּח בְּרַכָּה בְּפִמְלִיא שֶׁל
מַעְלָה. אָמַר רַבֵּי חֲנִינָא, גְּדוֹל כַּח בְּרַפְת הַמְּזוֹן,
שְׁמוֹסִיף בְּרַכָּה עַל מַעְשֵׂה יָדָיו שֶׁל אָדָם.

רַבֵּי בּוֹן וְר' יוֹסִי בְּר' חֲנִינָא, הוּוּ אֶזְלִין
בְּאוֹרְחָא לְפָדְיוֹן שְׁבוּיִים. אֶעְרַעוּ בְּהֵאֵי
כְּפַר, דְּמָכוּ תַּמָּן בְּהָדִי הֵוּוּ אוֹשְׁפִינָא.
בְּפִלְגוֹת לִילִיא קָמוּ לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא. קָמַת
הֵהִיא אֲתַתָּא דְּבֵיתָא, וְאִדְלָקַת לוֹן שְׂרָגָא, עַד
דְּהוּוּ יַתְבִּי, יַתִּיבַת הִיא אֲבַתְרֵייהוּ לְמִשְׁמַע
מִיַּלִּין דְּאוֹרֵייתָא. אֶשְׁגַּחוּ בַּהּ.

פֶּתַח חֲד וְאָמַר, (שֵׁם כ כד) נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם חוֹפֵשׁ
כָּל חֲדָרֵי כְּטוֹן. נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם, וְדָאֵי.
מַה הַנֵּר מֵאִירָה בְּאֶפְלָה, אֵף נִשְׁמַתוֹ שֶׁל אָדָם
מֵאִירָה לְגוֹף.

חֲזַר וְאָמַר, בְּשִׁלְשָׁה (דף קה ע"ב) דְּבָרִים הָאִשָּׁה
זוֹכָה, בְּחֻלָּה, וּבְגִנְיָה, וּבְהִדְלָקַת הַנֵּר.
וְכֻלָּהוּ תְּנִינָן. אֲדִהְכִי אֶהְדַּר רִישִׁיָּה, וְחִמָּא
לְהֵהִיא אֲתַתָּא דְּקָא בְּכָא, קָם אֲבוּהָ וַיִּתִּיב
בִּינֵיהוּ.

כָּף הַחֲזִיר רָאשׁוֹ, וְרָאָה אוֹתָהּ הָאִשָּׁה

אָמַר לוֹ רַבִּי בּוֹן, לָמָּה בָּתֵּךְ בּוֹכָה? אָמַר, שְׁלֹא זָכַתָּה שְׁבַעֲלָה יַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, וְהוּא עֲלָם בֵּין שְׁתֵּים עָשָׂר שָׁנִים, וְאֶפְלוּ בִּרְכַת הַמְּזוֹן אִינוּ יוֹדְעִים, וְלֹא יִכְלְתוּ עִמּוֹ לְלַמֵּד אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ, אִם כֵּן, הֲעֵבִירוּנוּ בְּאַחַר, וְלָמָּה נִתְּתָ לּוֹ אֶת בָּתֵּךְ?

אָמַר הוּא, לֹא הִכְרַתִּי בּוֹ, אֲלֹא עַל שְׂרֵאִיתִי יוֹם אֶחָד, שֶׁהִנֵּה לְשִׁמְעַע קָדִישׁ אֶחָד דֹּלֵג מֵהַגַּג לְמַטָּה, נִדְרַתִּי עָלַי לְהַשִּׂיא לּוֹ אֶת בִּתִּי. יֵצְאֵתִי מִבֵּית הַכְּנֻסֶת, וְנִתְּתִי לוֹ אֶת בִּתִּי, וְלֹא חֲשַׁשְׁתִּי לְדַבְּרִים אַחֲרָיִם, וְלֹא הִשְׁגַּחְתִּי יוֹתֵר. וְכַעַת נִמְצָא, שְׁאֶפְלוּ דָבָר אֶחָד בַּתּוֹרָה אִינוּ יוֹדְעִים, וְלֹא רוֹצֵה לְלַמֵּד דָּבָר. אָמַר לוֹ רַבִּי בּוֹן, אוּלַי יִזְכֶּה לְבֶן שְׂיִלְמַד אוֹתוֹ תּוֹרָה הַרְבֵּה. בֵּינָתַיִם קָם אוֹתוֹ הָעָלָם מִמַּטָּתוֹ, וְדֹלֵג עֲלֵיהֶם, וַיֵּשֶׁב בֵּינֵיהֶם. הִסְתַּפַּל בּוֹ רַבִּי בּוֹן. אָמַר, אֲנִי רֵאִיתִי בְּפָנָיו שְׂאוֹר גְּדוֹל שֶׁל הַתּוֹרָה יֵצֵא מֵהָעָלָם הַזֶּה.

פָּתַח אוֹתוֹ רַבִּי וְאָמַר, (איוב לב) צִעִיר אֲנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן זָחַלְתִּי וְאִירָא מַחֲוֹת דְּעֵי אַתְכֶם. עַד שֶׁפָּתַח וְאָמַר בְּדַבְּרֵים שֶׁל בִּרְכַת הַמְּזוֹן.

וְאָמַר, עַכְשָׁו (שְׂאִמְרַת) שְׁאֶפְלוּ בִּרְכַת הַמְּזוֹן לֹא יוֹדְעֵי - בְּבִרְכַת הַמְּזוֹן יֵשׁ דַּבְּרִים יְדוּעִים, וְהֵם י'. אֶחָד - לְתַקּוֹן הַשְּׁלַחַן כְּפִי אוֹתוֹ הַמְּזוֹן (קְלוֹמֶן). וְיָמִי שְׁלֹא הָיָה לוֹ מְזוֹן כָּל כֶּף וְיִסְדֵּר שְׁלַחְנוֹ - הוּא מְשַׁבַּח, מְשׁוּם שִׁישׁוּב לְאַכֵּל לְפָנָי הַמְּלָךְ, שֶׁפָּתוּב וְאֶכְלֶת לְפָנָי ה' אֱלֹהֶיךָ.

שְׁנֵית - נְטִילַת יָדִים קֹדֶם אֲכִילָה. מִי שְׂאוּכַל בְּלִי נְטִילַת יָדִים, כְּאֵלּוּ אֶכֶל טָמֵא.

שְׁרִישִׁית - נְטִילַת יָדִים שְׂיִטַל

אָמַר לִיהוּ רַבִּי בּוֹן, אֲמַאי קָא בְּכִיָּא בְּרַתֶּיךָ. אָמַר, דְּלָא זָכַתָּה לְבַעֲלָא דִּילְעֵי בְּאוּרִייתָא, וְאִיהוּ רַבִּינָא בֶּן תְּרִיסַר שָׁנִין, וְאֶפְלוּ בִּרְכַת הַמְּזוֹן לָא יוֹדְעִים. וְלֹא יִכְלְתוּ עִמָּיה דִּיּוּלִּיף לִיהוּ. אָמַר לִיהוּ, אִי הָכִי, אִיעֵבֵר לִיהוּ (בְּאַחְרָא), וְאֲמַאי יִהְבַת לִיהוּ בְּרַתֶּיךָ.

אָמַר אִיהוּ, לָא יוֹדְעָנָא בִּיהוּ, אֲלֹא עַל דִּחְמִינָא יוֹמָא חַד, דְּהָא לְמִשְׁמַע חַד קָדִישׁ, דְּלִיג מְאִיגְרָא לְתַתָּא, נִדְרָנָא עָלַי לְנִסְבָּא לִיהוּ בְּרַתִּי. נִפְקָנָא מִבֵּי פְנִישְׁתָּא, וְיִהִיבָנָא לִיהוּ בְּרַתִּי, וְלֹא חִיִּישִׁינָא לְמִילֵי אַחְרִיתָא, וְלֹא אֲשַׁחְחָנָא יַתִּיר. וְהִשְׁתָּא אֲשַׁתְּפַח, דְּאֶפְלוּ מְלָה אַחַת בְּאוּרִייתָא לָא יוֹדְעִים, וְלֹא בְּעֵי לְמִילְךָ מִיָּדִי.

אָמַר לִיהוּ ר' בּוֹן, דִּילְמָא יִזְכֶּה לְבַר דִּילְיָיִף לִיהוּ אוּרִייתָא סָגִי. אֲדַהָכִי, קָם הוּא רַבִּינָא מְעַרְסִיָּה, וְדִלִּיג עֲלֵיהוּ, וַיִּתִּיב בֵּינֵיהוּ. אֲסַתְּפַל בִּיהוּ ר' בּוֹן, אָמַר, אָנָּא חְמִינָא בְּאַנְפוּי, דִּנְהִירוּ סָגִי דְּאוּרִייתָא יַפּוּק מֵהָא עוּלִימָא.

פָּתַח הוּא רַבִּי וְרוּק, וְאָמַר, (איוב לב ו) צִעִיר אֲנִי לְיָמִים וְאַתֶּם יְשִׁישִׁים עַל כֵּן זָחַלְתִּי וְאִירָא מַחֲוֹת דְּעֵי אַתְכֶם. עַד דִּפְתַּח וְאָמַר בְּמִילִין דְּבִרְכַת הַמְּזוֹן.

וְאָמַר, הִשְׁתָּא (דְּאַמְרַת) דְּאֶפְלוּ בִּרְכַת הַמְּזוֹן לָא יוֹדְעָנָא, בְּבִרְכַת הַמְּזוֹן אִית מִילִין יְדִיעִין, וְהֵם י'. חַד, לְתַקּוֹנֵי פְתוּרָא כְּפּוּם הוּא מְזוּנָא. (נ"א לִזְמָנָא) וּמָאן דְּלָא הָוָה לִיהוּ מְזוּנָא כָּל כֶּף, וְיִסְדֵּר פְתוּרָא, אִיהוּ מְשׁוּבַח, בְּגִין דִּיתִיב לְמִיכַל קָמִי מְלָכָא, דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים ח) וְאֶכְלֶת לְפָנָי ה' אֱלֹהֶיךָ.

תְּנִינָא, נְטִילַת יָדִים, קוֹדֶם אֲכִילָה. מָאן דְּאֶכֶל בְּלֹא נְטִילַת יָדִים, כְּאֵלּוּ אֶכֶל טָמֵא.

תְּלִיתָא, נְטִילַת יָדִים, דִּיטוּל יְמִינָא בְּשִׂמְלָא, וַיִּשְׁמַשׁ בְּשִׂמְלָא לְיְמִינָא.

וַיטוֹל עַד שִׁיעוֹרָא דְּפִרְקָא דְּגִזְרוּ רַבָּנָן.
רביעאה, דְּצָרִיף לְהַגְבִּיהַ יְדִיו לְאַחַר נְטִילָה

בְּשַׁעַה דְּמִבְּרַף. וַיַּזְווג שְׁנֵי זְרוּעוֹתָיו
כְּאַחַת בְּשַׁעַת הַגְּבִיהַ יְדִיו.

חמישא"ה, דְּצָרִיף לְמִסְמָךְ בְּרָכָה לְנְטִילָה זו.
שְׁשִׁית, לְמִיָּהֵב מִפִּיתָא לְעַנְיִים.

שְׁבִיעִית, לְבָרַךְ בְּרַפְתָּ הַמוֹצֵיא, וּלְדַקְדַּק בַּה'
וְאָסוּר לְאָכּוֹל בְּלֹא בְּרָכָה.

שְׁמִינִית, הָאוֹכֵל עַל שְׁלַחְנוּ, צָרִיף שְׁלֹא יִהְיֶה
גִּרְגָּרָן וּבִלְעָן, אֶלָּא כְּאוֹכֵל לְפָנֵי
הַמֶּלֶךְ.

תְּשִׁיעִית, צָרִיף לומר על שוֹלְחָנוּ דְּבָרֵי תוֹרָה.
וַיַּחֲדֵד שְׁאִין לוֹ עִם מִי לְעִסּוֹק
בַּתּוֹרָה, דִּי לוֹ בְּבִרְכוּתָיו.

עֲשִׂירִית, מִים אַחֲרוֹנִים חוֹבָה, וְלֹא הַצָּרִיכוּ
בוֹ בְּרָכָה, אִף עַל גִּב דִּידֵיו מְזוּהָמוֹת
מִגּוֹ מֵאֲכָל. וְאִינוּ מְבָרַךְ עַל רְחִיצַת יָדַים.

כִּרְ הַנִּי עֲשָׂרָה, אֵינְצָטְרִיכוּ קוֹדֵם בְּרַפְתָּ הַמְּזוּזָן,
וְכָל חַד וְחַד אֵית בֵּיה טַעְמָא מִגּוֹ מְתִיבְתָּא
עִלְיָאָה. וְאִנָּא אַהֲדַר עֲלֵיהּוּ.

חד, לְתִיקוּנָא פְּתוּרָא עַל הַהוּא מְזוּנָא שֶׁל
אָדָם, בְּגִין יִקְרָא דְּמִלְפָּא, דִּיהִיב לִיה
מְזוּנָא לְגוּפִיהּ. דְּתַנִּינָן, קָשִׁין מְזוּנוֹתָיו שֶׁל
אָדָם קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא פְּקָרִיעַת יָם סוּף.

אֲמַאי קָשִׁין. אֶלָּא בְּגִין דְּמְזוּנֵי דְּעִלְמָא לָא
אַתִּין אֶלָּא מִגּוֹ דִּינָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיף
הוּא אַעֲבַר עַל דִּינָא, וְזָן לְרִשְׁעִים, לְהַגּוֹנִים
וּלְשִׂאִינָן מְהוּגְגָנִים. וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא זָן
לְכוּלָם, מְקַרְנֵי רְאֲמִים עַד בִּיצֵי פְּנִים.

וּשְׁבִינָה עוֹמְדַת וְרוּאָה עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
מִיִּשְׂרָאֵל. כְּמָה דְּכְתִיב, (יחזקאל מא כב) זֶה
הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לְפָנֵי ה'. וְדַאי. וְכְתִיב, וְאֶכְלֶתָּ

זְמִין בְּשִׂמְלָא, וַיִּשְׁמַשׁ בְּשִׂמְלָא
אֶת הַזְּמִין, וַיִּטֵּל עַד שְׁעוֹר הַפֶּרֶק
שְׂגוּרוֹ חֲכָמִים.

הַרְבִּיעִית - שְׁצָרִיף לְהַגְבִּיהַ יְדוֹ
לְאַחַר הַנְּטִילָה בְּשַׁעַה שְׁמִבְּרַף,
וַיַּזְווג שְׁתֵּי זְרוּעוֹתָיו כְּאַחַת בְּשַׁעַת
הַגְּבִיהַת יְדִיו.

חֲמִישִׁית - שְׁצָרִיף לְסַמֵּךְ בְּרָכָה
לְנְטִילָה הַזֹּאת.

שְׁשִׁית - לְתַת מֵהַפֶּת לְעַנְיִים.
שְׁבִיעִית - לְבָרַךְ בְּרַפְתָּ הַמוֹצֵיא,
וּלְדַקְדַּק בַּה"א, וְאָסוּר לְאָכּוֹל בְּלֵי
בְּרָכָה.

שְׁמִינִית - הָאוֹכֵל עַל שְׁלַחְנוּ,
צָרִיף שְׁלֹא יִהְיֶה גִּרְגָּרָן וּבִלְעָן,
אֶלָּא כְּאוֹכֵל לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ.

תְּשִׁיעִית - צָרִיף לומר על שוֹלְחָנוּ
דְּבָרֵי תוֹרָה. וַיַּחֲדֵד שְׁאִין לוֹ עִם
מִי לְעִסְק בַּתּוֹרָה, דִּי לוֹ
בְּבִרְכוּתָיו.

עֲשִׂירִית - מִים אַחֲרוֹנִים חוֹבָה,
וְלֹא הַצָּרִיכוּ בוֹ בְּרָכָה, אִף עַל גִּב
שְׂדֵינּוּ מְזוּהָמוֹת מִתּוֹךְ הַמֵּאֲכָל.
וְאִינוּ מְבָרַךְ עַל רְחִיצַת יָדַים.

כִּרְ הַעֲשָׂרָה הִלְלוּ הַצָּרִיכוּ קֹדֵם
בְּרַפְתָּ הַמְּזוּזָן, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ
בוֹ טַעַם מִתּוֹךְ הַיְשִׁיבָה הַעֲלִיּוֹנָה,
וְאִנִּי חוֹזְרֵי עֲלֵיהֶם.

אַחַר - לְתַקּוּן הַשְּׁלַחַן עַל אוֹתוֹ
הַמְּזוּזָן שֶׁל אָדָם, מִשּׁוּם כְּבוֹד
הַמֶּלֶךְ, שְׁנוֹתָן לוֹ מְזוּזָן לְגוּפּוֹ.
שְׁשִׁינּוּ, קָשִׁים מְזוּנוֹתָיו שֶׁל אָדָם
לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא פְּקָרִיעַת
יָם סוּף.

כְּמָה קָשִׁים? אֶלָּא מִשּׁוּם
שְׁמִזּוּנוֹת הַעוֹלָם אֵין בָּאִים אֶלָּא
מִתּוֹךְ הַדִּין, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא
מַעֲבִיר עַל הַדִּין, וְזָן אֶת הַרְשָׁעִים,
אֶת הַהַגּוֹנִים וְלְשִׂאֵינָם הַגּוֹנִים.
וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא זָן אֶת כָּלֵם,
מְקַרְנֵי רְאֵם עַד בִּיצֵי כְּנִים.

וּשְׁבִינָה עוֹמְדַת וְרוּאָה עַל כָּל
אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כְּכַתּוּב
(יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לְפָנֵי

ה' ודאי. וכתוב ואכלת לפני ה' אלהיך. לפיכך צריך שיהיה שלחנו בחל ערוף ולא ערוף, וכיום שבת צריך תוספת שנוי אחר למעלה.

שנית - נטילת ידים קדם אכילה, מה הטעם? משום שאכילה צריכה נקיות, כמו שמלאכי השרת למעלה. שכן אמר רב המנונא סבא, מהו שכתוב (תהלים עח) לחם אבירים אכל איש - הלחם שמלאכי השרת אוכלים. מה יוצא מזה? אלא מה מלאכי השרת אוכלים בקדושה ובטהרה ובנקיות - אף ישראל פן צריכים לאכל בקדושה ובטהרה, שכתוב (ויקרא יא) והתקדשתם. אלו מים ראשונים. והייתם קדשים - אלו מים אחרונים. פי קדוש - זה שמן טוב. אני ה' - זו ברפת המזון.

וכך אומרים. והתקדשתם, שכל האוכל בקדושה ובטהרה ובנקיות, נדמה למלאכי השרת שהם קדושים. ושכתוב כי קדוש אני ה', מלמד שצריך פונה בברפת המזון.

וכך האוכל בלא נטילת ידים, אכילתו טמא. והשכינה מה היא אומרת? (משלי כג) אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמתי. מה הטעם? משום שיש מדת פרענות בעולם, ושמו עין הרע. וכל האוכל בלא נטילת ידים, אותה המדה של פרענות שורה עליו. וכל אותו המאכל שלה הוא נקרא לחם רע עין.

שכן אמר רב המנונא סבא, שתי מדות עומדות על שלחנו של אדם, אחת מדת טוב, ואחת מדת רע. כשהאדם מקדש ידיו ומברך, מדת טוב אומרת: זהו שלחנו של הקדוש ברוך הוא. ומניחה ידה על ראשו ואומרת לו: עבדי אתה, עבדו של מקום אתה, כמו

לפני ה' אלהיך. לפיכך צריך שיהיה שולחנו בחול ערוף ולא ערוף, וכיום שבת, צריך תוספת שינוי אחר למעליותא.

התנינא, נטילת ידים קודם אכילה. מאי טעמא. בגין דאכילה אצטריך נקיות, כגוונא דמלאכי השרת לעילא. דהכי אמר רב המנונא סבא, מאי דכתיב, (תהלים עח כה) לחם אבירים אכל איש. לחם דמלאכי השרת אוכלים.

למאי נפקא מניה. אלא מה מלאכי השרת אוכלים בקדושה ובטהרה ובנקיות, אף ישראל פן צריכין לאכול בקדושה ובטהרה. דכתיב, (ויקרא יא מד) והתקדשתם, אלו מים ראשונים. והייתם קדושים, אלו מים אחרונים. פי קדוש, זה שמן טוב. אני ה', זו ברפת המזון.

והכי אמרי. והתקדשתם, דכל האוכל בקדושה ובטהרה ובנקיות, נדמה למלאכי השרת שהם קדושים. ודכתיב, פי קדוש אני ה', מלמד, שצריך פונה בברפת המזון.

וכך האוכל בלא נטילת ידים, אכילתו טמא. ושכינתא מה היא אומרת. (משלי כג ו) אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמתי. מאי טעמא. בגין דיש מדת פורענות בעולם, ושמו עין הרע. וכל האוכל בלא נטילת ידים, אותה המדה של פורענות שורה עליו. וכל אותו המאכל שלה, הוא נקרא לחם רע עין.

דהכי אמר רב המנונא סבא, שתי מדות עומדות על שלחנו של אדם, אחת מדת טוב, ואחת מדת רע. כשהאדם מקדש ידיו ומברך, מדת טוב אומרת, זהו שלחנו של הקדוש ברוך הוא, ומנחא ידה על ראשו, ואומרת לו, עבדי אתה. עבדו של מקום אתה.

שְׁנָאֵמֶר (ישעיה מט ג) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדֵי אֲתָה
 אֲתָה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְאֵר.
 וּבְשֵׁאִין אָדָם מְקַדֵּשׁ אֶת יָדָיו
 וְאוֹכֵל, מִדַּת רַע אוֹמְרֵת: זֶה שְׁלִי
 הוּא! מִיֵּד שׁוֹרָה עָלָיו וּמִטְמָאָה
 אוֹתוֹ, וּמֵאֲכָלוֹ נִקְרָא לְחֵם רַע עֵינַי.
 מַעֲשֵׂה הָיָה בְּבָבֶל, בְּאִישׁ אֶחָד
 שֶׁזָּמַן אוֹתוֹ הָעֵנִי לְאָכֹל. רָאָה
 אוֹתוֹ שְׂלֵא נָטַל יָדָיו וְאָכֹל. אוֹתוֹ
 הָעֵנִי קָם מִהַשְׁלָחַן וְהִלֵּךְ לוֹ. קָרָא
 לוֹ וַאֲמַר לוֹ: שֵׁב בְּמִקְוֵמָךְ וְאָכֹל!
 אָמַר לוֹ: חֵס וְשְׁלוֹם שְׁאֵנִי אֲכַל
 עִמָּךְ, שְׁעָלֶיךָ כְּתוּב (משלי בג) אֵל
 תִּלְחַם אֶת לְחֵם רַע עֵינַי וְכוּנִי, וְלֹא
 עוֹד, אֲלֹא שְׁמֵאֲכָלְךָ טָמֵא, וְכְתוּב
 (ויקרא יא) וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם
 וְנִטְמַתֶּם בָּם. שְׁכַל מִי שְׁשׁוֹרָה
 עָלָיו רוּחַ רַע עֵינַי, מְקַבֵּל טְמָאָה
 סְתוּמָה, שְׁאֵינַן לָהּ פְּתִיחוֹת כְּלָל.
 בָּא הַמַּעֲשֵׂה לְפָנֵי חֲכָמִים, וְנִתְּנוּ
 לְאוֹתוֹ הָעֵנִי מֵאָה זוּזִים.

בְּכָה רַבִּי חֲגִי וַאֲמַר, אֲשֶׁרִיכֶם
 יִשְׂרָאֵל! אֲשֶׁרִיכֶם עוֹסְקִים
 בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת! וּמָה הָעֵנִי,
 שֶׁהִיָּה רַעֲב, וְעֶצֶר מַעֲיוֹ, וְשִׁמְר
 עֲצוּמוֹ, וְלֹא חֲשַׁשׁ אֲלֵא לְכַבּוֹד
 אֲדוֹנוֹ - כְּמָה שְׁכָר טוֹב עֲתִיד לְמִי
 שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה.

הַשְׂרִישִׁית - לְטַל יָמִין בְּשִׂמְאֵל,
 מְשׁוּם שֶׁהַיָּמִין יֵשׁ לוֹ שְׁבַח עַל
 הַשְּׂמֵאל בְּכָל, וְצָרִיךְ לְטַל אֶת
 הַיָּמִין בְּשִׂמְאֵל וּלְשַׁמֵּשׁ אוֹתוֹ,
 שֶׁהַיָּמִין הַיָּמִין שֶׁל הָאָדָם כְּגוֹן
 עָלִיזוֹן, לְהַיּוֹת לוֹ שְׁבַח עַל
 הַשְּׂמֵאל.

שֶׁתּוֹרָה נִתְּנָה בְּיָמִין, שְׁכַתּוּב
 (דברים לג) מִיָּמִינוֹ אֵשׁ דָּת לְמוֹ.
 וְכְתוּב (תהלים קיח) יָמִין ה' רוֹמְמָה
 יָמִין ה' עֲשֵׂה חֵיל. וְעַל זֶה, כְּאֲשֶׁר
 יָרִים מִשֶּׁה יָדוֹ וְגִבְרֵי יִשְׂרָאֵל.

וְכַתִּיב, יָמִין ה' רוֹמְמָה יָמִין ה' עוֹשֵׂה חֵיל. וְעַל דָּא, כְּאֲשֶׁר יָרִים
 מִשֶּׁה יָדוֹ וְגִבְרֵי יִשְׂרָאֵל.

כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (ישעיה מט ג) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדֵי אֲתָה
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְאֵר.

וּבְשֵׁאִין אָדָם מְקַדֵּשׁ אֶת יָדָיו וְאוֹכֵל. מִדַּת רַע
 אוֹמְרֵת, זֶה שְׁלִי הוּא. מִיֵּד שׁוֹרָה עָלָיו
 וּמִטְמָאָה אוֹתוֹ, וּמֵאֲכָלוֹ נִקְרָא לְחֵם רַע עֵינַי.
 עוֹבְדָא הָיָה בְּבָבֶל, בְּחָד בַּר נֶשׁ דְּזַמִּין הַהוּא
 מְסַפִּינָא לְמִיכַל, חֲמָא לִיהַ דְּלֵא נָטַל
 יָדָיו וְאָכִיל. הַהוּא מְסַפִּינָא קָם מִפְּתוּרָא וְאָזִיל
 לִיהַ, קְרִינִיהַ, וַאֲמַר לִיהַ תִּיב בְּקִיּוּמָךְ וְאָכִיל.
 אָמַר לִיהַ, חֵס וְשְׁלוֹם דְּאָכִיל אָנָּא עִמָּךְ, דְּעָלֶיךָ
 כְּתִיב, אֵל תִּלְחַם אֶת לְחֵם רַע עֵינַי וְכוּנִי,
 וְלֹא עוֹד אֲלֵא שְׁמֵאֲכָלְךָ טָמֵא. וְכַתִּיב, (ויקרא יא
 מג) וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם. דְּכָל מֵאֵן
 דְּשִׁרְיָא עָלֵיהַ רוּחַ רַע עֵינַי, מְקַבֵּל טוּמְאָה
 סְתוּמָה, דְּלִית לָהּ פְּתִיחוֹת כְּלָל. אֲתָא עוֹבְדָא
 קָמִי רַבְּנָן, וְיַהֲבוּ לִיהַ לְהַהוּא מְסַפִּינָא מְאָה
 זוּזִי.

בְּכָה רַבִּי חֲגִי, וַאֲמַר, אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל,
 אֲשֶׁרִיכֶם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּמִצְוֹת. וּמָה
 מְסַפִּינָא, דְּהוּא כְּפִין, וְעֶצֶר מַעֲוִי, וְנִטְר
 גְּרַמִּיהַ, וְלֹא חֲיִישׁ אֲלֵא לִיקְרָא דְּמַרְיָה. (ד' ט' קו
 ע"א) כְּמָה אָגַר טַב זַמִּין לְמֵאֵן דְּלַעֲן בְּאוּרִייתָא.
 תְּלִיתָא, לְנִטְלָא יָמִינָא בְּשִׂמְאֵל. בְּגִין
 דְּיָמִינָא אִית לִיהַ שְׁבַחָא עַל
 שְׂמֵאלָא בְּכָלָא, וְאֲצִטְרִיךְ לְנִטְלָא לְיָמִינָא
 בְּשִׂמְאֵלָא, וּלְשַׁמֵּשׂא לִיהַ. דְּהָא יָמִינָא דְּבַר
 נֶשׁ, כְּגוֹנוֹנָא עֵילָא, לְמַהוּי לִיהַ שְׁבַחָא עַל
 שְׂמֵאלָא.

דְּאוּרִייתָא בְּיָמִינָא אֲתִיבִיהִית. דְּכַתִּיב, (דברים לג
 ב) מִיָּמִינוֹ אֵשׁ דָּת לְמוֹ. (תהלים קיח טז)

לְקַדְּשׁ יָדָיו, צָרִיף הַשְּׂמָאל לְקַדְּשׁ אֶת הַיָּמִין. הִכְהֵן שְׁעוּלָה לְדוֹכֵן, מִמִּי נוֹטֵל יָדָיו? הֲוֵה אוֹמֵר מַלְוִי, שֶׁהוּא מַצֵּד הַשְּׂמָאל, שֶׁהוּא מְשַׁמֵּשׂ אֶת הִכְהֵן הַעוּלָה לְדוֹכֵן לְהִיּוֹת יָמִין פְּרָאוֹי וְלֹא־תִקְדַּשׁ מִתּוֹף הַשְּׂמָאל. אָף כָּאֵן גַּם, הַיָּמִין לֹא צָרִיף לְהִתְקַדֵּשׁ אֶלָּא מִתּוֹף הַשְּׂמָאל.

וְעוֹד, צָרִיף לְטַל אֶת כָּל פְּרָקֵי הַיָּד. אַרְבַּעַה עֶשֶׂר פְּרָקִים הֵם, שְׁנֵיקְרָאִים י"ד, וְזֶה הוּא כִּי יָד עַל כֶּסֶס י"ה, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְהֵ רַב הַמְנוּנָא סָבָא בְּאוֹתִיּוֹת שֶׁל אֶלְפָּא בֵּיתָא רֵאשׁ וְסוֹף, שְׁנֵיקְרָאִים א"ת ב"ש. וְכָל אוֹתָם י"ד הַפְּרָקִים, בְּסוּד שֶׁל אֶלְפָּא בֵּיתָא, מִתּוֹף ה' וְנִמְעָלָה, וְנִקְרָאִים י"ד פְּרָקִים. וְי"ד עוֹבְדִים לִי"ד, לְהִיּוֹת כָּלֵל שֶׁל יָמִין בְּשְׂמָאל, וְהַשְּׂמָאל בְּיָמִין, וְעַל זֶה נְטִילַת יָדִים, לְהַכְלִיל זֶה עִם זֶה.

רְבִיעִית - שְׁצָרִיף לְהַגְבִּיחַ יָדָיו בְּשַׁעַה שְׁמִכְרָף לְאַחַר נְטִילָה, וְיִקְדַּשׁ יָדָיו, שְׁכַתּוּב (תְּהִלִּים קל"ד) שָׂאוּ יָדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת ה'.

מָה הַטַּעַם?

מִשּׁוֹם שֶׁהָאֲצָבָעוֹת הֵן דְּיוֹקָן עֲלִיוֹן. הָאֲצָבָעוֹת הֵן חֲמֵשׁ. אַרְבַּע אֲצָבָעוֹת שֶׁהֵן מִחִבְרוֹת יְחָד, וְשׁ בְּהֵן שְׁלֹשָׁה פְּרָקִים בְּכָל אַחַת, שֶׁהֵן סוּד שֶׁל דְּיוֹקָן הַמְּרַכְבָּה הַעֲלִיוֹנָה. שְׁהֵרִי הַמְּרַכְבָּה הַקְּדוּשָׁה הִיא אַרְבַּע, וְהֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר פְּרָקִים, וְעַל כֵּן שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ שֶׁל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה אוֹתִיּוֹת הוּא. וְזֶהוּ שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ בְּאוֹתִיּוֹתָיו, הֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר פְּרָקִים, כָּל פְּרָק וּפְרָק נִקְרָא אוֹת. אֲצָבָע יִתְרָה שְׁנֵיקְרָאֵת גּוֹדֵל, שֶׁהִיא חוּץ מֵהֶם, וְיֵשׁ בָּהּ שְׁנַיִ פְּרָקִים. אוֹתָם שְׁנַיִ הַפְּרָקִים, שְׁתַּיִ אוֹתִיּוֹת טְמִירוֹת בְּשְׁתַּיִ דְּרָגוֹת

לְקַדְּשׁ יָדָיו, אֲצָטְרִיף שְׂמָאלָא לְקַדְּשׁ לְיָמִינָא. כִּהֵן שְׁעוּלָה לְדוֹכֵן, מִמִּי נוֹטֵל יָדָיו, הֲוֵי אוֹמֵר מַלְוִי, דְּאִיהוּ מְסַטֵּר שְׂמָאלָא, דְּאִיהוּ מְשַׁמֵּשׂ לְכִהֵן הַעוּלָה לְדוֹכֵן, לְמִיּהוּי יָמִינָא פְּדָקָא יָאוֹת, וְלֹא־תִקְדַּשׁ מִגּוֹ שְׂמָאלָא. אוּף הַכִּי נִמִּי הַכָּא, יָמִינָא לֹא בְּעֵי לְאִתְקַדְּשׁ אֶלָּא מִגּוֹ שְׂמָאלָא.

תו, אֲצָטְרִיף לְנַטְלָא כָּל פְּרָקִין דִּיד. אַרְבַּעַה סְרֵי פְּרָקִין אֵינוֹן, דְּאִיקְרוּן י"ד, וְדָא אִיהוּ (שְׁמוֹת י"ז טז) כִּי יָד עַל כֶּסֶס י"ה, כְּמוֹ דְּאוֹקְמִיָה רַב הַמְנוּנָא סָבָא, בְּאַתּוּוֹן דְּאֶלְפָּא בֵּיתָא, רִישָׁא וְסִיפָא, דְּאִקְרִי א"ת ב"ש. וְכָל אֵינוֹן י"ד פְּרָקִין, בְּרִזָּא דְּאֶלְפָּא בֵּיתָא, מִגּוֹ ה' וְלַעֲיָלָא, וְאִיקְרִי י"ד פְּרָקִין. וְי"ד פְּלַחִין לִי"ד, לְמִיּהוּי כָּלֵל דְּיָמִינָא בְּשְׂמָאלָא, וְשְׂמָאלָא בְּיָמִינָא. וְעַל דָּא נְטִילַת יָדִים, לְאֶכְלָלָא דָּא בְּדָא.

רְבִיעִיָּא, דְּצָרִיף לְהַגְבִּיחַ יָדָיו בְּשַׁעַה דְּמִכְרָף, לְאַחַר נְטִילָה, וְיִקְדַּשׁ יָדָיו. דְּכַתִּיב, (תְּהִלִּים קל"ד) שָׂאוּ יָדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת ה', מֵאֵי טַעְמָא.

בְּגִין דְּאֲצָבָעוֹן אֵינוֹן דְּיוֹקָנָא עֵילָאָה. אֲצָבָעוֹן אֵינוֹן חֲמֵשׁ, אַרְבַּע אֲצָבָעוֹן דְּאֵינוֹן מְחוּבְרִים כְּחֵדָא, אִית בְּהוּ תַלְת פְּרָקִין בְּכָל חֵדָא, דְּאֵינוֹן רִזָּא דְּדְיוֹקָנָא דְּרִתִּיכָא עֵילָאָה. דְּהָא רִתִּיכָא קְדִישָׁא אִיהִי אַרְבַּע, וְאֵינוֹן תְּרִיסַר פְּרָקִין. וְעַל דָּא שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ דְּאַרְבַּע אַתּוּוֹן, תְּרִיסַר אַתּוּוֹן אִיהוּ. וְדָא הוּא שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ בְּאוֹתִיּוֹתָיו, אֵינוֹן תְּרִיסַר פְּרָקִין, כָּל פְּרָק וּפְרָק אוֹת אִקְרִי.

אֲצָבָע יִתְרָה דְּאִתְקַרֵי גּוֹדֵל, דְּאִיהוּ חוּץ מִיְנֵיהוּ, וְאִית בֵּיהּ תְּרִין פְּרָקִין, אֵינוֹן תְּרִין פְּרָקִין, תְּרִין אַתּוּוֹן טְמִירִין, בְּתִרִין דְּרָגִין

עליונות טמירין. שבח של כלם הם.

והמפתח של כלם למעלה, אל אותו הטמיר שאינו מתגלה, ואלו הפרקים כלם זקופים אל אותו הטמיר לאחר שמתקדשים, משום שכלם מתברכים ממנו.

ועכשו, פיון שהתקדשו, צריך לזקף את האצבעות למעלה, להעיר אותם הפרקים העליונים הקדושים (שהסתתרו). ועל כן, ה' אצבעות וי"ד הפרקים שיש בהן - הרי תשעה עשר. ובי' פרקים עליונים - הרי עשרים ואחד בזרוע הימין, כנגד אהיה שחשבונו עשרים ואחת. וכן ביד שמאל עשרים ואחד, כנגד אהיה שחשבונו עשרים ואחת. ועל זה אהיה אשר אהיה.

והסוד, אהיה"ה רא"ש אהיה. אש"ר הפכו רא"ש. ועל זה אמר (דברים כט) ראשיכם שבטיכם. ראשיכם - זרוע ימין. שבטיכם - זרוע שמאל.

החמישית, דצריך לברכא בכונה, כמה דאמרן. בגין לאתערא ברכאן לעילא, בדיוקנא דאצבעין. שתיטאה, למיהב מההוא מיכלא למספנא, דדא איהו פדקא יאות. ומצה מן המובחר, למיהב מההוא מיכלא דאיהו אכיל, מפל שופרי דאיהו תאיב. דהא קודשא בריך הוא אתהני מההיא מזונא דאיהו יתיב למספנא, בגין דההוא מיכלא דאיהו יתיב, עבדא נייחא לנפשא דהאי מספנא, וחדרי ליה.

העני הזה, ומשמח אותו. השביעית - לברך ברפת המוציא על הלחם. שפך אמר רב המנונא סבא, שבע ארצות הן, וכלם מדורים למטה. ומפלן לא התרצה הקדוש ברוך הוא אלא בתבל הזו. ובכלן לא היו מאותם שבעה מינים אלא בתבל הזו.

עילאין טמירין, שבחא דכולהו אינון. ומפתחא דכולהו לעילא, לגבי ההוא דטמיר דלא אתגלייא, ואלין פרקין, כולהו זקיפין לגבי ההוא טמירא, לבתר דאתקדשי. בגין דכולהו אתברכאן מיניה.

והשתא פיון דאתקדשי, אצבעין אצטריך לזקפא לון לעילא, לאתערא אינון פרקין עילאין קדישין (דאתמרו). ועל דא, ה' אצבעין וי"ד פרקין דאית בהון, הרי י"ט. ותרין פרקין עילאין, הרי כ"א בזרוע ימין, כנגד אהיה שחשבונו כ"א. וכן ביד שמאל כ"א, כנגד אהיה"ה שחשבונו כ"א. ועל דא אהיה"ה אשר אהיה"ה.

ורזא, אהיה רא"ש אהיה. אש"ר הפכו רא"ש. ועל דא אמר, (דברים כט ט) ראשיכם שבטיכם. ראשיכם, זרוע ימין. שבטיכם, זרוע שמאל.

החמישאה, דצריך לברכא בכונה, כמה דאמרן. בגין לאתערא ברכאן לעילא, בדיוקנא דאצבעין. שתיטאה, למיהב מההוא מיכלא למספנא, דדא איהו פדקא יאות. ומצה מן המובחר, למיהב מההוא מיכלא דאיהו אכיל, מפל שופרי דאיהו תאיב. דהא קודשא בריך הוא אתהני מההיא מזונא דאיהו יתיב למספנא, בגין דההוא מיכלא דאיהו יתיב, עבדא נייחא לנפשא דהאי מספנא, וחדרי ליה.

שביעאה, לברכא ברפת המוציא על נהמא. דהכי אמר רב המנונא סבא, שבע ארצות נינהו, וכולהו מדורין לתתא. ומפלהו לא אתרעי קודשא בריך הוא, אלא בתבל דא. ובכולהו לא הוה מאינון שבעה מינים, אלא בתבל דא.

ובבִּרְחוֹ יְהִיב קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל עֲשָׂבִין,
 וְכָל יְבוּלֵי אֲרֻעָא, בְּיַד מְמַנָּן, בַּר
 מֵאֲלִין שְׁבַעַת הַמִּינִין, נִהְמָא דְּמִיכְלָא דְּבַנֵּי
 נִשְׂאָ. וּבַגִּינֵי כְּךָ אֲצֻטְרִיךְ לְדַקְדַּק בְּהַ
 דְּהַמוּצִיא, דְּהָא נִהְמָא בִּידֵיהּ אֲתַמְסֵר, וְלֹא
 בִּידָא דְּמְמַנָּן. וְאִיהוּ דְּאִפִּיק לֵיהּ, וְלֹא אֲחֵרָא.
 וְעַל דָּא הַמוּצִיא, וְלֹא מוּצִיא.

תְּמִינָאָה, דְּלֹא יְהִי גִרְגָּרָן וּבִלְעָן, אֲלֵא כְּמֵאן
 דְּאָכִיל קִמֵּי מִלְפָּא. דְּבִרְכַּתָּא לָא
 שְׂרִיָּא בְּמַעוּי דְּהָהוּא דְּאֲשַׁתְּפַח בִּלְעָן, אֲלֵא
 בְּהָהוּא דְּלֹא אֲשַׁתְּפַח בִּלְעָן. וּבִלְעָן אִיהוּ
 כְּעֵשׂוֹ, דְּכַתִּיב, (בראשית כה ל) הִלְעִיטְנִי נָא מִן הָאָדָם
 הָאָדָם הַזֶּה, אֹרַח הִלְעֻטָּה. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין
 דְּחֻוּיָא בִּישָׂא שְׂרִיא בְּמַעוּי, וְלֹא יִשְׁבַּע. וְלֹא
 עוֹד, אֲלֵא דְּאִיקְרֵי רִשְׁעָ. דְּכַתִּיב, (משלי יג כה) וּבִטָּן
 רִשְׁעִים תִּחְסֹר. בְּגִין דָּא בְּעֵי לְמִיכָל בְּנַחַת עַל
 פְּתוּרִיָּה, כְּמֵאן דְּיִתִּיב קִמֵּי מִלְפָּא.
 תְּשִׁיעָאָה, לְמִיָּהוּי עַל פְּתוּרִיָּה דְּבַרֵּי תוֹרָה.
 דְּהָא תְּנִינָן, שׁוֹלְחָן דְּלִית בֵּיהּ דְּבַרֵּי
 תוֹרָה, הָרִי הוּא כְּמֵאן דְּאָכַל מִזְבְּחֵי מֵתִים, דָּא
 עֲבוּדָה זָרָה. דְּכַתִּיב, (ישעיה כח ח) כִּי כָּל שְׁלַחְנוֹת
 מְלָאוּ קִיא צֹאָה בְּלֵי מְקוּם. עֲבוּדָה זָרָה אִיקְרֵי
 קִיא צוּאָה.

בְּגִין דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא פְּלִיג חוּלְקִין בְּכָל
 יוֹמָא וּבְכָל לֵילִיא, מְזוּנִין לְעֵלְמָא,
 לְעֵילָאִי וּלְתַתָּאִי. בְּלֵילִיא, לְאִינוּן מְלֹאכִין
 דְּמְמַנָּן עַל הוֹכְתִיָּהוּ, וְשְׁלִיטֵי בְּלֵילִיא, אֲכָלִי
 בְּלֵילִיא, כְּמָה דְּאֲתָ אָמַר, (משלי לא טו) וַתְּקַם בְּעוֹד
 לֵילָה וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחַק לְנַעֲרוֹתֶיהָ.
 בִּימָמָא, לְאִינוּן מְלֹאכִין דְּמְמַנִּין עַל הוֹכְתִיָּהוּ,
 וְשְׁלִיטֵי בִּימָמָא, פְּלִיג לֹון קוֹדֶשׁא
 בְּרִיךְ הוּא מְזוּנָא בִּימָמָא. בִּינָן דְּפְלִיג לֹון,
 לְבַתְרִיָּהוּ, פְּלִיג לְכָל בְּנֵי עֵלְמָא דָּא.

מִשּׁוּם שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחַלֵּק
 חֻלְקִים בְּכָל יוֹם וּבְכָל לֵילָה
 מְזוּנוֹת לְעוֹלָם, לְעֵלְיוֹנִים
 וּלְתַתְּחוֹנִים. בְּלֵילָה - לְאוֹתָם
 הַמְּלָאכִים הַמְּמַנִּים עַל מְקוּמָם,
 וְשׁוֹלְטִים בְּלֵילָה, אוֹכְלִים בְּלֵילָה,
 כְּמוֹ שְׁנַאָמַר (משלי לא) וַתְּקַם בְּעוֹד
 לֵילָה וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחַק
 לְנַעֲרוֹתֶיהָ.
 בַּיּוֹם - לְאוֹתָם הַמְּלָאכִים הַמְּמַנִּים
 עַל מְקוּמָם וְשׁוֹלְטִים בַּיּוֹם, מְחַלֵּק
 לָהֶם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזוּן
 בַּיּוֹם. בִּינָן שְׁחַלֵּק לָהֶם,

בָּרַ אֵינֹן מְלֹאכִין דְּלַעֲלֵא, בְּעוֹד דְּאֶכְלֵי
מְזוֹנֵייהוּ, פּוֹלְהוּ מְשַׁבְּחֵן וּמוֹדֵן וּמְנַשְׂאָן
לְמֵאֲרִיחוֹן, וּלְבַתֵּר אוֹף הָכִי. פְּגוּוֹנֵא דָא
יִשְׂרָאֵל לְתַמָּא, אֶצְטְרִיף לְהוֹן פְּהֵאֵי גּוּוֹנֵא
מִמֶּשׁ, לְמַהוּי חֲבָרִים בְּהַדְרֵייהוּ.

עֲשִׂירָאָה, מִים אַחְרוֹנִים, דְּאֵינֹן חוֹבָה,
לְאַעֲבָרָא זוֹהֶמָא בִישָׂא מִינֵיהּ,
וּלְמִיחָב חוֹלְקָא לְסִטְרָא בִישָׂא מַהֲהוּא זוֹהֶמָא
דְּעַל יְדוּי. בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּפַּח מְקַטְרָגָא לְגַבִּיחָה.
דְּתַנְיָן, מְדָה טוֹבָה נְטִלָה הֵהוּא רְעוּתָא וְכוּנָה
דְּנִטְלִילת יְדִים, וְהַמוֹצִיא, וּבְרַפְת (ד' ט' ו' ק)
הַנְּהַנִּין, וּבְרַפְת מְזוֹנֵא. מְדָה רְעָה, נְטִלָה
הֵהוּא זוֹהֶמָא דְּיְדִים בְּמִים אַחְרוֹנִים, וּבְדָא
יִתְפָּרֵשׁ מִינֵיהּ, (ס' א' ו' לא מְקַטְרָגָא עֲלִיחָ) וּבְדָא נְטִיל
חוֹלְקִיחָה.

זַעֲרָ דָא פְּתִיב, וַיֹּאכַל בַּעֲזוֹ וַיִּשְׁתֶּה וַיִּיטֹב לְבוֹ,
דְּבְרִיף עַל מְזוֹנֵיהּ, וְחֲדִי לְהֵהוּא אַתֵּר
דְּאֶקְרִי לָב, הֵהוּא לָב דְּבְעֵי לְבָא וְרְעוּתָא
דְּאֵינֵישׁ.

זְמִים אַחְרוֹנִים חוֹבָה, וְקַבִּיל לֹן הֵהוּא דְּאֶקְרִי
חוֹבָה, וּבְאֵינֹן מִים נִיחָא דְּעַתִּיחָה. בְּגִין
דְּתַרִּין דְּרַגִּין אֵלִין, חַד אֵיקְרִי זְכוּת, וְחַד אֵיקְרִי
חוֹבָה. וְכָל מְלִין דְּדָא פְּתַחֲזִין לְזְכוּת, וְכָל מְלִין
דְּדָא פְּתַחֲזִין לְחוֹבָה, וְאַתְדַּנּוּ לְחוֹבָה. וְעַל דָּא,
מִים אַחְרוֹנִים אֵינֹן חוֹלְקִין דְּחוֹבָה, דְּאַתְהֵנִי
מַהֲאֵי. וְרָזָא שְׁפִיר.

בוֹם שֶׁל בְּרָכָה צְרִיף עֲשָׂרָה דְּבָרִים, פְּמָה
דְּאַתְעֲרוּ בְּהוּ רַבְּנָן. בְּרַפְת הַמְזוֹן
בְּשִׁלְשָׁה, צְרִיף כּוֹס. שְׁלֹא בְּשִׁלְשָׁה, אֵין צְרִיף
כּוֹס. מֵאֵי טַעְמָא, דְּכּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, אֵינוֹ
מִתְבָּרַךְ אֶלָּא בְּשִׁלְשָׁה, וּמִשְׁלֹשָׁה וּלְמַעְלָה. הָא
פְּחוֹת מְשִׁלְשָׁה, לֹא.

לְאַחֲרֵיהֶם מִחֶלֶק לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם
הַזֶּה.

בָּרַ אוֹתָם הַמְּלֹאכִים שְׁלַמְעֵלָה,
בְּעוֹדָם אוֹכְלִים מְזוֹנָם, כָּלֵם
מוֹדִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְנַשְׂאִים אֶת
אֲדוֹנָם, וְאַחַר כֵּן אַף כֵּן. כְּמוֹ זֶה
יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה, צְרִיף לָהֶם בְּגוֹן
הַזֶּה מִמֶּשׁ, לְהֵיוֹת חֲבָרִים עִמָּהֶם.
הָעֲשִׂירִית - מִים אַחְרוֹנִים, שֶׁהֵם
חוֹבָה, לְהַעֲבִיר הַזֶּהֱמָה הַרְעָה
מִמֶּנּוּ, וְלַתַּת חֶלֶק לְצַד הַרַע
מֵאוֹתָהּ זֶהֱמָה שְׁעַל יְדוּי, כְּדִי שְׁלֹא
יִמְצָא אֵלָיו מְקַטְרָג.

שְׁשַׁנְיָנוּ, מְדָה טוֹבָה נְטִלָה אוֹתוֹ
הַרְצוֹן וְהַפְּנֵנָה שֶׁל נְטִילַת יְדִים,
וְהַמוֹצִיא, וּבְרַפְת הַנְּהַנִּין, וּבְרַפְת
הַמְזוֹן. מְדָה רְעָה נְטִלָה אוֹתָהּ
זֶהֱמָה שֶׁל יְדִים בְּמִים אַחְרוֹנִים,
וּבְזֶה יִפְרַד מִמֶּנּוּ, (וְלֹא יִקְטְרָג עֲלֵיהּ)
וּבְזֶה נוֹטֵל חֶלְקוֹ.

זַעֲרָ זֶה כְּתוּב, (רות א') וַיֹּאכַל בַּעֲזוֹ
וַיִּשְׁתֶּה וַיִּיטֹב לְבוֹ, שְׁבְרִיף עַל מְזוֹנוֹ,
וְשִׁמַּח אוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁנִּקְרָא לָב,
אוֹתוֹ הִלֵּב שְׁצְרִיף לָב וְרָצוֹן שֶׁל
אָדָם.

זְמִים אַחְרוֹנִים חוֹבָה, וּמְקַבֵּל
אוֹתָם אוֹתוֹ שְׁנִקְרָא חוֹבָה,
וּבְאוֹתָם הַמִּים נְחָה דְּעַתּוֹ. מִשּׁוּם
שְׁשִׁמֵי הַדְּרָגוֹת הַלְלוּ, אַחַת
נִקְרָאת זְכוּת, וְאַחַת נִקְרָאת
חוֹבָה. וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁל זֶה
פּוֹתְחִים לְזְכוּת, וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁל
זֶה פּוֹתְחִים לְחוֹבָה, וְנִדְּוֹנִים
לְחוֹבָה. וְעַל זֶה, מִים אַחְרוֹנִים
הֵם הַחֲלָקִים שֶׁל חוֹבָה, שְׁנֵהֲנָה
מְדָה. וְסוּד יָפָה.

בוֹם שֶׁל בְּרָכָה צְרִיכָה עֲשָׂרָה
דְּבָרִים, כְּמוֹ שֶׁהַעֲרִיב בְּהֵם
חֲכָמִים. בְּרַפְת הַמְזוֹן בְּשִׁלְשָׁה
צְרִיף כּוֹס. שְׁלֹא בְּשִׁלְשָׁה - אֵין
צְרִיף כּוֹס. מַה הַטַּעַם? שְׁכּוֹס שֶׁל
בְּרָכָה אֵין מִתְבָּרַךְ אֶלָּא
בְּשִׁלְשָׁה, וּמִשְׁלֹשָׁה וּמַעְלָה. הַזֶּה
פְּחוֹת מְשִׁלְשָׁה - לֹא.

בְּשִׁרְשָׁה, אָמְרוּ רַבָּנָן, דְּהוּא אֹמֵר נְבִרָךְ שְׂאֲכַלְנּוּ מִשְׁלוֹ. הֵכָא לָא אָמְרִי לְמֵאן מְבָרַךְ, אִף עַל גַּב שְׁהָם שִׁלְשָׁה, לֹא אָמַר לְמִי שְׂאֲכַלְנּוּ מִשְׁלוֹ, אוֹ לְשָׁם, וְלֹא אֹמְרִים אֲלֵא נְבִרָךְ שְׂאֲכַלְנּוּ, וְלֹא אֹמְרִים לְמִי.

וְכַאן הָעִירוּ רַבּוֹתֵינוּ, שְׁהַפּוֹס הַזֶּה שֶׁל בְּרָכָה עוֹמֶדֶת לְפָנָיו, וְעֵינָיו מְסַתְּפָלִים בָּהּ, וְהַסּוֹד - (דברים יא) תְּמִיד עֵינָיו ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ. וְאוֹתָהּ הַפּוֹס שֶׁל בְּרָכָה נוֹטֶלֶת בְּרֻכּוֹת וּמְזוֹנוֹת מִתּוֹךְ שְׁלֹשֶׁת הָעֲבוֹת. וּמֵאוֹתוֹ הַמְּזוֹן שֶׁהוּא נֹטֵל אָנוּ אוֹכְלִים.

וְעַד זֶה מְסַתְּפָלִים בוֹ, וְאוֹמְרִים נְבִרָךְ שְׂאֲכַלְנּוּ מִשְׁלוֹ. נְסִפִי"ם דְּעֵתְנּוּ לְבָרַךְ, מִשּׁוֹם שְׂאֲכַלְנּוּ מִשְׁלוֹ, מֵאוֹתוֹ הַמְּזוֹן שֶׁהוּא נֹטֵל לְזוֹן אֶת הָעוֹלָם.

וְהֵם עוֹנִים וְאוֹמְרִים אֵל (העולם) הָעֲלִיּוֹן, בְּרוּךְ שְׂאֲכַלְנּוּ מִשְׁלוֹ וּבִטּוֹבוֹ חֲיִינוּ. וְכַעַת רוֹשְׁמִים וְאוֹמְרִים דְּרָגָה יְרוּעָה, שְׁפָל הַמְּזוֹן יוֹצֵא מִמְּנָה, וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ מִי הַבְּרוּךְ? אוֹתוֹ הַמְּלַךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ, הַמְּלַךְ הָעֲלִיּוֹן, שְׁפָל הַבְּרֻכּוֹת יוֹצֵאֹת מִמְּנֹה. וּבְרוּךְ הַזֶּה, מִנֵּין לָנוּ? שְׁכַתּוֹב (מלכים א - ב) וְהַמְּלַךְ שְׁלֵמָה בְּרוּךְ, הַמְּלַךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ.

וְעַד זֶה הֵם אוֹמְרִים הַרְשָׁם שֶׁל הַמְּקוֹם, מֵה שֶׁהוּא לֹא אָמַר. מֵה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הַזֶּה, שֶׁהוּא בִּינָה, מְרִיק בְּרֻכּוֹת בְּרֵאשׁוֹנָה לְשָׁנֵי הַכְּרוֹבִים שֶׁפִּתְחִיתָה, וְהֵם זְמִין וְשִׁמְאֵל, חֶסֶד וּגְבוּרָה. וְעַל פֶּן נִרְשְׁמוּ אוֹתָם שָׁנִים, לְעֲשׂוֹת רֶשֶׁם שֶׁל אוֹתָהּ הַדְּרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה. אוֹתוֹ שֶׁמְבָרַךְ שֶׁהוּא בְּאִמְצָע, נוֹטֵל הַכֹּל מִבֵּין שְׁנֵי הַצְּדָדִים, וְהוּא מְבָרַךְ מִכָּאן וְהַלְאָה, וְרוֹשֵׁם הַמְּקוֹם וְהַדְּרָגָה, וְאִזּוּ מִסְכִּימִים (מתבסמים) יַחַד בְּשִׁלּוֹם גְּדוֹל שְׁנַיִם עֶשֶׂר הַשְּׁבָטִים שְׁלֵמְעֵלָה.

בְּשִׁרְשָׁה, אָמְרוּ רַבָּנָן, דְּהוּא אֹמֵר נְבִרָךְ שְׂאֲכַלְנּוּ מִשְׁלוֹ. הֵכָא לָא אָמְרִי לְמֵאן מְבָרַךְ, אִף עַל גַּב דְּשִׁלְשָׁה אֵינּוֹן, לֹא אָמַר נְבִרָךְ לְמִי שְׂאֲכַלְנּוּ מִשְׁלוֹ, אוֹ לְשָׁם, וְלֹא אָמְרִי אֲלֵא נְבִרָךְ שְׂאֲכַלְנּוּ, וְלֹא אָמְרִי לְמֵאן. וְהֵכָא אֵיתְעָרוּ רַבָּנָן, דְּהָאֵי פּוֹס שֶׁל בְּרָכָה קִיַּמָּא קַמֵּיהּ, וְעֵינָיו מְסַתְּפָלִין בֵּיהּ.

וְרָזָא (דברים יא יב) תְּמִיד עֵינָיו ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ. וְהוּא פּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, נֹטֵל בְּרֻכָּן וּמְזוֹנֵי מַגּוֹ תִּלְתֵּי אַבְהָן. וּמֵהוּא מְזוֹנָא דְּאִיהוּ נֹטֵל אֲנִן אֲכָלִי. וְעַד דָּא מְסַתְּפָלִין בֵּיהּ, וְאוֹמְרִי נְבִרָךְ שְׂאֲכַלְנּוּ מִשְׁלוֹ, נְסִפִי"ם דְּעֵתְנּוּ לְבָרְכָא, בְּגִין דְּאֲכַלְנּוּ מִשְׁלוֹ, מֵהוּא מְזוֹנָא דְּאִיהוּ נֹטֵל לְמִיזוֹן עֲלֵמָא.

וְאֵינּוֹן עוֹנִין וְאוֹמְרִין לְגַבֵּי (עלמא) עֵילְאָה, בְּרוּךְ שְׂאֲכַלְנּוּ מִשְׁלוֹ וּבִטּוֹבוֹ חֲיִינוּ. וְהַשְּׁתָּא רְשִׁימוּ וְאוֹמְרִי דְּרָגָא יְדִיעַ, דְּכָל מְזוֹנָא מִיְנִיהּ נְפָקָא, וְאוֹמְרִי בְּרוּךְ. מֵאן בְּרוּךְ, הוּא מְלַךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ, מְלַךְ עֵילְאָה, דְּכָל בְּרֻכָּאן מִיְנִיהּ נְפָקוּ. וְהוּא בְּרוּךְ מְנָא לָן. דְּכַתִּיב, (מ"א ב) וְהַמְּלַךְ שְׁלֵמָה בְּרוּךְ, מְלַךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ. וְעַד דָּא, אֵינּוֹן אָמְרִי רְשִׁימָא דְּדוּכְתָא, מֵה דְּאִיהוּ לֹא אָמַר. מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּהָאֵי עֲלֵמָא עֵילְאָה שְׁהִיא בִּינָה, אָרִיק בְּרֻכָּאן בְּקַדְמִיתָא לְתַרִּין כְּרוֹבִין דְּתַחוּתָהּ, וְאֵינּוֹן יְמִינָא וְשְׁמֵאֲלָא, חֶסֶד וּגְבוּרָה. וְעַל דָּא אֲתִרְשִׁימוּ אֵינּוֹן תַּרִּין, לְמִיעֵבַד רְשִׁימָא דְּהוּא דְּרָגָא עֵילְאָה. הוּא דְּמְבָרַךְ דְּאִיהוּ בְּאִמְצָעִיתָא, נֹטֵל פּוֹלָא מִבֵּין תַּרִּין סְטְרִין, וְאִיהוּ מְבָרַךְ מִכָּאן וּלְהַלְאָה, וְאַרְשִׁים דְּדוּכְתָא וְדְרָגָא, וּכְדִין מְסַתְּפָמִין (מתבסמין) בְּחֻדָּא בְּשִׁלְמָא רַבָּה, תַּרִּיסָר שְׁבָטִין דְּלְעֵילְאָה.

וְאִזּוּ מִסְכִּימִים (מתבסמים) יַחַד בְּשִׁלּוֹם גְּדוֹל שְׁנַיִם עֶשֶׂר הַשְּׁבָטִים שְׁלֵמְעֵלָה.

וּבְטוֹבוֹ חֵינּוּ, וְלֹא מְטוֹבוֹ. דִּזֵּן בְּטוֹב הַהוּא
 עֲלָמָא תַּתְּאָה, דְּנִפְק מִמֵּדַת הַטוֹב
 עֲצָמָה, דְּאִתְקַרִּיאת טוֹבוֹ. כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר, (הושע
 ג ה) וּפְחָדוּ אֶל ה' וְאֶל טוֹבוֹ, אֶל ה' דָּא עֲלָמָא
 תַּתְּאָה. וְאֶל טוֹבוֹ, דָּא אֵילָנָא דְחֵי. (ירמיה לא יא)
 וְנִהְרֵי אֶל טוֹב ה', דְּעַל יְדוֹ אִיתְּזֵנוּ וְאִתְּנִהִירוּ
 כָּל עֲלָמִין.

בְּעֲשָׂרָה, דְּהָא כֹּלָא בְּהִסְכָּמָה חֲדָא, מְרִישָׁא
 עֵילָאָה וְעַד סוּפָא דְכָל דְּרַגִּין, הַהוּא
 דְּמִכְרָךְ, אָמַר וְאַרְשִׁים, נִכְרָךְ לְאַלְהֵינוּ.

וְכֵן מִתְּמָן וְלִהְלָאָה, כִּיּוֹן דְּמִכְרָךְ בְּרַבַּת הַזֵּן
 עַל מְזוֹנָא דְּנִפְק מִגּוֹ עֲלָמָא עֵילָאָה, דְּאִיהוּ
 מְקוֹר דְּכֹלָא, אֲהֵדֵר לְבַתֵּר, וְאָמַר עַל אֲרִץ
 חֲמֻדָּה, רִזָּא דְּעֲלָמָא תַּתְּאָה. מְאִי טַעְמָא, בְּגִין
 דְּכָל בְּרַכָּאן אֲצִטְרִיךְ בְּקַדְמִיתָא לְגַבֵּי עֲלָמָא
 עֵילָאָה, דְּאִיהוּ מְקוֹר דְּכּוֹלָא, וְלְבַתֵּר לְגַבֵּי
 עֲלָמָא תַּתְּאָה קְדִישָׁא.

בְּגוֹוֹנָא דָּא קְדִישָׁא, (דְּהָא גְדוּלָּה בְּקַדְמִיתָא לְגַבֵּי עֲלָמָא עֵילָאָה
 וְלְבַתֵּר קְדוּשָׁה לְגַבֵּי) עֲלָמָא תַּתְּאָה קְדִישָׁא) יִתְגַּדֵּל
 וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמִיהּ רַבָּא, הַהוּא שְׁם רַבָּא עֵילָאָה
 עַל כּוֹלָא, מְקוֹרָא דְחֵי, דְּמֵינִיָּה נִפְקִין כָּל
 בְּרַכָּאן וְכָל קְדוּשָׁן, וְדָא עֲלָמָא דְּאִתִּי. וְלְבַתֵּר
 מְשִׁיכוּ מֵנִיָּה, בְּעֲלָמָא דִּי בְּרָא פְרַעוֹתִיָּה, עֲלָמָא
 תַּתְּאָה. בְּגוֹוֹנָא דָּא כָּל בְּרַכָּאן, חוּץ מִתְּפִלָּה
 בְּבִרְכוֹת שְׁאָדָם שׁוּחָה בְּהֵם, דְּקָא מִתְּחִיל
 מִתְּתָא לְעֵילָא.

בְּרַבַּת הָאָרֶץ, דָּא עֲלָמָא תַּתְּאָה, דְּאִתְּפַלֵּל
 בְּרִזָּא דְּבְרִית וְתוֹרָה. בְּרִית, דָּא אֵילָנָא
 דְּחֵי. וְתוֹרָה, עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא. חֵיִים וּמְזוֹן,
 דְּנִפְקִי מֵעֲלָמָא דְּאִתִּי, לְמִיזֵן בְּהוּ עֲלָמָא תַּתְּאָה.
 נְשִׁים וְעַבְדִּים וְקִטְנִים חֵיִיבִין בְּבִרְכַּת הַמְּזוֹן.
 אֲבָל הֵם אֵינְן מְבָרְכִין, דְּהָא תְּנִינָן, אוּי
 לוֹ לְאָדָם שְׁאִשְׁתוּ וּבְנֵיו מְבָרְכִין לוֹ.

בְּבִרְכַּת הַמְּזוֹן. אֲבָל הֵם אֵינְם מְבָרְכִים, שְׁהָרִי שְׁנִינּוּ, אוּי לוֹ

וּבְטוֹבוֹ חֵינּוּ, וְלֹא מְטוֹבוֹ. שִׁזֵּן
 בְּטוֹב אֵת אוֹתוֹ הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן,
 שְׂיִצָּא מִמֵּדַת הַטוֹב עֲצָמָה,
 שְׁנִקְרֵאת טוֹבוֹ, כְּמוֹ שְׁנִאָמַר (הושע
 א ו) וּפְחָדוּ אֶל ה' וְאֶל טוֹבוֹ. אֶל ה'
 - זֶה הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. וְאֶל טוֹבוֹ
 - זֶהוּ עֵץ הַחַיִּים. (ירמיה לא) וְנִהְרֵוּ
 אֶל טוֹב ה'. שְׁעַל יְדוֹ נִזְוִנִים
 וְנִאֲרִים כָּל הָעוֹלָמוֹת.

בְּעֲשָׂרָה, שְׁהָרִי הַכֹּל בְּהִסְכָּמָה
 אַחַת, מִהֲרַשׁ הָעֲלִיּוֹן וְעַד סוּף
 כָּל הַדְּרָגוֹת. אוֹתוֹ הַמְּכַרְךְ אוֹמֵר
 וְרוּשָׁם, נִכְרָךְ לְאַלְהֵינוּ.

וְכֵן מִשָּׁם וְלִהְלָאָה, כִּיּוֹן שְׁמִכְרָךְ
 בְּרַבַּת הַזֵּן עַל הַמְּזוֹן שְׂיִצָּא מִתּוֹךְ
 הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, שְׁהוּא הַמְּקוֹר שֶׁל
 הַכֹּל, חוּצֵר אַחֵר כֶּף וְאוֹמֵר עַל
 אֲרִץ חֲמֻדָּה, הַסּוּד שֶׁל הָעוֹלָם
 הַתַּחְתּוֹן. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
 שְׂאֵת כָּל הַבְּרִכוֹת צָרִיךְ בְּרֵאשׁוֹנָה
 לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, שְׁהוּא הַמְּקוֹר שֶׁל
 הַכֹּל, וְאַחֵר כֶּף אֶל הָעוֹלָם
 הַתַּחְתּוֹן הַקְּדוּשׁ.

כְּמוֹ זֶה בְּקְדִישׁ, (שְׁהָרִי הַגְּדוּלָּה בְּרֵאשׁוֹנָה
 לְגַבֵּי הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְאַחֵר כֶּף קְדוּשָׁה לְגַבֵּי)
 הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן הַקְּדוּשׁ) יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ
 שְׁמִיהּ רַבָּא. אוֹתוֹ הַשֵּׁם הַגְּדוֹל
 הָעֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל, הַמְּקוֹר שֶׁל
 הַחַיִּים, שְׁמִמְנוּ יוֹצְאוֹת כָּל
 הַבְּרִכוֹת וְכָל הַקְּדוּשׁוֹת, וְזֶהוּ
 הָעוֹלָם הַבָּא. וְאַחֵר כֶּף מִמְּשִׁיכִים
 מִמְּנוּ בְּעוֹלָם שְׁבָרָא כְּרִצּוֹנוֹ,
 הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. בְּגוֹן הַזֶּה כָּל
 הַבְּרִכוֹת, חוּץ מִתְּפִלָּה בְּבִרְכוֹת
 שְׁאָדָם שׁוּחָה בְּהוּ, שְׁמִתְּחִיל
 מִמַּטָּה לְמַעְלָה.

בְּרַבַּת הָאָרֶץ, זֶה הָעוֹלָם
 הַתַּחְתּוֹן, שְׁנִכְלָל בְּסוּד שֶׁל בְּרִית
 וְתוֹרָה. הַבְּרִית - זֶה עֵץ הַחַיִּים,
 וְתוֹרָה - הָעֲמוּד הָאִמְצָעִי. חֵיִים
 וּמְזוֹן - שְׂיִצָּאִים מִן הָעוֹלָם הַבָּא
 לְזוֹן בְּהֵם אֵת הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן.
 נְשִׁים וְעַבְדִּים וְקִטְנִים חֵיִיבִים
 לְאָדָם שְׁאִשְׁתוּ וּבְנֵיו מְבָרְכִים לוֹ.

וְאָמַר רַבִּי אַבְא, נָשִׁים חַיִּיבוֹת בְּמִקְרָא מְגִילָה, בְּמִקְרָא מְגִילָה, אָבֵל הֵן אֵינָן קוֹרְאוֹת לְאַחֵרִים, אָבֵל חַיִּיבוֹת לְשִׁמְעָה הַבְּרָכָה מִפִּי הַמְּבָרֵךְ. כְּעֵין זֶה, זֶה חַיִּיבַת הָאִשָּׁה לְשִׁמְעָה הַבְּרָכָה מִפִּי בְּעֵלָהּ, וְחַיִּיב בְּעֵלָה לְהַמְתִּין לָהּ עַל הַשּׁוֹלְחָן, כְּדִי לְשִׁמְעָה מִפִּי הַמְּבָרֵךְ.

אֵין שָׁם זָכָר, קוֹרְאִים לְמִי שְׂמֵרָה לָהֶם. הָיוּ נָשִׁים הַרְבֵּה - שְׂמֵרָה עֲלֵיהֶן אֵינּוּ מְבָרֵךְ בְּשֵׁם. הַמְּבָרֵךְ עֲלֵיהֶן אֵינּוּ מְבָרֵךְ בְּשֵׁם. שְׂשִׁינּוּ, נָשִׁים אֵינָן מְצַטְרְפוֹת לְזִמּוֹן. וְהוֹאִיל וְאֵינָן מְצַטְרְפוֹת לְזִמּוֹן, אֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶן בְּשֵׁם, דְּעִיקָר בְּרַפְתַּת הַמְּזוֹן בְּזָכָר הוּא, וְלֹא בְּנִקְבָה. אָבֵל מְחַיִּבוֹת לְשִׁמְעָה בְּרַפְתַּת הַמְּזוֹן, וּמְחַיִּבוֹת בְּמִקְרָא מְגִילָה, לְשִׁמְעָה מִפִּי הַקּוֹרֵא.

בְּרַפְתַּת בְּנֵי יְרוּשָׁלַיִם בְּכַרְפַּת הַמְּזוֹן, שְׁהָרִי אֲנִי מְבָרְכִים עַד עַכְשָׁיו לְמַעְלָה, וַיֵּשׁ לְבָרֵךְ לְמַטָּה, וּלְבָרֵךְ עַל בְּנֵי הַמִּקְדָּשׁ, שְׁהָרִי מִשָּׁם מְזוֹן יוֹצֵא לְכָל הָעוֹלָם. וְשָׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם אֵינָם נִזְוָנִים אֶלָּא מִשָּׁם, מִן הַתְּמִצִּית. וְהַכֹּל הוּא בְּכַרְכָּה רֵאשׁוֹנָה, כָּלֵל הַכֹּל. וְעַד כָּאֵן בְּרַפְתַּת הַמְּזוֹן.

וְכִי שְׂמֵרָה בְּרַפְתַּת הַמְּזוֹן, מְשַׁמַּח לְמַעְלָה וּמְשַׁמַּח לְמַטָּה. וְצָרִיף לְבָרֵךְ בְּשִׁמְחָה וּבְרִצּוֹן הַלֵּב, כְּדִי לְשַׁמַּח מִדַּת הַטּוֹב, שְׂכַתוֹב וַיֵּאכֵל בְּעֵז וַיִּשֶׁתּ וַיֵּיטֵב לָבוֹ. זוֹהִי מִדַּת הַטּוֹב, שְׂכַתוֹב (מְשַׁלֵּי טו) וְטוֹב לֵב מְשַׁתָּה תָּמִיד. בָּאוּ הַחֲבָרִים וּנְשָׁקוּהוּ, וְעָשׂוּ שְׂמִחָה וְהִלּוּלָה אַחֲרָת, וְהִזְמִינוּ אֶת כָּל בְּנֵי הַמִּקְדָּשׁ, וְשִׂמְחוּ רֵאשׁ לְכָלֵם.

וַיָּבֵא לְשִׁכְבַּת בְּקִצָּה הָעֶרְמָה (רות a) רַבִּי נְהוֹרָאִי וְרַבִּי יְהוּדָאִי בָּאוּ לְטַבְּרִיָּה. שְׁמַעוּ אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂאוֹמֵר אֶת הַפְּסוּקַת הַזֶּה, וַיֵּאכֵל בְּעֵז וַיִּשֶׁתּ כּוֹי. וַיֵּיטֵב לָבוֹ - אֲכִילַת חַיִּים שֶׁל מַעְלָה, וּמֵאוֹתָם הַחַיִּים שְׂמַח אֶת לָבוֹ. וְכִיּוֹן

וְאָמַר רַבִּי אַבְא, נָשִׁים חַיִּיבוֹת בְּמִקְרָא מְגִילָה, אָבֵל הֵם אֵינָן קוֹרְאוֹת לְאַחֵרִים. אָבֵל חַיִּיבוֹת לְשִׁמְעָה הַבְּרָכָה מִפִּי הַמְּבָרֵךְ. כְּעֵין זֶה, חַיִּיבַת הָאִשָּׁה לְשִׁמְעָה הַבְּרָכָה מִפִּי בְּעֵלָהּ, וְחַיִּיב בְּעֵלָה לְהַמְתִּין לָהּ עַל הַשּׁוֹלְחָן, כְּדִי לְשִׁמְעָה מִפִּי הַמְּבָרֵךְ.

אֵין שָׁם זָכָר, קוֹרְאִים לְמִי שְׂמֵרָה לָהֶם. הָיוּ נָשִׁים הַרְבֵּה, הַמְּבָרֵךְ עֲלֵיהֶן, אֵינּוּ מְבָרֵךְ בְּשֵׁם. דְּתַנִּינָן, נָשִׁים אֵינָן מְצַטְרְפוֹת לְזִמּוֹן. וְהוֹאִיל וְאֵינָן מְצַטְרְפוֹת לְזִמּוֹן, אֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם בְּשֵׁם, דְּעִיקָר בְּרַפְתַּת הַמְּזוֹן בְּזָכָר הוּא, וְלֹא בְּנִקְבָה. אָבֵל מְחַיִּבוֹת לְשִׁמְעָה בְּרַפְתַּת הַמְּזוֹן. וּמְחַיִּבוֹת בְּמִקְרָא מְגִילָה, לְשִׁמְעָה מִפִּי הַקּוֹרֵא.

בְּרַפְתַּת בְּנֵי יְרוּשָׁלַיִם בְּכַרְפַּת הַמְּזוֹן, דִּהָא אֲנִי מְבָרְכִי עַד הַשְּׁתָּא לְמַעְלָה, וַיֵּשׁ לְבָרֵךְ לְמַטָּה, וּלְבָרֵךְ עַל בְּנֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, דִּהָא מִשָּׁם מְזוֹן יוֹצֵא לְכָל הָעוֹלָם. וְשָׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם אֵינָן נִזְוָנִים אֶלָּא מִשָּׁם, מִן הַתְּמִצִּית. וְהַכֹּל הוּא בְּכַרְכָּה רֵאשׁוֹנָה, כָּלֵל הַכֹּל. וְעַד הָכָא בְּרַפְתַּת הַמְּזוֹן.

וְכִי דְמְבָרֵךְ בְּרַפְתַּת הַמְּזוֹן, חֲדִי לְעִילָא, וְחֲדִי לְתַתָּא. וְאַצְטְרִיף לְבָרֵךְ בְּחֻדָּא, וּבְרַעוּתָא דְלָבָא, בְּגִין לְמַחְדִּי מִדַּת הַטּוֹב, דְּכַתִּיב וַיֵּאכֵל בְּעֵז וַיִּשֶׁתּ וַיֵּיטֵב לָבוֹ. דָּא הִיא מִדַּת הַטּוֹב. דְּכַתִּיב, (מְשַׁלֵּי טו טו) וְטוֹב לֵב מְשַׁתָּה תָּמִיד. אֶתוּ חֲבָרִיָּא וּנְשָׁקוּ לָיָהּ, וְעַבְדוּ חֻדָּהּ וְהִלּוּלָא אַחֲרָא, וְזִמְנִינוּ לְכָל בְּנֵי הַיּוֹכְתָא, וְשׁוּיָהּ וְרִישָׁא לְכוּלָּהּ (דף קו ע"א).

וַיָּבֵא לְשִׁכְבַּת בְּקִצָּה הָעֶרְמָה. רַבִּי נְהוֹרָאִי וְרַבִּי יְהוּדָאִי אֶתוּ לְטַבְּרִיָּה, שְׁמַעוּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּאָמַר לְהָאִי קָרָא, וַיֵּאכֵל בְּעֵז וַיִּשֶׁתּ וַיֵּיטֵב לָבוֹ. אֲכִילַת חַיִּים שֶׁל מַעְלָה,

וּמֵאֵינוֹן חֲזִין חֲדֵי לְלַבּוֹ. וְכִיּוֹן דְּחֲדֵי לִיָּה, מִיָּד
וְיָבֵא לְשֹׁכֵב בְּקִצָּה הָעֲרִימָה, אֲלִין אֲבָנִין טְבִין,
וּמְרַגְלִין טְבִין עֵילָאִין, דְּסַחְרִין פּוֹרְסִיא
קְדִישָׁא. כְּמָה דְּאֵת אָמֵר, (שה"ש ז א) בְּטַנְךָ עֲרַמְת
חֲטִים סוּגָה בְּשׁוֹשְׁנִים.

וּמֵאֵי דְכִתִּיב, וְתָבֵא בְּלֹט וְתַגְל מְרַגְלוֹתֶי
וְתִשְׁכַּב. שְׁכִיבַת רַגְלוֹי, וְלֹא שְׁכִיבַת
לְקִיבְלִיָּה, וְלֹא לְגַבִּיָּה. וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה,
מִכָּאֵן דְּעַד חֲצֵי לַיְלָה לֹא יָדַע. דְּאִין הִקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא נִכְנַס לְגַן עֵדֶן עִם הַצְּדִיקִים, אֲלֵא
עַד אַחַר חֲצֵי הַלַּיְלָה.

דְּהָא בְּרֵאשִׁיתָא דְּלִילָא, כָּל נִשְׁמַתִּין סְלָקִין,
וְעֲרִימַת חֲטִין מִתְתַּקְנָא בְּהוּן. כִּד
אַתְפְּלִיג לִילָא, כְּדִין קָלָא אֵיתְעַר וְקָרִי, וְהָהוּא
קָלָא אֵיתְעַר מִסְטָרָא דְצָפוֹן. וְהָהוּא שְׁלֵהוּבִי
מְטִי עַד לְהָהוּא אַתְר דְּאִיקָרִי גְבַר, כְּדִין קָרִי
בַּחִילָא. וְאִיקָרִי קָרִיאת הַגְּבַר. וּמֵאֵן אִיהוּ.
גְּבַרִיא"ל. בְּטַשׁ הָהוּא שְׁלֵהוּבָא בְּגַדְפוּי
דְּתַרְנַגּוּלָא דְלִתְתָא, וְקָרָא.

כְּדִין עֵילָא וְתַתָּא בְּקִיּוּמָא דְדִינָא דְשִׁמְאֵלָא
קְיִימָא. וְכִדִּין פְּתִיב, וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה
וַיִּחְרַד הָאִישׁ וַיִּלְפַּת וַהֲנִיחַ אִשָּׁה שׁוֹכֶבֶת
מְרַגְלוֹתֶיו.

וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה. תַּנּוּן, תַּלְת מְשֻׁמְרוֹת הָיוּ
הַלַּיְלָה, וְעַל כָּל מְשֻׁמֵר וּמְשֻׁמֵר יוֹשֵׁב
הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׂוֹאֵג פְּאָרִי. וּבְכָל מְשֻׁמְרָה
וּמְשֻׁמְרָה מְלֹאכִין יִדְעִיעִין, מִמְּנָן בְּלִילָא
בְּאִילִין תַּלְת מְשֻׁמְרוֹת.

בְּמִשְׁמְרָה הִרְאִישׁוּנָה, אֵינוֹן מְלֹאכִין דְּאִמְרִין
שִׁירְתָא בְּרִישׁ לִילָא. וּמֵאֵי קְאָמְרִי.
(תהלים כד א) לְדוֹד מִזְמוֹר לַה' הָאֲרָץ וּגּוֹ', מִי יַעֲלֶה
בְּהַר ה'. נְקִי כַפַּיִם וּבַר לִבִּב וּגּוֹ'.

שְׁשֻׁמַּח אוֹתוֹ, מִיָּד וְיָבֵא לְשֹׁכֵב
בְּקִצָּה הָעֲרִמָה - אֵלוֹ אֲבָנִים
טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת טוֹבוֹת עֲלִיוֹנוֹת
שִׁסּוּכְבוֹת אֵת הַכֶּסֶף הַקְּדוּשׁ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שיר"ד ז) בְּטַנְךָ עֲרַמְת חֲטִים
סוּגָה בְּשׁוֹשְׁנִים.

וְכֵּה שְׁפָתוֹב (רות א) וְתָבֵא בְּלֹט
וְתַגְל מְרַגְלִתִּיו וְתִשְׁכַּב - נִשְׁכְּבָה
לְרַגְלִיו, וְלֹא נִשְׁכְּבָה כְּנַגְדּוֹ, וְלֹא
אֲצִלוֹ. וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה, מִכָּאֵן
שֶׁעַד חֲצֵי הַלַּיְלָה לֹא יָדַע, שֶׁאִין
הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנַס לְגַן עֵדֶן
עִם הַצְּדִיקִים אֲלֵא עַד אַחַר חֲצֵי
הַלַּיְלָה.

שְׁהָרִי בְּרֵאשִׁית הַלַּיְלָה כָּל
הַנְּשֻׁמּוֹת עוֹלוֹת, וְעֲרַמְת חֲטִים
מִתְתַּקְנָת בְּהֵם. כְּשֶׁנֶּחְלַק הַלַּיְלָה,
אִז קוֹל מִתְעוֹרֵר וְקוֹרָא, וְאוֹתוֹ
הַקּוֹל מִתְעוֹרֵר מִצַּד הַצָּפוֹן.
וְאוֹתָם הַשְּׁלֵהבוֹת מְגִיעוֹת עַד
אוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁנִּקְרָא גְּבַר, וְאִז
קוֹרָא בַּחִיל, וְנִקְרָאת קְרִיאת
הַגְּבַר. וּמִיָּהוּ? גְּבַרִיא"ל. מִכָּה
אוֹתָהּ הַשְּׁלֵהבַת כְּכַנְפֵי הַתְּרַנְגּוּל
שֶׁלְמִטָּה, וְקוֹרָא.

וְאִז מְעַלָּה וּמְטָה בְּקִיּוּם הַדִּין שֶׁל
הַשְּׁמַאל עוֹמְדִים. וְאִז כְּתוּב (רות
א) וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיִּחְרַד הָאִישׁ
וַיִּלְפַּת וַהֲנִיחַ אִשָּׁה שׁוֹכֶבֶת
מְרַגְלִתִּיו.

וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה. שְׁנִינּוּ, שֶׁלֹּש
מְשֻׁמְרוֹת הוּא הַלַּיְלָה, וְעַל כָּל
מְשֻׁמֵר וּמְשֻׁמֵר יוֹשֵׁב הִקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְשׂוֹאֵג פְּאָרִי. וּבְכָל
מְשֻׁמְרָה וּמְשֻׁמְרָה מְלֹאכִים
יִדְעִים, מִמְּנִים בְּלִילָה בְּשִׁלְשׁ
הַמְשֻׁמְרוֹת הֵלְלוּ.

בְּמִשְׁמְרָה הִרְאִישׁוּנָה, הֵם
הַמְּלֹאכִים שֶׁאוֹמְרִים שִׁירָה
בְּרֵאשִׁית הַלַּיְלָה. וְכֵּה הֵם
אוֹמְרִים? (תהלים כד) לְדוֹד מִזְמוֹר
לַה' הָאֲרָץ וּגּוֹ', מִי יַעֲלֶה בְּהַר
ה'. נְקִי כַפַּיִם וּבַר לִבִּב וּגּוֹ'.

משום שכל נשמות בני האדם יוצאות ורצות לעלות. כשעולות למקום של הממנים הללו ששם עומדים המשמרה הראשונה, יש שם שלש מאות ששים וחמשה היכלות, פחשבון ימות השנה, וממנים מגנים עליהם.

אם זוכות אותן הנשמות, פותחים להן פתחים עליונים. ואם לא, דוחים אותן החוצה, והולכות ומשוטטות בכל העולם, ופוגשות את אותן הרוחות הרעות, ומודיעות להן דברים, מהם פוזבים ומהם אמת. אם זוכות להפנס, פותחים להן פתח, ונכנסות ועולות למקום אותן האחרות.

משמרת שניה, שם הם הממנים האחרים, שנקראים אבלי ציון, שמתאבלים על חרבן בית המקדש.

ובאותה השעה של קריאת הגבר, שמתעוררת אותה השלהבת של צד הצפון, מאותה התעוררות השלהבת הזאת, כשיוֹרֶדֶת לעולם הזה, עד פני התרנגול של העולם הזה, קורא בחיל, ואומר: התעוררו לבכיה של בית המקדש כל אותם בעלי השלום, שפֶּתוּב (ישעיה לג ז) מלאכי שלום מר בכפיון.

מי שרואה בכי, ומי שלא רואה בכי, כלם מתפנסים לבכי של בית המקדש. מי ראה הערבוביה של כל צבאות השמים, וכל המרפכות הקדושות שגועות ובוכות?

והקדוש ברוך הוא גועה ובוכה, ובוֹעֵט בשלש מאות ושבעים (ותשעים) רקיעים. ואז, באותה השעה כתוב, (רות א) ויהי כחצי הלילה ויחרד האיש וילפת. האיש - זה הקדוש ברוך הוא, ששואג ונותן קול על חרבן בית

בגין דכל נשמתין דבני נשא, נפקו ובעאן לסלקא. פד סלקין לדוכתא דאלין ממנן דמשמרה ראשונה קיימין, אית תמן תלת מאה ושיתין וחמש היכלין, פחושבן יומי שתא, וממנן תריסין עלייהו.

אי זכאין אינון נשמתין, פתחין להון פתחין עילאין. ואי לאו, דחייין לון לבר, ואזלין ומשטטי בכל עלמא, ופגעי באינון רוחין בישין, ואודעין להון מילין, מנהון פדיבין, ומנהון קשוט. אי זכאן לאעלא, פתחין להון פתחא, ועאלין וסלקין לדוכתא דאינון אוחרנייתא.

משמרה שנייה, תמן אינון ממנין אחרנין, איקרוין אבלי ציון, דקא מתאבלי על חורבן בית המקדש.

ובההוא שעתא דקריאת הגבר, דאיתער ההוא שלהובא דסטר צפון, מההוא אתערין דההוא שלהובא, פד נחתא להאי עלמא, עד גדפי תרנגולא דהאי עלמא, קרי בחיל, ואמר, אתערו לבכיא דבי מקדשא, כל אינון מאריהון דשלום דכתיב, (ישעיה לג ז) מלאכי שלום מר בכפיון.

מאן דחמא בכיא, ומאן דלא חמא בכיא, כולהו מתפנשין לבכיה דבי מקדשא. מאן חמא ערבוביא דכל חילי שמיא, וכל רתיכין קדישין געו וכוו.

והקדוש ברוך הוא געי ובכי, ובעיט בתלת מאה ושבעין (כ"א ותשעים) רקיעין. וכדין, בההיא שעתא פתיב, ויהי כחצי הלילה ויחרד האיש וילפת. האיש, דא קודשא ברוך הוא, דשאג ויהיב קלא על חורבן דבי מקדשא. הדא הוא דכתיב, (ירמיה כה ל) ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו. שאוג ישאג על נהו,

דא שכנינתא. וילפת, פמה דאת אמר (איוב ז יח) ילפתו ארחות דרפם.

בדין איהו בעט ברקיעין פוילהו, וכל חיילין, וכל רתיכין, בכאן ומתאבלן בההוא שעתא. מאי קאמרי, (תהלים עט א) אלהים באו גוים בנחלתך וגו'. נתנו את נבלת עבדיך וגו'. (שם קלו א) על נהרות בבלי וגו'.

וילפת, אמאי. בגין, (דהא) והנה אשה שוכבת מרגלותיו, שכיבת לעפרא, מהדקא בין רגליו, דא כנסת ישראל. פדין בההיא שעתא איהי איתערת לגביה, והוא שאיל לה, מי את בתי בגלותא. ומי את בשעתא דא.

והאמר אנכי רות אמתך. מרות בצערין, מרות מכאובין על בני (דאינין) בגלותא. ועל פלטיירין קדישין דאתתריכנא מנייהו, ולא די דאתתריכנא, אלא דמחרפין ומקללין בכל יומא עלייהו, ולית לי פומא בגלותא לאהדרא לון.

ויאמר ברוכה את לה בתי הטבת חסדך האחרון מן הראשון לבלתי לכת אחרי הפחורים אם דל אם עשיר. אמר לה קודשא בריך הוא, ברתי, אדפר קדמי, פד דוד משיחי אתתך מירושלם, והוא אתא עד פחורים, ונפיק שמעי בן גרא מן הימיני לגבי משיחי, וגדיף וקילל לגביה, ושתיק. פהאי גידופא לא הוה גידופא. וקליל ליה קללה נמרצת, ולא חייש לאתבא ליה, ושתיק.

והשתא בגלותא, אוף הכי טיבו וקשוט סגי עבדת עמי, ואוטיבת (דאטיבת) דא טיבו בתראה, מההוא קדמאה דהוה מבחורים, ולא את חיישא למיהו בתר חירופין וגידופין דשאר עמין, דאינון פההוא מבחורים. אם דל, דא אספסיינוס דלא בר מלפא הוה. ואם

המקדש. זהו שכתוב (ירמיה כה) ה' ממרום ישאג ויממעון קדשו יתן קולו. שאג ישאג על גוהו - זו השכינה. וילפת - כמו שנאמר (איוב ו) ילפתו ארחות דרפם.

ואו הוא בועט בכל הרקיעים, וכל הצבאות וכל המרפבות בוכים ומתאבלים באותה השעה. מה הם אומרים? (תהלים עט) אלהים באו גוים בנחלתך וגו'. נתנו את נבלת עבדיך וגו'. (שם קלט) על נהרות בבלי וגו'.

וילפת, למה? משום (שהרי) הנה אשה שוכבת מרגלותיו, שוכבת לעפר, מהדקת בין הרגלים, זו כנסת ישראל. אז באותה שעה היא מתעוררת אליו, והוא שואל אותה, מי את בתי בגלות, ומי את בשעה הזו?

והאמר אנכי רות אמתך. רוייה בצער, רוייה במכאובים על בני (שם) בגלות, ועל הפלטיירין הקדושים שגרשתי מהם. ולא די שגרשתי, אלא שמחרפים ומקללים בכל יום עליהם, ואין לי פה בגלות להחזיר להם.

ויאמר ברוכה את לה בתי היטבת חסדך האחרון מן הראשון לבלתי לכת אחרי הפחורים אם דל אם עשיר. אמר לה הקדוש ברוך הוא, בתי, נזכר לפני, כשדוד משיחי גרש מירושלים, והוא בא עד פחורים, ויצא שמעי בן גרא מן הימיני אל משיחי, וגדף וקלל אליו, ושתיק. כמו הגדוף הזה לא היה גדוף, וקלל אותו קללה נמרצת, ולא חשש להשיבו, ושתיק.

וכעת בגלות, אף כאן חסד נאמת הרבה עשית עמדי, והיטבת (שהיטבת) את החסד האחרון הזה מאותו הראשון שהיה מבחורים, ואינך חוששת ללכת אחר החרופים והגדופים של שאר

העמים, שהם כמו אותן מבחורים. אם דל - זה אספספונס, שלא היה בן מלך. ואם עשיר - זה נבוכדנצר המלך בן מלך, ראש הנזקב.

והכמת שלמה אל שמעי, מה כתוב בו? (שמואל-ב טו) צא צא איש הדמים ואיש הבליעל. צא צא מעמים. צא מירושלים, צא מביתך. אמר לו שלמה, איני כף, אלא (מלכים-א ב) בנה לך בית בירושלים וגו', והנה ביום צאתך וגו'.

ועל זה אמר לו הקדוש ברוך הוא, היטבת מסדר האחרון מן הראשון, שהתקמת בקיום אלי, ולא חששת לחרוף והגדוף של שאר העמים. אבל ליני הלילה, תהיי פעת בגלות, והובילי את בנך לשם בתורה ובמעשים טובים. ואם יעידו עליך מעשים טובים לגאל אותך - יגאל, ואם לא - יגאלתיך אנכי. חי ה' שכבי עד הבקר, עד שיבא הבקר והארת הגאולה. (ליני הלילה וגו').

בשעה שנחלק הלילה, היא מתעוררת אליו, ואז נכנס הקדוש ברוך הוא לגן העדן עם הצדיקים, להשתעשע בתורה בגן העדן עד בא היום.

ואז בא הגואל. מתי? בזמן שישאל מתפללים תפלה, וסומכים גאולה לתפלה, וישאל שרונים על הארץ הקדושה. וכשלא סומכים גאולה לתפלה, אז לא סומך זה את זה, והולכת בגלות.

והנה הגאל עבר אשר דבר בעז (רות ד), והו גואל קרוב, יותר קרוב לגאולה. הרבה קרוב לעולם הבא, והימין העליון.

ויאמר סורה שבה פה פלוני אלמוני. מה זה אלמוני? אלמוני ממש. שהרי כתוב, השיב אחור

עשיר, דא נבוכדנצר מלכא בר מלכא רישא דדהבא.

והכמתא דשלמה לגבי שמעי, מאי פתיב ביה.

(ש"ב טו ז) צא צא איש הדמים ואיש הבליעל. פוק פוק תרי זימני, פוק מירושלים, פוק מביתך. אמר ליה שלמה אנא לאו הכי אלא (מ"א ב לו) בנה לך בית בירושלים וגו', והנה ביום צאתך וגו'.

ועל דא אמר ליה קודשא בריך הוא, הטבת מסדר האחרון מן הראשון, דאתקיימת בקיומא לגבאי, ולא חיישת לחרופא וגידופא דשאר עמין. אבל ליני הלילה, הוי השתא בגלותא, ואנהיגי לבניך תמן באורייתא ובעובדין טבין. ואם יסהדן עליך עובדין טבין למפרוק לך, יפרוק. ואם לאו, יגאלתיך אנכי. חי ה' שכבי עד הבקר, עד דייתי צפרא ונהירו דפורקנא. (ד"א ליני הלילה וגו').

בשעתא דאתפליג ליליא, איהי איתערת לגביה, פדין קודשא בריך הוא אעיל בגינתא דעדן, עם צדיקיא, לאשתעשעא באורייתא בגינתא דעדן, עד יומא.

בדין אתי גואל. אימתי. בזמנא דישאל מצלן צלותא, וסמכין גאולה לתפלה. וישאל שריין על ארעא קדישא. וכד לא סמיה גאולה לתפלה, אז לא סמיה דא לדא, ואזלת בגלותא. והנה הגאל עבר אשר דבר בעז, דא איהו

גואל קרוב, יתיר קרוב לפורקן, (ד' טו) סגי קרוב לעלמא דאתי, וימינא עילאה.

ויאמר סורה שבה פה פלוני אלמוני. מאי אלמוני. אלמוני ממש. דהא כתיב, השיב אחור ימינו. אמאי. אלא, בגין דהא עד קץ הימין שכיבת לארעא, כדין הוא

ימינו. למה? אלא משום שהרי עד קץ הימין שוכבת לארץ, אז הוא אלמוני. פלוני מכסה, גנוז מיום שנברא העולם.

לא אוכל לגאל לי פן אשחית את נחלתי (שם). מכאן ששני משיחים הם, גואל קרוב וגואל רחוק. גואל קרוב מצד הימין. גואל רחוק זה משיח בן יוסף. ומי הוא? יוסף שנקרא צדיק, וזהו המשיח שבא ראשון.

לא אוכל לגאל לי, שהרי הימין (שהוא לאחור, שכתוב איכה ב) השיב אחור (מינו), פתוב בו הושיעה ימינך וענני ועד שנושע זה, לא אוכל לגאל לי.

גאל לך אתה את גאלתי. שהרי משיח בן יוסף בא ויגאל הראשון. אחר כך מתעורר הימין הגנוז, שהוא גנוז לשני הצדיקים הללו, צדיק וצדיק. ועל זה שנינו שהוא גנוז לצדיקים, וכזה יקומו ויתחברו בתשוקה בגניזה, לעשות תולדות ופרות בעולם, ואז ימין ה' רוממה.

ויאמר הגאל לבעז קנה לך וישלף נעלו (רות ד), כמו שנאמר (איוב ב) שלף ויצא מגוה. (שלף איש - זה משה) בהתעוררות של ברית משתעי, ובבלשון פבור. דכיון דאיתער ימינא לגבי צדיק, מיד וישלוף נעלו, (ההתעוררות) שלו אל העולם הפתוח. (אז מתעורר לעשות תולדות בעולם) בלח אותו הגואל הקרוב, ומעורר אותו אל העולם, ואמר קנה לך.

עד כאן סודות המגלה הזו. באו רבי נהוראי ורבי יהודאי, ונשקו ראשו וידו. אמרו, ודאי אור של סיני (בסלע העליון) כך גם לפניו, המאור של האור הוא.

וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו וזאת

אלמוני. פלוני מכוסה, גנוז מיומא דאתברי עלמא.

לא אוכל לגאל לי פן אשחית את נחלתי. מכאן, דתרין משיחין אינון, גואל קרוב וגואל רחוק. גואל קרוב, מסטרא דימינא. גואל רחוק, דא משיחא בן יוסף. ומאן איהו. יוסף דאקרי צדיק. ודא איהו משיחא דאתי ראשון.

לא אוכל לגאל לי, דהא ימינא דאיהו (לאחורא, דכתיב השיב אחור ומינו), פתיב ביה, (תהלים ס ו) הושיעה ימינך וענני. ועד דאתושע דא, לא אוכל לגאל לי.

גאל לך אתה את גאלתי. דהא משיח בן יוסף אתי ויפרוק קדמאה, לבתר אתערך ימינא גניזא, דאיהו גנוז לתרין צדיקים הללו, צדיק וצדיק. ועל דא תנינו, דאיהו גניז לצדיקים. וכזה יקומו ויתחברו בתיאובתא בגניזא, למיעבד איבין ופירין בעלמא, וכדין פתיב, (תהלים קיח טז) ימין ה' רוממה.

ויאמר הגאל לבעז קנה לך וישלף נעלו. פמה דאת אמר (איוב כ כה) שלף ויצא מגוה. (שלף איש זה משה) באיתערו דברית משתעי, ובבלשון פבור. דכיון דאיתער ימינא לגבי צדיק, מיד וישלוף נעלו. (אתער) דיליה לגבי עלמא תתאה. (כיון איתער למעבד איבין בעלמא), בחילא דההוא גואל קרוב. ואתער ליה לגבי עלמא, ואמר קנה לך. עד כאן רזין דמגילה זו. אתו רבי נהוראי ורבי יהודאי, ונשקו ראשיה וידיה. אמרו ודאי נהירו דסיני (בסינרא עלמא) הכי נמי קמיה, בוצינא דנהורא איהו.

וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו וזאת התעודה בישראל. רבנן

הַתַּעֲוָה בְּיִשְׂרָאֵל (רות ד). רְבוּתֵינוּ
פּוֹתְרִים הַפְּסוּק, וְאוֹמְרִים, זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (תהלים קב) לְפָנִים הָאֶרֶץ
יְסֻדָּת וּמַעֲשֵׂה יְדִידָה שְׁמַיִם.
כְּשֶׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
עוֹלָמוֹ, לֹא בְרָא אוֹתוֹ אֶלָּא עִם
הַתּוֹרָה. וְהַתּוֹרָה הִיְתָה אֲלֵפִים
שָׁנָה קָדָם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, שְׁפָתוֹב
(משלי ח) וְאֵהִיָּה שְׁעֵשׂוּעִים יוֹם יוֹם.
שְׁשִׁינּוּ, כְּשֶׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, הִכִּין אֶת הַתּוֹרָה,
שְׁפָתוֹב (איוב כח) אֲזַי רָאָה וַיִּסְפְּרָה
וְגו'. וְכִבְרָא בְּהָ עוֹלָם, וְאַחַר כֵּן
גִּנְזָה. עַד שֶׁבְרָא אָדָם הִרְאִישׁוֹן,
וְלִמְדָה לוֹ, שְׁפָתוֹב (שם) וַיֹּאמֶר
לְאָדָם וְגו'.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה עֲמָדוֹ כֹּל הָאוֹתִיּוֹת
לְפָנָיו. זֹאת אוֹמְרָת: בִּי יִבְרָא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ,
וְזֹאת אוֹמְרָת: בִּי יִבְרָא הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עוֹלָמוֹ. עֲמָדוֹ לְפָנָיו כֹּל
הָאוֹתִיּוֹת לְמַפְרָע, כְּתַשׁ"ר.

בְּאֵה ת', וְאֵמְרָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם,
רְצוֹנְךָ לְבְרָא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שְׂאֲנִי
חֲתִימָת כֹּל הָאוֹתִיּוֹת, וְעוֹד,
שְׂשִׁמְךָ הוּא אֵמֶת, בִּי נִחַתָּם? אָמַר
לָהּ: לֹא, אֵינְךָ כְּדָאֵי לְבְרָא כִּךְ אֶת
עוֹלָמִי, שְׂבִיךְ עֲתִידִין כְּמָה צְדִיקִים
מִבְּנֵי לְמוֹת, שְׁפָתוֹב (יחזקאל ט)
וְהַתּוֹיָת ת"ו עַל מַצְחוֹת הָאֲנָשִׁים
וְגו'. וּמִיד יִצְאָה לְפָנָיו בְּפָחִי
נֶפֶשׁ.

עֲמָדָה שִׁי"ן לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וְאֵמְרָה לְפָנָיו: רְבוּנוּ שֶׁל
עוֹלָם, רְצוֹנְךָ לְבְרָא בִּי אֶת
הָעוֹלָם, שְׂשִׁמְךָ שֶׁהוּא שְׂדֵי חֲתוּם
בִּי? אָמַר לָהּ: לֹא אֲבְרָא כִּךְ אֶת
עוֹלָמִי.

עַד שֶׁבָּאוּ ק"ר מַחְבְּרִים יַחַד.
אָמַר: לֹא אֲבְרָא בְּהֵם אֶת עוֹלָמִי.
וְכֵן בָּאוּ לְפָנָיו כָּלֵם, עַד כ"ף.
בֵּינָן שִׁירְדָה כ"ף מֵעַל הַכֶּתֶר,
נִזְדַּעְזְעוּ הַכֶּתֶר, וְנִזְדַּעְזְעוּ שְׂמוֹנִים

פְּתָרֵי קָרָא, וְאָמְרוּ, הָאֵי דְכְּתִיב, (תהלים קב כו)
לְפָנִים הָאֶרֶץ יְסֻדָּת וּמַעֲשֵׂה יְדִידָה שְׁמַיִם.
כְּשֶׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָמוֹ, לֹא בְרָא
אוֹתוֹ אֶלָּא עִם הַתּוֹרָה. וְהַתּוֹרָה הִיְתָה אֲלֵפִים
שָׁנָה קוֹדָם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם. דְּכְּתִיב, (משלי ח ח)
וְאֵהִיָּה שְׁעֵשׂוּעִים יוֹם יוֹם.

דְּתַנִּינָן, כְּשֶׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ,
הִכִּין אֶת הַתּוֹרָה. דְּכְּתִיב, (איוב כח כז) אֲזַי
רָאָה וַיִּסְפְּרָה וְגו'. וְכִבְרָא בְּהָ עוֹלָם, וְאַחַר כֵּן
גִּנְזָה. עַד שֶׁבְרָא אָדָם הִרְאִישׁוֹן, וְלִמְדָה לוֹ.
דְּכְּתִיב, (שם פסוק כח) וַיֹּאמֶר לְאָדָם וְגו'.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, עֲמָדוֹ כֹּל הָאוֹתִיּוֹת לְפָנָיו, זֹאת
אוֹמְרָת, בִּי יִבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֶת עוֹלָמוֹ, וְזֹאת אוֹמְרָת, בִּי יִבְרָא הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עוֹלָמוֹ. עֲמָדוֹ לְפָנָיו כֹּל הָאוֹתִיּוֹת
לְמַפְרָע, כְּתַשׁ"ר.

בְּאֵה ת', וְאֵמְרָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְצוֹנְךָ לְבְרָא בִּי אֶת
עוֹלָמְךָ, שְׂאֲנִי חֲתִימָת כֹּל הָאוֹתִיּוֹת, וְעוֹד
שְׂשִׁמְךָ הוּא אֵמֶת בִּי נִחַתָּם. אָמַר לָיָהּ, לֹא.
אֵינְךָ כְּדָאֵי לְבְרָא כִּךְ אֶת עוֹלָמִי, שְׂבִיךְ עֲתִידִין
כְּמָה צְדִיקִים מִבְּנֵי לְמוֹת. דְּכְּתִיב, (יחזקאל ט ד)
וְהַתּוֹיָת ת"ו עַל מַצְחוֹת הָאֲנָשִׁים וְגו'. וּמִיד
יִצְאָה לְפָנָיו בְּפָחִי נֶפֶשׁ.

עֲמָדָה שִׁי"ן לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֵמְרָה
לְפָנָיו, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְצוֹנְךָ לְבְרָא
בִּי אֶת הָעוֹלָם, שְׂשִׁמְךָ שֶׁהוּא שְׂדֵי חֲתוּם בִּי.
אָמַר לָהּ, לֹא אֵיבְרִי כִּךְ אֶת עוֹלָמִי.

עַד שֶׁבָּאוּ ק"ר מַחְבְּרִים יַחַד, אָמַר, לֹא אֵיבְרִי
כְּכֵם אֶת עוֹלָמִי. וְכֵן בָּאוּ לְפָנָיו כוֹלֵם, עַד
כ"ף.

בֵּינָן שִׁירְדָה כ"ף מֵעַל הַכֶּתֶר, נִזְדַּעְזְעוּ הַכֶּתֶר,
וְנִזְדַּעְזְעוּ שְׂמוֹנִים אֶלְף רְבוּא מְרַגְלִיּוֹת

אָלף רבוא מרגליות הקבועים
בפֿתֿר. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא: לָמָּה אַתֶּם מְזַדְעָזְעִים?
אָמְרוּ: רבונו של עולם, כֵּל טובנו
וְכָל כְּבוֹדֵנוּ, אֵינּוּ אֵלָּא בָּאוֹת כ"ף,
וְעַכְשָׁיו יֵרְדָה מֵעֲלֵינוּ.

אָמְרָה לְפָנָיו, רבונו של עולם,
רְצוֹנָךְ לְבָרָא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שְׂאֵנִי
אוֹת שֶׁל כְּבוֹדְךָ? גַּעַר בְּהַ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, אָמַר: כ"ף כ"ף, חֲזוּר
לְמִקוּמְךָ, וְלֹא יִשְׁאַר הַפֿתֿר שְׁלִי
גְרוּעַ, וְלֹא אֶבְרָא בְּךָ אֶת עוֹלָמִי,
שֶׁבְּךָ עֲתִידִין לְכַשֵּׁל כְּמָה אֲלָפִים
מִיִּשְׂרָאֵל, שְׂנֵאָמַר (שמות לב כח) וַיִּפֹּל
מִן הָעַם בַּיּוֹם הַהוּא כַּשְּׁלֹשֶׁת אֲלָפֵי אִישׁ. מִיָּד
חֲזָרָה מִלְּפָנָיו בְּפַחֵי נֶפֶשׁ, וְכֵן כּוֹלֵם.

עַד שֶׁבָּאָה בִּי"ת, וְאָמְרָה לְפָנָיו:
רבונו של עולם, רְצוֹנָךְ לְבָרָא בִּי
אֶת עוֹלָמְךָ, שְׂאֵנִי אוֹת שֶׁל בְּרָכָה,
וְכִי מְבָרְכִים אוֹתְךָ בְּנִיךָ יִשְׂרָאֵל
הַעֲתִידִים לְבֹא בְּעוֹלָם, וְאוֹמְרִים
בְּרוּךְ אַתָּה ה' אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא: בְּךָ וְדַאי אֶבְרָא אֶת
עוֹלָמִי, וְאַתָּה רְאוּיָה לְכָךְ!

עֲמָדָה אוֹת אֲל"ף, וְלֹא נִכְנָסָה
לְפָנָיו. אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא: אֲל"ף אֲל"ף, לָמָּה לֹא
תִכְנָסִי כִּשְׂאָר כָּל הָאוֹתִיּוֹת
שֶׁנִּכְנָסוּ לְפָנָיו? אָמְרָה לְפָנָיו:
רבונו של עולם, מִפְּנֵי שְׂרָאִיתִי כָּל
הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּכְנָסוּ לְפָנֶיךָ, שְׂיִצְאוּ
בְּפַחֵי נֶפֶשׁ. וְכִבְרָ נִתְּתָ לְאוֹת בִּי"ת
רְשׁוֹת שֶׁתִּבְרָא בְּהַ אֶת עוֹלָמְךָ,
וְאֵין רְאוּי לְמַלְךְ הַמְּלָכִים, לְמִי
שְׂנַתֵּן מִתְּנָה, לְהַעֲבִירָה מִמֶּנּוּ, וְלִפְיִכְךָ
עֲמָדָתִי בְּמִקוּמִי. אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא: הוֹאִיל וְכָךְ
הוּא, אַתָּה תִּהְיִי רֵאשׁוּנָה לְכָל
הָאוֹתִיּוֹת. בְּךָ אֲנִי מִתְּעַלָּה לְהַקְרָא
בְּךָ שְׂמִי אֶחָד.

וּבַתּוֹרָה הִיא מְשַׁגִּיחַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבּוֹרֵא
בְּרוּךְ הוּא, וּבּוֹרֵא אֶת הָעוֹלָם.

הַקְּבוּעִים בְּפֿתֿר. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
לָמָּה אַתֶּם מְזַדְעָזְעִים. אָמְרוּ, רבונו של עולם,
כֵּל טוֹבֵינוּ, וְכָל כְּבוֹדֵנוּ, אֵינּוּ אֵלָּא בָּאוֹת כ"ף.
וְעַכְשָׁיו יֵרְדָה מֵעֲלֵינוּ.

אָמְרָה לְפָנָיו, רבונו של עולם, רְצוֹנָךְ לְבָרוא
בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שְׂאֵנִי אוֹת שֶׁל כְּבוֹדְךָ.
גַּעַר בְּהַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָמַר, כ"ף כ"ף,
חֲזוּר לְמִקוּמְךָ, וְלֹא יִשְׁאַר הַפֿתֿר שְׁלִי גְרוּעַ,
וְלֹא אֶבְרָא בְּךָ אֶת עוֹלָמִי, שֶׁבְּךָ עֲתִידִין לְיַכְשֵׁל
כְּמָה אֲלָפִים מִיִּשְׂרָאֵל. שְׂנֵאָמַר, (שמות לב כח) וַיִּפֹּל
מִן הָעַם בַּיּוֹם הַהוּא כַּשְּׁלֹשֶׁת אֲלָפֵי אִישׁ. מִיָּד
חֲזָרָה מִלְּפָנָיו בְּפַחֵי נֶפֶשׁ, וְכֵן כּוֹלֵם.

עַד שֶׁבָּאָה בִּי"ת, וְאָמְרָה לְפָנָיו, רבונו של
עולם, רְצוֹנָךְ לְבָרוא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ, שְׂאֵנִי
אוֹת שֶׁל בְּרָכָה, וְכִי מְבָרְכִין אוֹתְךָ בְּנִיךָ יִשְׂרָאֵל
הַעֲתִידִים לְבֹא בְּעוֹלָם, וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ אַתָּה
ה'. אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּךָ וְדַאי אֵיבְרִי
אֶת עוֹלָמִי, וְאַתָּה רְאוּיָה לְכָךְ.

עֲמָרָה אוֹת אֲלָף, וְלֹא נִכְנָסָה לְפָנָיו. אָמַר לִיה
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲל"ף אֲל"ף לָמָּה
לֹא תִכְנָסִי כִּשְׂאָר כָּל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּכְנָסוּ לְפָנָיו.
אָמְרָה לְפָנָיו, רבונו של עולם, מִפְּנֵי שְׂרָאִיתִי
כָּל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּכְנָסוּ לְפָנֶיךָ, שְׂיִצְאוּ בְּפַחֵי
נֶפֶשׁ. וְכִבְרָ נִתְּתָ לְאוֹת בִּי"ת רְשׁוֹת, שֶׁתִּבְרָא
בְּהַ אֶת עוֹלָמְךָ, וְאֵין רְאוּי לְמַלְךְ הַמְּלָכִים,
לְמִי שְׂנַתֵּן מִתְּנָה, לְהַעֲבִירָה מִמֶּנּוּ, וְלִפְיִכְךָ
עֲמָדָתִי בְּמִקוּמִי. אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
הוֹאִיל וְכָךְ הוּא, אַתָּה תִּהְיִי רֵאשׁוּנָה לְכָל
הָאוֹתִיּוֹת. בְּךָ אֲנִי מִתְּעַלָּה, לְהַקְרָא בְּךָ שְׂמִי
אֶחָד.

וּבַתּוֹרָה הִיא מְשַׁגִּיחַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבּוֹרֵא
אֶת הָעוֹלָם. וְהֵא בָּאוֹת ב' בְּלָבָד בְּרָא

אֶת הָעוֹלָם, וְהֵלֵא (וְאֵת) אֲמַרְתָּ בַתּוֹרָה בַּתּוֹלָה
בְּרָא אֶת הָעוֹלָם.

אֲרָא מְלַמֵּד, שְׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאוֹת
בִּי"ת, כְּמִין קוּמְטָרָא דְאַסְקוּפָא זו, וְכָל
הָאוֹתִיּוֹת בָּאוֹת וּמְרִאוֹת בָּהּ אֶת פִּחְזָן, וְכָל
הָאוֹתִיּוֹת עֲמָדוֹ בָּהּ. לְפִיכָךְ, בַּתּוֹרָה מִמֶּשׁ
הַשְּׁגִיחַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבְרָא אֶת עוֹלָמוֹ
(הָדָא הוּא דְכְּתִיב (מְשַׁלֵּי ח כב) יְהו"ה קִנְיֵי רֵאשִׁית דְּרַבְבִּי).

רַב הוּנָא אָמַר, בָּא וּרְאֵה, שְׂאִין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְקַפֵּחַ שְׂכָר כָּל בְּרִיָּה, אָף עַל פִּי
שְׁהאוֹתִיּוֹת נִכְנְסוּ לְמַפְרָע, תַּש"ר, וְהִדִּיחָן
מִלְּפָנָיו, וְנָתַן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַכְּבוֹד לְאוֹת
ב'. כְּשֶׁבָא לְבְרָא אֶת עוֹלָמוֹ, בָּא וְצָרְפָן לְאוֹת
ב', דְּכְתִיב בְּרֵאשִׁית. הָרִי לָךְ תַּש"ר, וְאוֹת א',
וְאוֹת יו"ד, נְצַטְרָפוּ עִמָּה.

וְאוֹת ב' נְטִלָה כָּל הָאוֹתִיּוֹת עִמָּה, וְהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּרָא בָּהֶם אֶת עוֹלָמוֹ. (דף קח
א"ו) וְהָאוֹתִיּוֹת כּוֹלֵם נִקְרְאוּ לְפָנִים. מֵאֵי טַעְמָא,
מִפְּנֵי שְׁנִבְרָאוּ אֲלָפִים שָׁנָה קוֹדֵם שְׁנִבְרָא
הָעוֹלָם. וּבַתּוֹרָה שְׁנִקְרְאָה לְפָנִים, בְּרָא הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, לְפָנִים
הָאָרֶץ יִסְדַּת וּמַעֲשֵׂה יְדִידָה שָׁמַיִם.

רַבִּי חֲנִינָא אוֹמַר, מֵאוֹתָם דְּבָרִים שְׁעָלוּ
בְּמַחְשָׁבָה, קוֹדֵם שְׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשָׁבָה, מִפְּנֵי
שְׁהֵם רְאוּיִים לְקַבֵּל הַתּוֹרָה. וְכָל הָאוֹתִיּוֹת
נִבְרָאוּ בְּרֵאשׁוֹ. כִּיּוֹן שְׁעָלָה בְּמַחְשָׁבָה, כְּבִיכּוֹל,
עֲמַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְחֻקָּה בּוֹ אֶת הַתּוֹרָה,
וְכָל הָאוֹתִיּוֹת נִבְרָאוּ (נ"א נִבְרָאוּ) בְּרֵאשׁוֹ.

וְעַלֵּי נִתְקַיְּמָה הַתּוֹרָה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וְזֹאת
לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל. וְאִין זֹאת אֲלָא הַתּוֹרָה,
שְׁהִיא קוֹדֵם לְיִשְׂרָאֵל, לְפָנִים אֵלּוּ הָאוֹתִיּוֹת.
וְהַכֵּל הִיא חֻקוֹק וְנִרְשָׁם בְּיִשְׂרָאֵל.

וְהָרִי בָאוֹת ב' בְּלִבְד בְּרָא אֶת
הָעוֹלָם, וְהֵלֵא (וְאֵת) אֲמַרְתָּ
בַתּוֹרָה כְּלָה בְּרָא אֶת הָעוֹלָם? !
אֲרָא, מְלַמֵּד שְׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְאוֹת בִּי"ת כְּמִין אָרוֹן
שְׁמִכְסָה מֵעַל, וְכָל הָאוֹתִיּוֹת
בָּאוֹת וּמְרִאוֹת בָּהּ אֶת פִּחְזָן, וְכָל
הָאוֹתִיּוֹת עֲמָדוֹ בָּהּ. לְפִיכָךְ
בַּתּוֹרָה מִמֶּשׁ הַשְּׁגִיחַ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וּבְרָא אֶת עוֹלָמוֹ. (וְהוּ

שְׁכַתוּב (מְשַׁלֵּי ח) ה' קִנְיֵי רֵאשִׁית דְּרַבְבִּי)

רַב הוּנָא אָמַר, בָּא וּרְאֵה שְׂאִין
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַפֵּחַ שְׂכָר כָּל
בְּרִיָּה. אָף עַל פִּי שְׁהאוֹתִיּוֹת
נִכְנְסוּ לְמַפְרָע, תַּש"ר, וְהִדִּיחָן
מִלְּפָנָיו, וְנָתַן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַכְּבוֹד לְאוֹת ב' - כְּשֶׁבָא לְבְרָא
אֶת עוֹלָמוֹ, בָּא וְצָרְפָן לְאוֹת ב',
שְׁכַתוּב בְּרֵאשִׁית. הָרִי לָךְ תַּש"ר,
וְאוֹת א', וְאוֹת יו"ד, נְצַטְרָפוּ
עִמָּה.

וְאוֹת ב' נְטִלָה כָּל הָאוֹתִיּוֹת עִמָּה,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָא בָּהֶם אֶת
עוֹלָמוֹ. וְהָאוֹתִיּוֹת כּוֹלֵם כְּלָם נִקְרְאוּ
לְפָנִים. מַה הַטַּעַם? מִפְּנֵי שְׁנִבְרָאוּ
אֲלָפִים שָׁנָה קוֹדֵם שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם.
וּבַתּוֹרָה, שְׁנִקְרְאָה לְפָנִים, בְּרָא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ. זֶהוּ
שְׁכַתוּב (תְּהִלִּים קב) לְפָנִים הָאָרֶץ
יִסְדַּת וּמַעֲשֵׂה יְדִידָה שָׁמַיִם.

רַבִּי חֲנִינָא אוֹמַר, מֵאוֹתָם דְּבָרִים
שְׁעָלוּ בְּמַחְשָׁבָה קוֹדֵם שְׁבְרָא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ -
יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשָׁבָה, מִפְּנֵי שְׁהֵם רְאוּיִים
לְקַבֵּל הַתּוֹרָה. וְכָל הָאוֹתִיּוֹת נִבְרָאוּ
בְּרֵאשׁוֹ. כִּיּוֹן שְׁעָלָה בְּמַחְשָׁבָה,
כְּבִיכּוֹל עֲמַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וְחֻקָּה בּוֹ אֶת הַתּוֹרָה, וְכָל
הָאוֹתִיּוֹת נִבְרָאוּ (נִבְרָאוּ) בְּרֵאשׁוֹ.

וְעַלֵּי נִתְקַיְּמָה הַתּוֹרָה. זֶהוּ
שְׁכַתוּב (רוֹת ד) וְזֹאת לְפָנִים
בְּיִשְׂרָאֵל. וְאִין זֹאת אֲלָא הַתּוֹרָה,
שְׁהִיא קוֹדֵם לְיִשְׂרָאֵל. לְפָנִים אֵלּוּ
הָאוֹתִיּוֹת. וְהַכֵּל הִיא חֻקוֹק וְנִרְשָׁם
בְּיִשְׂרָאֵל.

וְזֹאת הַתְּעוּדָה, זו תְּלַמּוּד יְרוּשְׁלָמִי. דְּכַתִּיב, (ישעיה ח ז) צוֹר תְּעוּדָה חֲתוּם תּוֹרָה בְּלִמְדֵי. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שָׁם נִקְרְאוּ לְמוּדֵי ה', וְשָׁם הָיוּ, וְלֹא בַחּוּץ לְאֶרֶץ. וְכַתִּיב, (שם פסוק כ) לְתוֹרָה, וְלַתְּעוּדָה. וְעַל הַתְּמוּרָה, זו תְּלַמּוּד בְּבִלִי, שֶׁפִּלְפְּלוּ בְּלִשׁוֹן יְהוּדִית, וְהַפֵּל הָיָה לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, קוֹדֵם שֶׁפָּרָא הָעוֹלָם.

וְזֹאת הַתְּעוּדָה - זו תְּלַמּוּד יְרוּשְׁלָמִי, שֶׁכְּתוּב (ישעיה ח) צוֹר תְּעוּדָה חֲתוּם תּוֹרָה בְּלִמְדֵי. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שָׁם נִקְרְאוּ לְמוּדֵי ה', וְשָׁם הָיוּ, וְלֹא בַחּוּץ לְאֶרֶץ. וְכַתִּיב (שם) לְתוֹרָה, וְלַתְּעוּדָה. וְעַל הַתְּמוּרָה - זו תְּלַמּוּד בְּבִלִי, שֶׁפִּלְפְּלוּ בְּלִשׁוֹן יְהוּדִית, וְהַפֵּל הָיָה לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קֹדֵם שֶׁפָּרָא הָעוֹלָם.

רַקִּיִּים כֹּל דָּבָר, זֶה בְּרִית מִלָּה, שֶׁהוּא קִיּוּם כֹּל הַתּוֹרָה. שֶׁלֹּף אִישׁ נֶעְלוֹ, זו מִצְוֹת חֲלִיצָה. וְנִתְּן לְרַעְהוּ, זו מִצְוֹת יְבוּם. (מִכָּאן אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא מִצְוֹת חֲלִיצָה קוֹדְמִת לְמִצְוֹת יְבוּם). וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, מִכָּאן אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, נִגְדְּעוּ אֱלוֹפֵי עֲצָה, וְהִדְעוֹת מְשׁוּבָשׁוֹת, וְהִלֵּב אֵינּוּ קָיָים עַל בּוּרִיו, וְהוֹלֵךְ הַכֹּל אַחֵר מֵרְאִית הָעֵינַן.

רַקִּיִּים כֹּל דָּבָר - זֶה בְּרִית מִלָּה, שֶׁהוּא קִיּוּם כֹּל הַתּוֹרָה. שֶׁלֹּף אִישׁ נֶעְלוֹ - זו מִצְוֹת חֲלִיצָה. וְנִתְּן לְרַעְהוּ - זו מִצְוֹת יְבוּם. (מִכָּאן אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, מִצְוֹת חֲלִיצָה קוֹדְמִת לְמִצְוֹת יְבוּם) וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, מִכָּאן אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, נִגְדְּעוּ אֱלוֹפֵי עֲצָה, וְהִדְעוֹת מְשׁוּבָשׁוֹת, וְהִלֵּב אֵינּוּ קָיָים עַל בּוּרִיו, וְהוֹלֵךְ הַכֹּל אַחֵר מֵרְאִית הָעֵינַן.

אָמַר רַבִּי יוֹדָאי, מִצְוֹת יְבוּם מְשׁוּבָחִת. וְהַמְקִיִּים מִצְוֹת יְבוּם לְשִׁמָּה, נֶעְשְׂה שׁוֹתֵף לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהַמְקִיִּים מִצְוֹת יְבוּם זֹכָה לְשִׁמוֹ הַגָּדוֹל בְּרוּךְ הוּא כִּיחֻזְקָאֵל, דְּכַתִּיב, (יחזקאל לו ז) וַיְהִי קוֹל כְּהַנְבְּאֵי וְהִנֵּה רַעַשׁ, שֶׁנִּבְּוֵאתוֹ הִיָּתָה בְּרַעַשׁ וְלֹא בְּנִחַת.

אָמַר רַבִּי יוֹדָאי, מִצְוֹת יְבוּם מְשׁוּבָחִת. וְהַמְקִיִּים מִצְוֹת יְבוּם לְשִׁמָּה, נֶעְשְׂה שׁוֹתֵף לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהַמְקִיִּים מִצְוֹת יְבוּם זֹכָה לְשִׁמוֹ הַגָּדוֹל בְּרוּךְ הוּא כִּיחֻזְקָאֵל, שֶׁכְּתוּב (יחזקאל לו ז) וַיְהִי קוֹל כְּהַנְבְּאֵי וְהִנֵּה רַעַשׁ, שֶׁנִּבְּוֵאתוֹ הִיָּתָה בְּרַעַשׁ, וְלֹא בְּנִחַת.

רַבִּי חֲזַקְיָה (חֲנִינָא) אָמַר, גְּדוּלָּה מִצְוֹת יְבוּם, שֶׁהַמְקִיִּים מִצְוֹת יְבוּם לְשִׁמָּה, נֶעְשְׂה שׁוֹתֵף לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. דְּכַתִּיב, וְלֹא יִכְרַת שֵׁם הַמֵּת. וְכַתִּיב, (מ"א ח כה) וְלֹא יִכְרַת לָךְ אִישׁ וְגו'.

רַבִּי חֲזַקְיָה (חֲנִינָא) אָמַר, גְּדוּלָּה מִצְוֹת יְבוּם, שֶׁהַמְקִיִּים מִצְוֹת יְבוּם לְשִׁמָּה, נֶעְשְׂה שׁוֹתֵף לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁכְּתוּב (רות ד) וְלֹא יִכְרַת שֵׁם הַמֵּת. וְכַתִּיב (מלכים-א ח) וְלֹא יִכְרַת לָךְ אִישׁ וְגו'.

רַבִּי חֲנִינָא לְטַעְמִיָּה, וְנִתְּן לְרַעְהוּ, זו מִצְוֹת יְבוּם. מֵאֵי וְנִתְּן לְרַעְהוּ. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, מְשַׁל לְאָדָם שֶׁהָיָה טוֹעֵה בְּמִדְבָּר, בְּמָקוֹם לְסֻטִּים וְחַיּוֹת. פִּיּוֹן שֶׁרְאוּהוּ לְסֻטִּים טוֹעֵה, עֲמָדוּ עֲלָיו, וְהַפּוּהוּ, וְקִפְחוּ כֹל שִׁכְרוּ וְכָל עֲמָלוֹ.

רַבִּי חֲנִינָא לְטַעְמִיָּה, וְנִתְּן לְרַעְהוּ - זו מִצְוֹת יְבוּם. מֵאֵי וְנִתְּן לְרַעְהוּ? אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, מְשַׁל לְאָדָם שֶׁהָיָה טוֹעֵה בְּמִדְבָּר בְּמָקוֹם לְסֻטִּים וְחַיּוֹת. פִּיּוֹן שֶׁרְאוּהוּ לְסֻטִּים טוֹעֵה, עֲמָדוּ עֲלָיו וְהַפּוּהוּ, וְקִפְחוּ כֹל שִׁכְרוּ וְכָל עֲמָלוֹ.

שָׁמַע חֲבִירוֹ, זֵינן עֲצָמוֹ וְהִלָּךְ וְהוֹצִיאוּ מִיָּדָם, עָרוֹם מִכָּל. מָה עָשָׂה, בְּנֵה לּוֹ בַּיִת, וְנָתַן לּוֹ מִתְּנֻנּוֹת, וְעָשָׂה לּוֹ מִלְּבוּשִׁים אַחֲרִים וְנָתַן לּוֹ. בָּא וּלְבַשׁ אוֹתָם הַמְּלַבּוּשִׁים, וַיֵּשֶׁב בְּאוֹתוֹ הַבַּיִת, וְהִתְחִיל לְהַרְוִיחַ כְּבַתְחֻלָּה. וְזֶה וְנָתַן לְרַעְהוּ וְדַאי.

וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְלֹא בְּעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, שֶׁלֹּא נִתְּנָה לָהֶם מִצְוָה זוֹ, וְעָלִיהֶם כְּתוּב (ירמיה י) יֹאבְדוּ מִן הָאָרֶץ וּמִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֲלוֹ. וְאִין לָהֶם תְּקוּמָה לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא, שְׁכָתוּב (ישעיה כו) מֵתִים בַּל יִחְיוּ רַפְּאִים בַּל יִקְוּמוּ וְגו'.

וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעָם אֲשֶׁר בִּשְׁעַר הַהֲזַקְנִים עֲדִים יִתֵּן ה' אֶת הָאִשָּׁה אֶל בֵּיתְךָ כְּרָחֵל וּכְלָאָה וְגו' (רות ד). מִכָּאֵן שְׁאִין מְבָרְכִין שְׁבַע בְּרָכוֹת אֲלֵא לְבַתּוּלָה שְׁנִקְרָאת כְּלָה, שְׁכָתוּב (ישעיה סב) כִּי יִבְעַל בְּחֹר בְּתוּלָה וְגו', וּמִשׁוֹשׁ חֲתָן וְגו'.

אַבְרָם אֶלְמָן וְאֶלְמָנָה מְבָרְכִים אוֹתָם כְּעֵין שְׁבַע בְּרָכוֹת, כְּעֵינן בְּעוֹז וְרוּת. (דְּאָמַר ר' חֲנִינָא בְּעוֹז וְרוּת) אֶלְמָן וְאֶלְמָנָה הִיוּ, וּבְרָכוּ אוֹתָהּ כְּעֵין שְׁבַע בְּרָכוֹת, שֶׁשָּׁבַח בְּתוּלָה עַל בְּעוּלָה בְּבָרְכוֹת וּבְמִתְּנֻנּוֹת. זֶה נִקְרָאת כְּלָה, וְזוֹ לֹא נִקְרָאת כְּלָה, שְׁכָתוּב כִּי יִבְעַל בְּחֹר בְּתוּלָה יִבְעִלוּךְ בְּנִיךָ וּמִשׁוֹשׁ חֲתָן עַל כְּלָה.

כְּעֵין שְׁבַע בְּרָכוֹת שֶׁבְּרָכוּ לְבַעֲזוֹ. מָה הֵם? זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעָם אֲשֶׁר בִּשְׁעַר וְכָל הַהֲזַקְנִים עֲדִים. א' - יִתֵּן ה' אֶת הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֶל בֵּיתְךָ. ב' - כְּרָחֵל. ג' - וּכְלָאָה. ד' - אֲשֶׁר בְּנֵי שְׁתֵּייהֶם אֶת בַּיִת יִשְׂרָאֵל. ה' - וְעָשָׂה חֵיל בְּאֶפְרָתָה. ו' - וַיִּקְרָא שֵׁם בְּבַיִת לְחָם. ז' - וַיְהִי בֵּיתְךָ כְּבַיִת פְּרִיץ. וּבְשִׁבְיָה הַכְּבוֹד מְבָרְכִים בּוֹרָא

שָׁמַע חֲבִירוֹ, זֵינן עֲצָמוֹ, וְהִלָּךְ וְהוֹצִיאוּ מִיָּדָם, עָרוֹם מִכָּל. מָה עָשָׂה, בְּנֵה לּוֹ בַּיִת, וְנָתַן לּוֹ מִתְּנֻנּוֹת, וְעָשָׂה לּוֹ מִלְּבוּשִׁים אַחֲרִים וְנָתַן לּוֹ. בָּא וּלְבַשׁ אוֹתָם הַמְּלַבּוּשִׁים, וַיֵּשֶׁב בְּאוֹתוֹ הַבַּיִת, וְהִתְחִיל לְהַרְוִיחַ כְּבַתְחֻלָּה. וְדַא וְנָתַן לְרַעְהוּ וְדַאי.

וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְלֹא בְּעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, שֶׁלֹּא נִתְּנָה לָהֶם מִצְוָה זוֹ. וְעָלִיהֶם כְּתוּב, (ירמיה י) יֹאבְדוּ מִן הָאָרֶץ וּמִן תַּחַת שְׁמַיָא אֲלֵה. וְאִין לָהֶם תְּקוּמָה, לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. דְּכְתוּב, (ישעיה כו יד) מֵתִים בַּל יִחְיוּ רַפְּאִים בַּל יִקְוּמוּ וְגו'.

וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעָם אֲשֶׁר בִּשְׁעַר הַהֲזַקְנִים עֲדִים יִתֵּן ה' אֶת הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֶל בֵּיתְךָ כְּרָחֵל וּכְלָאָה וְגו'. מִכָּאֵן, דְּאִין מְבָרְכִין שְׁבַע בְּרָכוֹת, אֲלֵא לְבַתּוּלָה שְׁנִקְרָאת כְּלָה. דְּכְתוּב, (שם סב ה) כִּי יִבְעַל בְּחֹר בְּתוּלָה וְגו', וּמִשׁוֹשׁ חֲתָן וְגו'.

אַבְרָם אֶלְמָן וְאֶלְמָנָה, מְבָרְכִין לָהּ כְּעֵין שְׁבַע בְּרָכוֹת. כְּעֵינן בּוֹעֲז וְרוּת. (דְּאָמַר ר' חֲנִינָא בְּעוֹז וְרוּת) אֶלְמָן וְאֶלְמָנָה הִיוּ, וּבְרָכוּ לָהּ כְּעֵין שְׁבַע בְּרָכוֹת, דְּשָׁבַח בְּתוּלָה עַל בְּעוּלָה בְּבָרְכוֹת וּבְמִתְּנֻנּוֹת. זֶה נִקְרָאת כְּלָה, וְזוֹ לֹא נִקְרָאת כְּלָה, דְּכְתוּב כִּי יִבְעַל בְּחֹר בְּתוּלָה יִבְעִלוּךְ בְּנִיךָ וּמִשׁוֹשׁ חֲתָן עַל כְּלָה.

כְּעֵין שְׁבַע בְּרָכוֹת שֶׁבְּרָכוּ לְבַעֲזוֹ. מָאן אֵינּוּן, הַדָּא הוּא דְּכְתוּב, וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעָם אֲשֶׁר בִּשְׁעַר וְכָל הַהֲזַקְנִים עֲדִים. א', יִתֵּן ה' אֶת הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֶל בֵּיתְךָ. ב', כְּרָחֵל. ג', וּכְלָאָה. ד', אֲשֶׁר בְּנֵי שְׁתֵּייהֶן אֶת בַּיִת יִשְׂרָאֵל. ה', וְעָשָׂה חֵיל בְּאֶפְרָתָה. ו', וַיִּקְרָא שֵׁם בְּבַיִת לְחָם. ז', וַיְהִי בֵּיתְךָ כְּבַיִת פְּרִיץ.

וּבְנִיין יִקְרָא, מְבָרְכִין בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן לְאֶלְמָן

וּלְאֶלְמָנָה כְּבַתּוּלָה. וְכוּלְלִין בְּרָכָה זוּ בְּאֶמְצַע. וּלְבִסּוּף חוּתָם הַמְּכַרָּה, אֲשֶׁר בְּרָא שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה חֲתָן וְכֶלֶה וְגו', מִשּׁוּם יִקְרָא דִּידָהוּ, דְּאִית בֵּיה עֲשָׂרָה אָמוּנִים, (ס"א אָמוּנִים) כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שְׂבָהָן נִבְרָא הָעוֹלָם.

רבי יודאי אמר, שבעה אינון, ששון ושמחה תרין. (סד. חתן תרי. וכלה תלת. גילה ורינה ארבע. דיצה וחדוה

חמש. אהבה ואחווה שש. שלום וריעות שבע). חתן וכלה תלת.

אהבה ואחווה שלום וריעות שבע.

רבי חנינא, פריש כל חד וחד על קיומיה, ששון חד. שמחה ב'. חתן ג'. וכלה ד'.

ומוסיף, גילה ה'. דיצה ו'. אהבה ז'. ואחווה ח'.

שלום ט'. וריעות י'. דהא אינון עשרה, כנגד מאמרות, שבהן נברא העולם. ואית

בברכה זו ה' קולות, שבהן נתנה התורה. וכוילן יורשת פלה בתולה בכרכות. דהא היא ראוייה. ואלמנה אינה ראוייה.

בר העם אשר בשער, זו סנהדרי גדולה, שהיו שם. כמה דאת אמר, (ש"ב כג טו) מי ישקני

מים מבור בית לחם אשר בשער. והזקנים עדים, אלו תלמידי חכמים והפרנסים. וכוילן

ברכו ברכה זו להם, דהא פרנס הדור היה, ומנו. אבצן מבית לחם.

ותקראנה לו השכנות שם לאמר ילד בן לנעמי. רבנן פתרין קרא, בהאי

דכתיב, (שמות כב כה) אם חבל תחבל שלמת רעף עד בא השמש תשיבנו לו. האי קרא בנשמה

של אדם מדבר, בזה העולם. (ובגופו בשהולך לבית עולמו, בנשמה בזה העולם) מלמד, שנשמתו של אדם

יוצאת בכל לילה ולילה, והקדוש ברוך הוא ממשפן אותה, ולמחרתה משיב אותה לחיקו של אדם.

לילה ולילה, והקדוש ברוך הוא ממשפן אותה, ולמחרתה משיב אותה לחיקו של אדם.

פרי הגפן לאלמן ולאמנה כבתולה, וכוללים ברכה זו באמצע, ולבסוף חותם המכרה: אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה וגו', משום הכבוד שלהם, שיש בו עשרה אמונים (אמונים), כנגד עשרה מאמרות שבהם נברא העולם.

רבי יודאי אמר, שבעה הם. ששון ושמחה - שנים. (אחד. חתן - שנים. וכלה - שלשה. גילה ורינה - ארבעה.

דיצה וחדוה - חמשה. אהבה ואחווה - ששה. שלום וריעות - שבעה). חתן וכלה - שלשה. אהבה ואחווה שלום

וריעות - שבעה. רבי חנינא פריש כל אחד ואחד על מקומו. ששון אחד. שמחה ב'. חתן ג'. וכלה ד'. ומוסיף,

גילה ה'. דיצה ו'. אהבה ז'. ואחווה ח'. שלום ט'. וריעות י'.

שהרי הם עשרה כנגד מאמרות שבהם נברא העולם. ויש בברכה

זו חמשה קולות שבהם נתנה התורה, וכלם יורשת פלה בתולה

בכרכות, שהרי היא ראוייה, ואלמנה אינה ראוייה.

בר העם אשר בשער - זו סנהדרי גדולה שהיו שם, כמו שנאמר

(שמואל-ב כג) מי ישקני מים מבור בית לחם אשר בשער. והזקנים

עדים - אלו תלמידי חכמים והפרנסים. וכלם ברכו ברכה זו להם, שהרי פרנס הדור היה, ומי

הוא? אבצן מבית לחם. ותקראנה לו השכנות שם לאמר ילד בן לנעמי (רות ד). חכמים

פותרים הפסוק בזה שכתוב (שמות כב) אם חבל תחבל שלמת רעף עד בא השמש תשיבנו לו.

הפסוק הזה בנשמה של אדם מדבר בזה העולם. (ובגופו בשהולך לבית עולמו, בנשמה בזה העולם) מלמד שנשמתו של אדם יוצאת בכל

לילה ולילה, והקדוש ברוך הוא ממשפן אותה, ולמחרתה משיב אותה לחיקו של אדם.

לְפִיכֶם צָרִיף הָאָדָם לְהַפְקִיד
נִשְׁמָתוֹ לְיוֹצְרוֹ, וְקוֹרָא חֲדָא פְּסוּק אַחַד
שֶׁל רַחֲמִים, כְּגוֹן (תהלים לא) בִּידֶךָ
אֶפְקִיד רוּחִי פְּדִית אֹתִי ה' אֵל
אֱמֶת. וְהוֹאִיל וְהִיא בְּפִקְדוֹן - אִף
עַל פִּי שְׁהִיא מְחִיבָת בְּכֶמֶה
חֹבֹת, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשִׁיב
אוֹתָהּ לְחִיקוֹ שֶׁל אָדָם.

כְּעֵנֵן זֶה צָרִיף לְהַתְנַהֵג בְּמִדּוֹתָיו
שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִלְכֹת
בְּדַרְכָּיו, שְׂכָתוֹב (דברים כח) וְהִלְכֹת
בְּדַרְכָּיו. שְׁהִרִי נִשְׁמָתוֹ פִּקְדוֹן
בְּיָדוֹ, שְׁהִיא מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד,
וְהוּא נוֹצֵר מִטְּפֵה סְרוּחָה. הִרִי
פִקְדוֹן נִשְׁמָתוֹ בְּיָדוֹ.

וְכַתוּב אִם חָבַל תַּחְבֵּל שְׁלֹמֹת
רַעַךְ, אִם חָבַלְתָּ מַעֲשֵׂיךָ וְלִכְלַכְתָּ
נִשְׁמָתְךָ, שְׁהוּא מְאוּר לְבוֹשׁוֹ שֶׁל
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהוּא רַעַךְ
וְרַע אָבִיךָ - עַד בֵּא הַשְּׁמֶשׁ,
כְּשִׁיגִיעַ זְמַנְךָ לְהַפְטֵר מִהָעוֹלָם,
תְּשִׁיבְנֵנוּ לוֹ, שְׂכָתוֹב (קהלת יב)
וְהַרְוִחַ תְּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
נִתְּנָה. תְּנָה לוֹ כְּמוֹ שֶׁנִּתְּנָה לְךָ.

אִם חָבַל תַּחְבֵּל. אִם חָבַל אָדָם
מַעֲשֵׂיו, לְאַחַר כֵּן כְּשִׁיגִיעַ שְׁעָתוֹ,
מֵרַב חֹבֹתָיו לְקוֹנוֹ, חֹבֵל אֶת
שְׁלוֹ וְנוֹטֵל נִשְׁמָתוֹ.

לְפִיכֶם כְּתוּב לֹא תַחְבֹּל בְּגַד
אֲלֻמְנָה. מָה הַטַּעַם? הוֹאִיל
וּמִשְׁכַּנְתּוֹ בְּיָדוֹ שֶׁל מְקוֹם, אֵין
צָרִיף לְמַשְׁכֵּן אוֹתָהּ פַּעַם אַחֲרַת,
שְׂכָתוֹב (נחום א) לֹא תִקוּם פְּעָמִים
צָרָה. כָּל הַנְּפֹשׁוֹת בְּיָדוֹ שֶׁל
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אִם זָכוּ -
נִכְנָסוֹת בְּמַחְצָתָן שֶׁל הַצְּדִיקִים
בְּגֵן עֵדֶן. לֹא זָכוּ - נִכְנָסוּ בְּגִיחֵנָם.
רַבִּי נְחוּנְיָא בְּרִי יוֹסִי אָמַר, מְקוֹם
נִתְּבַצֵּר לָהֶם לְרַשְׁעִים בְּגִיחֵנָם,
וּמִשָּׁם יוֹצְאוֹת וּמְשׁוֹטְטוֹת
נַפְשׁוֹתָם בְּעוֹלָם וְאֵין לָהֶם
מְנוּחָה, וְחֹזְרוֹת לְגִיחֵנָם, וּבָאוֹת
לְאַחֲרֵי כֵן, וְנִדְּחוֹת מִשְׁעַרֵי חַיִּים,
וְחֹזְרוֹת לְעוֹלָם. וּמִי הֵם? אוֹתָם

לְפִיכֶם צָרִיף הָאָדָם לְהַפְקִיד נִשְׁמָתוֹ לְיוֹצְרוֹ,
וְקוֹרָא חֲדָא פְּסוּקָא דְרַחֲמִי, כְּגוֹן (תהלים
לא) בִּידֶךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְּדִית אֹתִי ה' אֵל אֱמֶת.
וְהוֹאִיל וְהִיא בְּפִקְדוֹן, אִף עַל פִּי שְׁהִיא
מְחֹוּיבָת בְּכֶמֶה חֹבֹת, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְשִׁיב אוֹתָהּ לְחִיקוֹ שֶׁל אָדָם.

כְּעֵנֵן זֶה, צָרִיף לְהַתְנַהֵג בְּמִדּוֹתָיו שֶׁל הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְלִלְכֹת בְּדַרְכָּיו. דְּכַתִּיב, (דברים
כח) וְהִלְכֹת בְּדַרְכָּיו. שְׁהִרִי נִשְׁמָתוֹ פִּקְדוֹן בְּיָדוֹ
שְׁהִיא מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד וְהוּא נוֹצֵר מִטְּפֵה
סְרוּחָה הִרִי פִקְדוֹן נִשְׁמָתוֹ בְּיָדוֹ.

וְכַתִּיב אִם חָבַל תַּחְבֵּל שְׁלֹמֹת רַעַךְ, אִם חָבַלְתָּ
מַעֲשֵׂיךָ, וְלִכְלַכְתָּ נִשְׁמָתְךָ, שְׁהוּא מְאוּר
לְבוֹשׁוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהוּא רַעַךְ וְרַע
(דף קח ע"ב) אָבִיךָ. עַד בֵּא הַשְּׁמֶשׁ, כְּשִׁיגִיעַ זְמַנְךָ
לְהַפְטֵר מִהָעוֹלָם, תְּשִׁיבְנֵנוּ לוֹ. דְּכַתִּיב, (קהלת יב)
וְהַרְוִחַ תְּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. תְּנָה
לוֹ, כְּמוֹ שֶׁנִּתְּנָה לְךָ.

אִם חָבַל תַּחְבֵּל. אִם חָבַל אָדָם מַעֲשֵׂיו, לְאַחַר
כֵּן כְּשִׁיגִיעַ שְׁעָתוֹ, מֵרַב חֹבֹתָיו לְקוֹנוֹ,
חֹבֵל אֶת שְׁלוֹ, וְנוֹטֵל נִשְׁמָתוֹ.

לְפִיכֶם כְּתִיב, (דברים כד יז) לֹא תַחְבֹּל בְּגַד אֲלֻמְנָה.
מֵאִי טַעַמָא, הוֹאִיל וּמִשְׁכַּנְתּוֹ בְּיָדוֹ שֶׁל
מְקוֹם, אֵין צָרִיף לְמַשְׁכֵּן אוֹתָהּ פַּעַם אַחֲרַת.
דְּכַתִּיב, (נחום א ט) לֹא תִקוּם פְּעָמִים צָרָה. כָּל
הַנְּפֹשׁוֹת בְּיָדוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִם זָכוּ,
נִכְנָסוֹת בְּמַחְצָתָן שֶׁל הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן. לֹא
זָכוּ, נִכְנָסוּ בְּגִיחֵנָם.

רַבִּי נְחוּנְיָא בְּרִי יוֹסִי אָמַר, מְקוֹם נִתְּבַצֵּר לָהֶם
לְרַשְׁעִים בְּגִיחֵנָם, וּמִשָּׁם יוֹצְאוֹת
וּמְשׁוֹטְטוֹת נַפְשׁוֹתָם בְּעוֹלָם, וְאֵין לָהֶם
מְנוּחָה, וְחֹזְרוֹת לְגִיחֵנָם, וּבָאוֹת לְאַחֲרֵי כֵן,
וְנִדְּחוֹת מִשְׁעַרֵי חַיִּים, וְחֹזְרוֹת לְעוֹלָם. וּמִאֵן

שֶׁהַפְּגִימוֹ אֶת בְּרִיתָם וְלֹא
נִתְעַסְקוּ בַּפְּרִיָּה וּרְבִיָּה.

עַד שֶׁבָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבִוְנָה
אוֹתָם, וְשׁוֹתֵל וְנוֹטֵעַ אוֹתָם
בְּעוֹלָם. מִשָּׁל לְאָדָם שֶׁנֹּטֵעַ אֵילָן.
רָאָה שְׁלֹא הִצְלִיחַ, עוֹקְרוֹ וְשׁוֹתְלוֹ
בְּמָקוֹם אַחֵר. וְכֵן פְּעָמִים רַבּוֹת,
שֶׁפְּתוּב (אֵיזוֹב לֵג) הֵן כָּל אֵלֶּה יַפְעֵל
אֶל פְּעָמִים שְׁלוֹשׁ עִם גָּבֵר.

עַל שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל
אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֵנו (עֲמוּס ב). (אֲרַבְּעָה
פְּתָחִים חֲזוֹר הָאֲדָם) אַרְבָּעָה פְּתָחִים
בְּשָׂמִים, וּבְכָל פְּתָח וּפְתָח
מִמְּנִים. הֵרָאשׁוּנִים רַחֲמָנִים,
וְעָקְרוּ וְשָׁתְלוּ בְּמָקוֹם אַחֵר. אִם
שָׁב בְּתִשׁוּבָה - הֵרָאשׁוּנִים
הֵרַחֲמָנִים אוֹמְרִים לוֹ: צֵא מִן
הַפְּתָח הַזֶּה, וְנִעְזֹר לְךָ שֶׁתֵּצֵא מִן
הַפְּתָח הַזֶּה.

בְּדִגְמָא זוֹ הַשְּׁנִיִּים וְהַשְּׁלִישִׁים.
אִם יָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה וְיִרְוִיחַ
כְּבִתְחִלָּה, הֵרִי הֵרָאשׁוּנִים שְׁנִיִּים
וְשְׁלִישִׁים נַעֲשׂוּ כָּלֵם רַחֲמָנִים
וְיִוְצִיאוּהוּ. אֲבָל אִם יָבֹא לַפְּתָח
הַרְבִּיעִי, לֹא יֵצֵא לְעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר
עַל שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל
אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֵנו. וְהֵם אוֹתָם
שֶׁהַפְּגִימוֹ בְּרִית קוֹדֶשׁ.

מַה הַטַּעַם? שֶׁשְּׁנִינֵנו, אָמַר רַבִּי
יוֹסִי אָמַר רַבִּי יוֹדָא, מִפְּנֵי
שֶׁמִּמְעַט אֶת הַדְּמוּת. וּמִנְדִּין
אוֹתָם בְּעוֹלָם הַבָּא, וּמִתְמַעֲטִים
מִעֲשִׂיהֶם לִפְנֵי הַמָּקוֹם, וְעַלִּיהֶם
כְּתוּב (ישעיה סו) וַיֵּצְאוּ וַיֵּרְאוּ בַּפְּגָרִי
הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי כִי תוֹלְעֶתֶם
לֹא תָמוּת. שֶׁכָּל הַפּוֹגֵם בְּרִיתוֹ,
כְּבִיכּוֹל כָּאֵלוֹ פּוֹגֵם בְּמָקוֹם אַחֵר.
רַבִּי יוֹסִי פְּתַח, (תהלים קכז) אֲשָׁרִי
הַגָּבֵר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ מִקֵּהם
וְגו'. בְּמִתְעַסֵּק בַּפְּרִיָּה וּרְבִיָּה
הַפְּתוּב מְדַבֵּר. מַהוּ לֹא יִבּוֹשׁ כִּי
יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבָיִם בְּשָׁעַר?

אֵינּוֹן. אוֹתָם שֶׁהַפְּגִימוֹ אֶת בְּרִיתָם. וְלֹא
נִתְעַסְקוּ בַּפְּרִיָּה וּרְבִיָּה.

עַד שֶׁבָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבִוְנָה אוֹתָם,
וְשׁוֹתֵל וְנוֹטֵעַ אוֹתָם בְּעוֹלָם. מִשָּׁל, לְאָדָם
שֶׁנֹּטֵעַ אֵילָן, רָאָה שְׁלֹא הִצְלִיחַ, עוֹקְרוֹ וְשׁוֹתְלוֹ
בְּמָקוֹם אַחֵר. וְכֵן פְּעָמִים רַבּוֹת. דְּכַתִּיב, (אֵיזוֹב
לֵג כט) הֵן כָּל אֵלֶּה יַפְעֵל אֶל פְּעָמִים שְׁלוֹשׁ עִם
גָּבֵר.

עַל שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבָּעָה לֹא
אֲשִׁיבֵנו (עֲמוּס ו ב). (אַרְבַּע פְּעָמִים חֲזוֹר הָאֲדָם) אַרְבַּע
פְּתָחִים בְּשָׂמִים, וּבְכָל פְּתָח וּפְתָח מִמְּוִנִים.
הֵרָאשׁוּנִים רַחֲמָנִים, וְעָקְרוּ וְשָׁתְלוּ בְּמָקוֹם
אַחֵר. אִם שָׁב בְּתִשׁוּבָה, הֵרָאשׁוּנִים הֵרַחֲמָנִים
אוֹמְרִים לוֹ, צֵא מִן הַפְּתָח הַזֶּה, וְנִעְזֹר לְךָ
שֶׁתֵּצֵא מִן הַפְּתָח הַזֶּה.

בְּדִוְגְמָא זוֹ הַשְּׁנִיִּים וְהַשְּׁלִישִׁים, אִם יָשׁוּב
בְּתִשׁוּבָה, וְיִרְוִיחַ כְּבִתְחִלָּה. הֵרִי
הֵרָאשׁוּנִים שְׁנִיִּים וְשְׁלִישִׁים נַעֲשׂוּ כּוֹלֵם
רַחֲמָנִים, וְיִוְצִיאוּהוּ. אֲבָל אִם יָבֹא לַפְּתָח
הַרְבִּיעִי, לֹא יֵצֵא לְעוֹלָם. שֶׁנֶּאֱמַר, עַל שְׁלֹשָׁה
פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֵנו. וְאֵינּוֹן
אוֹתָם שֶׁהַפְּגִימוֹ בְּרִית קוֹדֶשׁ.

מַאי טַעְמָא, דְּתַנִּינָן, אָמַר רַבִּי יוֹסִי אָמַר רַבִּי
יוֹדָא, מִפְּנֵי שֶׁמִּמְעַט אֶת הַדְּמוּת. וּמִנְדִּין
אוֹתָם בְּעוֹלָם הַבָּא, וּמִתְמַעֲטִין מִעֲשִׂיהֶם לִפְנֵי
הַמָּקוֹם. וְעַלִּיהֶם כְּתִיב, (ישעיה סו כד) וַיֵּצְאוּ וַיֵּרְאוּ
בַּפְּגָרִי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי כִי תוֹלְעֶתֶם לֹא
תָמוּת. שֶׁכָּל הַפּוֹגֵם בְּרִיתוֹ, כְּבִיכּוֹל, כָּאֵלוֹ
פּוֹגֵם בְּמָקוֹם אַחֵר.

רַבִּי יוֹסִי פְּתַח, (תהלים קכז ה) אֲשָׁרִי הַגָּבֵר אֲשֶׁר
מִלֵּא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ מִקֵּהם וְגו'. בְּמִתְעַסֵּק
בַּפְּרִיָּה וּרְבִיָּה הַפְּתוּב מְדַבֵּר. מַאי לֹא יִבּוֹשׁוּ
כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבָיִם בְּשָׁעַר.

אָרְא בַזְמַן שֶׁהָאָדָם יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וְנִפְשׁוּ בָּהּ לִפְנֵי בְּמָקוֹם הָרְאוּי לָהּ, כְּמָה מְלֹאכֵי חֲבֵלָה עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, וְכֵּה מְלֹאכֵי שְׁלוֹם עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה. זָכָה - מְקַדְיָמִים לוֹ מְלֹאכֵי שְׁלוֹם וְאוֹמְרִים לוֹ שְׁלוֹם בּוֹאֵף. לֹא זָכָה - מְלֹאכֵי חֲבֵלָה מְקַדְיָמִים לוֹ וְאוֹמְרִים (ישעיה ג יא) אוֹי לְרָשָׁע רַע כִּי גָמוּל יִדְּיו יַעֲשֶׂה לוֹ. זָכָה - מִי שֶׁלֹּא נִתְעַסַּק לְהַנִּיחַ בֶּן בְּעוֹלָם הַזֶּה. שֶׁכָּל הַמְּנִיחַ בֶּן בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמְלַמְדוֹ תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֵין מְלֹאכֵי חֲבֵלָה וְגִיּוֹנָם שׁוֹלְטִים בוֹ. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב (תהלים קכז) לֹא יִבְשׁוּ כִּי יִדְּבְרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשַׁעַר. אֱלוֹ מְלֹאכֵי חֲבֵלָה שְׁאִינָם יְכוּלִים לְשַׁלֵּט עָלָיו.

שֶׁרֵא יֹאמֵר אָדָם, הֲרִי תוֹרְתִי וּמַעֲשִׂים טוֹבִים מְגִנִּים עָלַי, וְלֹא אֶתְעַסַּק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה. אֲלֵא אֶף עַל פִּי שֵׁישׁ בְּיָדוֹ תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֵינוֹ נִכְנָס בְּמַחְצָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֵין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא.

כְּמוֹ אֶחָד מִחֲבַרְנֵי, שֶׁהוֹצִיאָהוּ מִשְׁלֹשָׁה עָשָׂר שָׁעִרִים שֶׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם, שֶׁאֶלְמֵלֵא קוּלוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹדָאֵי הַחֲסִיד, הִזְיָה נִטְרָד מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת. שֶׁהֲרִי אֵין לָךְ אָדָם בְּעַל תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים כְּחֻזְקָה מְלָךְ יְהוּדָה, עָלָיו הַשְׁלוֹם, וְכַתוּב בּוֹ (ישעיה לח) כֹּה אָמַר ה' צוּ לְבִיתְךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תַחֲיָה. כִּי מֵת אַתָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא תַחֲיָה בְּעוֹלָם הַבָּא.

רַבִּי יוֹחָנָן הִזְיָה דוֹרְשׁ, (קהלת יא) בְּבַקֵּר זֶרַע אֶת זֶרַע וְלַעֲרֹב אֶל תַּנַּח יִדְּךָ וְגו'. צָרִיף אָדָם לְהִתְעַסַּק בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה, בְּבַחְרוּתוֹ וּבְזַקְנוֹתוֹ, דְּלֹא יִשְׁתַּבֵּיךְ מִיָּנִיָּה, אֶף עַל פִּי דְאִיהוּ סָבָא, לֹא יִסְלַק גְּרַמִּיָּה. מֵאֵי טַעְמָא. כִּי

אָרְא בַזְמַן שֶׁהָאָדָם יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, וְנִפְשׁוּ בָּהּ לִפְנֵי בְּמָקוֹם הָרְאוּי לָהּ, כְּמָה מְלֹאכֵי חֲבֵלָה עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, וְכֵּה מְלֹאכֵי שְׁלוֹם עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה. זָכָה, מְקַדְיָמִים לוֹ מְלֹאכֵי שְׁלוֹם, וְאוֹמְרִים לוֹ שְׁלוֹם בּוֹאֵף. לֹא זָכָה, מְלֹאכֵי חֲבֵלָה מְקַדְיָמִים לוֹ, וְאוֹמְרִים (ישעיה ג יא) אוֹי לְרָשָׁע רַע כִּי גָמוּל יִדְּיו יַעֲשֶׂה לוֹ.

וּמֵאֵן אִיהוּ. מִי שֶׁלֹּא נִתְעַסַּק לְהַנִּיחַ בֶּן בְּעוֹלָם הַזֶּה. שֶׁכָּל הַמְּנִיחַ בֶּן בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמְלַמְדוֹ תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֵין מְלֹאכֵי חֲבֵלָה וְגִיּוֹנָם שׁוֹלְטִין בוֹ. הֲדָא הוּא דְכַתְיָב, (תהלים קכז) לֹא יִבְשׁוּ כִּי יִדְּבְרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשַׁעַר, אֱלוֹ מְלֹאכֵי חֲבֵלָה, שְׁאִינָם יְכוּלִים לְשַׁלֵּט עָלָיו.

שֶׁרֵא יֹאמֵר אָדָם, הֲרִי תוֹרְתִי וּמַעֲשִׂים טוֹבִים מְגִנִּים עָלַי, וְלֹא אֶתְעַסַּק בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה. אֲלֵא אֶף עַל פִּי שֵׁישׁ בְּיָדוֹ תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֵינוֹ נִכְנָס בְּמַחְצָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֵין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא.

בְּגוֹן חַד מִחֲבַרְנָא, דְאֶפְקוּהוּ מִתְּלִיסַר תַּרְעִין דִּיהוּא עֲלֵמָא, דְאֶלְמֵלֵא קְלִיָּה דְרַבִּי יוֹדָא חֲסִידָא, אֶתְטָרִיד מִתְּרִין עֲלָמִין. שֶׁהֲרִי אֵין לָךְ אָדָם בְּעַל תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים כְּחֻזְקָה מְלָךְ יְהוּדָה עָלָיו הַשְׁלוֹם, וְכַתְיָב בִּיָּה, (ישעיה לח א) כֹּה אָמַר ה' צוּ לְבִיתְךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תַחֲיָה, כִּי מֵת אַתָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא תַחֲיָה בְּעוֹלָם הַבָּא.

רַבִּי יוֹחָנָן הִזְיָה דְרִישׁ, (קהלת יא) בְּבַקֵּר זֶרַע אֶת זֶרַע וְלַעֲרֹב אֶל תַּנַּח יִדְּךָ וְגו'. צָרִיף אָדָם לְהִתְעַסַּק בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה, בְּבַחְרוּתוֹ וּבְזַקְנוֹתוֹ, דְּלֹא יִשְׁתַּבֵּיךְ מִיָּנִיָּה, אֶף עַל פִּי דְאִיהוּ סָבָא, לֹא יִסְלַק גְּרַמִּיָּה. מֵאֵי טַעְמָא. כִּי

יִסְלַק עֲצָמוֹ. מָה הַטַּעַם? כִּי לֹא תִדַע [אֵינְךָ יוֹדֵעַ] אִי זֶה יִכְשַׁר הַזֶּה אוֹ זֶה וְגו'.

רַבִּי יוֹחָנָן הֵיזֵה קָשִׁישׁ יָמִים, וְכֵהוּ עֵינָיו מִלְּהִסְתַּפֵּל, וְהִחְלִשָׁה הַתְּגַבְרָה עָלָיו. קָם וְאָמַר, מָה אֲנִי לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁהִיוּ לִי בָנִים וּמִתּוֹ? אָמְרוּ לוֹ, רַבְּנֵנוּ, מִיִּמְךָ אָנוּ שׁוֹתִים, כַּמָּה בָּנִין אֲשֶׁתְּבִיקוּ (אֵת שְׂכֵמָתָה) דְּאֵתְקִיפוּ לָךְ לְעֵלְמָא דְּאֵתִי, לֹא נָח דַּעֲתִיהָ.

עַד שֶׁהֵאִיר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עֵינָיו זָקֵן אַחַד. קָם וְאָמַר, עָלֶיךָ רַבִּי יוֹחָנָן, שְׂאֵתָה זָקֵן וְחִלְשָׁה הַתְּגַבְרָה עָלֶיךָ, וְעַל רַבִּי חֲזַקִּיהָ שֶׁהוּא עָקָר אָמַר הַכְּתוּב (ישעיה נב) כֹּה אָמַר ה' לְסָרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שְׂבֻחוֹתַי וּבְחָרוּ בְּאֲשֶׁר חִפְצָתִי וְכו', (שם) וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחֻמוֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבְּנֵי וּמִבְּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֶן לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכְרַת. נָחָה דַּעֲתוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לוֹ, תְּנוּחַ דַּעֲתָךְ כְּמוֹ שֶׁהִנְחַתְּ אֶת דַּעֲתִי.

רַבִּי בְּרוּקַא אָמַר, כְּתוּב (ויקרא כב) וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִלְּפָנָי. אִם הַנֶּפֶשׁ תִּכְרַת, הַגּוּף הַהוּא מָה יִהְיֶה מִמֶּנּוּ? אִם כֶּף, כַּמָּה קְבָרִים בְּרִיקְנוֹת! כַּמָּה צִיּוּנִים לְחֻנָּם! שְׁהִי אִם אַחַר כֶּף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹנֵה אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ כְּמוֹ מִקְדָּם בְּעוֹלָם הַזֶּה, הַגּוּף שֶׁעוֹב נֶאֱבָד, וְהַקְּבָר לְרִיק. אִם כֶּף, כַּמָּה עֲצָמוֹת נֶאֱבָדוּ, וְכַמָּה קְבָרִים לְחֻנָּם.

אֲלֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא יִכְלֶה מַעֲשֵׂי דְיוֹ, אֲלֵא מִהָאָרֶץ וּמִתַּחַת הַשָּׁמַיִם הָאֵלֶּה. וַיִּגְדּוּ לְמַטָּה, וַיִּכְנְנוּ בְּקִיּוּם אַחַר בְּתוּף אוֹתָם הַתַּחְתּוֹנִים, בְּמִדּוֹר שֶׁנִּקְרָא נְשִׂיָה, וְשֵׁם הֵם יִתְפַּנְסוּ (שְׂכָחָה) לְדוֹרֵי דוֹרוֹת.

שְׁהִי שְׂבַע אַרְצוֹת לְמַטָּה, וְאֵלּוּ הֵן: אֶרֶץ, אֲדָמָה, אֶרְקָא, גִּיא,

לֹא תִדַע אֵיזָה יִכְשַׁר הַזֶּה אוֹ זֶה וְגו'. רַבִּי יוֹחָנָן קָשִׁישׁוֹ יוֹמוֹי, וְתִקְיַפוּ עֵינָיו מִלְּאִסְתַּפֵּלָא, וְחוֹלְשָׁא תִקְיַף עָלָיו. קָם וְאָמַר, מָה אָנָּא לְעֵלְמָא דְּאֵתִי, דְּקָא הוּי לִי בָּנִין וּמִיתּוֹ. אָמְרוּ לֵיהּ, רַבְּיֵנוּ, מִיִּמְךָ אָנוּ שׁוֹתִים, כַּמָּה בָּנִין אֲשֶׁתְּבִיקוּ (אֵת שְׂכֵמָתָה) דְּאֵתְקִיפוּ לָךְ לְעֵלְמָא דְּאֵתִי, לֹא נָח דַּעֲתִיהָ.

עַד שֶׁהֵאִיר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עֵינָיו דְּחַד סָבָא, קָם וְאָמַר, עָלֶיךָ רַבִּי יוֹחָנָן, דְּאֵת סָבָא וְחוֹלְשָׁא תִקְיַף עָלֶיךָ, וְעַל רַבִּי חֲזַקִּיהָ דְּאִיהוּ עָקָר, אָמַר קְרָא, (ישעיה נב) כֹּה אָמַר ה' לְסָרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שְׂבֻחוֹתַי וּבְחָרוּ בְּאֲשֶׁר חִפְצָתִי וְגו', וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחֻמוֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבְּנֵי וּמִבְּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֶן לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכְרַת. נָח דַּעֲתִיהָ דְּרַבִּי יוֹחָנָן, אָמַר לֵיהּ, תְּנוּחַ דַּעֲתָךְ כְּמוֹ שֶׁהִנְחַתְּ אֶת דַּעֲתִי.

רַבִּי בְּרוּקַא אָמַר, כְּתִיב, (ויקרא כב ג) וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִלְּפָנָי. אִי הַנֶּפֶשׁ תִּכְרַת, הַגּוּף הַהוּא מָה תִּהְיֶה מִמֶּנּוּ, אִי הָכִי, כַּמָּה קְבָרוֹת בְּרִיקְנֵיָא, כַּמָּה צִיּוּנִין לְמַגְנָא. דְּהָא אִי לְבַתֵּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּנֵי לְהַהוּא נֶפֶשׁ כְּמִלְקָדְמִין בְּהָאֵי עֵלְמָא, גּוּפָא דְּשְׂבִיק, אֲתַאֲבִיד, וְקְבָרָא בְּרִיקְנֵיָא, אִי הָכִי, כַּמָּה גְּרָמִין אֲתַאֲבִידוּ, וְכַמָּה קְבָרִין לְמַגְנָא.

אֲלֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא יִשְׁיָצִי עוֹבְדֵי יְדוּי, אֲלֵא מֵאֲרַעָא וּמִתַּחַת שְׂמֵיָא אֵלֶּה. וַיַּחֲתוּן לְתַתָּא, וַיִּתְבַּנוּן בְּקִיּוּמָא אַחְרָא גּוֹ אֵינוּן תַּתָּאֵי, בְּדִיּוּרָא דְּאֶקְרִי נְשִׂיָה, וְתַמָּן יִתְכַנְשׁוּן (יִתְגַּשׁוּן) לְדְרֵי דְרִין.

דְּהָא שְׂבַע אַרְעִין לְתַתָּא. וְאֵלּוּ הֵן: אֶרֶץ. אֲדָמָה. אֶרְקָא. גִּיא. נְשִׂיָה. צִיָּה. תַּבְּל. תַּבְּל, הוּא דִּיּוּרָא דִּילָן. בְּנְשִׂיָה אֲמַאי גּוּפִין

נְשִׂיָה, צִיָּה, תִּבְל. תִּבְל הוּא הַמְדוֹר שֶׁלָנוּ. לָמָּה הַגּוֹפִים הִלְלוּ הֵם בְּנִשְׂיָה? אֵלָּא שֶׁהֵם שָׁכְחוּ אֶת מִצְוֹת רְבוּנָם וְלֹא הִתְעַסְקוּ בַּפְרִיָּה וּרְבִיָּה וְלֹא גָרְמוּ לְהִתְפַּשְׁטוֹת בְּרִית הַקֹּדֶשׁ בְּעוֹלָם, לָכֵן הֵם יִשְׁכְּחוּ בְּנִשְׂיָה לְדוּרֵי דוֹרוֹת, וְלַעוֹלָם אֵין קָבַר לְחַנָּם וְאֵין צִיּוֹן לְרִיק.

וּבְאוֹתוֹ הַמְדוֹר שֶׁל נְשִׂיָה, אֵין אֵלָּא אוֹתָם שֶׁנִּקְרְאוּ גּוֹפֵי חָנָם, הַגּוֹפִים שִׁיּוֹרְדִים לְשֵׁם לְחַנָּם וְאֵין עוֹשִׂים תּוֹלְדוֹת, שֶׁהָרִי נָשִׂים אֵין בִּינֵיהֶם, וְזוֹרְעִים וְאוֹכְלִים, וְשׁוֹכְחִים כָּל מָה שֶׁעוֹשִׂים.

הַנְּפִשׁוֹת, טָרָם שֶׁנִּבְנוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה, נִדְחוֹת מִפְּמָה שְׁעָרִים, וְהוֹלְכוֹת וּמְשׁוֹטְטוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה, עַד שִׁיִּמְצְאוּ גּוֹאֵל. וְאֵלוֹ נִקְרְאוֹת שְׁכָנוֹת. זֶהוּ שְׁכָנוֹב (רות ד) וְתִקְרָאנָה לוֹ הַשְּׁכָנוֹת שֵׁם וְגוֹ'. וְהַגּוֹף הַזֶּה נִבְנָה לְהִתְקַיֵּם בְּתִבְל אֶרְצוֹ.

רַבִּי יוֹדָאֵי הָיָה לְפָנֵי רַבִּי עֲזַרְיָה בְּרַ סִימָאֵי, אָמַר לוֹ, צְדִיקִים שֶׁהִזְדַּמְּנוּ לָהֶם חֲטָא מֵאוֹתָם כְּרִיתוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה, וְהִרְהוּרוּ (וַחֲשָׁבוּ) תְּשׁוּבָה וּמִתּוֹ, הֵאֵם מִיִּתְּהָ מְכַפֶּרֶת עֲלֵיהֶם אוֹ לֹא? אָמַר לוֹ, כֵּן, וְלִפְעָמִים שׁוֹעֲנֵנְשׁוּ בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וּמִתְכַּפֵּר לָהֶם.

רָאָה פְּנֵי יִרְקוֹת. אָמַר לוֹ, אָמַר מֵה שֶׁתֵּאמַר, הַתּוֹרָה אֵין מְקַבֶּלֶת טְמָאָה, שְׁנֵאמַר (יִרְמִיָּה כג) הֲלוֹא כֹה דְבָרִי כְּאֵשׁ נֹאֵם ה'. הַרְהוּרִים רְטִישָׁן בְּלִבְכֶּךָ. אָמַר, (תהלים כה יד) סוֹד ה' לִירְאָיו. עֲשֶׂהָ סִבֵּי קְטוֹלֵי מַלְכוֹת אֲתַעֲנֶנְשׁוּ עַל מְכִירַת יוֹסֵף. אָמַר לִירְאָיו. עֲשֶׂהָ זְקָנִים הַרוּגֵי מַלְכוֹת נִעֲנְשׁוּ עַל מְכִירַת יוֹסֵף. אָמַר לוֹ, רַבִּי עֲקִיבָא אֵין לוֹ זְכוּת אָבוֹת. אָמַר, (דְּבָרֵי הַיָּמִים א יב) וּמִבְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר יוֹדְעֵי בִּינָה לְעֵתִים.

פָּתַח וְאָמַר, (בְּרַאשִׁית ל) וַיָּבֵא יַעֲקֹב מִן הַשְּׂדֵה בְּעָרֵב וַתֵּצֵא לָאָה לְקָרְאָתוֹ וַתֵּאמֶר אֵלַי תְּבוֹא פִי שְׁכֹר שְׁכָרְתִּיךָ. שְׁכֹר הַשְּׂתָא, שְׁכָרְתִּיךָ

אֵלַי. אֵלָּא, אֵינְהוּ אֲנָשִׁי פְּקוּדֵי דְמֵאֲרִיָּהּ, וְלֹא אֲתַעֲסָקוּ בַּפְרִיָּה וּרְבִיָּה, וְלֹא פְּשִׁיטוּ בְּרִית קְיָיִמָא בְּעֵלְמָא. לָכֵן אֵינוֹן יִתְנַשּׁוּ בְּנִשְׂיָה לְדוּרֵי דְרִין. וְלַעוֹלָם לִית קָבַר לְמַגְנָא, וְלִית (ד' קט) צִיּוֹנָא בְּרִיקְנֵיָא.

וּבְתַהוּא דִּיּוֹרָא דְנִשְׂיָה, לֹא הוּי אֵלָּא אֵינוֹן דְּאִקְרוּן גּוֹפֵי מַגָּן, גּוֹפֵי דְלִמְגָן נְחֹתִין תַּמָּן, וְלֹא עֲבָדִין תּוֹלְדִין, דְּהָא נָשִׁין לֹא בִּינֵייהוּ. וְזָרְעֵי וְאֹכְלֵי, וְאֲנָשִׁי כָּל מָה דְעֲבָדִין. נִפְשִׁין עַל דְּלֹא יִתְבַּנוּן בְּהַאי עֵלְמָא, אֲתַדְחִיִּין מִפְּמָה תְּרַעֵי, וְאֲזִלֵי וּמְשַׁטְטֵי בְּהַאי עֵלְמָא, עַד דְּיִשְׁכְּחוּן פְּרוּקָא. וְאֵלַיִן אִיתְקָרוּן שְׁכִינּוֹת. הָדָא הוּא דְכָתִיב, וַתִּקְרָאנָה לוֹ הַשְּׁכָנוֹת שֵׁם וְגוֹ'. וְהַאי גּוֹפָא אֲתַבְּנֵי לְאֲתַקְיָיִמָא בְּתִבְל אֶרְצוֹ.

רַבִּי יוֹדָאֵי הָיָה קָמִיָּה דְרַבִּי עֲזַרְיָה בְּרַ סִימָאֵי, אָמַר לֵיהּ, צְדִיקִים דְּאִזְדַּמְּנוּ לוֹן חוּבָה מֵאֵינוֹן כְּרִיתוֹת דְּאוּרִיִּיתָא, וְהִרְהוּרוּ (וַחֲשָׁבוּ) תְּשׁוּבָה וּמִתּוֹ, מִיִּתְּהָ מְכַפֶּרֶת עֲלֵיהוּ, אוֹ לֹא. אָמַר לֵיהּ, אֵין. וְלִזְמַנִּין דְּאֲתַעֲנְשׁוּ בְּהַהוּא עֵלְמָא, וְאֲתַכַּפֵּר לְהוֹן.

חֲמָא אֲנָפוּי יְרוּקֵי. אָמַר לֵיהּ, אֵימָא מָה דְתֵימָא, אוּרִיִּיתָא הוּא דְלֹא מְקַבֶּלֶה טוּמְאָה. שְׁנֵאמַר, (יִרְמִיָּה כג כט) הֲלוֹא כֹה דְבָרִי כְּאֵשׁ נֹאֵם ה'. הַרְהוּרִים רְטִישָׁן בְּלִבְכֶּךָ. אָמַר, (תהלים כה יד) סוֹד ה' לִירְאָיו. עֲשֶׂהָ סִבֵּי קְטוֹלֵי מַלְכוֹת אֲתַעֲנֶנְשׁוּ עַל מְכִירַת יוֹסֵף.

אָמַר לֵיהּ, רַבִּי עֲקִיבָא לִית לֵיהּ זְכוּת אָבוֹת. אָמַר, (דְּבָרֵי א יד לג) וּמִבְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר יוֹדְעֵי בִּינָה לְעֵתִים.

פָּתַח וְאָמַר, (בְּרַאשִׁית ל טז) וַיָּבֵא יַעֲקֹב מִן הַשְּׂדֵה בְּעָרֵב וַתֵּצֵא לָאָה לְקָרְאָתוֹ וַתֵּאמֶר אֵלַי תְּבוֹא פִי שְׁכֹר שְׁכָרְתִּיךָ. שְׁכֹר הַשְּׂתָא, שְׁכָרְתִּיךָ

שְׂכַר שְׂכַרְתִּיךָ. שְׂכַר כְּעַתָּה, שְׂכַרְתִּיךָ לְאַחַר זְמַן. יִשְׂשַׁכְר - יִשְׂ שְׂכַר. וְלֵאחֲרַי זְמַן נְהִי לְמַלְכוּת שָׁמַיִם. הַגּוֹפִים שֶׁלֹּהֶם יִשְׁאַרוּ בְּמִקוּמָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהַפֶּל חוֹזֵר כְּמוֹ מִקְדָּם. כְּתוּב (שם מט) אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרַכְתוּ בְּרַךְ אֹתָם.

נִפְּרַע עַל פְּנֵי רַבִּי יוֹדָאי, וְנִרְדָּם. הֲרָאוּ לוֹ בְּחִלּוּמוֹ הַפְּסוּק הַזֶּה, (קהלת ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחֻטֵּיא אֶת בְּשָׂרְךָ. נִכְנַסְתָּ סִתָּם. מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם לֹא יִדְבַר בְּזֵה, אֲלֵא תִהְיֶה אוֹמֵר, (תהלים לו) מִה יִקָּר חֲסִדְךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנַפְיֶךָ יַחְסִיוּ. וּבְצֵל כְּנַפְיֶךָ מִמָּוֶשׁ, וְלִית לְדַבְּרֵי בְּבִנְיָו, שְׁהָרִי חֲסִד ה' בְּכָל נִמְצָא.

אָמַר רַבִּי עֲזַרְיָה, וְדָאי כִּף הוּא, שְׁהָרִי כְּתוּב (דברי הימים א טו) אֵל תִּגְעוּ בְּמִשְׁחֵי וּבְנִבְיָאֵי אֵל תִּרְעוּ. וְכְתוּב (איוב יב) אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְּשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר אִישׁ. בְּכַבְּשֵׁים הַנְּעֻלְמִים שְׁלוֹ אֵין לְדַבֵּר כָּלֵל, שְׁהָרִי מִי שֶׁבִּידוֹ רוּחוֹת וּנְשָׁמוֹת שֶׁל צְדִיקִים, הַדְּבָרִים הַנִּסְתָּרִים שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, אֵין לְהַפְגִּס בְּהֵם. יֵד בֶּן לְנַעֲמִי (רות ד), מִה (בְּזֵה) מִצָּאת הָאֲבֵדָה שֶׁאֲבַדְתָּ. מִכָּאן שֶׁאוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ שֶׁנִּדְּהָ מִהַגּוֹף הַדָּק, אֵין לָהּ רִשׁוּת לְהֵאִיר וּלְהַתְפַּשֵּׁט, לְהֵרָאוֹת שְׁאֵין לוֹ כֹּחַ, שֶׁכְּתוּב (איוב לג) יָשׁוּב לִימֵי עֲלוֹמִיו.

בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה שֶׁהַגּוֹף הַזֶּה נִכְנָה, מִיָּד (כְּמוֹ שֶׁעַן דֵּק נִדְּלַק מִיָּד) וְתִקְרָאנָה לוֹ הַשְּׂכָנוֹת שֵׁם. וְלָמָּה כָּאן שֵׁם? בְּכָל מִקוּם שֶׁכְּתוּב שֵׁם, זֹה הַנֶּפֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (רות ד) וְלֹא יִכְרַת שֵׁם הַמֵּת. זֹה הַנֶּפֶשׁ. וְכָאן וְתִקְרָאנָה לוֹ הַשְּׂכָנוֹת שֵׁם, אוֹתָן הַשְּׂכָנוֹת קוֹרְאוֹת לְאוֹתוֹ הַגּוֹף שֶׁנִּכְנָה כְּעַתָּה שֵׁם, קוֹרְאוֹת לְאוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ לְהַתְפַּקֵּן בְּאוֹתוֹ הַגּוֹף. שְׁהָרִי לְפַעֲמִים מְזַמְנֵת לְשֵׁם הַנֶּפֶשׁ,

לְבַתֵּר זִימְנָא. יִשְׂשַׁכְר: יִשְׂ שְׂכַר. וְלְבַתֵּר זִמְנָא, נְהִי לְמַלְכוּת שָׁמַיִם. גּוֹפִין דְּלֵהוֹן יִשְׁתְּאַרוֹן בְּדוּכְתִּייהוּ בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְכָלֵא אֶתְהִידֵר כְּמִלְקֵדְמִין. (שם מט כח) אִישׁ אֲשֶׁר כִּבְרַכְתוּ בְּרַךְ אֹתָם כְּתוּב.

נִפְּרַע עַל אֲנַפּוּי רַבִּי יוֹדָאי, וְאֲדַמוּךְ. אֲחִזּוּ לִיִּה בְּחִלְמִיִּה הָאֵי קָרָא, (קהלת ה ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחֻטֵּיא אֶת בְּשָׂרְךָ. נִכְנַסְתָּ סִתָּוִם. מִהֵהוּא יוֹמָא לֹא אֲשַׁתְּעִי בְּהָאֵי. אֲלֵא הוּוֹ אָמַר, (תהלים לו כא) מִה יִקָּר חֲסִדְךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנַפְיֶךָ יַחְסִיוּ. וּבְצֵל כְּנַפְיֶךָ מִמָּוֶשׁ, וְלִית לְמִשְׁתַּעֲי בְּבִנְיָו דִּילִיִּה. דְּהָא חֲסִד ה' בְּכּוֹלָא אֲשַׁתְּפַח.

אָמַר רַבִּי עֲזַרְיָה, וְדָאי הָכִי הוּא, דְּהָא כְּתוּב (דב"ה א טז כב) אֵל תִּגְעוּ בְּמִשְׁחֵי וּבְנִבְיָאֵי אֵל תִּרְעוּ. וְכְתוּב (איוב יב א) אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְּשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר אִישׁ. בְּכַבְּשֵׁין סִתִּימָאֵין דִּילִיִּה, לִית לְמִשְׁתַּעֲי כָּלֵל, דְּהָא מֵאן דְּבִידֵיהּ רוּחִין וּנְשָׁמֵתִין דְּצְדִיקָאֵי. מִלִּין סִתִּימָאֵין דְּאִיִּהוּ עֲבִיד, לִית לְאַעְלָא בְּהוֹן.

יֵד בֶּן לְנַעֲמִי, מֵאֵי (אצ"ל בְּהָאֵי) אֲשַׁכַּחַת אֲבִידָה דְּאֲבַדְתָּ. מִכָּאן, דְּהָהוּא נִפְּשׁ דִּנְדָּ מִגּוֹפָא דְּקִיק, לִית לִיִּה רִשׁוּ לְאַנְהָרָא וּלְאַתְפִּשְׁטָא, לְמִיחֲזִי לִית לִיִּה חִילָא, דְּכְתוּב (שם לג כה) יָשׁוּב לִימֵי עֲלוֹמִיו.

בְּהֵרִיא שְׁעָתָא דְּגוֹפָא דָּא אֲתַבְּנִי, מִיָּד (כְּמִה דְּאֵעֵי דְּקוּק אֲדִלִּיק מִיָּד) וְתִקְרָאנָה לוֹ הַשְּׂכָנוֹת שֵׁם. וְאֵמַאי הָכָא שֵׁם. בְּכָל אֶתֶר דְּכְתוּב שֵׁם, דָּא אִיִּהוּ נִפְּשׁ. כְּמִה דְּאֵתְ אָמַר, וְלֹא יִכְרַת שֵׁם הַמֵּת, דָּא אִיִּהוּ נִפְּשׁ. וְהָכָא וְתִקְרָאנָה לוֹ הַשְּׂכָנוֹת שֵׁם, אֵינּוֹן שְׂכִינּוֹת קָרוּ לְהֵהוּא גּוֹפָא דְּאֲתַבְּנִי הַשְּׁתָּא שֵׁם, קָרוּ לְהֵהוּא נִפְּשׁ, לְאַשְׁתַּכְּלָלָא בְּהֵהוּא גּוֹפָא. דְּהָא לְזִימְנִין זְמִינָא

וּלְפַעֲמִים אֵינָה מְזַמְּנָת, מִשּׁוּם שֶׁהוֹלֶכֶת וּמְשׁוּטָטֶת בְּעוֹלָם, וְאֵז קוֹרְאִים לָהּ אֶל אוֹתוֹ הַגּוֹף.

וּבִשְׁעָה שֶׁמִתְעוֹרֵר הַרְצוֹן, הוֹלֶכֶת אֶל קַבְרֵי הָאֲבוֹת, אֶל קַבְרֵי הַחֲסִידִים, עַד שֶׁמִתְעוֹרֵר בְּעֵז כָּאֵן, וּשְׁאֵר הַנְּשָׁמוֹת קוֹרְאוֹת לָהּ, וּבָאָה וְנִמְצְאָת וּמִתְקַנֶּת בַּמָּקוֹם הַזֶּה.

וְהָרִי כְּתוּב, (איוב לג) אִם יֵשִׁים אֲלֵיו לְבוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֲלֵיו יֵאָסֵף? שׁוֹנֶה כָּאֵן, שֶׁהִיא גּוֹאֵל קְרוֹב, שֶׁהִיא תוֹעֵלַת יִתְרָה בְּאוֹתוֹ הַגּוֹאֵל שְׁנִקְרָא קְרוֹב, שֶׁהִתְעוֹרֵר לְהִיּוֹת מְזַמֵּן לְשֵׁם, מִיַּד שֶׁהִתְעוֹרֵר אֲלֵיו. וְכָאֵן שֶׁהִיא רְחוֹק, הַצֵּטְרָכוֹ לְקִרְא לָהּ, שֶׁהִיא מִחֲשָׁבָה רְחוֹקָה הֵיטָה. בְּמִחֲשָׁבָה קְרוֹבָה אֵין צְרִיף, אֲלֵא הִיא בָּאָה בְּאוֹתָהּ הַהִתְעוֹרְרוֹת לְהַבְנֹת שֵׁם. וְעַל כֵּן וּתְקַרְאָנָה לְאוֹתוֹ הַגּוֹף שֵׁם, אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ לְהַבְנֹת שֵׁם.

רַבִּי סִימָאָה אָמַר, בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת עֲשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֶסֶד עִם אוֹתָן הַנְּפֹשׁוֹת שֶׁלֹּא מוֹצֵאוֹת מְנוּחָה, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא עֲשׂוּ חֶסֶד וְלֹא עֲשׂוּ בֵן.

וְכֵּה נַעֲשֶׂה מֵהֶם, אוֹתָהּ הַנְּשָׁמָה שֶׁהוֹלֶכֶת בְּלֵי וְלֹד לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם וְלֹא עֲשֶׂתָהּ בֵּן? רַבִּי סִימָאִי וְרַבִּי יוֹסִי. אֶחָד אוֹמֵר, מוֹרִיד אוֹתָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאֶרֶץ הַתְּחִתּוֹנָה. וְאֶחָד אָמַר בְּאֲבִדוֹן. מִי שִׁוֵּרֵד לְשֵׁם, אוֹבֵד מִכָּל וְכָל. וְעַלֵּיהֶם כְּתוּב (ויקרא כג) וְהֶאֱבַדְתִּי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַזֵּאת.

רַבִּי יוֹדָאִי בַר סִימוֹן אָמַר, אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמִשְׁתַּדֵּל לְדַעַת אֶת אוֹתוֹ הָעוֹלָם שֶׁשֵׁם הַנְּשָׁמוֹת. מִי שֶׁמְפִיר אוֹתוֹ וּמִשְׁתַּדֵּל לְדַעַת אוֹתוֹ, אֵין שְׁעוֹר לְחַכְמָתוֹ.

רַבִּי פְּרַחְיָא אָמַר, כָּל זְמַן שֶׁהַגּוֹף לֹא נָח בְּמְקוֹמוֹ, נִפְשׁוֹ אֵף כָּף. וְהוּא הֵיךְ תְּמִיד מִשְׁתַּדֵּל לְדַעַת

תְּמַן נִפְשָׁא, וּלְזַמְּנִין לָא זְמִינָא, בְּגִין דְּאִזְלָא וּמְשֻׁטָּטָא בְּעַלְמָא, וְכַדִּין קְרוֹן לָהּ לְגַבֵּי הַהוּא גּוֹפָא.

וּבִשְׁעָתָא דְרַעוּתָא אֲתַעַר, אִזְלַת לְגַבֵּי קַבְרֵי דְאֲבָהֵן, לְגַבֵּי קַבְרֵי דְחֲסִידֵי, עַד דְּאִתְעַר בּוֹעֵז הַכָּא, וּשְׁאֵר נִשְׁמָתִין קְרוֹן לָהּ, וְאִתְתַּ וְאִשְׁתַּפְּחַת וְאִשְׁתַּכְּלַלַת בְּאַתְרֵי דָא.

וְהָא כְּתִיב, (שם לד יד) אִם יֵשִׁים אֲלֵיו לְבוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֲלֵיו יֵאָסֵף. שְׁאֵנִי הַכָּא, דְּהוּה גּוֹאֵל קְרוֹב, דְּהָא תוֹעֵלְתָא יִתְרָה, הַהוּא גּוֹאֵל דְּאִיקְרֵי קְרוֹב, דְּאִתְעַר לְמַהוּי זְמִינָא תְּמַן, מִיַּד דְּאִתְעַר לְגַבֵּיָהּ. וְהָכָא דְּהוּה רְחוֹק, אֲצִטְרִיכוֹ לְמִיקְרֵי לָהּ, דְּהָא מִחֲשָׁבָה רְחוֹקָא הוּה. בְּמִחֲשָׁבָה קְרִיבָא לָא אֲצִטְרִיף, אֲלֵא הִיא אִתְתַּ בְּהַהוּא אֲתַעַרוּתָא לְאִתְבְּנָאָה תְּמַן. עַל דָּא וּתְקַרְאָנָה לְהַהוּא גּוֹפָא שֵׁם, הַהוּא נִפְשָׁא לְאִתְבְּנָאָה תְּמַן.

רַבִּי סִימָאָה אָמַר, בְּכַמָּה דְּוִכְתִּי עֶבֶד קוֹדֶשָׁא בְּרִיף הוּא חֶסֶד בְּאֵינוֹן נִפְשָׁאן דְּלֹא אֲשַׁכְּחִין נְיִיחָא. בְּגִין דְּלֹא עֶבֶדוּ חֶסְדָּא, וְלֹא עֶבֶדוּ בַר.

וְכֵּה אֲעֶבֶד מִיְנִיָּהּ, הַהִיא נִשְׁמָה דְּאִזְלַת בְּלֹא וְלֹד לְהַהוּא עַלְמָא, וְלֹא עֶבֶדִית בַּר. רַבִּי סִימָאִי וְרַבִּי יוֹסִי, חַד אָמַר, נְחִית לִיה קוֹדֶשָׁא בְּרִיף הוּא לְאֶרֶץ הַתְּחִתּוֹנָה. וְחַד אָמַר, בְּאֲבִדוֹן, מֵאֵן דְּנְחִית תְּמַן, אֲתַאֲבִיד מִכָּל וְכָל. וְעַלֵּיהֶם כְּתִיב, וְהֶאֱבַדְתִּי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַזֵּאת.

רַבִּי יוֹדָאִי בַר סִימוֹן אָמַר, זַפְּאָה מֵאֵן דְּאִשְׁתַּדֵּל לְמַנְדַע בְּהַהוּא עוֹלָם דְּנִשְׁמָתִין תְּמַן. מֵאֵן דִּידַע בִּיה, וְאִשְׁתַּדֵּל לְמַנְדַע בִּיה, לִית לִיה שְׁעוּרָא לְחַכְמָתִיהּ.

רַבִּי פְּרַחְיָא אָמַר, כָּל זְמַנָּא דְּגּוֹפָא לָא נָח בְּדוֹכְתִיהּ, נִפְשָׁא דִילִיָּה אוּף הַכִּי. וְאִיהוּ

באותו העולם של הנשמות.
יום אחד היה הולך בשדה, ומצא
גוף אחד פחת אילן חרב מת.
השגיח בו, ומצא שהוא יהודי,
ומצא פריכות של מצוה, וספר
של אגדה עמו.

אמר, ודאי תלמיד חכם הוא.
התעסק בקברו, והלך לעיר, ותקן
לו תכריכים וקבר. והזמין בני
אדם, ובכה עליו, והשתדל עליו
והוציא כל מה שהיה בידו.

בין שנגזז ונקבר אותו הגוף,
הנפש שלו נכנסה לתוך הישיבה
העליונה. אמרו לה: אין לך כעת
רשות להכנס בכרך (למקום) הסלע
העליון, לכי והשלימי חסד למי
שהשלים לך!

יום אחד רבי פרחיה היה יושב
על השער של הפתח של לוד,
והיה עצוב, שהיתה לו דחוקה
השעה. בא אליו איש אחד. אמר
לו: רבי, התרצה ללכת למקום
פלוגי עמי, ואתן לך כלי כסף,
כדי שנסתדל בתורה יחד בדרך?
אמר לו: גלף. הלכו. אמר לו:
רבי, (מה) זה שכתוב (קהלת ט) פי
החיים יודעים שימתו והמתים
אינם יודעים מאומה? אמר לו:
החיים אלו הצדיקים, והמתים
אלו הרשעים.

אמר לו: חייך, רבי, אפלו
הרשעים באותו העולם יודעים
בצערם, ויודעים בכבוד
הצדיקים ובדיני הרשעים. אמר
לו: אם כן, מה זה והמתים אינם
יודעים מאומה?

אמר לו: בעולם הזה פתוב,
שחרי הצדיקים שנקראים חיים,
מסתכלים ויודעים שימתו,
ועתידים לתת את הדין, שליש דין
ולש דין, כמו שנאמר והחי יתן

דין, וזמינין למהיב דינא,

היה משתדיל תדיר, למנדע בההוא עלמא
דנשמתיין.

יומא חד הוה אזיל בחקלא, ואשתפח חד
גופא תחות אילן חריב מית. אשגח ביה,
ואשפח דהוא יהודאי, ואשפח פריכין דמצוה,
וספרא דאגדתא בהדיה.

אמר ודאי תלמיד חכם הוא. אשתדל בקבריה,
ואזיל למתא, ואתקין ליה תכריכין,
וקברא, וזמין בני נשא, ובכה עליה, ואשתדל
עליה, ואפיק כל מאי דהוי בידי.

בין דאתגניז ואתקבר ההוא גופא, נפש דליה
אעלת לגו מתיבתא עילאה. אמרו לה,
לית לך הכא השתא רשות לאעלא בכרך (בדרך)
דטנרא עילאה. זילי ואשלימי טיבו, למאן
דאשלים לך.

יומא חד, רבי פרחיה הוה (דף קט ע"ב) יתיב אבבא
דפתחא דלוד, והוה עצוב, דדחיקא ליה
שעתא. אתא חד בר נש לגביה, אמר ליה,
רבי תיבעי למיהך ברוך פלוגי בהדאי, ואתן
לך מאני כסף, בגין דנשתדל באורייתא כחדא
באורחא, אמר ליה ניזיל. אזלו. אמר ליה,
רבי, האי (מאי) דכתיב, (קהלת ט ה) פי החיים יודעים
שימתו והמתים אינם יודעים מאומה. אמר
ליה החיים אלו הצדיקים, והמתים אלו
הרשעים.

אמר ליה חייך רבי, אפילו הרשעים בההוא
עלמא, ידעין בצערא דידהו, וידעין
ביקרא דצדיקייא, ובדינהון דרשיעייא. אמר
ליה, אי הכי מאי והמתים אינן יודעים
מאומה.

אמר ליה, בהאי עלמא פתיב. דהא צדיקייא
דאיקרין חיים, מסתכלין וידעין דימותון, וזמינין למהיב דינא,

אֵל לְבוֹ. אֲבָל הַרְשָׁעִים שֶׁנִּקְרָאִים מֵתִים, לֹא יוֹדְעִים וְאִין מְשַׁגְּחִים, וְלֹא מְסַתְּפְלִים בְּמַעֲשֵׂי אוֹתוֹ הָעוֹלָם כְּלוּם. וּמִי שֶׁאִינוּ מְכִיר בְּמַעֲשֵׂי אוֹתוֹ הָעוֹלָם נִקְרָא מֵת, מִשּׁוּם שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה לֹא מְבַנֵּי הַחַיִּים. שֶׁהָעוֹלָם הַהוּא שֶׁל נְשָׁמוֹת וְרוּחוֹת הוּא, וְזֶה הָעוֹלָם הוּא שֶׁל הַגּוֹף.

אוֹתוֹ הָעוֹלָם שֶׁדָּרִים בּוֹ אַחִיהֶם (רוּחוֹת) שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם, וְדוֹמִים בְּדִיּוֹקְנָאוֹת, מְכִרִים זֶה לְזֶה, וְיוֹדְעִים בְּמֵה דוֹמִים בְּעוֹלָם הַזֶּה (שְׁעֵתִיד לְבֹא לְעוֹלָם). וּמִשְׁתַּדְּלִים לְהַפִּיר אֶת כְּבוֹד רַבּוֹנָם שָׁם, בְּאוֹתוֹ הַמְּלַבּוֹשׁ שֶׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם.

כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְאוֹתוֹ הַשָּׂדֶה, אָמַר לוֹ: נִתְעַכֵּב כְּעֵת. נֶאֱמַח. אָמַר לוֹ: לְמָה אַתָּה נֶאֱמַח? אָמַר לוֹ: אֲבָדָה אֲבָדָה לִי בְּמָקוֹם הַזֶּה. אָמַר: הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִזְמַנֶּנָּה לָךְ.

מִצָּאוּ מְעָרָה אַחַת. אָמַר אוֹתוֹ הָאִישׁ: רַבִּי, נִפְגַּס לְכֹאן, שְׁהָרִי יִדְעֵתִי שֶׁאֲנִי מְכִיר כֹּאן. נִכְנְסוּ, יָרְדוּ בַּמְדְּרָגוֹת, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְפָרְדֵס אֶחָד, וְרָאוּ שָׁם אֵילָנוֹת מְשֻׁנִּים זֶה מִזֶּה וּמִשָּׂאָר הָאֵילָנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, וְאֵילָן אֶחָד מְשֻׁנֶּה מִשָּׂאָר הָאֵילָנוֹת.

עָרַו לְשָׁם, שָׁמְעוּ קוֹל אֶחָד שֶׁל מַחְנוֹת רַבִּים שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים, (תְּחִלִּים צַח) בָּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעַה נִכְרַכָּה לְפָנָי ה' עֲשֹׂנוּ. תָּמָה רַבִּי פְּרַחְיָא, וְאָמַר: מֵה זֶה? אָמַר לוֹ: שְׂתַק.

אָמַר רַבִּי פְּרַחְיָא: הֲאֵלֵהִים, כְּשֶׁהִגַּעְתִּי עִמּוֹ לְאִמְצַע הַפָּרְדֵס הַזֶּה, וְרָאִיתִי שְׁתֵּי דְרָכִים, וּמַחְנוֹת מְצַד זֶה וּמְצַד זֶה, וְאִמְרַתִּי לוֹ מֵה זֶה? וְאָמַר לִי, כֹּאן נְפָרְדוֹת דְּרָכֵי הַנְּפֻשׁוֹת, מִי שֶׁהוֹלְכִים לְגַן עֵדֶן, וּמִי שֶׁהוֹלְכִים לְגִיהֶנֶם. מִי שֶׁהוֹלֵךְ לְגַן עֵדֶן - אֵלּוּ הוֹלְכִים (עִמּוֹ),

דְּאִית דִּין וְאִית דִּיין. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שם פסוק) וְהָחִי יִתֵּן אֵל לְבוֹ. אֲבָל רְשָׁעִים דְּאִיקְרוּן מֵתִים, לֹא יוֹדְעִין, וְלֹא מְשַׁגְּחִין, וְלֹא מְסַתְּפְלִין בְּעוֹבְדֵי דֵהֲהוּא עַלְמָא כְּלוּם. וּמֵאן דְּלֹא יוֹדַע בְּעוֹבְדָא דֵהֲהוּא עַלְמָא, אִיקְרִי מֵת. בְּגִין דֵּהֲהִי עַלְמָא לֹא מְבַנֵּי חַיָּא. דֵּהֲהוּא עַלְמָא דְנִשְׁמַתִּין וְרוּחִין אִיהוּ, וְהִי עַלְמָא דְגוֹפָא הוּא.

וְהוּא עַלְמָא דְדִיירִי בֵּיה אַחוּהוּן (רוּחוֹתוֹ) דְּבְנֵי נְשָׂא, וְדַמִּיין בְּדִיּוֹקְנִין, אֲשַׁתְּמוּדְעֵן דָּא לְדָא, וְיוֹדְעִין בְּמָה דוֹמִין בְּהִי עַלְמָא (דוֹמִין לְמִתְוִי בְּעַלְמָא). וּמִשְׁתַּדְּלִין לְמַנְדַּע בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיהוּן תַּמָּן, בְּהֵהוּא מְלַבּוֹשָׁא דֵהֲהוּא עַלְמָא.

בַּר מְטָא לְהֵהוּא חֲקַל, אָמַר לִיה נִתְעַכֵּב הַשָּׂפָא, אַתְנַח. אָמַר לִיה, אִמָּאי קָא מִתְנַחַת. אָמַר לִיה אֲבִידָא קָא אֲבִיד לִי בְּהִי דוּכְתָא. אָמַר, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יִזְמַנֶּנָּה לָךְ. אֲשַׁכְּחוּ חַד מְעָרְתָא. אָמַר הֵהוּא גַבְרָא, רַבִּי, גִּיעוּל הֲכָא, דְּהָא יוֹדְעָנָא דְּאֲשַׁתְּמוּדְעָנָא הֲכָא. אַעְלוּ. נַחְתִּין בְּדַרְגִין, עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּי חַד פְּרִדֵס, וְחָמוּ תַמָּן אֵילָנִין מְשֻׁנִּין דָּא מִן דָּא וּמִשָּׂאָר אֵילָנֵי עַלְמָא, וְחַד אֵילָן מְשֻׁנִּיא מִשָּׂאָר אֵילָנִין.

סְרִיקוּ תַמָּן, שָׁמְעוּ חַד קָלָא דְּמִשְׁרִיין סְגִיאִין, דֵּהוּוּ אֲמָרִין, (תְּחִלִּים צַח ו') בּוֹאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעַה נִכְרַכָּה לְפָנָי ה' עוֹשֵׁנוּ. תָּוּוּה רַבִּי פְּרַחְיָא, אָמַר מָאי הִי. אָמַר לִיה שְׂתוּק.

אָמַר רַבִּי פְּרַחְיָא, הֲאֵלֵהִים, כַּד מְטִינָא עִמִּיהָ לְאִמְצַע דֵּהֲהִי פְּרִדִּסָּא, וְחָמִינָא תַרִּין אַרְחִין, וּמִשְׁרִיין מְסֻטְרָא דָּא וּמְסֻטְרָא דָּא, וְאִמְרִי לִיה מָאי הִי, וְאָמַר לִי, הֲכָא מִתְפָּרְשִׁין אוֹרְחִין דְּנִפְשִׁין, מֵאן דְּאֲזִלִּין לְגַן עֵדֶן, וּמֵאן דְּאֲזִלִּין לְגִיהֶנֶם. מֵאן דְּאֲזִל לְגַן עֵדֶן, אֵלִין

ומשלימים לו שלום. ומי שהולך לגיהנם - אלו נוטלים לדון (אוקם) אותו בגיהנם.

עברנו אותו הפרדס, והגענו לחומות ומגדלים ושערים. כשהגענו לשער אחד, שנקרא שער המזרח, קרא אותו האיש: פתחו לי שערי צדק. אמרו לו: למה? אמר להם: בשליחות של רבון העולם באתי. פתחו ואמרו כלם: מי נתן את ילוד האשה הזה כאן במקום הזה? אמר להם: זה הוא רבי פרחיא. אמרו: זה הוא שהשלים לך החסד באותו העולם? אמר כן.

פתחו לו, ואמרו: הפשיטו אותו, שאין רשות להפגס לכאן בגוף של העולם ההוא. מיד הפשיטו אותו, והתלבש באוירים של הגן שלפנים.

ונכנס וראה אותו הרקיע שעל גבי אותו הגוף (הגוף). שאותו הרקיע נפרד מאותו הרקיע שעומד על שאר בני העולם. הרקיע הזה נתחם בתחום מכל הגונים של העולם. ארבעה חלונות, משקופים פתוחים בו בארבעת צדדי העולם, ואחד באמצע.

חלון אחד שבצד מזרח, בו קימים ארבעה משקופים מרקמים, בסוד של ארבע אותיות יהו"ה, עולות לשמים עשרה, שלש אותיות לכל אחד ואחד.

שרש פעמים ביום מתחברים אותם המשקופים, וכל האותיות מתחברות לשם הקדוש. ממנה אחד עומד לאותו הצד, ושמו ויזריעאל (יעוראל). וארבעה מפתחות בידו, שהוא פותח בהם ארבעה שערים, שהם על גבי אותו הרקיע, ואין מי שמפיר בהם.

פרט לראשי חדשים ושבתות,

אזלי בהדייהו (בתריה), ואשלימו ליה שלמא. ומאן דאזל לגיהנם, אלין נטלין ליה למידן (נתחון) ליה בגיהנם.

אעברנא ההוא פרדס, ומטינא לשורין ומגדלין ותריצין. פד מטינא לתרעא חד, דאיקרי שער המזרח. קרא ההוא גברא, (שם קיה יט) פתחו לי שערי צדק. אמר ליה אמאי. אמר לון, בשליחותא דמאריה דעלמא קא אתינא. פתחו ואמרו כולהו, מאן יהב לילוד אשה באתרא דא. אמר להו דא איהו רבי פרחיא. אמרו דא הוא דאשלים לך חסד בההוא עלמא. אמר אין.

פתחו ליה. ואמרו, אפשיטו ליה, דלית רשו למיעל הכא בגופא דההוא עלמא. מיד אפשיטו ליה, ואתלבש באוירין דגנתא דלגו. ועאל וחקמי ההוא רקיעא דעל גבי ההוא גופא (גנתא). דההוא רקיעא אתפרש מההוא רקיע דקאים על שאר בני עלמא. רקיע דא אתתחם בתחומא מכל גוונין דעלמא. ארבע חלוני משקופין פתיחין ביה בארבע סיטרי עלמא, וחד באמצעיתא.

חלון חד דבסטר מזרח, ביה קיימין ארבע משקופין מרקמו, ברזא דארבע אתון יהו"ה, סלקין לתריסר, תלת אתון לכל חד וחד.

תלת זמני ביומא, מתחברן אינון משקופין, ואתון כולהו מתחברן לשמא קדישא. חד ממנא קיימא לההוא סטרא, ויזריעאל (יעוראל) שמייה. וארבע מפתחין בידיה, דאיהו פתח בהו ארבעה תריצין, דאינון על גביה דההוא רקיעא. ולית מאן דינדע בהו.

בר בריש ירחי ושבתאי, דאתין אינון נפשן דמשתתפן עם גופא בקברי, למכרע

שְׂבָאוֹת אוֹתָן הַנְּפֹשׁוֹת
שֶׁמִשְׁתַּתְּפוֹת עִם הַגּוֹף בְּקָבְרִים,
לְכַרַע וּלְהַשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי אוֹתָם
הַשְּׁעָרִים לְרִבּוֹן הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(ישעיה טו) וְהָיָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ
וּמִדֵּי שֶׁבֶת בְּשֶׁבֶתוֹ יָבוֹא כָּל בֶּשֶׂר
לְהַשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי. כָּל - לְרִבּוֹת
אוֹתָן נְפֹשׁוֹת שֶׁדְּרוֹת עִם הַגּוֹף,
וְנִקְרְאוֹת כָּל בֶּשֶׂר.

חֲלוֹן אַחַר שֶׁבְּצַד הַדְּרוֹם, בּוֹ
עוֹמְדִים שֶׁשָּׂה מִשְׁקוּפִים, לֹא
נִכְנְסִים לְמָקוֹם הַזֶּה, אֲלֵא אוֹתָן
שֶׁעוֹסְקוֹת בְּקִרְיַת שְׁמַע בְּרִצּוֹן
וּבְכּוֹנָה בְּכָל יוֹם.

אָמַר רַבִּי פְּרַחְיָא: הָאֱלֹהִים,
כְּשֶׁהִסְתַּכְּלַתִּי בְּאוֹתוֹ הַחֲלוֹן, קָרַב
אוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה, שֶׁשָּׂמוֹ עֲנַ"ל,
שֶׁמְמַנֶּה עַל הַשְּׁעָרִים שֶׁל צַד הַדְּרוֹם.
אָמַר לִי, קוֹם בְּמִקוּמְךָ, וּרְאֵה אֵת
הַחֲלוֹן הַזֶּה, שְׂאִין רִשׁוֹת לְהַפְּנִס
לְשֵׁם וְלֹא לְרִאוֹת אוֹתוֹ, פֶּרַט
לְאוֹתָם שֶׁעוֹסְקִים בְּקִרְיַת שְׁמַע
כְּרֵאוּי.

וְכֵן אוֹתָם שֶׁעוֹסְקִים בְּקִרְיַת
שְׁמַע כְּרֵאוּי, שֶׁשִּׁים מְמַנִּים
נִכְנְסִים לִפְנֵיו (שֶׁל הַמְּשִׁיחַ),
וּמִכְתִּירִים אוֹתוֹ בְּכַתְרִים
קְדוּשִׁים, וְאוֹמְרִים לוֹ: זֶהוּ הַכְּתָר
שֶׁל פְּלוֹנִי שֶׁעָסַק בְּקִרְיַת שְׁמַע
כְּרֵאוּי!

שְׂאֵרְתֵי אוֹתוֹ וְאִמְרַתִּי לוֹ: אֲדוֹנִי,
הַקִּרְיַת שְׁמַע הַזֶּה כְּרֵאוּי, מַה
הִיא? אָמַר לִי: אֵי חֲסִיד, סוּד
עֲלוֹן הִיא כָּאֵן. בְּקִרְיַת שְׁמַע
יֵשׁ אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת.

הַפְּרָשָׁה הַרְּאשׁוֹנָה שֶׁל הַיְּחִידִין,
שֶׁהִיא שְׁנֵי יְחִידִים, בְּשִׁתִּים
עֲשָׂרָה תְּבוּת. שֵׁשׁ תְּבוּת בַּיְחִיד
הַעֲלוֹן, וְשֵׁשׁ תְּבוּת בַּיְחִיד אַחֵר.
הַפְּרָשָׁה הַשְּׁנִיָּה - וְאֵהֲבָתָה,
בְּאַרְבַּעִים וּשְׁתֵּים תְּבוּת, בְּסוּד
הַשֵּׁם שֶׁל אַרְבַּעִים וּשְׁתֵּים
אוֹתִיּוֹת.

וְהַשְּׂמַאל בַּיְמִין. וְהוּא בְּסוּד וְסִתָּר

וְלְמַסְגָּד קָמִי אֵינוֹן תִּרְעִין לְמֵאֲרֵי כּוֹלָא. כְּמָה
דְּאֵת אָמַר, (ישעיה טו כג) וְהָיָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ
וּמִדֵּי שֶׁבֶת בְּשֶׁבֶתוֹ יָבוֹא כָּל בֶּשֶׂר לְהַשְׁתַּחֲוֹת
לִפְנֵי. כָּל, לְאִסְגָּאָה אֵינוֹן נִפְשָׁאן דְּדִיִּירֵי עִם
גּוֹפָא, וְאִיתְקְרוּן כָּל בֶּשֶׂר.

חֲלוֹן אַחֲרָא דְּבִסְטָר דְּרוֹם, בֵּיה קְיִימִין שִׁית
מִשְׁקוּפִין, לָא עָאֲלִין לְהֵאֵי אֲתָר, אֲלֵא
אֵינוֹן דְּלַעֲן קְרִיַּת שְׁמַע בְּרַעוּתָא, וּבְכּוֹנָה בְּכָל
יוֹמָא.

אָמַר רַבִּי פְּרַחְיָא, הָאֱלֹהִים, כַּד אִסְתַּכְּלַנָּא
בְּהֵוֹא חֲלוֹנָא, קָרַיב הֵוֹא מְמַנָּא,
וְעֲנַאל שְׁמִיָּה, דִּי מְמוֹנָה עַל תִּרְעָא דְּסִטָּר
דְּרוֹם, אָמַר לִי, קוֹם בְּקִיּוּמְךָ, וְחַמִּי הֵאֵי חֲלוֹן,
דְּלִית רִשׁוֹ לְאֲעֵלָא (דְּקִי ע"א) תַּמָּן, וְלֹא לְמַחְמֵי
בֵּיה, בַּר אֵינוֹן דְּלַעֲאן בְּקִרְיַת שְׁמַע כְּדָקָא
יְאוּת.

וְכֵן אֵינוֹן דְּלַעֲאן בְּקִרְיַת שְׁמַע כְּדָקָא יְאוּת,
שֶׁתִּין מְמַנָּן עָאֲלִין קָמִיָּה (ג"א דְּמִשִּׁיחַ),
וּמִכְתִּירִין לִיָּה בְּכַתְרִין קְדִישִׁין, וְאִמְרִין לִיָּה,
דָּא הוּא כְּתָרָא דְּפְלוֹנִי דְּלַעֲא בְּקִרְיַת שְׁמַע
כְּדָקָא יְאוּת.

שְׂאִירְנָא לִיָּה, וְאִמְרֵי לִיָּה, מֵאֲרֵי, הֵאֵי קְרִיַּת
שְׁמַע כְּדָקָא יְאוּת מָה הוּא. אָמַר לִי,
אֵי חֲסִידָא, רְזָא עִילָאָה אִיהוּ הַכָּא. בְּקִרְיַת
שְׁמַע אֵית בֵּיה אַרְבַּע פְּרָשִׁיין.

פְּרָשָׁה קְדָמָאָה דְּיְחִוּדָא, דְּאִיהוּ תִּרְיִן יְחִוּדִין,
בְּתִרְסָר תִּיבִין. שִׁית תִּיבִין בְּיְחִוּדָא
עִילָאָה. וְשִׁית תִּיבִין בְּיְחִוּדָא אַחֲרָא. פְּרָשָׁה
תְּנִינָא וְאֵהֲבָתָה, בְּמ"ב תִּיבִין, בְּרְזָא דְּשֵׁם דְּמ"ב
אַתְרוּן.

פְּרָשָׁה תְּלִיתָאָה, וְהָיָה אִם שְׂמוּעָה, דְּאִתְכְּלִיל
יְמִינָא בְּשְׂמָאֲלָא, וְשְׂמָאֲלָא בִּימִינָא.

פְּרָשָׁה שְׁלִישִׁית - וְהָיָה אִם שְׂמוּעָה, שְׂנַכְלַל הִימִין בְּשְׂמָאֲלָא,

של המרפכה הקדושה, עד ושמתם, שהיא הפרשה ששולטת על הכל. היא בסוד של שבעים ושנים תבות, תוך הסוד של שבעים ושנים שמות של המרפכה הקדושה.

פרשה רביעית - ושמתם, שהיא חמשים תבות, שהיא פנגד חמשים שערי בינה. פרשת הציצית פלולה מכלם. ועולות הפרשיות למנין של אדם.

וכר שאר דוכתיין, בין במקומות, בתורה, בין בכל שאר המקומות בתורה, הנזכר לחוד והנזקה לחוד. וכאן שהוא יחוד, שמתניח בו הקדוש ברוך הוא, זכר ונקבה מתבססים יחד, ועולים בשעור אחד.

הזכר נשתלם בה, מה שאין פן בכל שאר המקומות של התורה. וזהו השבח של האמונה העליונה, לדעת זה (שהח' ה' הוא האלהים. הזכר נשלם בנקבה, ונקבלים אחד עם אחד, הזכר נבנה עם הנקבה. וזהו היחוד השלם. ואין שלמות אלא בזכר ונקבה יחד.

ובא ראה, כל מי שמשלים היחוד פראוי ומכון בפרשיות הללו בכל יום, זוכה למשקופים והחלונות הללו, להיות שלם פאן. ואין מי שיצפב על ידו, ובלבד שיקרא פראוי, ויכון בסודות העליונים הללו.

ואחו בימיני ואמר לי: אי חסיד, בא וראה את פבוד אותם שמיחדים את השם הקדוש פראוי ועוסקים בקריאת שמע כמו זה.

נבנמתי להיכל אחד, ובאותו היכל היו שלש מאות ששים וחמשה היכלות, פחשבון ימות השנה. אברהם יצחק ויעקב שולטים באותו ההיכל, ואדם הראשון בתוכם.

ואיהו פרזא וסתרא דרתיכא קדישא, עד ושמתם. דאיהי פרשתא דשלטא על כולא. איהי פרזא דע"ב תיבין, גו רזא דע"ב שמחן דרתיכא קדישא.

פרשה רביעאה, ושמתם, דאיהי חמשין תיבין, דאיהי לקביל חמשין תרעין דבינה. פרשה דציצית כלילא מפולהו. וסלקין פרשיין למנינא דאדם.

וכר שאר דוכתיין, בין בפקודי דאורייתא, בין כל שאר דוכתי דאורייתא, דכורא לחוד, ונוקבא לחוד. והכא דאיהו ייחודא, דאתיחד ביה קודשא בריה הוא, דכר ונוקבא אתפנישו פחדא, וסלקין בשעורא חדא.

דכורא אשתלים בה, מה דלאו הכי בכל שאר דוכתי דאורייתא. ודא שבחא דמהימנותא עילאה, למנדע ורזא דא (דחא) ה' הוא האלהים. דכורא אשתלים בנוקבא, ואתפלל חד בחד, דכורא אתבני בנוקבא. ודא איהו ייחודא שלים, ולא אית שלימו אלא דכורא ונוקבא פחדא.

ותא חזי, פל מאן דאשלים ייחודא פדקא יאות, ומכוין בפרשיות אלין בכל יומא. זכי לאלין משקופין וחלונין, למהוי שלים הכא. ולית מאן דיעפב על ידוי, ובלבד דיקרי פדקא יאות, ויכוין בהני רזין עילאין.

ואחור בימינא דילי ואמר לי, אי חסידא, פא חמי יקר דאינון דמיחדי שמא קדישא פדקא יאות, ולעאן בקריאת שמע פגוונא דא. אעילנא בחד היכלא, ובההוא היכלא הוו שס"ה היכלים, פחושבן יומי שתא. אברהם יצחק ויעקב שליטין בההוא היכלא, ואדם הראשון בגוייהו.

וְרֵאִיתִי כִּמָּה קְבוּצוֹת שֶׁל נְשׂוֹת
מְלַבְּשׁוֹת בְּרֻקְמָה שֶׁל עֵץ הַחַיִּים,
וְכַמָּה גִּנּוּנִים שֶׁל כְּבוֹד עֲלוּיָן,
וְנִכְנָסִים לְתוֹךְ הַהֵיכָל, וְיוֹפִיאֵל
הַמְּמַנֶּה הַגְּדוֹל עַל הַכֹּל, מִמֶּנֶּה
גְּדוֹל שֶׁל הַתּוֹרָה עִמָּהֶם.

פָּתַח וְאָמַר: הַתְּעוֹרְרוּ קְדוּשֵׁי
הָעוֹלָם, הָרִי בְּגִיכֶם הַקְּדוּשִׁים,
שְׂמִיחִידִים אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ,
וּמְכוּוֹנִים בְּרֻצּוֹן שֶׁל הַפְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל
קְרִיאַת שְׁמַע.

וְרֵאִיתִי אֶת אָדָם הַרְּאִשׁוֹן
שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בָּהֶם. וּבִשְׁעָה שֶׁנִּכְנַסְתָּ
קְרִיאַת שְׁמַע שְׁקוֹרָא בֶּן אָדָם,
עוֹלָה בְּרֵאשׁוֹנָה לְהֵיכָל הַזֶּה,
וּמְרִיחַ בַּה אָדָם הַרְּאִשׁוֹן. אִם
חִסְרָה אוֹת אַחַת מִקְּרִיַת שְׁמַע,
אֵינוֹ מְקַבֵּל אוֹתָהּ, שֶׁהָרִי חִסֵּר
בְּגִינּוֹ שֶׁל אָדָם, שֶׁהוּא מֵאֲתִים
אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה, בְּאוֹתָן הַתְּבוֹת
שְׁחוֹזֵר שְׁלִיחַ הַצְּבוּר.

וְאִם מוֹצֵא אוֹתָהּ כְּרֹאֵי, מְקַבֵּל
אוֹתָהּ, וְנוֹטְלִים מִמֶּנּוּ אֲבָרְהָם
יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וְנוֹשְׁקִים אוֹתָהּ. מִי
רָאָה הַשְּׂמִיחָה, מִי רָאָה
הָעֲרַבּוּכִיָּה בְּכֹל אוֹתָם הַצְּדִיקִים
שֶׁבָּגָן עֲדוֹן, שֶׁבָּאִים לְאוֹתָהּ
הַשְּׂמִיחָה.

וּבִשְׁעָה שֶׁיֵּבֵא לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם, מִי
רָאָה אֶת שְׂמִיחָתוֹ, שְׂמוֹשִׁיבִים
אוֹתוֹ הָאֲבוֹת אֶצְלָם פְּעָמִים בְּיוֹם,
וּבְכֹל יוֹם יוֹרֵד עֲלָיו טַל מֵרֹאשׁ
הַמַּלְאָךְ.

וּבְאוֹתוֹ הַטַּל יוֹדְעִים וְאוֹכְלִים
הַמַּלְאָכִל שֶׁמִּלְאָכִים הַעֲלִינּוּנִים
אוֹכְלִים. וְיוֹדְעִים מֵה שֶׁהִיָּה, וּמֵה
שֶׁהִיָּה, וּמֵה שֶׁעֲתִיד לִהְיוֹת, עַד
הַזְּמַן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִקָּים
אֶת הַגּוֹפִים הַסְּרוּחִים בְּעוֹלָם
הַזֶּה, וְיִקָּיֵם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּבָנָיו מִתְּקַן כְּרֹאֵי.

בְּחֻלּוֹן שֶׁבְּצַד הַדְּרוֹם הָיוּ רְשׁוּמִים
שׁ, שֶׁבְּצַד זֶה ו', וּבְצַד אַחֵר ו',
וּבְצַד הָאַחֵר ו'. שְׂאֵלְתִי אוֹתוֹ

וְחִמִּינָא כִּמָּה חֲבִילֵי נְשָׁמְתִין, מִתְּלַבְּשִׁין
בְּרֻקְמָה דְּאֵילָנָא דְחַיִּי, וְכַמָּה גִּוּוּנִין
דִּיקָרָא עֵילָאָה. וְעֵילָיִין גּוֹ הֵיכְלָא, וְיוֹפִיאֵל
רַב מְמַנָּא עַל כּוּלָא, רַב מְמַנָּא דְּאוּרִיַּתָא
בְּהַדִּיָּהוּ.

פָּתַח וְאָמַר, אַתְּעָרוּ קְדִישֵׁי עַלְמָא, הָא בְּנִיכּוֹן
קְדִישִׁין, דְּקָא מִיַּיְחָדִי שְׂמָא קְדִישָׁא,
וּמְכוּוֹנִי בְּרַעוּתָא דְּפְרָשִׁיין דְּקְרִיאַת שְׁמַע.

וְאָדָם הַרְּאִשׁוֹן חִמִּינָא דְּמִשְׁתַּדֵּל בָּהוּ. וּבִשְׁעָתָא
דְּעֵאלַת קְרִיאַת שְׁמַע דְּקָרִי בְּרֵי נֶשׁ,
סְלִיקָא בְּקַדְמִיתָא לְהֵאִי הֵיכְלָא, וְאַרְחַ בַּה אָדָם
הַרְּאִשׁוֹן, אִי חִסֵּר אוֹת אַחַת מִקְּרִיַת שְׁמַע, לֹא
מְקַבֵּל לָהּ. דְּהָא חִסֵּר בְּגִינָא דְּאָדָם, דְּאִיְהוּ
מֵאֲתִים וּשְׁמוֹנֶה וְאַרְבָּעִים, בְּאִינוּן תִּיבִין דְּחוֹזֵר
שְׁלִיחַ צְבוּר.

וְאִי אֲשַׁפַּח יְתָהּ כְּדָקָא יְאוּת, מְקַבֵּל לָהּ, וְנִטְלִין
לִיָּה אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב מִנִּיָּה, וְנִשְׁקִין
לָהּ. מֵאֵן חִמִּי חֲדוּהּ, מֵאֵן חִמִּי עֲרַבּוּכִיא, בְּכֹל
אִינוּן צְדִיקִיא דְּבִגִּינְתָא דְּעֲדוֹן, דְּקָא אַתִּיין
בְּהֵהוּא חֲדוּהּ.

וּבִשְׁעָתָא דִּיִּתִּי לְהֵהוּא עַלְמָא, מֵאֵן יַחֲמִי
חֲדוּהּ דִּילִיָּה, דְּאוֹתְבִין לִיָּה אֲבָהָן
לְגַבִּיָּהוּ תְרִי זִמְנִי בְּיוֹמָא, וּבְכֹל יוֹמָא נַחִית
עֲלִיָּה טַלָּא מֵרִישָׁא דְּמַלְכָּא.

וּבְהֵהוּא טַלָּא, יְדַעֵי וְאַכְלִי מֵיכְלָא, דִּי מִלְאָכִי
עֵילָאִין אַכְלִין. וְיְדַעִין מֵה דְּהוּהַ, וּמֵה
דִּיהוּי, וּמֵה דְּזִמְנִין לְמַהוּי, עַד זְמַנָּא דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא יוֹקִים לְגוֹפֵי דְּסְרִיחָן בְּהֵאִי עַלְמָא,
וְיוֹקִים לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּבִגִּינָא
מִתְּתַקְנָא כְּדָקָא יְאוּת.

בְּחֻלּוֹן דְּבִסְטֵר דְּרוֹם, הָווּ רְשׁוּמִין שׁ,
דְּבִסְטֵר דָּא ו', וּבִסְטֵר אַחֲרָא ו',
וּבִסְטֵר אַחֲרָא ו'. שְׂאֵילָנָא לְהֵהוּא גְּבָרָא,

הַאִישׁ, וְאִמְרָתִי: מִהֵן הָאוֹתִיּוֹת
הֵלְלוּ? אָמַר: אֵינִי יוֹדֵעַ.
עַד שֶׁבָּא אוֹתוֹ הַמַּמְנֶה וְאָמַר לִי:
אֵי חֲסִיד, אוֹתֵן הָאוֹתִיּוֹת סִמְנֵי
(עמודי) הַפְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע.
אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ שֶׁל מִי שְׂאוֹמֵר אוֹתָם
בְּכָל יוֹם בְּרִצּוֹן הַלֵּב.

חֲלוֹן אַחַר שֶׁבְּצַד צְפוֹן, בּוֹ
עוֹמְדִים שְׁנֵי מִשְׁקוּפִים, וְחֻמֵּשׁ
אוֹתִיּוֹת לוֹהֲטוֹת וְנוֹצְצוֹת בְּתוֹכָם.
שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בְּצַד זֶה וּשְׁתֵּי
אוֹתִיּוֹת בְּצַד זֶה, וְאַחַת לְמַעַלָּה
מֵהֶם תְּלוּיָה עֲלֵיהֶם, וְהֵם בְּסוּד
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְנִקְרָא אֱלֹהִים.
בְּחֲלוֹן הַזֶּה וּבְאוֹתָם הַמִּשְׁקוּפִים
שׁוֹרִים שְׁנֵי מַמְנִים בְּאוֹתוֹ הַרְקִיעַ,
וְהֵם צוֹרֵטֵק וְגוֹרִיאַל (עוֹרִיאַל),
שְׁמַמְנִים שֵׁם בְּאוֹתוֹ הַצַּד שֶׁלֹּא
נִפְתַּח.

וְשֵׁם יֵשׁ הַיֵּכַל אַחַד מְרַקֵּם בְּכַמֵּה
גּוֹנִים וְכַמֵּה צִיּוּרִים, וּבּוֹ עוֹמְדִים
כָּל אוֹתָם שְׁמַקְדָּשִׁים אֶת שֵׁם
רְבוֹנִם בְּאַמִּירָה בְּכָל יוֹם, אַחַר
שְׁמַבְרָכִים אוֹתוֹ, וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ
ה' הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד,
וּמְקַדְּשִׁים אוֹתוֹ אַחַר כֵּךְ בְּקַדְשָׁהּ
מְשֻׁלֶּשֶׁת.

וְאוֹתוֹ הַיֵּכַל נִקְרָא מְשֻׁלֶּשׁ, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמִיָּהוּ) הַיֵּכַל ה' הַיֵּכַל ה'
הַיֵּכַל ה' הַמְּהַן. וְאוֹתוֹ הַיֵּכַל הוּא
מְשֻׁלֶּשׁ. וְשְׂאֵלְתִי מֵה זֶה. אָמַר
אוֹתוֹ הָאִישׁ: אֵלּוּ הֵם שְׁלֹשׁ
אוֹכְלִים כָּל יְמֵיהֶם עַל דָּמָם.

מִשׁוּם שֶׁהַנְּשֻׁמָּה שֶׁל אָדָם בְּעוֹלָם
הַזֶּה יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ בְּכָל לַיְלָה
וְלַיְלָה. בְּבִקּוּר חוֹזֵרֶת אֵלָיו, וְשׁוֹרֶה
בַּחֹטֵם שֶׁל הָאָדָם, וְלֹא נִכְנָסֶת וְלֹא
מִתְיַשְׁבֶּת בְּמַעְוֵי עַד שֶׁמְּבָרֵךְ אֶת
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמִתְפַּלֵּל עַל
דָּמוֹ, אִזּוֹ מִתְיַשְׁבֶּת בְּמִקּוּמָהּ.

כְּדִין מִתְיַשְׁבָּא בְּדוּכְתָּהּ.

וְאִמְנָא, מֵאֵי הַנִּי אֲתוּוֹן, אָמַר לָא יְדַעְנָא.
עַד דִּבְאַתָּא הֵהוּא מִמְנָא, וְאָמַר לִי, אֵי חֲסִידָא,
אֵינּוֹן אֲתוּוֹן, סִמְנִין (נ"א סְמִכִין) דְּפִרְשִׁיתָּא
דְּקָרִית שְׁמַע. וְזַפְּאָה חוֹלְקִיָּה דִּמְאֵן דִּבְאַמַּר לּוֹן
בְּכָל יוֹמָא בְּרַעוּתָא דְּלִבָּא.

חֲלוֹן אַחֲרָא דְּבִסְטֵר צְפוֹן, בִּיָּה קְיִימָן
תְּרִין מִשְׁקוּפִין, וְחֻמֵּשׁ אֲתוּוֹן מְלַהֲטִין
וּמִתְנַצְצִין בְּגוּיָיְהוּ. תְּרִין אֲתוּוֹן בְּסִטְרָא דָּא,
וְתְרִין אֲתוּוֹן בְּסִטְרָא דָּא, וְחַד לְעִילָא מְנַיָּיְהוּ
תְּלִיא עֲלֵיָיְהוּ. וְאֵינּוֹן בְּרִזָּא דְּשְׁמָא קְדִישָׁא
וְאִיקְרִי אֱלֹהִים.

בְּחֲלוֹן דָּא וּבְאֵינּוֹן מִשְׁקוּפִין, שְׁרִיין תְּרִין
מַמְנֵן בְּהֵהוּא רְקִיעָא, וְאֵינּוֹן צוֹרֵט"ק
וְגוֹרִיא"ל (נ"א עוֹרִיאַל), דִּי מַמְנֵן תַּמָּן בְּהֵהוּא
סִטְרָא דְּלֹא אֲתַפְתַּחַת.

וְתַמָּן אֵיִת חַד הַיֵּכְלָא, מְרַקְמָא בְּכַמֵּה גּוֹוִינִין,
וְכַמֵּה צִיּוּרִין. וּבִיָּה קְיִימִין כָּל אֵינּוֹן
דְּמְקַדְּשֵׁי שְׁמָא דְּמֵאֲרִיָּהוֹן בְּאַמִּירָה בְּכָל יוֹמָא,
לְבַתֵּר דְּמְבָרְכִין לֵיהּ, וְאוֹמְרִין בְּרוּךְ ה'
הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וּמְקַדְּשִׁים לֵיהּ לְבַתֵּר
בְּקַדוּשָׁה מְשׁוּלֶּשֶׁת.

וְהֵהוּא הַיֵּכְלָא אִיקְרִי מְשׁוּלֶּשׁ, כְּמָה דִּבְאַתָּא אָמַר,
(יִרְמִיָּהוּ ז' ד') הַיֵּכַל ה' הַיֵּכַל ה' הַיֵּכַל ה'
הַמְּהַן. וְהֵהוּא הַיֵּכְלָא אִיְהוּ מְשׁוּלֶּשׁ. וְשְׂאִילָנָא
מֵאֵי הָאֵי. אָמַר הֵהוּא גְבַרָא, אֵלִין אֵינּוֹן דְּלֹא
אַכְלִי כָּל יוֹמִיָּהוֹן עַל דְּמֵהוֹן.

בְּגִין דְּנִשְׁמַתָּא דְּבֵר נֶשׁ בְּהָאֵי עֲלֵמָא, נְפַקַת
מִיָּנִיָּה בְּכָל לַיְלָא וְלַיְלָא. בְּצַפְרָא
אֲתַהֲדָרָא לֵיהּ, וְשְׁרִיא בְּחוּטְמָא דְּבֵר נֶשׁ,
וְלֹא עֲאֵלַת וְלֹא אֲתִישְׁבָּא בְּמַעְוֵי, עַד דְּמְבָרֵךְ
לְקוּדְשָׁא בְּרִין הוּא, וּמְצִלֵי עַל דְּמִיָּהּ.

וְעַל דָּא פְּתִיב, (ישעיה ב כב) חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם
אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאָפוֹ. מֵאֵי אֲשֶׁר נִשְׁמָה
בְּאָפוֹ. בְּגִין דְּנַחְתָּא בְּצַפְרָא, וְאוֹמַר לָהּ (ד' קי
ע"ב) הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, זִילִי, וּשְׂרִי לִי
בְּחוּטְמוֹי, עַל מְנַת דִּיצְלִי צְלוֹתֵיהּ. אֵי מְבַרְךְ
הוּא פְּדָקָא יָאוּת, תְּשַׁרֵּי בְּגוּיָהּ, וְאֵי לָא, פְּרַחָא
וּסְלִיקַת, וְאַשְׁתַּפַּח בַּר נֶשׁ דְּחִסְרָא מִיְנֵיהּ הֵהִיא
קְדוּשְׁתָּא דְנִשְׁמָתָא.

וְכִינן דְנִשְׁמָתֵיהּ חִסְרָא מִיְנֵיהּ, בְּמָה נַחְשֵׁב הוּא,
לָא אַתְחַשֵׁב לְכָלוּם, כְּאֵלוֹ לָא הוּהוּ
בְּעֵלְמָא. וְעַל דָּא, אָסִיר לִי לְאִינִישׁ לְבָרְכָא
לְחַבְרִיָּה, עַד דְּמְבַרְךְ לְמֵאֲרִיָּה בְּשִׁירוּתָא
דְּצְלוֹתָא.

וְהַחֲזִין אוֹמַר בְּרַכּוּ אֶת ה', וְהוּא אוֹמַר בְּרוּךְ ה'
הַמְבַרְךְ לְעוֹלָם וְעַד. וְכִינן דְמְבַרְךְ
לְמֵאֲרִיָּה, מִתַּמָּן שִׁירוּתָא דְצְלוֹתָא לְצִלָּאָה. וְעַל
דָּא שְׂרִיאָן קְדוּשָׁאן. זְכָאִין אִינוּן דְמְבַרְכֵי
וּמְקַדְשֵי לְמֵאֲרִיָּהוּן בְּכָל יוֹמָא, בְּרַעוּתָא דְלַבָּא.

בְּהַהוּא שְׁעֵתָא אוֹלִיפְנָא, דְלִית רְשׁוֹ לְצִלָּאָה
צְלוֹתָא בְּעֵשְׂרָה, עַד דְּמְבַרְכִין
לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּשִׁירוּתָא דְכוּלָּא. וְכִינן
דְמְבַרְכִין לִיָּהּ, צְלוּ צְלוֹתְהוּן.

אָמַר הוּא גְבַרָא, רַבִּי, הֵהִיא בְּרַכָּה, לָאו
אִיהוּ אֱלָא לְאַתְקְנָא שְׂבַחָא לְמֵאֲרִיָּהוּן.
דְּאַהֲדַר לוֹן נִשְׁמַתְהוּן, דְּאִיתְקַרְיָא בְּחַמֵּשׁ
שְׁמֵהּ. וּבְרַכְתָּא בְּחַמֵּשׁ תִּיבִין, בְּרוּךְ ה'
הַמְבַרְךְ וְכוּ'. וְעַל בְּרַכָּה דָּא שְׂרִיאָ צְלוֹתָא.
וּקְדוּשָׁה לָא שְׂרִיאָ אֱלָא עַל בְּרַכָּה, לְאַתְקַפָּא
לְמֵאֲרִיָּהוּן בְּכוּלָּא, וּבְרַכָּה דָּא, וּקְדוּשָׁה דָּא,
לָאו אִיהוּ אֱלָא בְּעֵשְׂרָה.
שְׂאִירָנָא לִיָּהּ, אַמַּאי הֵיכְלָא דָּא לְסִטְרָ צְפוּן.
אָמַר לִי, בְּהַאי הֵיכְלָא אַתְפַּפִּיין כָּל
סִטְרִין בִּישִׁין, דְּלָא יִשְׁלֹטוּן בְּעֵלְמָא.

אָמַר אוֹתוּוּ אִישׁ: רַבִּי, הַבְּרַכָּה
הַהִיא אֵינָה אֱלָא לְתַמָּן הַשְּׂבַח
לְרַבּוֹנֵם, שְׁהַחֲזִיר לְהֵם נִשְׁמָתֵם,
שְׁנַקְרָאת בְּחַמֵּשׁ שְׁמוֹת.
וְהַבְּרַכָּה בְּחַמֵּשׁ תִּבּוֹת, בְּרוּךְ ה'
הַמְבַרְךְ כּוּ'. וְעַל הַבְּרַכָּה הַזֹּאת
שׁוּרָה הַתְּפִלָּה, וְהַקְדוּשָׁה לָא
שׁוּרָה אֱלָא עַל הַבְּרַכָּה, לְהַחֲזִיק
בְּרַבּוֹנֵם בְּכָל. וְהַבְּרַכָּה הַזֹּאת
וְהַקְדוּשָׁה הַזֹּאת אֵינָה אֱלָא בְּעֵשְׂרָה.
שְׂאִירָתִי אוֹתוּוּ: לְמָה הֵיכְלָ לְצַד
הַצְּפוּן? אָמַר לִי: בְּהֵיכַל הַזֶּה
נִכְנָעִים כָּל הַצְּדִידִים הַרְעִים שְׁלֹא
יִשְׁלֹטוּ בְּעוֹלָם.

החלון הזה נקרא החלון של נגה, ואין רשות להסתכל בו, פרט לאותם שמדורם שם, והכל הם רואים, ומסתכלים, ויכולים להסתכל. כל אותם ששם, הולכים במלבושים בדמיות העולם הזה.

ושם ראיתי רבים מן החברים, ולא נתנה לי רשות להתקרב אליהם, וכלם מפרים זה לזה, ואוכלים מאכל של חזקים עליונים.

הרקיע הזה נוסע בכל יום לארבעת צדדי העולם. וכשנוסע, מרעיף טל של חיים לתוך הגן. ובאים כל הצדיקים של שם, ורוחצים באותו הטל, וזוהרים כזהר הרקיע, ונכנסים לפני המשיח, ולפני האבות, ואדם הראשון. ולא נתנה לי רשות להפיר אותם.

החלון שבצד מערב משנה מכל שאר החלונות, בגונים ובאורות. מתחם בארבע אותיות של השם הקדוש, שזוהרים ונוצצים על גב אותו החלון. לפעמים מתגלים, לפעמים נסתרים. והראו לי במקום אחד פתות של צדיקים בדרגות יתרות על כלם.

מדרש הנעלם על איכה

שרחו להם בני ככל לבני הארץ הקדושה: לנו מתאים לבכות, לנו ראוי לעשות הספד על חרבן בית אלהינו, על שהתפורנו בין העמים, (כמי שעובד עבודת הורח) ויש לנו לפתח בהספד, ולפרש האלפ"א ביתא ששלח רבון העולם להספד של חרבן ביתו.

שרחו להם בני הארץ הקדושה: מתאים שאתם התפורתם בין העמים, ואתם מחוץ לארץ הקדושה, ונאה לכם לבכות

חלון דא, איקרי חלון דנוגה. ולית רשו לאסתכלא ביה, בר אינון דדיוריהון תמן, וכלא אינון חמאן, ומסתכלין, ויכלין לאסתכלא. כל אינון דתמן, אזלי במלבושיין בדיוקנין דהאי עלמא.

ותמן חמינא סגיאיין מן חבריאי, ולא אתיהיב לי רשו לאתקרבא לגבייהו, וכולהו אשתמודען דא לדא, ואכלי מיכלא דתקיפי עליונים.

רקיעא דא, נטיל בכל יומא לארבע סטרי עלמא. וכד נטיל, ארעיף טלא דחיי לגו גנתא. ואתיין פולהו צדיקיא דתמן, ואסתחיין בההוא טלא, ואזהרן כזוהר הרקיע, ואעלין קמי משיחא, ולקמי אבהן, ואדם הראשון, ולא אתיהיב לי רשו למנדע בהו. חלון דבסטור מערב, משניא מפל שאר חלונין, בגוונין ובנהורין. מתתחמא בארבע אתוון דשמא קדישא, דזהרין ונצצין על גבי ההוא חלונא. זימנין אתגליין, זימנין אתטמרן. ואחזי לי באתר חד, פתות של צדיקים, בדרגין יתיר על פולהו (ע"כ מצאתי).

מדרש הנעלם איכה

שרחו להו בני ככל לבני ארעא קדישא, לן יאות למבפי, לן יאות למעבד הספדא על חורבן בית אלהנא, על דאתבדרנא ביני עממיא, (כמאן דפליח בעוון אחרנין) ואית לן למיפתח הספיידא, ולפרשא אלפ"א ביתא, דשלח מארי עלמא להספיידא דחורבן ביתיה.

שרחו להו בני ארעא קדישא, יאות דאתון אתבדרתון ביני עממיא, ואתון לבר מארעא קדישא, ויאות לכו למבפי עליכו, ועל גרמייכו, דנפקתון מנהורא לחשוכא,

עליכם ועל עצמכם, שיצאתם מאור לחשוף כעבד שיצא מבית רבו. אבל אנו יש לנו לבכות ולעשות הספד, ולנו שלח הקדוש ברוך הוא ספר ההספד, שאנו בני הגבירה, ואנו מבני ביתה, ויודעים את כבודו של רבון העולם, ולנו ראוי לבכות ולפרש אותם האלפ"א ביתי"ם. ואנו יתומים בלי אב ואם, ומסתכלים העינים לכתלי בית אמנו - והנה נחרב, ולא מצאנו אותה. שהיתה מניקה אותנו בכל יום בימים הראשונים מהיפי שלה (בין היפי של מעיה), והיתה מנחמת אותנו, ומדברת על לבנו כאם לבנה, כמו שנאמר (ישעיה סו)

כאיש אשר אמו תנחמנו וגו'. וכעת מסתכלות העינים לכל צד, ומקום בית מושבה של אמנו התבלבל, והנה נחרב. נפה הראש לכתלי הבית ומושבה. מי ינחם אותנו, ומי ידבר על לבנו ויגן עלינו לפני המלך?

בשהיינו חוטאים לפני אבינו, ומעלה הרצועה להלקות אותנו, היא עמדה לפנינו, ומקבלת המלקות של המלך כדי להגן עלינו, כמו שנאמר (שם נג) והוא מחלל מפשעינו מדכא מעונותינו כו' ובחברתו נרפא לנו. וכעת אין לנו אם. וי! לנו! וי לכם! לנו ראוי לבכות, לנו ראוי לספד, לנו ראוי לפתור אותם דברי מרירות, להודיעם לאותם שיודעים לבכות דברי הספד.

נקרב כל יום למטת אמנו - ולא נמצא אותה שם. נשאל עליה - אין מי שמשגיח עלינו. נשאל למטתה - התבלבלה. נשאל לכסאה - נפלה. נשאל להיכלותיה - הם נשבעים שלא יודעים ממנה. נשאל את העפר - רשם של עקבות אין שם.

כעבדא דנפיק מבי מאריה. אבל אנן אית לן למבפי ולמעבד הספידא, ולן שדר קודשא בריך הוא ספרא דהספידא, דאנן בנהא דמטרוניתא, ואנן מבני ביתה, וידעין יקרא דמארי עלמא. ולן יאות למבפי, ולפרשא אינון אלפ"א ביתי"ן.

ואנן יתמין בלא אבא ואמא, ומסתכלין עיינין לכותלי ביתא דאימנא, והא אתחרב, ולא אשפחנא לה. דהות ינקא לן בכל יומא, ביומין קדמאין, משפירו דילה. (בין שפירו דמעאה) והות נחימת לן, וממללת על לבנא, כאמא לברה. כמה דאת אמר (ישעיה סו יג) כאיש אשר אמו תנחמנו וגו'.

והשתא אסתפלן עיינין לכל סטר, ואתר בית מותבא דאימנא אתבלבל, והא אתחרב. נבטש רישא לכותלי ביתא ומותבה. מאן ינחם לן, ומאן ימלל על לבנא, ויגין עלנא קמי מלכא.

בר הוינן חטאן קמי אבונא, וסליק רצועא לאלקאה לן, איהי קיימת לקמן, ומקבלת מלקיותא דמלכא, בגין לאגנא עלנא. כמה דאת אמר (שם נג ה) והוא מחלל מפשעינו מדכא מעונותינו וגו' ובחברתו נרפא לנו. והשתא אימא לית לן, ווי לן, ווי לכו. לן יאות למבפי, לן יאות למספד, לן יאות לפתרא אינון מילין דמרירו, לאודעא להו, לאינון דידעין למבפי מלין דהספידא.

נקרב בכל יומא לגבי ערסא דאימנא, ולא נשפח לה תמן. נשאל עליה, לית מאן דישגח עלן. נשאל לערסא דילה, אתבלבלא. נשאל לכורסייא, נפלת. נשאל להיכלין דילה, אומאן אינון דלא ידעין מינה. נשאל לעפרא, רשימו דעקבתא לית תמן.

נשאל את הגג - הרי הגג משיב לנו, שישבה שם מבכה ומייללת (עליו) והולכת מבכה, צונחת בקול של מרירות עלינו מגג לגג, כמו שנאמר (שם כב) מה לך אפוא פי עלית כלך לגגות. נשאל את הדרכים והשבילים - כלם אומרים ששמעו קול מרירות של בכיה שמבכה על בניה, ולא יודעים לאן הסתלקה.

רנו ראוי לבכות! לנו ראוי לספד! ננשק את עפר רגליה, ננשק את מקום בית מושבה, ננשק את כתלי ההיכל, ונבכה במרירות. אנו נפתח בהספד, שראינו בכל יום כל זה. נבכה תמיד ולא נשפח מרירות הבכי מעמנו.

פתחו הם ואמרו, (איכה א) איכה ישבה בדרך העיר. פתוב (ישעיה כב) פי יום מהומה ומבוסה ומבוכה וגו'. פי יום, יום אחד יש לקדוש ברוך הוא, אהוב נפשו, כלול מפל שאר הימים. ששה ימים כלולים בו, והוא הכלל של כלם. ועל שהתרבו החטאים הסתלק למעלה, לבית עולם החיים.

אז, מתחת שפולי המשפן, קם יום של מרירות, יום של בכיה, יום של צער, יום שנקרא מהומה ומבוסה ומבוכה. ונכנס לתוף המשפן, ומכלה ומטמא. ורבון המשפן הלך וברח וגרש מתוף מושבו לתוף החר שפחוצ, ולתוף החר שחרוב, והמשפן (השמד) ונחרב.

אחר כך ירד אותו היום העליון שהסתלק, שאל על משפנו - והנה נחרב. נכנס והשגיח בכעלת המשפן, הגבירה אהובת נפשו - והיא גרשה וברחה, וכל בגינה סתור. אז התחיל לבכות, בכיה אחר בכיה, כנהמת התרנגול על נקבתו. זהו שפתוב

נשאל לאיגרא, הא איגרא אתיב לן, דתמן יתבה מבכה ומייללת (על) ואזלת מבכה, צונחת בקול מרירו עלן, מאיגרא לאיגרא. כמה דאת אמר, (שם כב א) מה לך אפוא פי עלית כלך לגגות. נשאל לאורחין ושבילין, פלהו אמרין דשמעו קל מרירו דבכיה, דמבכה על בנהא, ולא ידעין לאן אסתלקת.

רן יאות למבפי, לן יאות למיספד. ננשק עפרא דרגלהא, ננשק אתר פי מותבה, ננשק כותלי היכלא, ונבכי במרירו. אנן נפתח בהספידא, דחמינן בכל יומא פל האי. נבכי תדיר ולא איתנשי מרירו דבכיה מינן.

פתחו אינהו ואמרי, איכה ישבה בדרך העיר, פתיב (דף קרא ע"א) (ישעיה כב ה) פי יום מהומה ומבוסה ומבוכה וגו'. פי יום. חד יומא אית לקודשא בריהו הוא, רחימא דנפשיה, כלילא מפל שאר יומין, שית יומין כלילן ביה, והוא כללא דכלהו. ועל דאסגיא חובין, אסתלק לעילא, לבי עלמא דחיינן.

ברין מתחות שפולי משפנא, קם יומא דמרירו, יומא דבכיה, יומא דצער, יומא דאיגרי מהומה ומבוסה ומבוכה, ועאל בגו משפנא, ושיצי וסאיב. ורבונא דמשפנא, אזל וערק ואתתרף מגו מותביה לגו טורא דלבר, ולגו טורא דחרוב, ומשפנא (אשתצי) ואתחרב.

דבתר, נחת ההוא יומא עילאה, דאסתלק, שאל על משפניה, והא אתחרב. עאל ואשגח על מארי דמשפנא, מטרוניתא רחימתא דנפשיה, והיא אתתרכת וערקת, וכל בגינה סתיר. פדין שארי למגעני, גועא פתר גועא, פנהימו דתרנגולא על נוקביה. הדא

(ש) מְקַרְקַר קר, נְהִימוּ פְתַרְנְגוּלָא.
קר - הרבון השליט.

וְשׁוּעַ אֶל הָהָר, עֲשֵׂה שׁוּעָה וְצׁוּחַ
אֶל הָהָר, שְׁלֹשׁם בְּרַחֲמֵי הַגְּבִירָה.
עֲשֵׂה שׁוּעָה, צׁוּחַ וְקוּרָא בְּנִהְמָה
שֶׁל בְּכִיָּה אִיכָה. אִיכָה אֶהוּבַת
נְפִשִׁי, אִיכָה יוֹנְתִי שְׁלִמְתִי, אִיכָה
יְחִידְתִּי, שֶׁהִתְיַחֵדָה עִמִּי בְּיַחְדוּד.
אִיכָה שֶׁהֵייתִי נוֹטֶלֶת בְּכָל יוֹם
חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אוֹתוֹת הַיַּחְדוּד,
וְנִקְרָאת עַל זֶה כ"ה.

אַחֲזוּתִי בְּתִי אֲמִי, לֹאֲנִי הֲלֹכֶתָּ? לֹאֲנִי
פְּנִיתִי לְלֹכֶתָּ? אֲנִי שׁוֹמְעִים בְּכָל
יוֹם הַקְּרָקוּר הַזֶּה שֶׁל רְבוּנְנָה, לָנוּ
רְאוּי לְבָכוֹת, לָנוּ רְאוּי לְסַפֵּד, לָנוּ
רְאוּי לְפַתַּח אִיכָה. אִיכָה יִשְׁבָּה
בְּדָד וְגו'.

רְבִי לְוִיטָס חוֹזָאָה פְּתַח, (בראשית
א) וְאִיכָה אִשִּׁית בִּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה
וּבֵין זֶרְעֶךָ. שְׁנֵאָה רַבָּה הֵיְתָה
מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, וְעַל הַעֲלָה
שֶׁל עֲצַת הַנְּחָשׁ. מֵאוֹתָה הַשְּׁעָה
שֶׁהִתְקַלַּל, נִדְחָה מִלִּפְנֵי שַׁעַר
הַמְּלָךְ, וְהוּא אוֹרֵב תְּמִיד בֵּין
הַגְּדֵרוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, בֵּין אוֹתָם
גְּדֵרוֹת הַתּוֹרָה, כָּל אוֹתָם שְׂדֵשִׁים
בְּעַקֵּב, בְּאוֹתָם הַגְּדֵרוֹת נוֹשֵׁף
אוֹתָם.

אוֹי שְׂמִצָּא, אוֹי שְׂנִשְׁף. אוֹי עַל
הַשְּׁנֵאָה הַרְעָה שְׂנִשְׁמְרָה, עַל
הַשְּׁנֵאָה הַרְעָה שֶׁהֵיְתָה לוֹ בְּאִשָּׁה
הַזֶּה, שְׂנִקְרָאָה אִשָּׁה יְרֵאת ה'.
שְׁנֵאָה רְעָה שְׂמַר לָהּ מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא
הָעוֹלָם, עַד שֶׁשָּׂכַר אוֹתָהּ בְּשֹׂכֵר,
לְשֹׂכֵב לְעֶפְרָא.

"אִיכָה" יִשְׁבָּה "בְּדָד" הָעִיר "רְבַתִּי" עַם
"רְבַתִּי" עַם "הֵיְתָה" (איכה א).
הַסְּתַפְּל בְּאוֹתוֹת שֶׁל רֹאשׁ כָּל
תְּבָה וְתַבָּה, וְתַמְצָא שְׂמִירָה שֶׁל
שְׁנֵאָה רְעָה, שְׂנִשְׁמְרָה עַד שְׂנִחָרֵב
בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ. אִיכָה רְעָה
בְּרֵאשִׁי הָאוֹתוֹת נִשְׁמְרָה לָהּ
לְאוֹתָהּ אִשֶׁת חֵיל, בְּשִׁבְרוֹן שֶׁל בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ, לְשֹׂכֵב לְעֶפְרָא.

הוּא דְכָתִיב, מְקַרְקַר קר, נְהִימוּ פְתַרְנְגוּלָא.
קיר, רבון שליטא.

וְשׁוּעַ אֶל הָהָר, עֲבִיד שׁוּעָה וְצׁוּחַ לְגַבִּי
טוּרָא, דְּעֶרְקַת תַּמָּן מְטְרוּנִיתָא. עֲבִיד
שׁוּעַ צׁוּחַ וְקָרִי בְּנִהְימוּ דְּבְכִיָּה אִיכָה. אִיכָה
רְחִימְתָּא דְּנַפְשָׁאִי, אִיכָה שְׂפִינְתִּי שְׂלִימְתִּי,
אִיכָה יְחִידְתָּא דִּילִי, דְּאִתְיַחֵדָא עִמִּי בְּיַחְדוּדָא.
אִיכָה דִּהְוִית נְטֹלָא בְּכָל יוֹמָא, חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים
אֲתוּוֹן דִּיחְוּדָא, וְאִתְקַרִּיאת כ"ה עַל דָּא.

אַחֲזוּתִי בְּרַתִּי אֲמִי, לֹאֲנִי אֲזֹלְתָּ, לֹאֲנִי פְּנִיתִי לְמִיָּהָ.
אֲנִי דְשִׁמְעִין בְּכָל יוֹמָא קְרָקוּרָא דָּא
דְּרְבוּנְנָא, לָן יְאוֹת לְמַכְפִּי, לָן יְאוֹת לְמַסְפַּד,
לָן יְאוֹת לְמַפְתַּח אִיכָה. אִיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד וְגו'.

רְבִי לְוִיטָס חוֹזָאָה פְּתַח, (בראשית ג טו) וְאִיכָה אִשִּׁית
בִּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זֶרְעֶךָ. דְּבָכוּ סַגִּי
הָהּ מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עַלְמָא, עַל עֵילָה דְּעִיטָא
דְּנַחֲשׁ, מַהֵהִיא שְׁעֵתָא דְּאִתְלַטִּיָּא, אִתְדַּחִיָּא
מִקְמִי תַרְעָא דְּמַלְכָּא, וְהוּא כְּמִין תְּדִיר בֵּין
גְּדֵרִין דְּעַלְמָא, בֵּין אִינוּן גְּדֵרִין דְּאוּרִיָּיתָא, כָּל
אִינוּן דְּדִשִׁין בְּעַקֵּב, בְּאִינוּן גְּדֵרִין, נְשִׁיף לִוְן.
וְוִי דְּאִשְׁפַּח, וְוִי דְּנִשְׁיף. וְוִי עַל דְּבָכוּ בִּישָׂא
דְּאִתְנַטִּיר. עַל דְּבָכוּ בִּישָׂא דִּהְוִית לִיהּ בְּהֵאִי
אִשָּׁה, דְּאִתְקַרִּיא (משלי לא ל) אִשָּׁה יְרֵאת ה'. דְּבָכוּ
בִּישׁ נְטֵר לָהּ מִן יוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עַלְמָא, עַד
דְּתַבְּר לָהּ בְּתַבִּירוֹ, לְמַשְׁכַּב לְעֶפְרָא.

"אִיכָה" יִשְׁבָּה "בְּדָד" הָעִיר "רְבַתִּי" עַם
"הֵיְתָה", תַּסְתַּפְּל בְּאִתְוּוֹן דְּרִישׁ כָּל
תִּיבָה וְתִיבָה, וְתַשְׁפַּח נְטִירוֹ דְּבָכוּ בִּישָׂא,
דְּאִתְנַטִּירָא, עַד דְּאִתְחָרֵב בִּי מְקֻדָּשָׁא. אִיכָה
רְעָה בְּרִישֵׁי אֲתוּוֹן, אִתְנַטִּיר לָהּ לְהֵהִיא אִשֶׁת
חֵיל, בְּתַבִּירוֹ דְּבִי מְקֻדָּשָׁא, לְמַשְׁכַּב לְעֶפְרָא.

לְאוֹתָהּ אִשֶׁת חֵיל, בְּשִׁבְרוֹן שֶׁל בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ, לְשֹׂכֵב לְעֶפְרָא.

זְהוּ שְׁכַתוּב (ש) "כְּאֶלְמָנָה רַבָּתִי
 "בְּגוֹיִם" שְׁרָתִי "בְּמַדִּינוֹת" הֵיִתָּה
 "לְמַס. תִּקְרָא לְמַפְרַע בְּרֵאשִׁי
 הָאוֹתִיּוֹת - ל"ה בְּשִׁבְר"ף.
 בְּשִׁבְרוֹן שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
 בְּשִׁבְרוֹנָה שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
 שְׁשֻׁנָּה רְעָה הַדְּבִיק ל"ה
 בְּשִׁבְר"ף.

אִיכָּה שְׁנִדְבָקָה לְאוֹתָהּ אִיכָּה
 רְעָה הַזֶּה, קוֹל הַנְּחֹשׁ, קוֹל מְרִירוֹת
 שֶׁל בְּכִיָּה בְּרָקִיעִים. אֵלּוּ קוֹרְאִים
 אִיכָּה, וּמַצֵּד אַחַר קוֹרְאִים אִיכָּה.
 זְהוּ שְׁכַתוּב וְאִיכָּה אֲשִׁית בִּינְךָ
 וּבֵין הָאִשָּׁה. בֵּין הַצֵּד הַזֶּה, וּבֵין
 הַצֵּד הַזֶּה, נִמְצָא הַשֵּׁם (ש) בְּחֶרֶבֶן
 בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וּבַפְּסוּק הֵרָאשׁוּן
 נִרְשָׁם הַפֶּל, לְדַעַת שְׁכ"ה הַזֶּה
 הַדְּבִיק אוֹתָהּ אִיכ"ה רְעָה שְׁשֻׁמֵר
 לָהּ מִיּוֹם שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם.

אִיכָּה יִשְׁבָּה בְּדָד, רַבִּי הַרְפִּינָס
 פְּתַח, (בְּרֵאשִׁית א) וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם
 וַיֵּשְׁבֵן מִקְדָּם לְגֵן עֵדֶן. וַיִּגְרַשׁ אֶת
 - זו כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, בְּחֶרֶבֶן בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ, שְׁגֵרְשָׁה בְּגֵרוּשֵׁינָה,
 שְׁשֻׁלְחָה בְּשִׁלּוּחֵינָה, כְּפֶסֶא הַמְּלֶךְ
 שְׁנִפְלָה.

וַיִּגְרַשׁ אֶת - זֶה כְּפֶסֶא הַמְּלֶךְ. אוֹי
 שְׁגֵרְשָׁה, אוֹי שְׁנִפְלָה. הָאָדָם,
 אוֹתוֹ שְׁשׁוּלֵט עַל הַכְּפֶסֶא, שְׁכַתוּב
 בּוֹ (יְחֻזְקָא א) וְעַל דְּמוֹת הַכְּפֶסֶא
 דְּמוֹת כְּמֵרָאָה אָדָם וְכוּ'. נִפְלָה
 הַכְּפֶסֶא - נִפְלָה הַפֶּל.

וַיִּשְׁבֵן - אוֹתוֹ שְׁגֵרְשָׁה אֶת זֶה,
 הַשְּׁפִינָה וְהַשְּׂרָה יִשׁוּב אַחַר
 בְּהַפּוּכּוֹ. בְּשַׁעַת שְׁנִחְרַב בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ, סָלַק אֶת הַכְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן
 לְמַעְלָה, וְהַמְעִיט דְּמוֹתוֹ מִכְּמוֹ
 שְׁהִיָּה, וְהַכְּפֶסֶא נִסַּע מִמֶּנּוּ וּנְפָרַד.
 כְּבִיבוֹר הַשְּׂרָה אֶת גֵּן הָעֵדֶן עִם
 הַכְּרוּבִים לְמִטָּה, וּנְפָרַד מֵאוֹתוֹ
 הַכְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן, וְהַשְּׂרָה אֶת אוֹתָהּ
 לְהֵט הַחֶרֶב, לְעַמֵּד בְּמִקוֹם
 גְּבֻרָתוֹ, לְשֹׁמֵר וּלְשֹׂאֵב וּלְהַסְתִּיר

הַדָּא הוּא דְכָתִיב, "כְּאֶלְמָנָה רַבָּתִי בְּגוֹיִם
 "שְׁרָתִי" בְּמַדִּינוֹת" הֵיִתָּה "לְמַס, תִּקְרָא
 לְמַפְרַע בְּרֵישִׁי אֲתוֹן, ל"ה בְּשִׁבְר"ף. בְּתַבִּירוֹ
 דְּבִי מִקְדָּשָׁא, בְּתַבִּירוֹ דְּכְנִישְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל,
 דְּבָבוּ בִישָׂא אֲדָבִיק ל"ה בְּשִׁבְר"ף.

אִיכָּה דְאֲתַדְבָקַת לְהֵיָא אִיכָּה רְעָה דָא, קָל
 דְנִחְשׁ, קָל מְרִירוֹ דְּבְכִיָּה בְּרָקִיעִין. אֲלִין
 קָרָאן אִיכָּה, וּמַסְטְרָא אַחְרָא קָרָאן אִיכָּה. הַדָּא
 הוּא דְכָתִיב, (בְּרֵאשִׁית ג טו) וְאִיכָּה אֲשִׁית בֵּין
 הָאִשָּׁה, בֵּין סְטָרָא דָא, וּבֵין סְטָרָא דָא,
 אֲשִׁתְּפַח שְׁמָא (תְּמִין) בְּחֶרֶבֶן בֵּי מִקְדָּשָׁא. וּבְקָרָא
 קְדָמָאָה אֲתֵרְשִׁים כְּלָא לְמַנְדַּע דְּהָאִי כ"ה,
 אֲדָבִיק לָהּ אִיכ"ה רְעָה, דְּנִטִּיר לָהּ מִיּוֹמָא
 דְאֲתַבְרִי עַלְמָא.

אִיכָּה יִשְׁבָּה בְּדָד, רַבִּי הַרְפִּינָס פְּתַח, (שם פסוק
 כד) וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם וַיֵּשְׁבֵן מִקְדָּם לְגֵן
 עֵדֶן. וַיִּגְרַשׁ אֶת, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בְּחֶרֶבֶן בֵּי
 מִקְדָּשָׁא, דְאֲתַתְּרַכַת בְּתִירוּכִין, דְאֲשִׁתְּלַחַת
 בְּשִׁלּוּחֵינָה, כְּרִסְיָא דְמִלְכָּא נִפְלַת.

וַיִּגְרַשׁ אֶת, דָּא כְּרִסְיָא דְמִלְכָּא. וְוִי דְאֲתַתְּרַכַת,
 וְוִי דְנִפְלַת. הָאָדָם, הַהוּא דְשְׁלִיט עַל
 כְּרִסְיָא, דְכָתִיב בֵּיהּ (יְחֻזְקָא א כו) וְעַל דְּמוֹת הַכְּפֶסֶא
 דְּמוֹת כְּמֵרָאָה אָדָם וְגו'. נִפְלַת כְּרִסְיָא, נִפְלַת
 כְּלָא.

וַיִּשְׁבֵן, הַהוּא דְתַרְיֵךְ לְדָא, אֲשִׁפִּין וְאֲשִׁרִי
 יִישׁוּבָא אַחְרָא, בְּהִיפּוּכָא. בְּשַׁעַתָּא
 דְאֲתַתְּרַיב בֵּי מִקְדָּשָׁא, סָלִיק לְכְבוֹד עֵילְאָה
 לְעֵילְא, וְאַזְעִיר דְיוֹקְנֵיהּ מִכְּמָה דְהָוּוֹת.
 וְכוּרְסְיָא נְטִיל מַגִּיָּה וְאֲתַפְרַשׁ.

כְּבִיבוֹר אֲשִׁרִי לְגֵן עֵדֶן עִם כְּרוּבִים לְתַתָּא,
 וְאֲתַפְרַשׁ מֵהָהוּא כְּבוֹד עֵילְאָה.
 וְאֲשִׁרִי לְהֵיָא לְהֵט הַחֶרֶב, לְמִיקָם בְּדוּכְתָּא
 דְרַבְּנוּתֵיהּ, לְמִיטֵר וּלְמִישָׂאֵב וּלְמַסְתִּיר, (נ"א

וּלְמַסְחָה) הַהוּא אֹרַח דְּאַנְגִּיד מֵעֵץ הַחַיִּים. וְשִׁלְמָה מְלָפָא צְוּחַ וְאָמַר, (משלי ל כא) תַּחַת שְׁלוֹשׁ רְגֵזָה אַרְץ וְגו' תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְגו' וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבוּרָתָהּ. שִׁפְחָה לְגו', גְּבוּרָתָהּ לְבַר. אֵיכָה יִשְׁבַּח בְּדָד, מֵאֵי בְּדָד. כִּמָּה דְאֵת אָמַר, (ויקרא יג מו) בְּדָד יִשָּׁב מִחוּץ לְמַחֲנֶה מוֹשְׁבֵוּ.

אֵיכָה יִשְׁבַּח בְּדָד, ר' חֲנִינְאִי וְרַבְּנָן פְּתַחֵי קְרֵא בְּאֲדָם הָרֵאשׁוֹן. (בראשית ב טו) וַיִּקַּח ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּגֵן עֵדֶן וְגו'. וַיִּקַּח, כִּמָּה לְקַחוּ? רַבִּי חֲנִינְאִי אָמַר, לְקַחוּ בְּדַבְרִים. כִּמָּה דְאֵת אָמַר (ויקרא ח ב) קַח אֶת אֶהְרֹן וְרַבְּנָן אָמְרוּ, לְקַחוּ בְרוּחַ, כִּמָּה דְאֵת אָמַר, (מ"ב ב ה) הַיּוֹם ה' לִקַּח אֶת אֲדֹנֶיךָ מֵעַל רֹאשֶׁךָ.

וַיִּנְחֲהוּ בְּגֵן עֵדֶן, כְּדִי לְהֵיטִיב לוֹ מְנַחְתָּה, לְדַעַת וּלְהַפִּיר הַחֲכָמָה וְהַתּוֹרָה. שְׁאָמַר רַבִּי חֲנִינְאִי, הַתּוֹרָה לְמַדָּה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם. זֶהוּ שִׁפְחָתוֹכ (איוב כח) אֲזַרְאָה וַיִּסְפְּרָה וְגו', וַיֹּאמֶר לְאָדָם. וְהָיוּ מְלֹאכֵי הַשָּׂרָת מְקַלְסִין לְפָנָיו.

עַד שְׂרָאָה סַמְא"ל בְּשָׁמַיִם, וְנִתְקַנָּא בּוֹ, וַיֵּרֵד מִן הַשָּׁמַיִם כְּדָמוֹת צַל עַל נַחֲשׁ. הַנַּחֲשׁ נִרְאָה, וְהַצַּל עָלָיו, תְּקַפָּא וְחִילָא דִּילֵיהּ.

כְּרִיב הַהוּא נַחֲשׁ לְגַבֵּי אֵיתְתָא, דְּדַעַתָא קְלָה מִן הָאִישׁ. מִכָּאֵן דְּאֵתְתָא לָא אֵתְתַת, אֲלָא בְּאֵתְתָא אַחְרָא. (בראשית ג א) וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה אַף כִּי אָמַר אֱלֹהִים, מִיָּד פִּתַּח בָּאֵף. מִהֲכָא, דְּבַתְחַלַּת דְּבַרְיוֹ שֶׁל אָדָם נִיכַר מִי הוּא. כִּף הוּא פִּתַּח בָּאֵף, לְהוֹדִיעַ מִי הוּא.

נִטְרַל סִימָן זֶה, אִם תְּקַבֵּל, אִם לֹא תְקַבֵּל. וְהַמְשִׁיכָה בְּדַבְרִים, עַד שִׁפְתָּהּ בְּאוֹת מ"ם, וְאָמְרָה (שם) מְפַל עֵץ הַגֵּן אֲכַל נֹאכַל. מִיָּד נִטְלַת הַנַּחֲשׁ אוֹת מ', וַיִּשֶׂם אוֹתָהּ עַל זְרוּעוֹ

(לרחץ) אוֹתָהּ הִדְרֵךְ שִׁשׁוּפְעַת מַעַץ הַחַיִּים.

וְשִׁלְמָה הַמְלָךְ צוּחַ וְאָמַר, (משלי ל) תַּחַת שְׁלוֹשׁ רְגֵזָה אַרְץ כו' תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ כו' וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבוּרָתָהּ. הַשִּׁפְחָה בְּפָנִים, גְּבוּרָתָהּ בַחוּץ. אֵיכָה יִשְׁבַּח בְּדָד, מֵה זֶה בְּדָד? כִּמּוֹ שְׁנֵאמַר בְּדָד יִשָּׁב מִחוּץ לְמַחֲנֶה מוֹשְׁבֵוּ.

אֵיכָה יִשְׁבַּח בְּדָד, רַבִּי חֲנִינְאִי וְרַבְּנָן פּוֹתְחִים הַפְּתוּב בְּאֲדָם הָרֵאשׁוֹן. (בראשית ב טו) וַיִּקַּח ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיִּנְחֲהוּ בְּגֵן עֵדֶן וְגו'. וַיִּקַּח, כִּמָּה לְקַחוּ? רַבִּי חֲנִינְאִי אָמַר, לְקַחוּ בְּדַבְרִים, כִּמּוֹ שְׁנֵאמַר (ויקרא ח ב) קַח אֶת אֶהְרֹן וְרַבְּנָן אָמְרוּ, לְקַחוּ בְרוּחַ, כִּמּוֹ שְׁנֵאמַר (מלכים ב ג) הַיּוֹם ה' לִקַּח אֶת אֲדֹנֶיךָ מֵעַל רֹאשֶׁךָ.

וַיִּנְחֲהוּ בְּגֵן עֵדֶן, כְּדִי לְהֵיטִיב לוֹ מְנַחְתָּה, לְדַעַת וּלְהַפִּיר הַחֲכָמָה וְהַתּוֹרָה. שְׁאָמַר רַבִּי חֲנִינְאִי, הַתּוֹרָה לְמַדָּה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם. זֶהוּ שִׁפְחָתוֹכ (איוב כח) אֲזַרְאָה וַיִּסְפְּרָה וְגו', וַיֹּאמֶר לְאָדָם. וְהָיוּ מְלֹאכֵי הַשָּׂרָת מְקַלְסִים לְפָנָיו.

עַד שְׂרָאָה סַמְא"ל בְּשָׁמַיִם, וְנִתְקַנָּא בּוֹ, וַיֵּרֵד מִן הַשָּׁמַיִם כְּדָמוֹת צַל עַל נַחֲשׁ. הַנַּחֲשׁ נִרְאָה, וְהַצַּל עָלָיו, הַתְּקַף וְהַכַּח שְׁלוֹ. כְּרִיב אוֹתוֹ הַנַּחֲשׁ לְאִשָּׁה, שְׂדַעַתָּה קְלָה מִן הָאִישׁ. מִכָּאֵן שְׂאִשָּׁה לֹא מִתְּפַתִּית אֲלָא בְּאִשָּׁה אַחְרַת. (בראשית ג א) וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה אַף כִּי אָמַר אֱלֹהִים, מִיָּד פִּתַּח בָּאֵף. מִכָּאֵן שִׁבְתְּחַלַּת דְּבַרְיוֹ שֶׁל אָדָם נִכַּר מִי הוּא. כִּף הוּא פִּתַּח בָּאֵף, לְהוֹדִיעַ מִי הוּא.

נִטְרַל סִימָן זֶה - אִם תְּקַבֵּל, אִם לֹא תְקַבֵּל. וְהַמְשִׁיכָה בְּדַבְרִים, עַד שִׁפְתָּהּ בְּאוֹת מ"ם, וְאָמְרָה מְפַל עֵץ הַגֵּן [אֲכַל] נֹאכַל. מִיָּד נִטְלַת הַנַּחֲשׁ אוֹת מ', וַיִּשֶׂם אוֹתָהּ עַל

זרועו השמאלית, והיה ממתין על וא"ו תי"ו מפיה, כדי להיות מו"ת נכון לפנייהם.

התחיל לפתותה, עד שכתוב (שם) ותרא האשה, בטעם גדול ותקיף. מלמד שפּרְחו האותיות וא"ו תי"ו, ועלו להתחבר עם האות מ"ם, והאות מ"ם הייתה עולה ויורדת, ולא הייתה מתחברת עמהם, עד שנתפתת.

ופּרְחו וא"ו תי"ו ארבע פעמים, והקיפו את האות מ"ם לארבעה צדדים, שכתוב (בראשית א) ותקח מפּרְיו ותאכל ותתן גם לאישה וכו' ותפקחנה עיני שניהם. הנה ארבע פעמים ו' ת'. מלמד שסבבו לאות מ"ם לארבעה צדדים, והמ"ם באמצע, מות בכל הצדדים.

כמו שנאמר (ירמיה ט) כי עלה מות בחלונינו, זה סמאל, שהוא אחד מחלונות השמים. ועל זה (תהלים פט) מי גבר יחיה ולא יראה מות. מיד שלט בה והטיל בה זהמא. ירד הקדוש ברוך הוא לראות, ויתחבא האדם ואשתו.

בא וראה, קדם שחטאו הייתה השכינה עטרה על ראשיהם, להיות בשבילם שורה על העולם. כיון שחטאו, כפיכול תש כחה, והסתלקה ולא שלטה. והקדוש ברוך הוא התחיל לקונן, ואמר איכה, מה יהיה ממנה? השלטון הוסר ממנה. אף כּאן בחרבן בית המקדש השלטון הוסר, והקדוש ברוך הוא התחיל לספד, ואמר איכה, מה תהא עליה?

איכה. רבי פנחס פתח, (ירמיה לא) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים וגו'. בשעה שנחרב בית המקדש ונשרף, בא קול והתעורר על קברי האבות הראשונים, ואמר: אבות

השמאלית, והיה ממתין על וא"ו תי"ו מפיה, כדי להיות מו"ת נכון לפנייהם.

התחיל לפתותה, עד דכתיב, (שם פסוק ו) ותרא האשה, בטעמא סגי ותקיף. מלמד שפּרְחו האותיות וא"ו תי"ו, וסלקו להתחבר עם אות מ"ם. ואות מ"ם הייתה עולה ויורדת, ולא הייתה מתחברת עמהם, עד שנתפתת.

ופּרְחו וא"ו תי"ו, ארבע זמנין, ואקיפו לאות מ"ם לארבע סטרין. דכתיב, (שם) ו"תקח מפּרְיו ו"תאכל ו"תתן גם לאישה. (שם פסוק ז) ו"תפקחנה עיני שניהם. הא ארבע זמנין ו' ת'. מלמד, שסבבו לאות מ"ם לארבע צדדין, והמ"ם באמצע, מות בכל סטרין.

כמה דאת אמר, (ירמיה ט) כי עלה מות בחלונינו. דא סמאל, דאיהו חד מחלוני שמיא. ועל דא (תהלים פט מט) מי גבר יחיה ולא יראה מות. מיד שלט בה, והטיל בה זהמא. נחת קודשא בריך הוא למיחמי, (בראשית ג ח) ויתחבא האדם ואשתו.

תא חזי, קודם שחטאו, הייתה השכינה עטרה על ראשיהם, להיות בשבילם שורה על העולם. כיון שחטאו, כפיכול, תש כחה, ואסתלקת ולא שליטת. וקודשא בריך הוא שארי לקונן, ואמר איכה, מה תהא מינה, שלטנותא אעדו מינה. אוף הכא בחורבן פי מקדשא, שולטנותא אעדו, וקודשא בריך הוא שארי למיספד, ואמר איכה, מה תהא עליה.

איכה, רבי פנחס פתח, (ירמיה לא יד) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים וגו'. בשעתא דאתחרב פי מקדשא, ואתוקד. אתא קלא ואיתער על קברי אבהן קדמאי, ואמר, אבהן קדמאי, אתון דמיכין בשינתא, ולא ידעיתון

הראשונים, אתם רדומים בשנה, ואינכם יודעים על צער העולם. בניכם שגדלתם בצער, והכנסתם אותם לאמונה הרבה של הקדוש ברוך הוא, הנה מתו, והנה נהרגו, והנה הלכו לגלות בין שונאיהם, ידיהם מהדקות לאחור, מתים ברעב, בתיהם נשרפו. איה הרחמים שלכם? איה אמונתכם? קומו התעוררו אליהם!

מיד התעוררו האבות והאמהות והלכו אל משה. אמרו לו: משה הרועה הנאמן, איפה הבנים? איפה השארית אותם? מיד התעורר משה, והלך עמהם אל יהושע. אמר לו: בני האבות הללו, בני ישראל, שהפקיד אותי הקדוש ברוך הוא עליהם, והשארתי אותם בדרך, איפה הם?

השיב יהושע ואמר: רבנו משה, בארץ הקדושה השארתי אותם, וחלקתי להם הארץ על פי גורל, כמו שצויתני, וכלם השארתי איש על נחלתו ועל גורלו.

ומיד הלכו פלם לארץ הקדושה, ומצאו אותה שנוחרה, שאין נשמע בה קול. נכנסו למקדש, וראו שנושרף. עשו בו הספד, עד ששמע קול מרידות הבכיה לרום השמים, וכל המלאכים העליונים בכו עמהם למעלה.

התעורר הקדוש ברוך הוא ובא אליהם, ומצא אותם ממררים בקול בכיה בתוך עפר המקדש. אמר להם: אהובי נפשי, מה אתם באן? (ירמיה יא) מה לידידי בביתי? קם אברהם הזקן בראשונה, אמר לפני רבון העולם: אתה ידעת שהלכתי לפניך בדרך אמת. עשר פעמים נסית אותי, ועמדתי בכל. איפה הם בני? לא שמעתי קול

דברייהם בארץ שנושבעת לי לקים אותם בה.

אמר לו הקדוש ברוך הוא: אי אברהם אהוב נפשי, (שם) ובשר קדש יעברו מעליך. בטלו מהם

צערא דעלמא, בניכוון דגדלתון בצערא, ואעילתון בהימנותא סגי דקודשא בריך הוא, הא מיתו, והא אתקטלו, והא אזלו בגלותא בין שונאיהון, ידיהון מהדקן לאחורא, מייתין בכפנא, בתיהון אתוקד. אן רחמין דילכוון, אן מהימנותא דילכוון, קומו איתערו לגבייהו.

מיד אתערו אבהן ואמהן, ואזלו לגבי משה, אמרו ליה, משה רעיא מהימנא, אן אינון בנין, אן שבקת לון. מיד איתער משה, ואזל עמהון לגבי יהושע. אמר ליה, בני אבהן אלין, בני ישראל, דפקדני קודשא בריך הוא עליהון, ושבקית לון בידך, אן אינון.

אתיב יהושע ואמר, רבינו משה, בארעא קדישא שבקית לון, ופליגית לון ארעא על פום עדבא, כמה דפקדתני, וכלהו שבקית גבר על אחסנתיה ועל עדביה.

ומיד אזלו פוילהו לארעא קדישא, ואשפחו לה דאתחרבא, דלא אשתמע בה קלא. עאלו גבי מקדשא, וחרמו דאתוקד. עבדו ביה הספידא, עד דאשתמע קל מרירו דבכיה לרום שמיא, וכל מלאכי עילאי בכו עמהון לעילא. איתער קודשא בריך הוא ואתא לגביהון, ואשפח לון ממרין בקל בכיה, גו עפרא דמקדשא. אמר לון, רחמינ דנפשאי, מה אתון הכא, (שם יא טו) מה לידידי בביתי.

קם אברהם סבא בקדמיתא, אמר קמיה מארי דעלמא, אתה ידעת דאזלית קמך באורח קשוט. עשר זמנין נסית לי, וקיימית בכלא. בני אן אינון, לא שמענא קל מליהון בארעא דאומית לי, לקיימא להון בה.

אמר ליה קודשא בריך הוא, אי אברהם

ברית הקדש ועבדו לעבודה זרה, ועל כן התגבר רגזי עליהם, ובגלגלך חפיתי להם כמה פעמים, ולא שבו לפני.

בין ששמע אברהם כן, אמר: ימחו על קדשת שמך כל אותם חטאיהם בין העמים, עד שיהיה רצונך להשיבם אליך. וכן כלם כמו זה, והלכו להם.

נשארה שם רחל, והרימה קול בכיה במרירות של תמרורים. אמר לה הקדוש ברוך הוא: רחל, מה את מבכה? אמרה לפניו: ולא אבכה?! איפה הם בני, ומה חטאו אליך? אמר לה: הכניסו צרתי לפני, והכניסוה לבייתי. מיד אמרה: וכי אני לא עשיתי יותר, שהכנסתי צרתי לבייתי?!

ששנינו, בשעה שכתוב (בראשית כט) ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא, אמר: התדווגי לי? אמרה לו: כן, אבל אחות יש לי קשישה ממני, ואני פוחדת מאבא, שהוא רמאי מיד - ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא, ברמאות.

מיד נתן לה סימנים. בין שנכנסה לאה באותו הלילה, אמרה רחל, כעת תתביש אחותי.

הלכה ומסרה לה הסימנים. ועל זה אמרה אל הקדוש ברוך הוא: ואני לא עשיתי יותר, שהכנסתי צרתי לבייתי?! ואתה, שכתוב בך רחום וחנון ארך אפים, הנה לך להעביר על חטאיהם.

ובכל מה שאמר לה - לא קבלה תנחומים. זהו שכתוב (ירמיה לא) קול ברמה נשמע וגו' כי איננו. לא רוצה לקבל תנחומים. מה הטעם? משום כי איננו, פימים הראשונים לשרות ביניהם, והרי הסתלק למעלה.

ובכל מה דאמר לה, לא קבילת תנחומין. הדין הוא דכתיב, (ירמיה לא יד) קול ברמה נשמע וגו' כי איננו. לא בעאת לקבלא תנחומין. מאי טעמא. בגין כי איננו, כיומין קדמאין לאשראה ביניהו, והא אסתלק לעילא.

רחימא דנפשאי, (שם) ובשר קדש יעברו מעליך. בטילו מינייהו ברית קדישא, ופלחו עבודה זרה, ועל דא איתקפת רוגזאי בהון, ובגינתך אוריך לון כמה זמנין, ולא תבו קדמי.

בין ששמע אברהם כן אמר ימחו על קדושת שמך כל אינון חוביהון ביני עממיא, עד דיהא רעווא דילך לאתבא לון לגבך. וכן פלהו כגוונא דא, ואזלו להו.

אשתארת תמן רחל, וארימת קל בכיה במרירי דתמרורים, אמר לה קודשא בריך

הוא, רחל, מה את מבכה. אמרה קמיה, ולא אבכה, בני אן אינון, ומה חטאן לגבך. אמר לה עאלו צרתי לקמי, ואעילו לה בבייתי. מיד אמרה, וכי לא עבדית אנא יתיר, דאעילנא צרתי בבייתי.

דתנן, בשעתא דכתיב, (בראשית כט יב) ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא, אמר הזדווגי

לגבאי, אמרה ליה אין, אבל אחתא אית לי קשישא מינאי, ומסתפינא מאבא, דרמאה איהו. מיד ויגד יעקב לרחל, כי אחי אביה הוא ברמאותא.

מיד יהב לה סימנין. בין דעאלת לאה בההוא ליליא, אמרה רחל, השתא מתפספא אחתי, אזלת ומסרה לה סימנין.

ועל דא אמרה לגבי קודשא בריך הוא, ואנא לא עבדית יתיר, דאעילנא צרתי בבייתי.

ואת דכתיב בך, (שמות לד) ורחום וחנון ארך אפים, הנה לך לאעברא על חוביהון.

ובכל מה דאמר לה, לא קבילת תנחומין. הדין הוא דכתיב, (ירמיה לא יד) קול ברמה נשמע

וגו' כי איננו. לא בעאת לקבלא תנחומין. מאי טעמא. בגין כי איננו, כיומין קדמאין לאשראה ביניהו, והא אסתלק לעילא.

וּמְשֹׁשׁ שְׂפִי אֵינְנוּ בְּתוֹךְ בְּנֵיהָ, לֹא מִקְבֵּלַת תְּנַחֲמוּמִים, עַד שֶׁנִּשְׁבַּע לָהּ, שֶׁפְּתוּב (שם) כֹּה אָמַר ה' מִנְעֵי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעֵינַיִךָ מִדְּמָעָה.

כְּמוֹ שֶׁעֲשָׂתָה רַחֵל - אַף כִּף הַשְּׂכִינָה לְמַעְלָה. כְּפִי שֶׁמְתַרְגֵּם, קוֹל נִשְׁמַע בְּרוּם הַשָּׁמַיִם, הַשְּׂכִינָה מִבְּפֶה עַל בְּנֵיהָ. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה שֶׁהִיא הֵיחָה מִבְּפֶה, הַתְּעוֹרָרוּ אֵלֶיהָ שֵׁשִׁים רַבּוֹא מַחֲנוֹת עֲלִיזוֹנִים, וְכֻלָּם הֵעִירוּ אֵלֶיהָ בְּכִיָּה.

בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה נִשְׁמַע קוֹל לְרַקִּיעַ עֲרֻבוֹת, וְהוֹדְעוּעוּ מֵאֲתֵם אֶלְךָ עוֹלָמוֹת שֶׁהֵיוּ גְנוּזִים מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, עַד שֶׁנִּשְׁמַע אוֹתוֹ הַקוֹל לְרוּם הַשָּׁמַיִם. וּמִי הוּא? זֶה הַרְקִיעַ פְּעִין הַקָּרָח הַנּוֹרָא, שֶׁהוּא עַל גְּבֵי הַחַיּוֹת.

עַד שֶׁהַתְּגַלְתָּה הָאֵם לְבַתָּהּ, וְאִמְרָה לָהּ: מִנְעֵי קוֹלְךָ. אִזּוֹ נִפְרְדָה מִשָּׁם, וְהִלְכָה הִיא וְכָל אוֹכְלוֹסִיָּה לְגָלוּת, וְהִצְטַרְכוּ לְהַתְּפֹר לְכַמָּה צְדָדִים, שֶׁתְּהִיָּה גָלוּת לְכָל, וְהִיא יִשְׁבָּה בְּדָד.

רַבִּי נְחוּנְיָא אָמַר, אֵיכָה, מִי אָמַר זֶה? אוֹתָהּ הַרוּחַ הָעֲלִיזוֹנָה נְעִימָה, (הַפְּנִימִית) הָעוֹלָם הֵבֵא. וְעַל זֶה תִּבְּה זֹו הִיא רוּחַנִית, וְאֵין בָּהּ שִׁתְּפוּת כָּלָל, לֹא לְשׁוֹן וְשָׁנִים, וְלֹא שִׁתְּפִים כָּלָל.

הָאֵם שׁוֹאֲלַת עַל בַּתָּהּ, זֶה קְרָקוֹר הַקָּר, אֲדוֹן רַבּוֹן, גְּדוֹל וְשְׁלִיט, יִשְׁבָּה, וְלֹא עוֹמְדָת. בַּתְּחִלָּה עוֹמְדָת, וְכָל אוֹכְלוֹסִיָּה עוֹמְדִים. כַּעַת יוֹשְׁבַת וְשׁוֹמְמָה. בְּדָד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּדָד יִשָּׁב, כְּמִי שֶׁמְטַמֵּא בְּטַמְאָה, וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבֵרְתָּהּ, הִיא שֶׁהִיָּתָה טַמְאָה, יִשְׁבָּה בְּמִקּוּמָהּ.

שִׁלְחוּ לָהֶם בְּנֵי בָּבֶל לְבְנֵי הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה: רְאוּי שֶׁאֲתֵם צְרִיכִים לְבַכּוֹת, וְלָכֶם רְאוּי לְסַפֵּד וְלַעֲשׂוֹת אֲבָל, בְּרִאוֹתְכֶם אֶת

וּבְגִין דְּכִי אֵינְנוּ בְּגוֹ בְּנֵהָ, לֹא קְבֵלִית תְּנַחֲמוּמִין, עַד דְּאוּמֵי לָהּ. דְּכַתִּיב, (שם פסוק טו) כֹּה אָמַר ה' מִנְעֵי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְעֵינַיִךָ מִדְּמָעָה.

בְּמָה דְעַבְדַת רַחֵל, אוֹף הֲכִי שְׂכִינְתָא לְעִילָא. כְּדַמְתַּרְגֵּם קָל בְּרוּם שְׂמִיָּא אֲשַׁתְּמַע, שְׂכִינְתָא מִבְּפֶה עַל בְּנֵהָ. בְּהֵיא שְׁעַתָּא דְאִיהִי הוֹת מִבְּפֶה, אֲתַעְרוּ לְגַבְהָ שְׁתִּין רַבּוֹא מִשְׁרִיין עִילָאִין, וְכֻלְהוּ אִיתַעְרוּ בְּכִיָּה לְגַבְהָ. בְּהֵיא שְׁעַתָּא, אֲשַׁתְּמַע קָלָא לְרַקִּיעַ עֲרֻבוֹת, וְאִזְדַּעְעוּ מֵאֲתֵן אֶלְךָ עֲלִמִין, דְּהוּו גְּנִיזֵי מִן יוּמָא דְאֲתַבְרִי עֲלִמָא, עַד דְּאֲשַׁתְּמַע הֵהוּא קָלָא לְרוּם שְׂמִיָּא. וּמֵאֵן אִיהוּ, דָּא (יחזקאל א כב) רַקִּיעַ פְּעִין הַקָּרָח הַנּוֹרָא, דְאִיהוּ עַל גְּבֵי הַחַיּוֹת.

עַד דְּאֲתַגְלִית אִימָא לְבֵרְתָא, וְאִמְרָה לָהּ, מִנְעֵי קוֹלְךָ. כְּדִין אֲתַפְרַשְׁת מִתְּמָן, וְאֲזַלַת הִיא וְכָל אוֹכְלוֹסִיָּהא בְּגָלוּתָא. וְאִצְטַרְיִכוּ לְאֲתַבְדְּרָא לְכַמָּה סְטָרִין, לְמַהוּי גָלוּתָא לְכוּלָא, וְהִיא יִשְׁבָּה בְּדָד.

רַבִּי נְחוּנְיָא אָמַר, אֵיכָה, מֵאֵן אָמַר דָּא, הֵהוּא רוּחַ עִילָאָה נְעִימָאָה, (ס"א פְּנִימָאָה) עֲלִמָא דְאֲתִי. וְעַל דָּא, תִּיבָה דָּא רוּחַנִי אִיהוּ, וְלֹא אִית בָּהּ שׁוֹתְפוּ כָּלָל, לָאוּ בְּלִישָׁן וְלָאוּ בְּשִׁינְיִין, וְלָאוּ בְּשִׁפּוֹן כָּלָל.

אִימָא שְׁאֵלָה עַל בְּרַתָּהּ, דָּא קְרָקוֹרָא דְקִיר, אֲדוֹן רַבּוֹן רַב וְשְׁלִיט, יִשְׁבָּה, וְלֹא עוֹמְדָת, בַּתְּחִלָּה עוֹמְדָת, וְכָל אוֹכְלוֹסִיָּה עוֹמְדִים, הַשְׁתָּא יוֹשְׁבַת וְשׁוֹמְמָה. בְּדָד, כְּמָה דְאֲתָ אָמַר (ויקרא יג מו) בְּדָד יִשָּׁב, כְּמֵאֵן דְּמִסְאִיב בְּמִסְאִבוּ, (משלי ל כג) וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבֵרְתָּהּ, הִיא דְהוֹת מְסֻאָבָא, יִתְבָּא בְּדוּכְתָּהּ.

שִׁלְחוּ לָהּ בְּנֵי בָּבֶל לְבְנֵי אֶרֶץ קְדִישָׁא, יְאוֹת דְאֲתוֹן צְרִיכִין לְמַבְכֵי, וְלָכוֹן יְאוֹת

היכלות האם חרבים, ומקום
מטתה שהתהפך באבל, והיא
איננה שם, ופּרחה מפם, ולא
ידעתם ממנה.

האמרו שהיא עמנו בתוך הגלות
והורידה את מדונה? אם כן, אנו
צריכים לשמח, שהרי יחזקאל
הנביא ראה אותה פּאן, וכל
אוכלוסייה.

וְדַאי, על זה אנו צריכים לבכות
ולספד פתנין, וכיענות המדבר,
שהיא גרשה מחוץ להיכלה, ואנו
בגלות, והיא באה עלינו
במרירות, ורואה אותנו בכל
הימים בכמה צרות, בכמה
הנהגות שגוזרים עלינו בכל זמן,
ולא יכולה להסיר מעמנו את
הצרות, וכל אותם המכות שאנו
סובלים.

שָׁרְחוּ לָהֶם בְּנֵי הָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה:
נָאָה הוּא שְׂאֲמָנוּ בְּרַחָה, וּגְרָשָׁה
מִתּוֹךְ הַיְכָלָה, וַיִּרְדָּה אֲלֵיכֶם
בְּמַרְיֹת וּבְקוֹל עֲצוּב, כִּאֲשֶׁה
שִׁישְׁבַת בְּלִי דַעַת, וּכְאִישׁ שֶׁלֹּא
יְכוּל לְהֲצִיל, וְנָאָה לָכֶם לְסֹפֵד.
אַבְרָם אָנוּ יֵשׁ לָנוּ לְבָכוֹת וְלְסֹפֵד
בְּנֵהוּ וּבְמַרְיֹת, שְׂאָנוּ רוֹאִים
בְּכָל יוֹם הַהֵיכָל חָרָב, וְשׁוֹעֲלֵי
הַמְדָבָר נִכְנָסִים וְיוֹצְאִים,
וְשׁוֹרְקִים הַיְעֲנִים בְּתוֹכוֹ, וְאָנוּ
רוֹאִים וּבּוֹכִים.

וּבְעוֹד שְׂאָנוּ יוֹשְׁבִים נְבוֹכִים
וְשׁוֹכְבִים פִּינוּ בְּעֶפְרָה, אָנוּ
שׁוֹמְעִים קוֹל נְעִימוֹת רַגְלֵיהָ
בְּשֶׁלֶשׁ מִשְׁמֹרוֹת שֶׁל הַלַּיְלָה,
יֹרֶדֶת וְרוֹאָה אֶת הַיְכָלָה, אִיךָ
יוֹשְׁבִים (חֲרִיבִים) נִשְׂרָפִים. נִכְנָסֶת
מֵהֵיכָל לְהֵיכָל, מִמְּקוֹם לְמְקוֹם,
וּגּוֹעָה וּמְיַלְלֶת, וּבּוֹכָה עֲלֵינוּ וְעַל
נַפְשָׁנוּ.

וְאָנוּ מִתְעוֹרְרִים לְקוֹל נְעִימוֹת
בְּכִיָּתָהּ וְיִלְלוֹתֶיהָ, וְרוֹחְנוּ הוֹלְכָת
אֲחֵרֶיהָ, וּפּוֹרַחַת אֵלֶיהָ. וּלְפִי
שְׁעָה פּוֹרַחַת וְהוֹלְכָת, וְלֹא

לְמִסְפָּד, וְלִמְעַבֵּד אַבְלָא, בְּמַחֲזִיכוֹן הַיְכָלִין
דְּאִימָא חֲרִיבִין, וְאַתְרַ עֲרֶסָה דְּאַתְהַפֵּךְ בְּאַבְלָא,
וְהִיא לִית תַּמָּן, וּפְרַחָא מִנְכוֹן, וְלֹא (דְּ קִיב ע"א)
יְדַעְתּוֹן מִינָהּ.

תִּימְרוֹן דְּאִיהִי עֲמָנָא גּוֹ גְלוּתָא, וְנַחַתֵּת דִּינֹרָה
בְּגוֹוִנָא. אִי הָכִי, אָנֹן צְרִיכִין לְמַחְדִּי,
דְּהָא יַחֲזַקְאֵל נְבִיאָה חֲמָא לָהּ הָכָא, וְכָל
אוֹכְלוּסָהּ.

וְדַאי, עַל דָּא אָנוּ צְרִיכִין לְמַבְפִּי, וְלִמְסֹפֵד
כְּתַנְיָנָא, וּכְיַעֲנֵי מְדַבְרָא, דְּאִיהִי
אַתְתְּרַכַּת לְבַר מֵהֵיכָלָה, וְאַנֹן בְּגְלוּתָא, וְהִיא
אַתְתַּ עֲלָנָא בְּמַרְיֹו, וְחֲמַאת לָנָא בְּכִלְיוּמִין
בְּכַמָּה עֲאֶקוּ, בְּכַמָּה נִימוּסִין גְּזָרִין עֲלָנָא בְּכָל
זְמַן, וְלֹא יְכָלָא לְאַעֲדָא מִינֹן עֲאֶקִין, וְכָל
אִינוֹן מַכְתְּשִׁין דְּאַנֹן סְבָלִין.

שָׁרְחוּ לָהּ בְּנֵי אֶרְעָא קְדִישָׁא, יְאוּת דְּאִימָנָא
עֲרַקַת, וְאַתְתְּרַכַּת מַגּוֹ הַיְכָלָהּ, וְנַחַתֵּת
לְגַבְיֵיכוּ בְּמַרְיֹו וּבְקָל עֲצִיב, כִּאֲיַתְתָּא דִּיתְבָּא
בְּלֹא דַעַתָּא, וּכְגַבְרָא דְּלֹא יְכִיל לְשִׁיזְבָּא, וְיְאוּת
לְכוֹן לְמִסְפָּד.

אַבְרָם אָנוּ, אִית לָן לְמַבְפִּי וְלִמְסֹפֵד בְּנֵהוּ
וּמַרְיֹו, דְּאַנֹן חֲמָאן בְּכָל יוֹמָא הַיְכָלָא
חֲרִיב, וְתַעֲלִין דְּמַדְבְּרָא עֲאֵלִין וְנִפְקִין, וְשִׁרְקִין
יְעֲנִים בְּגוֹיָהּ, וְאַנֹן חֲמָאן וּבְכָאן.

וּבְעוֹד דְּאַנֹן יְתַבִּין נְבוֹכִין, וְשִׁכְיִבִין פּוּמָנָא
בְּעֶפְרָא, אָנֹן שְׁמַעִין קָל נְעִימוֹ
דְּרַגְלָהּ, בְּתַלַּת מִשְׁמֹרוֹתָא דְּלַיְלָא, נַחַתֵּת
וְחֲמַאת לְהַיְכָלָהּ, אִיךָ יְתַבִּין (חֲרִיבִין) מִתּוֹקְדָן,
אַעֲלַת מֵהֵיכָלָא לְהַיְכָלָא, מִדּוּף לְדוּף, וְגַעַת
וּמְיַלְלַת, וּבְכַת עֲלָנָא וְעַל נַפְשָׁנָא.

וְאַנֹן מִתְעַרְיִן לְקָל נְעִימוֹ דְּבְכִיָּתָהּ וְיִלְלוֹתָהּ.
וְרוֹחְנָא אֲזַלַת אַבְתְּרָה, וּפְרַח לְגַבְהָ.
וּלְפּוּם שְׁעַתָּא פְּרַחַת וְאַזְלַת, וְלֹא שְׁמַעְנָא, וְלֹא

שמענו, ולא ידענו דבר, שהנה
הולכת ונשארונו נבוכים, ישנים,
בלי רוח, בלי דעת. צועקים,
ואומרים איכה.

שנינו, בכל לילה ולילה קול
מרירות של פאב של ציו"ן נשמע
מרום הרקיע למטה, וממטה
לרקיע, כמו שנאמר (ירמיה כה) ה'
ממרום ישאג וממעון קדשו יתן
קולו ישאג על נוהו.

בראשית הלילה היא מכונת
בבכיה, ושואגת מרום הרקיע
למעלה. יורדת למטה, למקום
המזבח החיצון, ורואה מקומה
חרב, טמא בטמאה, וכל מקום
לא נמצא בו. גועה ומיללת,
צוחת בקול של מרירות,
ואומרת: מזבחי, מזבחי, פרנסתי
שריית אותי בכמה נסוכים,
בכמה עולות טהורים קדושים.

כל האישים הקדושים, הגדולים
הממנים, היו רויים ושמחים ממך.
אוכלים עדונים, ומחלקים
חלקיהם ברומי הרקיע. (ועתה)
נתנו כף נבלת חסידים קדושים.
בני שנזבחו עליך, אוי לי
מדמיהם. וכל האישים הגדולים
הממנים נפלו ממקומם לקול
צנחותיהם.

יושבים בחוץ צווחים ובוכים
אותם אראלים קדושים, שאות
שמו הקדוש היה מתעטר עליהם,
ובו הם שמחים ועומדים. לקול
בכיותיהם האות הזו פתחה מהם,
ועלתה לרומי מרומים. ונשארו
כנזכה שבוכה ומיללת. זהו
שפתוב (ישעיה לג) הן אראלם צעקו
חצה. אראלם בלא יו"ד, צעקו
חוצה.

מזבחי מזבחי, אחר שהרית
אותי בנבלות בנים חסידים
קדושים, שמסרו נפשם ונשמתם
עליך, נגנזת. איפה אמצא אותך?
איפה האש שעליך? גועה

ידענא מידי, דהא אזלת, ואשתארנא נבוכין,
דמיכין, בלא רוחא, בלא דעתא. צעקין,
ואמרינן איכה.

תנינן, בכל ליליא ולייליא, קל מרירות דכאיבא
דציו"ן אשתמע מרום רקיעא לתתא,
ומתתא לרקיעא. כמה דאת אמר, (ירמיה כה ל) ה'
ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו ישאג
ישאג על נוהו.

בשירותא דליליא, היא אתפונת בבכיה,
ושואגת מרום רקיעא לעילא.
נחתת לתתא, לאתר מדבח החיצון, וחתת
דוכתה חריב, מסאב במסאבו, וכל אתר לא
אשתכח ביה. געת ומיללת, צוחת בקל
מרירו, ואמרת, מדבחי מדבחי, פרנסתי
דמרוית לי בכמה ניסוכין, בכמה עליון דכיין
קדישין.

כל גברין קדישין, רברבן ממנן, הוו מרוון
וחדאן מינה, אכלין עידונין, ופלגין
חולקיהון, ברומי רקיעא. (א"ה צ"ל וחסתא) יתבו
בך ניבלת חסידים קדושים. בני דאתדבחו
עליך, ווי לי מדמיהון. וכל גברין רברבין ממנן,
נפלו מדוכתיהון לקול צנחותיהון.

יתבין לבר צווחין ובכאן, אינון אראלים
קדישין, דאת שמייה קדישא הוה
מתעטר עלייהו, וביה אינון חדאן וקיימין.
לקל בכיותהון את דא פרחא מנייהו, וסלקא
לרומי מרומים, ואשתארו פנוקבא דבכאת
ומיללת. הדא הוא דכתיב, (ישעיה לג ז) הן אראלם
צעקו חצה. אראלם בלא יו"ד, צעקו חוצה.

מדבחי מדבחי, לבתר דמרוית לי בניבלות
בנין חסידין קדישין, דמסרו נפשיהון
ונשמתיהון עליך, איתגניזת. אן אשפח לך, אן
אשתא דעליך. געת ומייללת ובכת בקל עציב.

ומייללת ובוכה בקול עצוב.
ששת אלפי גברים קדושים, בכל
צד של ארבעת צדדי העולם, הם
שהיו אוכלים קרפן בכל יום,
יָרְדוּ עִמָּהּ, ומייללים ובוכים על
מזבח העולות. ויותר היו, אלא
שהתמעטו.

ואפילו אותם שעומדים בחוץ,
ברוח אחרת, שרוים מאותם
האיברים והפדרים, בראשית
הלילה צוחים, גועים ומייללים
על המזבח הזה. אוי לחמור
שאבד אבוסו, המקום שמתרנה
ממנו. מי ראה נהמת הגברים
הקדושים בגבירה, ממטה
למעלה, וממעלה למטה.

בחצות הלילה נכנסת לתוף
אותה הנקדה של ציון, מקום בית
קדשי הקדשים, רואה אותה
שנחרב, ונטמא מקום בית
מושבה ומטטה, גועה ומייללת,
עולה ממטה למעלה, וממעלה
למטה, מסתכלת במקום
הפרובים, צוחת בקול מר,
ומרימה קולה ואומרת: מטתי
מטתי, מקום בית מושבי!

על המקום הזה פתוב (שיר א) על
משפכי בלילות. משפכי, מטת
הגבירה. גועה בבכיה ואומרת:
מטתי, מקום מקדשי, המקום של
המרגליות הטובות, בית הפרכת
והכפרת, שהיו סומכים עליו
ששים אלף רבבות של אבני יקר,
סדרים סדרים, שורות שורות,
מסתכלים זה על זה. סדרי רמונים
מצעים עליו לארבעה צדדים.
העולם עמד בשבילך.

רבון העולם, בעלי הנה בא אלי,
והוא שוכב בין זרועי, וכל מה
שרציתי ממנו, וכל רצוני עושה
בזמן הזה, כשהיה בא אלי ועזב
(שם) בי מדורו ומשתעשע בין
שדי.

מטתי מטתי, אינך זוכרת כשהייתי באה אליך בשמחה ובטוב לב, ואותם התינוקות העלמים

שתא אלפי גברי קדישין, בכל סטרא דארבע
סטרי עלמא, אינון דהוו אכלי קרפנא
בכל יומא, נחתי בהדה, ומייללין ובכיין על
מדבח דעלוון. ויתיר הוו, אלא אתמעטו.

ואפילו אינון דקיימין לבר, ברוח אחרא,
דמרוון מאינון אימרין ופדרין.
בשירותא דליליא צוחין געאן ומייללין על
האי מדבח. ווי לחמרא דאביד אבוסה, אתר
דמתרנה מניה. מאן חמי נהימו דגבריין קדישין
במטרוניתא, מתתא לעילא, ומעילא לתתא.
בפלגו ליליא, עאל לגו ההיא נקודה דציון,
אתר דבית קדש הקדשים, חמת ליה
דאתחריב, ואסתאב אתר בית מותבה וערסה,
געת ומייללת, סלקא מתתא לעילא, ומעילא
לתתא, אסתפל באתר דכרובים, צווחא בקול
מרירו, וארימת קלא ואמרה, ערסי ערסי, אתר
בית מותבי.

על האי דוכתא פתיב, (שה"ש ג א) על משפכי
בלילות. משפכי, ערסא דמטרוניתא. געת
בבכיה ואמרה, ערסי אתר מקדשי, אתר
דמרגלאין טבאן, בי פרוכתא וכפורתא, דהוו
סמכין עלוהי שתין אלפין רבוון אבני יקר,
סדרין סדרין, שורין שורין, מסתפלאן דא
לדא. סדרין דרמונין מתצען עליו לארבע
סטרין. עלמא קיימא בגינה.

רבון עלמא, בעלי, הוה אתי לגבי, והוא שכב
בין זרועי, וכל מה דבעינא מניה, וכל
בעותי עביד בעידנא דא. פד הוה אתי לגבי,
ושביק (שיר) בי מדוריה, ומשתעשע בין שדי.
ערסי ערסי, לית את דכיר פד הוינא אתא
לגבך בחדה ובשפירו דלכא, ואינון
רביין עולמין, הוי נפקי לקדמותי,

היו יוצאים כנגדי, מפנים בכנפיהם בשמחה לקבלני. העפר שבו היה קם ממקומו, ורואה איך נשפח ארון התורה שניה כאן. מפאן יצא מזון לכל העולם, ואור, וברכות לכל.

אשגח על בעלי - אינו כאן. אשגח לכל צד. בזמן הזה כשהיה בא אצלי בעלי, וסביבו כמה בנים חסידים, וכל אותם העלמות מזמנות לקבלו.

והיינו שומעים מרחוק קול זוגי הפעמונים מקשקשים בין רגליו, כדי שאשמע קולו טרם הפנסו אלי. כל עלמותי משבחות ומודות לפני הקדוש ברוך הוא, אחר כך הולכות כל אחת לבית מושבה, והיינו יחידות מחבקות בנשיקותינו באהבה.

בעלי בעלי, איפה פנית? כעת הוא הזמן שהייתי משגיחה בך. הסתפלתי בכל צד - ואינך. איפה אשגח לך, ולא אבקש בשבילך? ורו מקומך בזמן הזה לבא אלי, הריני מזמנת כאן. והרי נשפחת ממני. אינך זוכר ימי האהבה, כשהייתי שוכבת בחיקך, וחקוקה בדיוקנך, ודיוקני היה חקוק בך. פחותם הזה שמשאיר דיוקנו בחקיקת הכתב, כך השארתי דיוקני בך, כדי שתשתעשע בדיוקני, בעודי בתוך צבאותי.

גועה בבכיה ואומרת: בעלי בעלי, האור של העינים הרי נחשף. אינך זוכר, כשהיית מושיט שמאלך מתחת לראשי, ואני מתענגת על רב שלום, וימינך מחבבת באחווה ובנשיקות. ונדרת לי שלא תעזב אהבתי לעולמים. ונשבעת לי (תהלים קלו) אם אשכחך ירושלים תשפח ימיני, הנה נשפחתי ממך. אינך זוכר, כשעמדתי אצלך בהר

בטשי בגדפיהו בחדוה, לקבלא לי. עפרא דבך, הוה קם מדוכתיה, וחזו איך איתנשיא ארונא דאורייתא דהות הקא, מהכא נפקא מזונא לכל עלמא, ונהורא, וברכאן לכלא.

אשגח על בעלי, לית הקא. אשגח לכל סטר. בעידנא דא פד הוה אתי בעלי לגבי, וסחרניה כמה בנין חסידין, וכל אינון עולמתאן זמינין לקבלא ליה.

והוינא שמעין מרחיק, קל זוגין דפעמונים מקשקשין בין רגלוי, בגין דאשמע קליה עד דלא יעול לגבי. כל עולימתאן דילי, משבחין ואודין קמי קודשא בריה הוא, לבתר אזלין כל חד על פי מותביה, והוינן יחידאין מחבקן בנשיקתהון ברחימו.

בעלי בעלי, אן פנית, השתא הוא עדנא דהוינא אשגח בך. אסתפלנא בכל סטר, ולית אנת. אן אשגח לך, ולא אתבע בגינך.

דא הוא אתרף בעידנא דא, למיתי לגבי, הא אנא זמינא הקא. הא אתנשית מנאי, לית אנת דכיר יומי דרחימו, פד הוינא שכבת בתוקפך, ומחקקא בדיוקנך, ודיוקני הוות מחקקא בך, כהאי חותם דשביק דיוקניה בגליפו דכתבא, הכי שבקנא דיוקני בך, בגין דתשתעשע בדיוקני, בעוד דאנא בגו חילי.

געת בבכיה, וצוחת, בעלי בעלי, נהירו דעיניי הא איתחשף. לית אנת דכיר, פד הוית אושיט שמאלך מתחות רישי, ואנא מתענגא על סגיא דשלם, וימינך מחבקא באחווה ובנשיקין. ונדרת (דף קיב ע"ב) לי דלא תשבוק רחימותא דילי לעלמין. ואומית לי, (תהלים קלו ה)

אם אֶשְׁפָּחַךְ יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁפַּח יְמִינִי, הָא אִיתְנַשְׁנָא מְנָךְ.

לִית אַנְתָּ דְכִיר, כַּד קְאִימְנָא לְגַבְךָ בְּטוֹרָא דְסִינֵי, שְׁלִימִין שְׁתִּין רַבּוּ דְקִבִּילוּ לָךְ עַלְיֵיהּ, וְאַתְעַטְרָנָא לָךְ בְּהוּ, יְתִיר מְכַל עַמְמֵיָא, וְהוּינָא אֲזִלִין אֲבַתְרָךְ לְכָל רְעוּתָךְ. וְהֵיא שְׁפַחָה קָטְלָא בְּהוּ לְאַלְפִים וּרְבּוּון, וְלֹא אֶשְׁגַּחְנָא. וְאַתְאַבִּידוּ כְּלָהוּ בְּמַדְבְּרָא, וְשִׁבְקִית לֹון תַּמָּן, וְאַעִילָנָא בְּגִיהוּן זְעִירִין לְקִימָא קַמָּךְ בְּאַרְעָא דָא. וּבְדִילָנָא לֹון לְקִימָא קַמָּךְ, בְּגִין רְעוּתָךְ.

בְּעֲרֵי הוּי דְכִיר, בְּכַמְהָ בְּגִין קְדִישִׁין קְאִימְנָא קַמָּךְ בְּכָל דְרָא וְדָרָא, בְּיוֹמֵי דְדוֹד וְשְׁלֵמָה בְּרִיה. לִית אַנְתָּ דְכִיר כַּמְה טָבָאן דְעַבְדוּ קַמָּךְ. יָאוּת לָךְ לְמִדְכַר חוּבִין, וְלֹא תִדְכַר זְכוּון. אִיךְ אַתְהַפִּיכַת עֲלֵךְ.

בְּעִינָא עֲלֵךְ, לִית אַנְתָּ. בְּעִינָא עַל בְּנָאי, לִית אִינוּן. בְּעִינָא עַל קְדוּשְׁתָא דְאַתְר דָא, הָא אֶסְתָּאב. כַּל עַלְמָא הוּהּ בְּשָׁלֵם בְּגִין אַתְר דָא. כְּלָבִין לֹא נִבְחִין בְּעִידְנָא דָא, כּוּלְהוּ הוּוּ בְּשָׁלֵם. גְּעָה וּמֵיילָלַת, וְכָל אִינוּן אוּכְלוּסִין לְעִילָא. וְכְלָבִים צְוּוּחִין לְתַתָּא, בְּשֵׁרוּתָא דְמִשְׁמוּרָה תְּלִיתָאָה.

נִבְקַת וְאַתְת, קְיִימָא עַל אַתְר דְּמַדְבַּחָא קְטוֹרֶת בּוּסְמִין, גְּעַת וּמֵיילָלַת, וְסִלְקַת לְעִלָא, וְאַשְׁפָּחָא חַד כְּרוּב מְאִינוּן תְּרִין כְּרוּבִין דְהוּוּ בְּהַדְהָ, וּמַהְהוּא זְמָנָא לֹא הוּהּ לָה אֲלָא חַד. וְהֵהוּא רַבִּיָא עוּלִימָא דְאַשְׁתָּאר, יְנַקָא מִינָהּ בְּכִיָה וּיְלָלוּתָא.

כְּרִין קוּדְשָׁא כְּרִיךְ הוּא אֲזִדְמָן לְגַבְהָ, וְנַחֲתִית לָה, וּמְמַלֵּל עֲמָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ירמיה לא כה) אָמַר ה' מְנַעֵי קוּלְךָ מִכְּבִי וְעֵינֶיךָ מִדְּמַעָה כִּי יֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֶךָ. וְעַל דָּא תַּנִּינָן, תַּנִּנוּק

סִינֵי, וְשֵׁשִׁים רַבּוּא שְׁלָמִים שְׁקַבְלוּךָ עֲלֵיהֶם, וְהִתְעַטְרִיתִי לָךְ בָּהֶם יוֹתֵר מְכַל הָעַמִּים, וְהֵיִינוּ הוּלְכִים אַחֲרֶיךָ לְכָל רְצוֹנָךְ. וְאוֹתָהּ שְׁפַחָה הִרְגָה בְּהֶם לְאַלְפִים וּרְכֻבוֹת, וְלֹא הִשְׁגַּחְתִּי. וְכָלֵם נֶאֱבָדוּ בְּמַדְבַּר, וְהִשְׁאַרְתְּ אוֹתָם שָׁם, וְהִכְנַסְנוּ בְּגִיָהֶם הַקְּטָנִים לְעַמֵּד לְפָנֶיךָ בְּאַרְץ הַזֹּו. וְהַכְּדִלְנוּ אוֹתָם לְעַמֵּד לְפָנֶיךָ בְּשִׁבִיל רְצוֹנָךְ.

בְּעֲרֵי הִיָה זוֹכֵר, בְּכַמְהָ בְּנִים קְדוּשִׁים עַמְדִּיתִי לְפָנֶיךָ בְּכָל דוֹר וְדוֹר, בְּיַמֵּי דוֹד וְשְׁלֵמָה בְּנוּ. אִינְךָ זוֹכֵר כַּמְה טוֹבוֹת שְׁעָשׂוּ לְפָנֶיךָ ? ! הָאִם נָאָה לָךְ לְזַכֵּר חֲטָאִים, וְלֹא תִזְכַּר זְכוּיוֹת ? ! אִיךְ הִתְהַפְּכוּ עֲלֶיךָ ?

אֲנִי מִבְקָשֶׁת אוֹתָךְ - וְאִינְךָ. מִבְקָשֶׁת עַל בְּנֵי - וְאִינִם. מִבְקָשֶׁת עַל קְדוּשַׁת הַמְּקוֹם הַזֶּה - וְהִרִי נְטִמָא. כָּל הָעוֹלָם הִיָה בְּשָׁלוֹם מִשׁוּם הַמְּקוֹם הַזֶּה. הַכְּלָבִים אִין נּוֹבְחִים בְּזַמַּן הַזֶּה, כָּלֵם הִיוּ בְּשָׁלוֹם. גּוֹעָה וּמֵיילָלַת, וְכָל אוֹתָם הָאוּכְלוּסִים לְמַעְלָה. וְהַכְּלָבִים צוּוּחִים לְמַטָּה, בְּרֵאשִׁית הַמִּשְׁמוּרָה הַשְּׁלִישִׁית.

הִיא יוֹצֵאת וּבָאָה, וְעוֹמְדַת עַל מְקוֹם מְזַבַּח קְטֹרֶת הַסָּמִים, גּוֹעָה וּמֵיילָלַת, וְעוֹלָה לְמַעְלָה, וּמוֹצֵאת כְּרוּב אֶחָד מֵאוֹתָם שְׁנֵי הַכְּרוּבִים שְׁהִיוּ עִמָּה, וּמֵאוֹתוֹ הַזַּמַּן לֹא הִיָה לָה אֲלָא אֶחָד. וְאוֹתוֹ הַתִּינוּק הָעֵלִם שְׁנֹשְׂאָר, יוֹנֵק מִמֶּנָה בְּכִיָה וּיְלָלָה.

וְאִזּוּ הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא הַזְּדִמָּן אֲלֵיהָ, יוֹרֵד אֲלֵיהָ, וּמְדַבֵּר עִמָּה. וְעַל זֶה כְּתוּב (ירמיה לא) כֹּה אָמַר ה' מְנַעֵי קוּלְךָ מִכְּבִי וְעֵינֶיךָ מִדְּמַעָה, כִּי יֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֶךָ. וְעַל זֶה שְׁנִינוּ, תִּינוּק יוֹנֵק מִשְׁדֵּי אִמּוֹ, וְאַשָּׁה מִסְפָּרַת עִם בְּעִלָּה.

(עד כאן הפתיחה, מכאן ואילך ראשיתה של

יוֹנֵק מִשְׁדֵּי אָמוּ, וְאִשָּׁה מְסַפֶּרֶת עִם בַּעֲלָהּ. (עד
הַכָּא פְתִיחָתָא, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה שְׂרִידָתָא דְמִגִּילַת אִיכָה).

אִיכָה יֹשְׁבַה בְּדָד, רַבָּנָן פְּתַחֲהִי הָאִי קָרָא, (קהלת
יב א) וְזָכוֹר אֶת בּוֹרְאֶיךָ בְּיָמֵי בַחֲרוּתֶיךָ
עַד אֲשֶׁר לֹא יָבוֹאוּ יָמֵי הָרָעָה. הָאִי קָרָא,
אוֹקִימָנָא לִיה בְּיִשְׂרָאֵל כַּד הוּוּ בְּאַרְעָא קְדִישָׁא.
וְזָכוֹר אֶת בּוֹרְאֶיךָ, הָוִי דְכִיר כָּל אֵינוֹן טְבָאן,
וְכָל אֵינוֹן אֲתִין וְנִסִּין, דְעֵבֵד לָךְ קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ
הוּא בְיוֹמִין קְדָמָאִין, כַּד הָוִית רַבִּיא
בְמַהִימְנוּתָא, פְּמָה דְאֵת אָמֵר, (הושע יא א) כִּי נֶעַר
יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבֵּהוּ.

בְּיָמֵי בַחֲרוּתֶיךָ, בְּזִמְנָא דְאִיהוּ אִיתְרַעֲי בְךָ
מִכָּל עַמִּין דְעֵלְמָא. עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ
יָמֵי הָרָעָה, יוֹמִין דְיִשְׁלֹטוֹן בְּךָ שְׂאָר עַמִּין,
וַיְבַדְרוּן לָךְ בְּכָל עַמִּמָּא.

בְּיָמֵי בַחֲרוּתֶיךָ, יוֹמִין דְשַׁתָּא, דְאֵינוֹן בְּרִירִין
לָךְ, וְנִטְוִירוּ דְלַעֲיִלָּא עֲלֶיךָ. וְאֵינוֹן אַרְבַּע
יְרַחֵי דְשַׁתָּא, אֲדָר נִסָּן אֲיִיר סִינֹן. אֲלִין אֵינוֹן
יוֹמִין דְבַחַר קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא בְיִשְׂרָאֵל, וְעֵבֵד
בְּהוֹן עַמְהוֹן נִסִּין. וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתַּעֲטָרָא
בְּבַעֲלָהּ, וְאֵתְקַרִיבַת בְּהַדִּיָּה.

עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יָמֵי הָרָעָה, יָמֵי הַזְקָנָה, יָמֵי
הָרָעָה מִמֶּשׁ, וְאֵינוֹן: תַּמוּז אָב טַבַּת שְׁבַט.
אָף עַל גֵּב דְלֹא אִיתְגַּלְיָא כָּל כְּךָ, וְסִימָן (משלי
יג) וְשֹׁבֵט לָגוֹ חֶסֶר לָב.

וְהִגִּיעוּ שָׁנִים, שָׁנִים דְגָלוּתָא, דְאֲזִלִין יִשְׂרָאֵל
מִטּוֹלְטָלִין. וְלִית בְּהוּ חֶפְצִין, דְתַנִּינָן,
זְמִינִין בְּיוֹמָא דְגָלוּתָא, דְלֹא יִשְׁתַּפַּח בִּידָא דְבַר
נֶשׁ (חפץ) לְמִיזְבֵּן בְּשׁוּקָא, וְכַדִּין תַּכְלָה פְּרוּטָה
מִן חֶפְסִים.

עַד אֲשֶׁר לֹא תַחֲשַׁף הַשְּׁמֶשׁ, דָּא קָלְסַתַּר פָּנִים
שֶׁל שְׂכִינָה, מְלַעֲיִלָּא וּמִתַּתָּא. מִתַּתָּא מֵאֵן
אֵינוֹן. מְאָרִי מִתְנִיתִין דְהוּוּ בְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל,

מגילת איכה).

אִיכָה יֹשְׁבַה בְּדָד, רַבּוֹתֵינוּ
פּוֹתְחִים בְּפִסּוּק הַזֶּה, (קהלת יב)
וְזָכוֹר אֶת בּוֹרְאֶיךָ בְּיָמֵי בַחֲרוּתֶיךָ
עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יָמֵי הָרָעָה.
הַפִּסּוּק הַזֶּה בְּאַרְנוּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל,
כְּשֶׁהָיוּ בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה. וְזָכוֹר אֶת
בוֹרְאֶיךָ - תְּהִיָּה זָכוֹר אֶת כָּל אוֹתָן
הַטּוֹבוֹת וְכָל אוֹתָם הָאוֹתוֹת
וְהַנְּסִים שֶׁעָשָׂה לָךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּיָמֵים הָרֵאשׁוֹנִים, כְּשֶׁהָיִית
נֶעַר בְּאַמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (הושע
יב) כִּי נֶעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבֵּהוּ.

בְּיָמֵי בַחֲרוּתֶיךָ - בְּזִמְנֵן שֶׁהִתְרַצָּה
כְּךָ מִכָּל הָעַמִּים שֶׁל הָעוֹלָם. עַד
אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יָמֵי הָרָעָה - יָמֵים
שֶׁיִּשְׁלֹטוּ בְּךָ שְׂאָר הָעַמִּים, וַיִּפְזְרוּ
אוֹתְךָ בְּכָל הָעַמִּים.

בְּיָמֵי בַחֲרוּתֶיךָ - יָמוֹת הַשָּׁנָה,
שֶׁהֵם בְּרוּרִים לָךְ, וְהַשְּׁמִירָה
שֶׁלְמַעֲלָה עֲלֶיךָ. וְהֵם אַרְבַּעַה
יְרַחֵי הַשָּׁנָה, אֲדָר נִסָּן אֲיִיר סִינֹן,
אֵלוֹ אוֹתָם הַיָּמִים שֶׁבַחַר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל, וְעָשָׂה בְּהֵם
עֲמָהֶם נִסִּים. וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל
מִעֲטָרַת בְּבַעֲלָהּ וּמִתְקַרְבַּת אֲלֵיו.
עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יָמֵי הָרָעָה -
יָמֵי הַזְקָנָה, יָמֵי הָרָעָה מִמֶּשׁ,
וְהֵם: תַּמוּז אָב טַבַּת שְׁבַט. אָף
עַל גֵּב שֶׁלֹּא הִתְגַּלָּה כָּל כְּךָ,
וְסִימָנְךָ - (משלי י) וְשֹׁבֵט לָגוֹ חֶסֶר
לָב.

וְהִגִּיעוּ שָׁנִים - שָׁנִים שֶׁל גָּלוּת,
שֶׁיִּשְׂרָאֵל הוֹלְכִים מִטּוֹלְטָלִים.
וְאֵין בְּהֵם חֶפְצִין - שֶׁשְׁנִינּוּ, עֲתִידִים
בְּיָמֵי הַגָּלוּת שֶׁלֹּא יִמְצָא בְּיָד
הָאָדָם (חפץ) לְקַנּוֹת בְּשׁוּק, וְאֵז
תַּכְלָה הַפְּרוּטָה מִן חֶפְסִים.

עַד אֲשֶׁר לֹא תַחֲשַׁף הַשְּׁמֶשׁ - זֶה
קָלְסַתַּר פָּנִים שֶׁל הַשְּׂכִינָה,
מִלְמַעֲלָה וּמִלְמַטָּה. מִמֶּטָּה מִי
הֵם? בַּעֲלֵי הַמַּשְׁנֶה שֶׁהָיוּ בְּאַרְץ
יִשְׂרָאֵל, פְּטִישֵׁי בְרוּז, מַהֲדָקִים
סְלַעִים, וְתוֹלְשִׁים הָרִים רְמִים.

פטישי דפרזלא, מהדקין טגרין, ותלשין טורין
רמאין.

והאור, זה תלמוד ירושלמי, דנהיר נהורא
דאורייתא, לבתר דאתבטל דא,
בככול, אשתארו בחשוכא. דכתיב,
במחשפים הושיבני, זה תלמוד בבלי, דאזלין
ביה בני עלמא במחשפים.

והירח, אלין אינון הברייתות, דהווי נהירין
נהירו דחכמה סתימאה. והפכבים,
אלין אינון משפילים דהווי פארעא קדישא,
פל אינון תנאים ואמוראים, דכל עלמא קיימא
בגינייהו. דכד הווי קיימי פחדא, הוה אמר בר
נש לחבריה, מגו מלה דא דפרח מפומוי, אנא
חמא מה דיהא יומא דא, או למחר, כף וכף.
דבר אחר עד אשר לא תחשף השמש, נהירו
דקלסתר פני שכינה, דהוה נהיר לה בכל
יומא, ומההוא נהירו עלמא אתקיים, וישראל
שראן על ארעא לרוחצנו.

והאור, אור שברא הקדוש ברוך הוא במעשה
בראשית, דהוה נהיר מסייפי עלמא
לסייפי עלמא, ואתגניז. וקודשא בריך הוא
(הוה) נהיר, ואפיק מיניה חד חוטא דימינא
דקודשא בריך הוא, ואחיד לסיהרא. ובההוא
זימנא פתיב, השיב אהור ימינו.

והירח, דכתיב (ישעיה א כא) צדק ילין בה.
והפכבים, מלאכי השרת, שהיו
באים בה וידועים אצלה, ובטלו מקיומיהו,
ואלין איקרון מלאכי שלום. ושבו העבים
אחר הגשם, דכתיב (שם לג ז) מלאכי שלום מר
יבפיון.

ביום שיזעו שמרי הבית, אלין תלת בתי דינין,
דהווי אולפי תורה בלשפת הגזית.
והתעונו אנשי החיל, אלו סנהדרי גדולה

והאור - זה התלמוד הירושלמי,
שמאיר אור התורה, אחר
שהתבטל זה, בככול נשארו
בחשף, שכתוב (איכה א) במחשפים
הושיבני, זה תלמוד בבלי,
שהולכים בו בני העולם
במחשפים.

והירח - אלו הן הברייתות, שהיו
מאירות אור החכמה הנסתרת.
והפכבים - אלו אותם
המשפילים שהיו בארץ
הקדושה, פל אותם התנאים
והאמוראים, שפל העולם עומד
בשבילם. שפשהו עומדים יחד,
היה אומר איש לחברו: מתוך
דבר זה שפרח מפיו, אני רואה
מה שיהיה היום הזה או למחר
כף וכף.

דבר אחר, (קהלת יב) עד אשר לא
תחשף השמש - האור של קלסתר
פני השכינה, שהיה מאיר לה בכל
יום, ומאותו האור העולם
התקיים, וישראל שהו בארץ
לבטח.

והאור - האור שברא הקדוש
ברוך הוא במעשה בראשית,
שהיה מאיר מסוף העולם ועד
סוף העולם, ונגניז. והקדוש ברוך
הוא (היה) מאיר, ומוציא ממנו
חוט אחד של ימינו של הקדוש
ברוך הוא, ואוחז בלכנה. ובאותו
הזמן כתוב (איכה ב) השיב אהור
ימינו.

והירח - שכתוב (ישעיה א) צדק ילין
בה. והפכבים - מלאכי השרת,
שהיו באים בה וידועים אצלה,
ובטלו מקיומם, ואלה נקראים
מלאכי שלום. ושבו העבים אחר
הגשם, שכתוב (שם לב) מלאכי
שלום מר יבפיון.

ביום שיזעו שמרי הבית (קהלת יב)
- אלו שלשה בתי דין שהיו
מלמדים תורה בלשפת הגזית.
והתעונו אנשי החיל - אלו

סנהדרין גדולה וסנהדרין קטנה. ובטלו הטחנות - אלו כהנים ולוים, וכל המשמרות שהיו עומדות בירושלים.

והשבו הראות בארבות - אלו נביאים וצופים, שהיו רואים בנבואה וברוח הקדש. (ש) וסגרו דלתים בשוק - שבני אדם צוחים, ואין מי שמשׁיב להם, שהרי כל השערים ננעלו מיום שנחרב בית המקדש, ובטלה עבודת בית אלהינו.

בשפ"ר קול הטחנה (ש) - אלה אותם פותשי הקטרת, שהיו נותנים קול בכל יום בפתישה שלה. דבר אחר, קול הטחנה - קול השכינה, שצווחת בכל יום שובו בנים שובכים, ואין מי שישגיח עליה.

וישחו כל בנות השיר - אלו אותם שעולים לדוכן בכל יום, ומנגנים נגון של שיר. כל - לרבות מלאכי עליון למעלה, שהיו מתחלקים משמרות למעלה - כנגד אותם המשמרות למטה. שחו אותם שלמטה - כביכול אף אלו שלמעלה שחו. גם מגבה ייראו, ואף על גב שמגובה הם נגסים, היו פוחדים.

שחו אותם בנות השיר, משום שהרי שמונים אלה לויים היו ידיהם מהדקים לאחור. כשהגיעו לנהרות בכל, פנורוטיהם היו תלויים על האילנות שם, היו מבקשים מהם לנגן, ואומרים (תהלים קלז) איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר? נשכו בשניהם כהני ידיהם וכרתו אותם, ולא יכלו לנגן, והרגו אותם.

ותחתתים בדרך - שהרי היו הולכים בריחים על צואריהם, ומההדוק שהיה חזק, היו נופלים אצבעותיהם בדרך, וירמיה היה מלקטם בטליתו, ונושק אותם,

וסנהדרין קטנה. ובטלו הטחנות, אלו כהנים ולוים, וכלהו משמרות דהו קיימי בירושלים. וחשבו הראות בארבות, אלין נביאים וצופים, דהו חמאן בנבואה וברוח הקדש. וסגרו דלתים בשוק, דבני נשא צווחין, ולית מאן דיתיב עליהו, דהא כל תרעין ננעלו, מן יומא דאתחרב בי מקדשא, ובטילת עבדת בית אלהנא.

בשפ"ר קול הטחנה, אלין אינון פותשי קטורת, דהו יתבי קלא בכל יומא, בכתישו דיליה. דבר אחר קול הטחנה, קלא דשכינתא, צווחא בכל יומא, (ירמיה ג כב) שובו בנים שובכים, ולית מאן דישיגח בה.

וישחו כל בנות השיר, אלין אינון דסלקין בדוכנא בכל יומא, ומנגני ניגונא דשיר. כל, לאסגאה מלאכי עלאה לעילא, דהו מתחלקי משמרות לעילא, לקבל אינון משמרות לתתא. שחו, אלין דלתתא. כביכול, אף אלין דלעילא שחו. גם מגבה ייראו. ואף על גב דמגבוהה הו ננסא, הו דחלין.

שחו אינון בנות שיר, בגין דהא שמונים אלה לויים, הו ידיהו מהדקן לאחורא. כד מטו לנהרות בכל, פנוריהו הו תליין על אילנין דתמן. הו שאלין לון לנגנא. ואמרי, (תהלים קלז) איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר. נשכו בשניהו בנהני ידיהו וכרתו לון, ולא יכילו לנגנא, וקטלו לון.

ותחתתים בדרך, דהא הו אזלין בריחין על צואריהו, ומההדוק דהנה תקיף,

הו נפלו אצבעותיהו באורחא. (דף קיג ע"א) וירמיה הו לקיט לון בטליתיה, ונשיק לון, וככי עליהו. והו אמר להו, בני, ולא אמרית לכו, (ירמיה יג טז) תנו לה' אלהיכם כבוד בטרם

ובוכה עליהם. והיה אומר להם: בני, ולא אמרתי לכם (ירמיה א) תנו לה' אלהיכם כבוד בטרם יחשיף וגו'?! ועל זה כתוב (שם ט) על ההרים אשא ככי ונהי ועל נאות מדבר קינה.

וינאץ השקד (קהלת יב) - מיום שמנצנץ האילן הנה לכלובים עד היום שעושה פרי, הם עשרים ואחד יום. כף משבעה עשר תמוז עד תשעה באב - עשרים ואחד יום ביניהם. זהו שכתוב (ירמיה א) מקל שקד אני ראה.

ויסתבר החגב (קהלת יב) - שנתן משא על כתפי זרע דוד. ותפר האבינה - שהתבטלה עבודת בית אלהינו. כי הלך האדם אל בית עולמו - זהו הכבוד שהסתלק למעלה, ובני אדם צוחים, ואין מי שמשגיח בהם. עד אשר לא ירתק חבל הכסף (שם) - המקום שהכנה היה מקטיר קטרת על המזבח הפנימי. ותרץ גלת הזהב - זהו בית קדש הקדשים, ששם הכרוכים של הזהב. ותשבר פד על המבוע - זו מלכות בית דוד שנשברה. וישב העפר על הארץ פשהיה - יחרב בית המקדש, ויהיה כעפר. והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה - זו השכינה, והסתלקות של רוח הנבואה מן העולם.

רבי יודאי פתח, (שם יב) ביום שיזעו שמרי הבית - אלו תנאים ואמוראים, שהיו שומרים העם של ארץ ישראל, והודעזעו ממקומם.

והתעוררו אנשי החיל, כמו שנאמר (בראשית מז) ויש בם אנשי חיל. החטא של בני יעקב, שהיו אנשי חיל וסובלים עוות הדין, כמו שנאמר (איוב ח) האל יענות משפט. קבלו עוות הדין אותם אנשי חיל. שכף דרכי הנפש - אחר שהורג את האדם, חוזר

ונושף אותו נשיכה בלי רחמים. זהו עוות הדין.

יחשיף וגו'. ועל דא כתיב, (שם ט) על ההרים אשא ככי ונהי ועל נאות מדבר קינה.

וינאץ השקד, מן יומא דנציץ אילנא דא לבלבין, עד יומא דעביד איבה, חד

ועשרים יומא נינהו. כף משבעה עשר בתמוז עד תשעה באב, עשרים ואחד יום ביניהו.

הדא הוא דכתיב, (שם א יא) מקל שקד אני רואה. ויסתבר החגב, דאתיהב מטולא על כתפוי

דזרעא דדוד. ותפר האבינה, דאתבטל עבידת בית אלהנא. פי הולך האדם

לבית עולמו, דא הוא כבוד, דאסתלק לעילא. ובני נשא צוחין, ולית מאן דישיגח בהו.

עד אשר לא ירתק חבל הכסף, אתר דכהנא מקטיר קטורת על מדבחה דלגאו. ותרץ

גלת הזהב, דא הוא בית קדש הקדשים, דתמן כרוכים דדהב. ותשבר פד על המבוע, דא

מלכות בית דוד דאיתבר.

וישב העפר על הארץ פשהיה, יתחרב בי מקדשא, ויהא כעפרא. והרוח תשוב

אל האלהים אשר נתנה, דא שכינתא, ואסתלקותא דרוח נבואה מן עלמא.

רבי יודאי פתח, ביום שיזעו שמרי הבית, אלין תנאים ואמוראים, דהוו נטרי עמא

דארעא דישראל, ואזדעזעון מהיכתייהו.

והתעוררו אנשי החיל, כמה דאת אמר, (בראשית מז) ויש בם אנשי חיל. חובא דבני

יעקב, דהוו אנשי חיל, וסבלי עוות דינא, כמה דאת אמר, (איוב ח א) האל יענות משפט. קבילו

עוות דינא. אינון אנשי חיל. דכף אורחוי דנחש, לבתר דקטיל לבר נש, אהדר ונשיף

ליה נשיכו בלא רחמין, דא איהו עוות דינא. משפט. קבלו עוות הדין אותם אנשי חיל. שכף דרכי הנפש - אחר שהורג את האדם, חוזר

ונושף אותו נשיכה בלי רחמים. זהו עוות הדין.

שָׁלַחוּ לָהּ בְּנֵי אֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה:
נָאָה שְׂאֵתָם יֵשׁ לָכֶם לְבָבוֹת כְּמִי
שְׂבוּכָה מֵרְחוֹק, שְׁהִרִי אֶבֶל
וּבְכִיָּה וּמִסְפָּד בְּנֵהי וּמְרִירוֹת לֹא
מֵגִיעַ לָכֶם, שְׁהִרִי רַחֲצֵתֶם
וּגְלִיכֶם, וְלֹא רִצִּיתֶם לְטוֹף אוֹתָם
כְּמוֹ מִקְדָּם, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שיר ה)
רַחֲצִיתִי אֶת רַגְלֵי אֵיכָכָה אֶטְנַפֵּם.
אֲבָרְ אֲנִי שְׂשׁוֹכְנִים בֵּין גְּדָרֵי
הַנְּחֹשׁ, וְאוֹרֵב לָנוּ בְּכָל יוֹם, הוֹרֵג
וְנוֹשֵׁף, וְאֲנִי רוֹאִים בְּעֵינַיִם עוֹוֹת
הַדִּין שְׁנֹעֶשֶׂה בַּיַּיְנוֹ, בְּאוֹתָם
אֲנִשִּׁי חֵיל, שְׂבִימֵיהֶם שׁוֹתֵק, וְלֹא
רוֹצֵה דִין, שְׁפוֹחֵד מֵהֶם פֶּחַד
גְּדוֹל, וְלֹא יָכוֹל לַעֲמֹד לַפְּנֵיהֶם.
וְכִינּוֹן שְׁעָבְרוּ לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם (הקבא)
בַּתְּשׁוּבָה, עוֹמֵד הַנְּחֹשׁ לַפְּנֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְתוֹבֵעַ דִּין.

וְדִיִּק הַכְּתוּב, שְׁכַתוּב (שמות כא)
וְגַבֵּי אִישׁ וּמְכָרוֹ וְנִמְצָא בְּיָדוֹ מוֹת
יּוֹמָת. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְנֹחַשׁ: יוֹסֵף לֹא הָיָה אִישׁ. וְנִמְצָא
בְּיָדוֹ וְגו', הָרִי בִּידֵיהֶם לֹא נִמְצָא.
חֹזֵר וְאָמַר, (דברים כד) כִּי יִמְצָא אִישׁ
גֹּבֵה נֶפֶשׁ מֵאֲחֵיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְהִתְעַמֵּר בּוֹ וּמְכָרוֹ וּמֵת הַגֹּבֵה
הַהוּא.

שְׂמוּנָה מְאוֹת שָׁנִים הָיָה עוֹמֵד
אוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ וּמְבַקֵּשׁ דִּין. וְאֲנִי
שְׁנִינִי, מִי שְׁנֹתֲחִיב בְּשָׁנֵי דִינִים -
גְּדוֹן בְּחֻמוֹנָה. אוֹי לְמִי שְׁקִבֵּל
עֵנֶשׁ עַל חֲטָאוֹ, שְׁהִרִי הַמִּיתָה
מִכְּפָרָת עַל הַחֲטָאִים, וְחֹזֵר
לְקַבֵּל עֵנֶשׁ אַחֵר. אוֹי שֶׁהִתְעוֹתוֹ
אֲנִשִּׁי הַחֵיל, וְסִמָּ"ל וְנֹחַשׁ עֲמָדוֹ
לְתַבֵּעַ הַדִּין.

עַל זֶה נָאָה לָנוּ לְבָבוֹת וְלִסְפָּד,
שֶׁהַקְּרִיָּה הַקְּדוּשָׁה נִשְׁאַרָה בְּדָד
מִכָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁהָיוּ בָּהּ. בְּאוֹתָהּ
הַשְּׁעָה יָרַד סִמָּ"ל וּבִלְבָל אֶת
הָעוֹלָם, וְהַכְּנִיס הָרוּחַ הַזֶּה בְּמַעֲוִי
שֶׁל אוֹתוֹ הָרָשָׁע מְלַךְ רוּמִי, וְתַבֵּעַ
דִּין מִגְּבוּרֵי הָעוֹלָם. וַיִּלְזֶה! וַיִּלְזֶה!
לְעוֹלָם! עוֹוֹת הַדִּין לֹא נִמְצָא

שָׁלַחוּ לָהּ בְּנֵי אֶרֶץ קְדִישָׁא, יָאוֹת דְּאֵתוֹן
אֵית לְכוּן לְמַבְפִּי, כְּמֵאֵן דְּבְכִי מֵרַחֲקֵי.
דְּהָא אֶבְלָא וּבְכִיָּה וּמִסְפָּדָא בְּנֵהי וּמְרִירוֹ לֹא
מֵטָא לְכוּ. דְּהָא רַחֲצִיתִין רַגְלֵיכוֹן, וְלֹא בְּעִיתִין
לְטַנְפָּא לֹוֹן כְּמִלְקִדְמִין. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שה"ש)
רַחֲצִיתִי אֶת רַגְלֵי אֵיכָכָה אֶטְנַפֵּם.

אֲבָרְ אֲנִי דְשְׁכָנִין בֵּין גְּדָרֵי נְחֹשׁ, וְכִמִּין לֹוֹן
בְּכָל יוֹמָא, קְטִיל, וְנִשְׂיָהּ, וְאֲנִי חִמִּינִין
בְּעֵינֵין עוֹוֹת הַדִּין דְּאֵתְעֵבִיד בֵּינָנָא, בְּאִינוֹן
אֲנִשִּׁי חֵיל, דִּי בִּיּוֹמֵיהוֹן שְׁתִּיק, וְלֹא בְּעָא דִּינָא.
דְּדַחִיל מִיַּיְנוֹהוּ דְּחִילוֹ סָגִי, וְלֹא יָכִיל לְקִיּוּמָא
קְמִיּוּהוּ. וְכִינּוֹן דְּעָבְרוּ לְהֵהוּא עֲלִמָא (ג"א דאתי)
בַּתְּיּוֹבְתָא, קְיִימָא נְחֹשׁ קְמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְתַבֵּעַ דִּינָא.

וְדִיִּיק קְרָא דְכְּתִיב, (שמות כא טז) וְגוֹבֵב אִישׁ וּמְכָרוֹ
וְנִמְצָא בְּיָדוֹ מוֹת יּוֹמָת. אָמַר קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְנֹחַשׁ, יוֹסֵף לֹא הָיָה אִישׁ. וְנִמְצָא
בְּיָדוֹ וְגו', הָא בִּידֵיהוֹן לֹא אֶשְׁתַּפַּח. אֶהְדֵּר
וְקָאמַר, (דברים כד ז) כִּי יִמְצָא אִישׁ גֹּבֵה נֶפֶשׁ מֵאֲחֵיו
מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִתְעַמֵּר בּוֹ וּמְכָרוֹ וּמֵת הַגֹּבֵב
הַהוּא.

תְּמַנִּי מְאָה שָׁנִין הָוָה קְיִימָא הַהוּא נְחֹשׁ וְתַבֵּעַ
דִּינָא. וְאֲנִי תְּגִינֵן, מֵאֵן דְּאֵתֲחִיִּיב בַּתְּרִי
דִּינִין, אֵתְדֵן בְּחִמִּירָא. וַוִי מֵאֵן דְּקִבִּיל עוֹנֶשָׁא
עַל חוֹבוֹי, דְּהָא מִיתָה מְכַפְרָה עַל חוֹבִין,
וְאֶהְדֵּר לְקַבֵּל עוֹנֶשָׁא אוֹחְרָא, וַוִי דִי הִתְעוֹתוֹ
אֲנִשִּׁי הַחֵיל, וְסִמָּ"ל וְנֹחַשׁ קְיִימוֹ לְתַבֵּעַ
דִּינָא.

עַל דָּא יָאוֹת לָן לְמַבְפִּי וְלִמְסָפֵד, דְּקִרְתָּא
קְדִישָׁא אֶשְׁתְּאַרְת בְּדָד מִכָּל טְבִין דְּהוּוֹ
בָּהּ. בְּהֵיא שְׁעָתָא נְחַת סִמָּ"ל וּבִלְבָל עֲלִמָא,
וְאֶעִיל רוּחָא דָּא בְּמַעוֹי דְּהֵהוּא רָשָׁע מְלָפָא
דְּרוּמִי, וְתַבֵּעַ דִּינָא מִתְקִיפִי עֲלִמָא. וַוִי לְדָא,

מיום שנבְרָא העולם כְּזֶה.
 אִיכָּה בְּנִיךָ הַעֲמוּדִים שֶׁל הָעוֹלָם,
 עֲמוּדִים תּוֹמְכִים, שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד
 עֲלֵיהֶם, וְאֲנִי (וְאַתָּה) מֵתַעֲטֵר בָּהֶם
 בְּכָל יוֹם? אִיךָ הִתְעוֹתוֹ עַל יְדֵי
 הַנְּחֹשׁ? אִיךָ הִתְעוֹתוֹ רִוּחוֹת
 קְדוֹשׁוֹת לְהִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁים
 נְכָרִים אַחֲרֵים לְדוֹן אוֹתָם בְּקִלּוֹן
 רַב? וְיֵלֵךְ! וְיֵלֵךְ! וְיֵלֵךְ!
 מִי רָאָה בְּתוֹךְ גֵּן הָעֵדֶן, בְּשַׁעַר
 שְׁנַמְסֵר הַדִּין לְמַעְלָה. עֶשֶׂר
 מְרַגְלִיּוֹת יְפוֹת, הָאֹר שֶׁל כָּל הַגֵּן,
 בֵּין כָּל אוֹתָם הָאֵלֹנוֹת,
 מִתְפַּשְּׁטִים וְכֻלָּם יוֹצְאִים הַחוּצָה.
 וְכָל אוֹתָם הָאֵלֹנוֹת שֶׁל גֵּן עֵדֶן
 צוֹחִים וְאוֹמְרִים: וְיֵשֶׁתְּעוֹתוֹ
 אֲנִשֵׁי הַחַיִּל! וְשׁוֹמְרֵי הַשַּׁעַר שֶׁל
 גֵּן הָעֵדֶן מְזַדְּעוּעִים, אוֹתָם
 הַפְּרוּבִים, עוֹלִים וְיוֹרְדִים, וְלֹא
 נוֹתְנִים מְקוֹם לְהוֹצִיא אֶת
 הָאוֹרוֹת הַלְלוּ.

כְּשֶׁהִתְפַּשְּׁטוּ מִתּוֹךְ הָאֹר שֶׁל
 לְבוּשֵׁיהֶם. וְעֵלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים
 צוֹחִים כְּנֶגְדָם, וְאוֹתָם שׁוֹמְרֵי
 הַחוֹמוֹת לְמַעְלָה מְזַדְּעוּעִים, וְכָל
 צְבָאוֹת רוּם הַשָּׁמַיִם בּוֹכִים
 וּמְיַלְלִים מִי רָאָה אֶת אֲמֵנו גּוֹעָה
 וּמְיַלְלֵת? יוֹרְדֵת לְפְרוּבִים, שׁוֹמְרֵי
 הַשַּׁעֲרִים שְׁבִגוּ, וְהֵם מְזַדְּעוּעִים.
 עוֹלָה אֲמֵנו, וְכָרוּב אֶחָד עִמָּה.
 וְאֵז לְהֵט הַחֲרֹב הַמִּתְהַפֶּכֶת,
 שְׁנוּנָה הַרְבֵּה, מִכָּה לְתוֹךְ
 הַשַּׁעֲרִים, וְיִצְאוּ אוֹתָם עֹשְׂרֵה
 הָאוֹרוֹת. הַעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים
 צוֹחִים: וְיֵלֵךְ! וְיֵלֵךְ!
 לָנוּ יָאֵה לְסַפֵּד כְּתָנִים, כְּשִׁינְדָה
 הָאֵם, וְלֹא מִצָּאָה אוֹתָם שֵׁם בְּגֵן.
 וְכָל אוֹתָם הָאוֹרוֹת וְהַבְּשָׂמִים
 גּוֹעִים וּמְיַלְלִים. אֵז הִיא גּוֹעָה
 וּמְיַלְלֵת. אוֹתָם הַפְּרוּבִים שׁוֹמְרֵי
 הַשַּׁעֲרִים בּוֹכִים וּמְיַלְלִים,
 פּוֹתְחִים בְּכִכְיָה. אָנוּ עַל אַחַת
 כְּמָה וְכְמָה נֹאֵה לָנוּ לְבַכּוֹת עַל
 הַכָּל, וְעַל הַעוֹת הַזֶּה.

וְיֵלֵךְ לְעֵלְמָא, עוֹוֹת דִּינָא לֹא אֲשַׁתְּפַח מִן יוֹמָא
 דְּאִתְּבְּרֵי עֵלְמָא, כְּדָא.

אִיכָּה בְּנִיךָ עֲמוּדִים דְּעֵלְמָא, קְיִימִין סְמְכִין,
 דְּעֵלְמָא קְיִימָא עֲלֵיהוֹן, וְאֲנָא (וְאַתָּה)
 מֵתַעֲטֵרָא עֲלֵיהוֹן בְּכָל יוֹמָא. הִיךָ הִתְעוֹתוֹ עַל
 יְדוּי דְנְחֹשׁ, הִיךָ הִתְעוֹתוֹ רִוּחִין קְדִישִׁין,
 לְאִתְּלַבֵּשָׂא בְּלְבוּשִׁין נְכָרִין אַחֲרֵין, לְמִידִן
 לֹן בְּקִלְנָא סְגִי, וְיֵלֵךְ, וְיֵלֵךְ.

מֵאֵן חָמָא גּוֹ גְּנִתָא דְעֵדֶן, בְּשַׁעַתָּא דְאִתְּמַסֵּר
 דִּינָא לְעֵילָא. עֶשֶׂר מְרַגְלָאן שְׁפִירָאן,
 נְהִירוֹ דְכָל גְּנִתָא, בֵּין כָּל אֵינוֹן אֵילְנִין.
 מִתְפַּשְּׁטִין וְנִפְקִין כְּלָהוּ לְבַר. וְכָל אֵינוֹן אֵילְנִין
 דְּגְנִתָא דְעֵדֶן, צוֹחִין וְאֹמְרִין, וְיֵשֶׁתְּעוֹתוֹ
 אֲנִשֵׁי הַחַיִּל. וְנִטְוִירֵי תְרַעָא דְגְּנִתָא דְעֵדֶן
 מְזַדְּעוּעִין, אֵינוֹן פְּרוּבִים, סְלָקִין וְנִחְתִּין, וְלֹא
 יְהִיבֵי דוּכְתָא לְאַפְקָא אֵלִין נְהוֹרִין.

כְּדֵי אִתְּפַשְּׁטוּ מִגּוֹ נְהוֹרִין דְּלְבוּשֵׁיהוֹן. וְעֵילְאִין
 וְתַתְּאִין צוֹחִין לְקַדְמוֹתְהוֹן, וְאֵינוֹן נְטוּרֵי
 חוֹמוֹת לְעֵילָא מְזַדְּעוּעִין, וְכָל חֵיילֵי רוּם
 שְׁמַיָּיא בְּכָאן וּמְיַלְלִין. מֵאֵן חָמָא לְאִימְנָא גְּעַת
 וּמְיַלְלָא. נְחַתַת לְגַבֵּי פְרוּבִים, נְטוּרֵי תְרַעִין
 דְּבְּגִנְתָא, וְאֵינוֹן מְזַדְּעוּעִין. סְלָקַת אִימְנָא, וְחַד
 פְּרוּב בְּהַדָּה.

וְכִרְיִן לְהֵט הַחֲרֹב הַמִּתְהַפֶּכֶת, שְׁנָנָא סְגִי, בְּטַש
 לְגוֹ תְרַעִין, וְנִפְקוּ אֵינוֹן עֶשֶׂר נְהוֹרִין.
 עֵילְאִין וְתַתְּאִין צוֹחִין, וְיֵלֵךְ לְעֵלְמָא, וְיֵלֵךְ לְדָרָא.
 אָנוּ יָאוֹת לָן לְמַסְפֵּד כְּתָנִים, כְּדֵי נְחַתַת אִימָא,
 וְלֹא אֲשַׁפַּחַת לֹן תְּמֵן בְּגְנִתָא, וְכָל אֵינוֹן
 נְהוֹרִין וּבוּסְמִין, גְּעָאן וּמְיַלְלִין, כְּדִין גְּעַת
 וּמְיַלְלֵת. אֵינוֹן פְּרוּבִים נְטוּרֵי תְרַעִין בְּכָאן
 וּמְיַלְלִין, פְּתַחִין בְּכִכְיָה, אָנוּ עַל אַחַת כְּמָה
 וְכְמָה יָאוֹת לָן לְמַכְבֵּי עַל כּוּלָא, וְעַל עוֹוֹתָא
 כְּדָא.

עוד פתח, (בראשית 1) ויצונו אל יוסף
לאמר וגו', (שם) אָנָא שָׂא נָא פִּשְׁע
אֲחִיד וְחַטָּאתֶם וְגו', וַיִּבְכֶּה יוֹסֵף
בְּדַבְרָם אֵלָיו. חֲטָא - לוֹ הֵם
עָשׂוּ, וְהוּא מְכַפֵּר עַל הַכֹּל, וּמְכַפֵּר
עַל חֲטָאִים. פִּינּוּן שְׂהוּא מוּחַל, לְמִי
יֵשׁ לְחַבֵּעַ עַל חֲטָאִים? זְהוּ
וְהַתְּעוּתוֹ אֲנָשֵׁי הַחֵיל. עוֹוֹת הַדִּין
רַב הֵיךְ לְאוֹתָם אֲנָשֵׁי הַחֵיל. וַי
לְנוּ, מִי יִנַּחֵם אוֹתָנוּ?

לְמָה הֵיךְ עוֹוֹת הַדִּין הֵיךְ? מִשּׁוּם
שְׁהָרִי אֲמַנּוּ גִרְשָׁה וּבְרָחָה, וְהִלְכָה
לָהּ, וּמִשּׁוּם זֶה עוֹוֹת הַדִּין גִּמְצָא,
שְׁנַמְצָא לְבָדוֹ אוֹתוֹ שְׁהִסְטִין
עֲלֵינוּ, וְלֹא הֵיךְ מִי שְׁיִמְחָה בִּידוֹ
וַיִּטְעַן עֲלֵינוּ טַעֲנָה. עַל זֶה נִמְסְרוּ
בְּיָדֶיהָ כָּל תְּקוּנֵי אֲמָנוּ.

שְׂאֵלֵנוּ נִמְצָאָה שֵׁם אֲמָנוּ, לְפָנִים
מִשׁוֹרֵת הַדִּין הֵיטָה מְכַנִּיסָה
אוֹתָנוּ. עַל זֶה הִיא בּוֹכָה, וְעַל זֶה
הִיא מְיַלְלֵת, עַל בְּנֵיהָ שְׁגָלוּ,
וְשִׁנְהָרְגוּ, וְשִׁהַשְׁמָדוֹ בְּחַנּוּם.

וּבְדִינֵיהֶם לֹא נִמְצָאָה, וְעָשָׂה בְּהֵם
אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ אֶת רְצוֹנוֹ. וְעַל זֶה
כְּתוּב וּבִפְשָׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם,
שְׁלֹא תִהְיֶה מְזַמְנֵת בְּדִינֵיכֶם.
אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה
שֶׁהִיא הֵיטָה לּוֹקַחַת טַעֲנַת בְּנֵיהָ,
וּבִשְׂבִילָהּ הֵיךְ נִקְרַע הַדִּין.

וּבְשִׂאוֹתָם עֶשֶׂר הַמְּרַגְלִיּוֹת
(הַשְּׂבָטִים) יִצְאוּ מִגֵּן הַעֲדָן לְהַתְּלַבֵּשׁ
בְּלִבוּשִׁים אַחֲרִים, כָּל הַלְּבוּשִׁים
נִמְסְרוּ בְּיַד הַנְּחָשׁ, פָּרַט לְאַחַד,
שֶׁהוּא רְאוּבֵן, שְׁכַתוּב (בראשית לו)
וַיִּשָּׁב רְאוּבֵן אֶל הַבּוֹר.

וְעַד שֶׁנִּתְּנָה הַעֲצָה לְזָרְקוֹ לְבָאֵר,
הוּא נִתְּפַס בְּבָאֵר, וְנִצַּל. וְזֶהוּ רַבִּי
אֲלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, כְּשֶׁתְּפֹשְׂהוּ
לְמִינוֹת, וּנְתַנּוּהוּ בְּבוֹר, וְנִצַּלָה
נִשְׁמָתוֹ שֶׁל רְאוּבֵן. בְּרוּךְ יְהו"ה
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמַלּוּךְ יְהו"ה
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

תו פתח, (בראשית 1 טז) ויצונו אל יוסף לאמר וגו'
אָנָא שָׂא נָא פִּשְׁע אֲחִיד וְחַטָּאתֶם וְגו' וַיִּבְכֶּה
יוֹסֵף בְּדַבְרָם אֵלָיו. חוֹבָא לִיהַ עֲבָדוֹ, וְהוּא
מְכַפֵּר כּוּלָא, וּמְכַפֵּר עַל חוֹבֵייהוּ. פִּינּוּן דְּאִיהוּ
מְחִיל, מֵאֵן אִית לִיהַ לְתַבְּעָא עַל חוֹבֵייהוּ. הָוִי
וְהַתְּעוּתוֹ אֲנָשֵׁי הַחֵיל. עוֹוֹת הַדִּין סִגִּי, הָוִי
לְאִינוּן אֲנָשֵׁי הַחֵיל, וְוִי לָן, מֵאֵן יִנַּחֵם לָן.

אֲמַאי הָוִי עוֹוֹת דִּינָא דָא. בְּגִין דְּהָא אִימְנָא
אֲתַתְּרַכַת וְעַרְקַת, וְאַזְלַת לָהּ, וּבְגִין דָּא
עוֹיִת דִּינָא אֲשַׁתְּפַח, דְּאֲשַׁתְּפַחָא בְּלַחוּדָהָא
הִהוּא דְּאֲשַׁטְנָא עֲלֵנָא, וְלֹא הָוִי מֵאֵן דִּימְחִי
בִּידֵיהַ, וַיִּטְעִין עֲלֵנָא טַעֲנָתָא. עַל דָּא אֲתַמְסְרוּ
בִּידֵיהָ כָּל תְּקוּנֵי דְּאִימְנָא.

דְּאֵלֵנוּ אִימְנָא אֲשַׁתְּפַחַת תַּמָּן. לְגוּ מִשׁוֹרֵת הַדִּין
אֲעֵלַת לוּן. עַל דָּא הִיא בְּכַאת, עַל דָּא
הִיא מְיַלְלָא, עַל בְּנֵיהָ דְּאֲתַגְלוּ, וְדָאֲתַקְטְלוּ,
וְדָאֲשַׁתְּצִיאוּ עַל מַגֵּן.

וּבְדִינֵיהוּ לֹא אֲשַׁתְּפַחַת, וְעַבִּיד הִהוּא נְחָשׁ
רַעוּתִיהַ בְּהוּ. וְעַל דָּא פְתִיב, (ישעיה 1
א) וּבִפְשָׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם. שְׁלַחָה אִמְכֶם,
דְּלֹא תִהְיֶה זְמִינַת בְּדִינֵיכוֹן. אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד
בְּהִהוּא שְׁעָתָא, דְּאִיהִי הוֹת נִסְכָּה טַעֲנַת בְּנֵיהָ,
וּבְגִינָה אֲתַקְרַע (דף קיג ע"ב) דִּינָא.

וְכַד אִינוּן עֶשֶׂר מְרַגְלָן נִפְקוּ מִגֵּן עֲדָן,
לְאַתְּלַבֵּשָׂא בְּלִבוּשִׁין אַחֲרֵינִין, כְּלֵהוּ
לְבוּשִׁין אֲתַמְסְרוּ בִּידָא דְּנְחָשׁ, בַּר חַד, דְּאִיהוּ
רְאוּבֵן. דְּכַתִּיב (בראשית לו טז) וַיִּשָּׁב רְאוּבֵן אֶל הַבּוֹר.
וְעַד דִּיהֵב עֵיטָא לְמַרְמֵי לְבִירָא, אִיתְּפַס אִיהוּ
בְּבִירָא, וְאֲשַׁתְּזִיב. וְדָא אִיהוּ רַבִּי אֲלִיעֶזֶר
הַגָּדוֹל, כַּד תְּפֹשְׂהוּ לְמִינוֹת, וְיַהֲבוּהוּ בְּבִירָא,
וְאֲשַׁתְּזִיבַת נִשְׁמָתִיהַ דְּרְאוּבֵן. בְּרוּךְ יְי' לְעוֹלָם
אָמֵן וְאָמֵן. יְמַלּוּךְ יְי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

תקונים מזהר חדש

תקונים מזהר חדש

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים. תָּא חַזִּי, תְּרִין תִּיבִין
 אֵלִין אֲתַפְלְגוּ לְתִרִין סְטָרִין כָּל חַד.
 בְּרֵאשִׁי"ת, בְּרָא שִׁי"ת. אֱלֹהִים, מִי אֵלֶה. מֵאִי
 שִׁית. אֵלִין שִׁית סְטָרִין דְּמִשְׁפָּנָא דְּאִיהוּ פְּגוּנָא
 דְּשָׁמַיִם וְאַרְצִין. וּבְגִינִיָּהוּ אֲתַמַּר (שמות לח כא) אֵלֶה
 פְּקוּדֵי הַמִּשְׁפָּן. וְדָא הוּא מִי אֵלֶה. הָדָא הוּא
 דְּכִתְיִב (ישעיה מ כו) שָׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי
 בְּרָא אֵלֶה. וּתְרִין מִשְׁפְּנוֹת אֲנוּן דְּאֲתַרְמִיזוּ
 בְּהַאי קָרָא, אֵלֶה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁפָּן מִשְׁפָּן הָעֵדֶת.
 מִשְׁפָּן עֲלָאָה. מִי, וְדָא עֲלָמָא עֲלָאָה מִשְׁפָּן
 תַּתְּאָה מַה.

מִשְׁפָּן עֲלָאָה בְּגִינָה אֲתַמַּר מִי בְּרָא אֵלֶה, מֵאִי
 אֵלֶה. אֵלִין (ויקרא כג ד) אֵלֶה מוֹעֲדֵי ה'.
 וּמֵאִי אֲנוּן מוֹעֲדֵי ה', אֵלִין אֲנוּן חַג הַמִּצּוֹת
 וְחַג הַשְּׁבוּעוֹת וְחַג הַסִּפּוֹת, הָרִי תִלְתָּ. תִּלְתָּ
 אֲחֻרָּנִין, רֵאשׁ הַשָּׁנָה חֲנֻפָּה פּוּרִים. תִּלְתָּא
 מְנַהוּן אֲקָרוּן מוֹעֲדֵי ה'. וְאֲנוּן מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ.
 תִּלְתָּא אֲחֻרָּנִין אֲקָרוּן אֵלֶה הֵם מוֹעֲדֵי.
 וּלְקַבְּלִיהוּן אֲתַמַּר (איוב לג כט) הֵן כָּל אֵלֶה יַפְעֵל
 אֵל פְּעֻמִּים שְׁלוֹשׁ עִם גָּבַר.

וְהֵאֵי מִשְׁפָּן עֲלָאָה דְּעֲלִיָּהוּ אֲתַקְרִי מִי. הָדָא
 הוּא דְּכִתְיִב מִי בְּרָא אֵלֶה. וְהֵאֵי מִי אִיְהִי
 בִּינָה. וְדָא שְׁמָא וְדִרְגָּא דִּילָהּ יוֹם הַכַּפּוּרִים
 אִיְהוּ וְדָאֵי, וְהֵאֵי דִרְגָּא דְּאֲתַקְרִי בִּינָה אֲתַקְרִי
 הָעוֹלָם הַבָּא. וּבְעוֹלָם הַבָּא, לִית בִּיהּ אֲכִילָה
 וּשְׁתִּיָּה. פְּגוּנָא דָּא יוֹם הַכַּפּוּרִים דִּילָהּ לִית
 תַּמָּן אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה. מְלֻכוֹת אֲתַקְרִי מ"ה, דָּא
 מִשְׁפָּן הָעֵדֶת. וּבְגִין דְּבִיהּ אֲשַׁתְּכַח עֲדוּת, אֲתַמַּר
 בִּיהּ (איכה ב יג) מָה אֲעִידֶךָ (וְדָא שְׁמָא וְדִרְגָּא דִּילָהּ שְׁכֵת).

וּבְמָה דְּעֲלָמָא עֲלָאָה אֲפִיק שִׁית מוֹעֲדִים, כְּף
 עֲלָמָא תַּתְּאָה אֲפִיק שִׁית. וְאֲנוּן אֲתַ

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים. בָּא וּרְאֵה,
 שְׁתֵּי הַתְּכוֹת הִלְלוּ נְחֻלְקוּ לְשִׁנֵּי
 צְדָדִים כָּל אַחַת. בְּרֵאשִׁי"ת -
 בְּרָא שִׁי"ת. אֱלֹהִים - מִי אֵלֶה.
 מַה זֶה שִׁית? אֵלוּ שֵׁשֶׁת הַצְּדָדִים
 שֶׁל הַמִּשְׁפָּן שֶׁהוּא כְּמוֹ שֵׁשֶׁת
 וְהָאֲרָץ, וּבְשִׁבְלֵם נֹאמַר (שמות לח)
 אֵלֶה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁפָּן. וְזֶה הוּא מִי
 אֵלֶה. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (ישעיה מ) שָׂאוּ
 מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְּרָא אֵלֶה.
 וּשְׁנֵי מִשְׁפְּנוֹת הֵם שְׁנַרְמְזוּ בַּפְּסוּק
 הַזֶּה: אֵלֶה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁפָּן מִשְׁפָּן
 הָעֵדֶת, הַמִּשְׁפָּן הָעֲלִיּוֹן. מִי, וְזֶה
 הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, הַמִּשְׁפָּן הַתַּחְתּוֹן
 מַה.

הַמִּשְׁפָּן הָעֲלִיּוֹן בְּשִׁבְלָהּ נֹאמַר
 מִי בְּרָא אֵלֶה, מַה זֶה אֵלֶה? אֵלוּ
 אֵלֶה מוֹעֲדֵי ה'. וּמִי הֵם מוֹעֲדֵי
 ה'? אֵלוּ הֵם חַג הַמִּצּוֹת וְחַג
 הַשְּׁבוּעוֹת וְחַג הַסִּפּוֹת, הָרִי
 שְׁלֹשָׁה. שְׁלֹשֶׁת הָאֲחֵרִים - רֵאשׁ
 הַשָּׁנָה, חֲנֻפָּה וּפּוּרִים. שְׁלֹשָׁה
 מֵהֵם נִקְרְאוּ מוֹעֲדֵי ה', וְהֵם
 מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ. שְׁלֹשֶׁת הָאֲחֵרִים
 נִקְרְאוּ אֵלֶה הֵם מוֹעֲדֵי, וּכְנֻגְדָם
 נֹאמַר (איוב לג) הֵן כָּל אֵלֶה יַפְעֵל
 אֵל פְּעֻמִּים שְׁלוֹשׁ עִם גָּבַר.

וְזֶה הַמִּשְׁפָּן הָעֲלִיּוֹן שְׁעֲלִיָּהֶם
 נִקְרָא מִי. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב מִי בְּרָא
 אֵלֶה. וְזוּ מִי, הִיא הַבִּינָה, וְזֶה
 שְׁמָה, וְהַדְּרָגָה שְׁלָהּ הוּא וְדָאֵי
 יוֹם הַכַּפּוּרִים, וְהַדְּרָגָה הַזֹּאת
 שְׁנִקְרָאת בִּינָה נִקְרָאת הָעוֹלָם
 הַבָּא. וּבְעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ אֲכִילָה
 וּשְׁתִּיָּה. כְּמוֹ כֵּן יוֹם הַכַּפּוּרִים שְׁלוֹ
 אֵין שֵׁם אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה. הַמְּלֻכוֹת
 נִקְרָאת מ"ה, זֶה מִשְׁפָּן הָעֲדוּת.
 וּמִשּׁוּם שֶׁבּוֹ נִמְצְאָת עֲדוּת, נֹאמַר
 בּוֹ מָה אֲעִידֶךָ. (וְזֶה שְׁמָה, וְדִרְגָּתָה שְׁכֵת)
 וּכְמוֹ שֶׁהָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הוֹצִיא
 שְׁשֵׁה מוֹעֲדִים, כְּף הָעוֹלָם

לוח זוהר ש"ס דף היומי מסכת מעילה-קנים-תמיד-מדות

דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:
מעילה דף ב	ח"י רו-רח-רט	מעילה דף כ	ח"י רסא-רסב-רסג
מעילה דף ג	ח"י רי-ריא-ריב	מעילה דף כא	ח"י רסד-רסה-רסו
מעילה דף ד	ח"י ריג-ריד-רטו	מעילה-קנים דף כב	ח"י רסז-רסה-רסט
מעילה דף ה	ח"י רטז-ריז-ריח	קנים דף כג	ח"י רע-רעא-רעב
מעילה דף ו	ח"י ריט-רכ-רכא	קנים דף כד	ח"י רעג-רעד-רעה
מעילה דף ז	ח"י רכב-רכג-רכד	קנים-תמיד דף כה	ח"י רעז-רעז-רעח
מעילה דף ח	ח"י רכה-רכז-רכז	תמיד דף כו	ח"י רעט-רפ-רפא
מעילה דף ט	ח"י רכח-רכט-רל	תמיד דף כז	ח"י רפב-רפג-רפד
מעילה דף י	ח"י רלא-רלב-רלג	תמיד דף כח	ח"י רפה-רפו-רפז
מעילה דף יא	ח"י רלד-רלה-רלו	תמיד דף כט	ח"י רפח-רפט-רצ
מעילה דף יב	ח"י רלז-רלח-רלט	תמיד דף ל	ח"י רצא-רצב-רצג
מעילה דף יג	ח"י רמ-רמא-רמב	תמיד דף לא	ח"י רצד-רצה-רצו
מעילה דף יד	ח"י רמג-רמד-רמה	תמיד דף לב	ח"י רצז-רצח-רצט
מעילה דף טו	ח"י רמו-רמז-רמח	תמיד דף לג	ח"י ש-שא-שב
מעילה דף טז	ח"י רמט-רנ-רנא	מדות דף לד	ח"י שג-שד-שה
מעילה דף יז	ח"י רנב-רנג-רנד	מדות דף לה	ח"י שז-שח
מעילה דף יח	ח"י רנה-רנו-רנז	מדות דף לו	ח"י שט-שי-שיא
מעילה דף יט	ח"י רנח-רנט-רס	מדות דף לז	ח"י שיב-שיג-שיד

